

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ Ξ. ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩΙ ΚΟΛΛΕΓΙΩΙ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ Ν. ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1943

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ Ξ. ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩΙ ΚΟΛΛΕΓΙΩ ΑΘΗΝΩΝ

Δ1331
IFOSO

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ Ν. ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

Οργανισμός Εκδοσεώς Σχολικών Βιβλίων
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1943

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος καὶ ὁ Τρωϊκὸς μῦθος.

Ἡ Ἰλίας εἶναι τὸ παλαιότερον ἀπὸ τὰ δύο ποιήματα τοῦ Ὁμήρου, ἔχει δὲ ἐντελῶς διάφορον περιεχόμενον ἀπὸ τὴν Ὁδύσσειαν. Ἀνήκει εἰς τὸ εἰδος ἐκεῖνο τῶν ἐπῶν, τὰ δποῖα διηγοῦνται πολεμικὰ γεγονότα καὶ ἔξυμροῦν ἡρωϊκὰς πράξεις.

Ίδιατέρως τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος περιλαμβάνει ἐν ἐπεισόδιον, τὸ δποῖον συνέβη κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς πολιορκίας τοῦ Ἰλίου καὶ τὸ δποῖον ἔγινεν ἀφορμὴ ν' ἀναδειχθῆ ἢ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν ἡρώων, οἱ δποῖοι ἔλαφον μέρος εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον. Εἰς τὴν διήγησιν τοῦ ἐπεισοδίου τούτου διαρκείας πεντήκοντα ἡμερῶν περιορίζεται τὸ δμητρικὸν ποίημα καὶ μόνον κατὰ σύμπτωσιν ἀναφέρει τὰς ἀφορμὰς ἢ καὶ ἄλλα συμβάντα τοῦ πολέμου. Ἡ δলη σύνθεσις τοῦ ἔπους τούτου προϋποθέτει δι τε εἶναι γνωστὸς εἰς τὸν ἀκροατὰς ὁ Τρωϊκὸς μῦθος ἀπὸ τὴν πρώτην ἀφορμὴν τοῦ πολέμου μέχρι τοῦ σημείου, δπον ἀρχίζει ἢ διήγησις τῆς Ἰλιάδος.

Κατὰ τὸν μῦθον τούτον ὁ Πάρις, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Πριάμου, παραβιάζων τὴν ἴερότητα τῆς φιλοξενίας, ἀπήγαγε τὴν Ἐλένην, γυναῖκα τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Μενελάου, καὶ βασιλικὸς θησαυρούς. Πρὸς ἐκδίκησιν τῆς ὅβρεως ταύτης ὠργανώθη ἐκστρατεία τῶν Ἀχαιῶν τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεάς καὶ τῶν νήσων ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ βασιλέως τῶν Μυκηνῶν Ἀγαμέμνονος, ἀδελφοῦ τοῦ Μενελάου. Στόλος ὑπερχιλίων πλοίων συνεκεντρώθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Αὐλίδος, κειμένης ἐπὶ τῆς Βοιωτικῆς ἀκτῆς, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπλευσαν ἐναρτίον τῆς ἐχθρικῆς γῆς, τὴν δποίαν καὶ κατέκτησαν ὑστερα ἀπὸ ἀγῶνας δέκα ἑτῶν. Τοιοῦτος διεμορφώθη καὶ παρεδόθη ὁ Τρωϊκὸς μῦθος ἀπὸ τὴν ἐπικὴν ποίησιν.

Μέσα εἰς αὐτὸν ὅμως διέκριναν οἱ Ἑλληνες τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, δπως διακρίνομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἐν μέγᾳ ἵστορικὸν γερ-

νός: ὅτι περὶ τὸ 1200 π.Χ. ἔγινε μεγάλη καὶ ὡργανωμένη ἐξόρμησις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκατεστημένων ἥδη ἐλληνικῶν φύλων πρὸς κατάκτησιν ἐδαφῶν τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ὅτι ἡ ἐξόρμησις αὕτη ἔφερεν εἰς ἀντιπαράταξιν τὰ ἡγαμένα κράτη τῆς ἑδῶ Ἑλλάδος πρὸς ἓνα συνασπισμὸν Μιχρασια-
τικῶν κρατῶν, τῶν δποίων ἵσχυρότερον καὶ πλουσιώτερον ἦτο ἡ Τροία.

2. Ἡ Τροία καὶ ὁ πολιτισμός της.

Οπως ἀπεδείχθη ἀπὸ ἴστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ τεκμήρια ἡ ΒΔ. ἀκτὴ τῆς Μ. Ἀσίας ἀπετέλει τὸ ἵσχυρὸν κράτος τῆς Τροίας (βλ. χάρτην, ἀρ. 1), τὸ δποῖον ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ παραλιακὰ ἡ νησιωτικὰ κράτη, τὰ δποῖα ἥκμασαν κατὰ τὴν 2αν π.Χ. χιλιετρῷδα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου. Τὸ κράτος τοῦτο εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐπιφορήν του καὶ ἄλλους γειτονικοὺς λαούς, οἱ δποῖοι ἐκυβερνῶντο ἀπὸ ἰδίους βασιλεῖς. Ο λαὸς τῶν Τρώων δὲν ἦτο φυλετικῶς διάφορος ἀπὸ τοὺς λαούς, οἵτινες ἀπετέλεον τὰ Αἰγαιακὰ κράτη τῆς ἑδῶ Ἑλλάδος. Εἶχε πολιτισμὸν ἀνεπτυγμένον, δπως περίπου καὶ αἱ Μυκῆναι καὶ τὸ Ἀργος, τὰ αὐτὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα καὶ δμοίαν λατρείαν καὶ ἐπὶ πλέον τὸ αὐτὸν πνεῦμα ἡρωισμοῦ, τὸ δποῖον διακρίνει τοὺς ἀκμάσαντας Μεσογειακοὺς λαούς.

Διὰ τὸν τρωικὸν πολιτισμὸν ἔχομεν ὡς ἀσφαλέστατα τεκμήρια τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνακαλύψεις, τὰς δποίας ἐπέτυχεν δ Ἐρ. Σχλῆμαν ἐν συν-εργασίᾳ μετὰ τοῦ Γουλ. Δαϊρφελδ. Κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, οἵτινες διε-νηργήθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀρχαίου Ἰλίου, ἀπεκαλύφθη αὐτὴ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου, ἡτις ἐκνιεύθη καὶ ἐπινοηθῇ διάφοροι ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν (βλ. εἰκ. ἀρ. 2). Εἰς αὐτὴν διακρίνονται λείψανα τοῦ τείχους (βλ. εἰκ. ἀρ. 3), οἰκιῶν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, καθὼς καὶ ενδήματα Μυκηναϊκῆς τέχνης, ἡτις ἐπεκράτει καὶ εἰς τὴν Τροίαν, δπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα Αἰγαιακὰ κράτη. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐπική διήγησις τοῦ Ὄμηρον φανερώνει πό-σον ἦτο προηγμένος δ βίος καὶ ποία ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ ἡθικὴ ἀκμὴ τοῦ Τρωϊκοῦ λαοῦ.

3. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τῆς Τροίας.

Ἡ ἐκστρατεία ἐναντίον τοῦ ἵσχυροῦ καὶ ἀκμαίον τούτου κράτους ἐπῆρξεν ἡ πρώτη, ἡτις ὡργανώθη καὶ ἐπραγματοποιήθη μὲ κοινὴν σύμ-πραξιν τῶν ἵσχυροτέρων Ἀχαικῶν κρατῶν. Η σύμπραξις αὕτη εἶναι ἡ

ἀρχαιοτάτη ἴστορικὴ περίπτωσις, κατὰ τὴν δποίαν συνεργάζεται ὅλον τὸ ἔθνος μὲ τὰς φυλετικάς του ἀρετὰς πρὸς κοινοὺς σκοποὺς καὶ κοινὰ ἴδεωδη. Ὁ Θουκυδίδης λέγει ὅτι « πρὸ τῶν τρομακῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἡ Ἑλλάς » (A, 3).

Ἡ ἐκστρατεία αὗτη ἔγινε πρὸς κατάκτησιν τῶν πλουσίων ἑδαφῶν τῆς ΒΔ. Μικρασιατικῆς παραλίας καὶ πρὸς ἀποικισμόν. Ἀφησεν ἀνάμνησιν μεγάλου γεγονότος εἰς ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον καὶ κατ’ ἔξοχὴν εἰς ἐκείνους, οἱ δποῖοι ἐγκατεστάθησαν κατόπιν ὡς ἀποικοὶ εἰς τὰς χώρας, ὅπου διεδραματίσθησαν τὰ γεγονότα αὐτά. Ἡ ἐπική ποίησις, ἡ δποία, καθὼς εἶναι γνωστόν, ἀνεπτύχθη εἰς τὰς πλουσίας καὶ εὐκραeτῆς χώρας τῆς Μικρασιατικῆς παραλίας, εῦρεν ἀνεξάντλητον ποιητικὸν θέμα εἰς τὰς περὶ τοῦ Τρωαϊκοῦ πολέμου παραδόσεις καὶ θρύλους. Παρέστησεν ὡς ὑπερόλανθρωπα ἔργα τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου καὶ ἔξιδανίκευσε τοὺς ἥρωας, οἱ δποῖοι ἔλαβον μέρος εἰς αὐτόν. Ἀπὸ τοὺς ἥρωακονδις θρύλους καὶ τὰς παραδόσεις παλαιοτέρων ἐπῶν ἐνεπνεύσθη ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Ἱωνίας τὸ θαυμάσιον ἔπος του, τὸ δποῖον διαιωνίζει εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀνθρωπότητος τὸν τρωϊκὸν πόλεμον καὶ τοὺς ἥρωάς του.

4. Οι ἥρωες.

Κατὰ τὴν δμητρικὴν διήγησιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων ἑλληνικῶν χωρῶν, ὅσοι συμμετέσχον εἰς τὴν Τρωϊκὴν ἐκστρατείαν, ἀνεγνώριζον ὡς γενικώτατον ἀρχηγὸν τὸν βασιλέα τῶν Μυκηνῶν Ἀγαμέμνονα, ὅστις λέγεται « βασιλεύ τατος πάντων » καὶ ἔξυμνεῖται ὡς ἔξοχον πρότυπον πολιτικῆς καὶ πολεμικῆς ἀρετῆς. Τὸ ἡγεμονικὸν μεγαλεῖον καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου διαφαίνονται εἰς ὅλην τὴν διήγησιν τῆς Ἰλιάδος. Συναρχηγὸς καὶ σχεδὸν διμότιμος πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα παρίσταται καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μενέλαος, ἀριστεύων πολλάκις εἰς τὰς μάχας, ἀλλ’ ἀσκῶν μικροτέρων ἐπιρροὴν καὶ πρωτοβουλίαν εἰς τὸ στράτευμα.

Κατὰ τὰ μακρὰ ἔτη τοῦ πολέμου διεκρίθησαν καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατὰ τοὺς κοινοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας εἰς ἰδιαιτέρων ἀρετὴν ἐκαστος. Τοιουτορόπως ὁ ποιητὴς λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ παραστήσῃ διαφόρους τύπους ἥθικον καὶ νὰ ἔξαρῃ τὴν κάθε ἀρετὴν ἐνσαρκωμένην εἰς ἐν πρόσωπον. Τοιοῦτοι τύποι διαπέποντεν εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς Ἰλιάδος πολλοί, ἐκ τῶν δποίων περισσότερον ὑποδειγματικοί εἴναι: ὁ γέρων Νέστωρ, βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ δποῖος μὲ τὴν πεῖραν τῆς γερον-

τικῆς ἡλικίας τον καὶ μὲ τὴν θαυμασίαν πειθὼν λόγων του διέπρεπεν εἰς τὰς βουλάς, καὶ εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις ἔδιδε τὴν καλυτέον καὶ φρονιμωτέον λόσιν. Εἰς προχωρημένην ἡλικίαν ἐπίσης παρίσταται ὁ βασιλεὺς τῆς Κορήτης **Ίδομενεύς**, λαμβάνων μέρος εἰς τὰς μάχας καὶ ἐκτελῶν μὲ ἐνθουσιασμὸν νεανικὸν ὅ, τι θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος. Τολμηρὸς καὶ πολυμήχανος πάντοτε ὁ **Οδυσσεὺς** χρησιμοποιεῖ τὴν γονιμότητα καὶ τὴν δξεδόρειαν τοῦ νοῦ του διὰ τὸ κοινὸν καλόν, ἐπεμβαίνων εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ λαοῦ, λαμβάνων μέρος εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Ἐπίσης εὐφυής καὶ πολιτικὸς παρουσιάζεται ὁ βασιλεὺς τοῦ **Ἀργούς Διομήδης**, ἀλλ' ὁ ἥρως αὐτὸς διαπρέπει κυρίως εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν, ὡς ἐπίσης ὁ βασιλεὺς τῆς **Σαλαμῖνος** ὁ **Αἴας ὁ Τελαμώνιος** καὶ ὁ συνώνυμός του ἥρως **Αἴας ὁ Οἰλέως** ἀπὸ τὴν Αοκρίδα. Μαζὶ μὲ τοὺς πρώτους αὐτὸν ἥρωας ἀναφέρονται πολλάκις καὶ ἔξυμνονται οἱ πιστοί των φίλοι οἱ συναρριχηγοὶ ὡς ὁ **Μηριόνης** μὲ τὸν **Ίδομενέα**, ὁ **Σθένελος** μὲ τὸν **Διομήδη** κ.ἄ.

Ἡ πλοκὴ τῶν γεγονότων καὶ ἡ διαδοχὴ τῶν ἐπεισοδίων φέρει συχνὰ τὴν διήγησιν εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν ἔξυμνησιν τῶν ἀντιπάλων. Οἱ Τρῶες ἀμύνονται τοῦ πατρίου ἔδαφους μὲ γενικὸν ἀρχηγὸν τὸν **Πριαμίδην**. **Ἐκτορα**, ὁ ὅποιος ἐνσαρκώνει τὸν ἰδανικώτερον τύπον τοῦ ἥρωας καὶ ὑποτάσσει τὸν ἑαυτόν του εἰς τὸ καθῆκον καὶ εἰς τὸ συναίσθημα τῆς τιμῆς. Εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ἐμφανίζονται καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς Τρῶες, ὡς ὁ μαντικὸς **Ἐλενος**, ἀδελφὸς τοῦ **Ἐκτορος**, ὁ **Πολυδάμας**, ὁ **Σαρπηδών**, ὁ **Αινείας**. Καὶ αὐτὸς ὅσις ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ, ὁ **Πάροις** (**Ἀλέξανδρος**) ἐπιδεικνύει εἰς ὠρισμένας στιγμὰς ἥρωισμὸν καὶ φιλοτιμίαν.

‘Ο κατ’ ἔξοχὴν ὅμως ἥρωας δλοκλήδου τοῦ ἔπους τῆς **Ιλιάδος** είναι ὁ ἡμίθεος **Ἀχιλλεύς**, ὁ ὅποιος ἦλθεν ἀπὸ τὴν Φθίαν μὲ τὸν φίλον του **Πάτροκλον** καὶ ἦτο μὲν ἀρχηγὸς ἐνὸς μικροῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλίας, ἀλλὰ διεῖπεν μὲ τὰς χεῖρας του τὸ περισσότερον μέρος τοῦ πολέμου. Τιμᾶται ἀπὸ δόλους τοὺς **Ἀχαιοὺς** ὡς ὁ ἥρως τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς πολεμικῆς τέχνης, καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ δήμουν διαπρέπει θαυμαστὸς εἰς τὸ κάλλος τῆς μορφῆς καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν λόγων. **Ἐνῷ** ὁ **Ἀγαμέμνων** μὲ τὴν πολιτικὴν ἴσχύν του ἡγεμονεύει ὡς ποιμὴν λαῶν, ὁ ἀρχηγὸς τῶν **Ἐλλήνων** τῆς Φθίας λατρεύεται ὡς εἶδωλον ἀγερώχουν ἥρωισμού.

Τὸ πρόσωπον τοῦ **Ἀχιλλέως** κυριαρχεῖ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς **Ιλιά-**

δος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. "Ολοι τὸν θαυμάζουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης, δλοι τὸν ποθοῦν, ὅταν λείπῃ ἀπ' αὐτήν. "Η αὐτοπεποίθησις καὶ ἡ εὐγενεικὴ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος αὐτοῦ ἀποτελοῦν τὸ ἥθικὸν κέντρον, πέριξ τοῦ ὅποιον πλέκεται μὲν θαυμαστὴν ποιητικὴν ἀρμονίαν τὸ ἥθος καὶ ἡ δρᾶσις τῶν ἄλλων προσώπων.

5. Ἡ ποιητικὴ ἀξία τῆς Ἰλιάδος.

"Ἡ πλοκὴ εἰς τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος πραγματοποιεῖται ὅχι μόνον μὲ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτὴν ἐνότητα τῆς ἥρωικῆς μορφῆς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐξωτερικὴν ἀλληλουχίαν τῶν γεγονότων. Γίνονται συχνὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα μακραὶ παρεκβάσεις καὶ παρεμβάλλονται σκηναί, αἱ δποῖαι δὲν εἶναι τόσον στενὰ συνδεδεμέναι μὲ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ποιήματος· ἐν τούτοις δὲν χάρει κανεὶς ποτὲ τὴν αἰσθήσην ὅτι ἡ διήγησις προχωρᾷ πρὸς τὴν δέσιν καὶ τὴν λύσιν τῶν διαδραματιζούμενων. Δὲν παύει ν' ἀναγνωρίζει ὅτι ὁ συνθέσας τὸ ποίημα εἶναι σοφός, χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ ἐπιδεικνύῃ σοφίαν, πάντοτε καλλιτέχνης, χωρὶς ν' ἀναζητῇ μὲ ἐπιτίθεσιν νὰ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἄλλων. Μὲ δλην τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀφέλειαν περιγράφει τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, σκιαγραφεῖ μέσα εἰς αὐτὴν τὸν ἰδανικὸν τύπον καὶ ὑποδεικνύει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν μεγάλους σκοποὺς τῆς ὑπάρχεως του.

Αὐτὸ τὸ κατορθώνει ὅχι μόνον μὲ τὴν τέχνην τῆς διηγήσεως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀφθαστον δύναμιν τῶν λέξεων. "Ο καθένας ἀπὸ τοὺς ἥρωας ἐμφανίζεται σταθερὰ εἰς τὴν φαντασίαν μας μὲ ὠρισμένα ἐπίθετα, τὰ δποῖα φανερώνοντα τὴν κυριωτέραν ἀρετὴν ἢ τὴν κατ' ἔξοχὴν ἰδίωτητά τουν. Οἱ λόγοι μάλιστα, τὸν δποίοντας λέγονταν αὐτοὶ εἰς δημοσίας συνεργασίες ἢ εἰς ἰδιωτικὰς συζητήσεις, συμπληρώνονταν τὴν μορφὴν καὶ ἐμφανίζονταν ἐντονώτερον τὸν χαρακτῆρα ἑκάστουν. Αἱ εἰκόνες τῶν πραγμάτων καὶ αἱ περιγραφαὶ τῶν γεγονότων ἐπιτυγχάνονται μὲ δυνατὰς καὶ ἀπλᾶς λέξεις τόσον ἀκριβεῖς καὶ παραστατικαῖ, ὥστε ν' ἀφήνουν ἀληθινότητον ἐντύπωσιν.

Εἰς τὰς σκηνὰς καὶ εἰς τὰς συνομιλίας, αἱ δποῖαι περιλαμβάνονται εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος, παριστάνεται ἡ εὐγενεστέρα ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς, εἰς τὴν δποίαν φθάνει ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἰδικήν του θέλησιν καὶ προσπάθειαν. "Ο ποιητὴς μὲ τὴν καθαράν του ἀντίληψιν κατανοεῖ βαθύτατα καὶ ἐρμηνεύει θαυμάσια μὲ τὸν μαγικόν του λόγον ποῖοι πόθοι καὶ ποῖα ἔργα εξυψώνονταν ἄνθρωπον. Καὶ ὅταν ἔνας ποιητὴς γρωθίζῃ

τὸ νόημα τῆς ζωῆς γίνεται ὁ καλύτερος ἔρμηνευτὴς τῶν ἀξιῶν τῆς καὶ διεπικάτερος διδάσκαλός μας, διὰ τὰ κερδίσωμεν αὐτὰς τὰς ἀξίας.

6. Ἡ Ἰλιάς διὰ τὸν ἐλληνικὸν κόσμον.

Διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἴστοριάν ἄλλου λαοῦ πούμα, τὸ ὅποῖον νὰ ἐπέδρασεν ἐπ' αὐτοῦ τόσον, ὃσον ἐπέδρασεν ἡ Ἰλιάς εἰς τὴν ἴστορικὴν καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἐλληνικὴ ἀρετὴ, ὅπως ἔξεδηλωθη εἰς διαφόρους ἴστορικὰς ἐποχὰς, ἔξεπήγασεν ἀπὸ τοὺς στίχους τῆς Ἰλιάδος. Ἡ παντοίᾳ ἐλληνικὴ ἀρετὴ. Ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῶν ἥρώων τῆς Ἰλιάδος ἐνεπινέοντο οἱ Ἐλληνες τῶν ἴστορικῶν χρόνων τὸ πολεμικὸν μένος καὶ ἐπείθοντο ὅτι ἀξίζει κανέis νὰ θυσιάζεται δι' ἕνα μεγάλον σκοπὸν. Ἡ πίστις διὶ ὑπάρχουν ἡθικαὶ ἀξίαι αἰωνίως σταθεραὶ ἐτροφοδοτήθη μὲ δσα συνέβησαν ἡ ἐλέχθησαν εἰς τὴν Ἰλιάδα. Καὶ διὸ Σωκράτης ἀκόμα, ὅταν ἐδήλωσεν ὅτι προτυμῷ τὸν θάνατον παρὰ τὸν ἀφιλοσόφητον βίον, ὑπενθύμισεν εἰς τοὺς δικαστάς του (¹Ἀπολογία, πεφ. 16) ὅτι εἰς τοῦτο μαμεῖται τὸν Ἀχιλλέα, ὃστις ἐπροτίμησε νῦν ἀποθάνη παρὰ νὰ ἀθετήσῃ φιλικὸν χρέος (²Ἰλιάδος Σ 98).

Ἐκτὸς τούτου, ὡς εἶναι ἡδη γνωστόν, διὸ Ὁμηρος ὑπῆρξεν ὁ καὶ ἔξοχὴν καλλιτεχνικὸς παιδαγωγὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἡ ἰσορροπημένη καλαισθησία καὶ ἡ θαυμαστὴ παρατηρητικότης, ἡ δποία χαρακτηροῦει τὴν ἐλληνικὴν τέχνην, ἥσαν διδάγματα, εἰς τὰ δποῖα ἐμύησε τὴν ἐλληνικὴν διάνοιαν ἡ τέχνη τοῦ Ὁμήρου. Ἡ γλυπτικὴ, ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ ἀγγειογραφία τῶν ἴστορικῶν χρόνων συχνὰ ἔξελεγε θέματα ἀπὸ τὰς τελείας περιγραφὰς τοῦ Ὁμήρου (βλ. εἰκόνας ὑπ³ ἀριθ. 9-11) καὶ τὰ ἔξετέλει μὲ τὴν ἀπαράμιλλον τεχνικήν, ἡ δποία χαρακτηροῦει καὶ τὴν Ὁμηρικὴν ποίησιν.

Αμεσώτερον ἐνεπινέοντο καὶ ἐδιδάσκοντο ἀπὸ τὰ δμητρικὰ ποιήματα, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα, οἱ μεταγενέστεροι ποιηταὶ καὶ ἰδίως οἱ τραγικοί. ⁴Ἐντονα βλέπομεν τὰ ἵχη τῆς ἐπιδράσεως ταύτης εἰς τὰς ἀρχαίας τραγῳδίας, πολλαὶ ἀπὸ τὰς δποίας ἔχουν ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ Τρωικοῦ μύθουν. ⁵Εξ ἄλλου τὸν πλοῦτον τῶν λέξεων καὶ τοὺς ποιητικοὺς τρόπους τοῦ Ὁμήρου μετεχειρίσθησαν καὶ οἱ τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ ἐκφράσοντες ἀπὸ σκηνῆς τὰς σκέψεις καὶ τὴν φιλοσοφίαν των. Διὰ τοῦτο καὶ διὸ Αἰσχύλος ἔλεγεν διὰ τὰς τραγῳδίας αὐτοῦ, ὅτι εἶναι ψιχία ἀπὸ τὰ μεγάλα

δεῖπνα τοῦ Ὁμήρου, δὲ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐμμήθη εἰς πολλὰ τὸν Ὁμηρον, φιλόμηρος ἀπεκλήθη.

Καὶ ὑστερα ἀπὸ τόσους αἰῶνας, ἀφοῦ τόσον μετεβλήθη τὸ περιεχόμενον καὶ διηρόπος τοῦ βίου, τὰ διηγηματα πούματα ἔχοντα πάντοτε τὰ προσφέροντα εἰς τὰς Ἑλληνικὰς γενεὰς τὴν ἀπλῆν καὶ μεγάλην σοφίαν τῆς ζωῆς μὲ τὴν ὀραιοτέραν ἔκφρασιν καὶ ἀποτελοῦν τὸ ἄριστον, τὸ τέλειον ὑπόδειγμα ποιητικοῦ ἔργου, τὸ διοῖον εἶναι συγχρόνως πολύτιμος ἐθνικὸς θησαυρός.⁹ Οπως καὶ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν, ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἰλιάδα ἀναγνωρίζομεν τὸν πλάστην τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, τὸν ποιητὴν τῆς Ἐλλάδος.

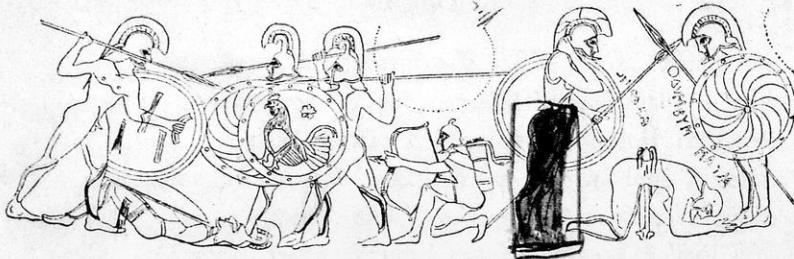

Πολεμιστὴς

φέρων περικεφαλαίαν, θώρακα,
χιτῶνα, ἀσπίδα καὶ κνημῖδας.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΕΚΛΟΓΑΙ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΚΑΙ
ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

ΙΛΙΑΣ

A

Μῆνιν ἄειδε, θεά, Ηγεληγάδεων Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἡ μαρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἵφθιμους ψυχὰς "Αἰδί προτάψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οἰωνοῖσι τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή,
ἔξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἄτρετόν τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς." 7

'Ασέβεια τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν ιερέα Χρύσην.
Λοιμὸς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔριδι ἔυνέηκε μάχεσθαι;
Δητοῦς καὶ Διὸς υἱός δ' γάρ βασιλῆϊ χολωθεὶς
νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὥρσε κακήν, δλέκοντο δὲ λαοί,
οῦνεκα τὸν Χρύσην ἡτίμασεν ἀρητῆρα
Ἄτρετόν τε δὲ ἤλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενός τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσι' ἀποινα,
στέμματ' ἔχων ἐν χεροῖν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος
χρυσέφι ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἄτρετόν τε δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν.' 15

»'Ατρεῖδαι τε καὶ ἄλλοι ἐῦκνήμιδες Ἀχαιοί,
νῦν μὲν θεοὶ δοῖεν 'Ολύμπια δώματ' ἔχοντες
ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, ἐν δ' οἰκαδ' ἵκεσθαι·
παῖδα δ' ἐμοὶ λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἀποινα δέχεσθαι,
ἄζομενοι Διὸς υἱὸν ἐκηβόλον Ἀπόλλωνα.»

"Ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆς καὶ ἀγλαῖς δέχθαι ἀποινα·
ἄλλοι δὲ οὐκ Ἀτρεῖδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ,
ἄλλα κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῆθον ἔτελλεν.
«μή σε, γέρον, κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω
ἢ νῦν δηθύνοντ' ἢ βοστερον αὔτις ἴόντα,
μὴ νῦ τοι οὐ χραίσμη σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο.
τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω πρίν μιν καὶ γῆρας ἐπεισιν
ἥμετέρῳ ἐνὶ οἰκῷ, ἐν Ἀργεῖ, τηλόθι πάτρης,
ἴστὸν ἐποιχομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντισωσαν·
ἄλλος δέ, μὴ μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὡς κε νέηαι..»

"Ως ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὁ γέρων καὶ ἐπείθετο μύθῳ.
βῆ δ' ἀκέων παρὰ θίνα πολυσφλοίσθοιο θαλάσσης·
πολλὰ δ' ἐπειτ' ἀπάνευθε κιῶν ἡρᾶθ' ὁ γεραῖος
Ἀπόλλωνι ἀνακτι, τὸν ἥμαρομος τέκε Δητώ·
«κλύθι μεν, ἀργυρότοξ', δις Χρύσην ἀμφιβένηκας
Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδοιό τε ἵφι ἀνάσσεις,
Σμινθεῦ, εἰ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
ἢ εἰ δὴ ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρὶ' ἔκηγα
ταύρων ἡδ' αἰγῶν, τόδε μοι κρήγηνον ἐέλδωρ·
τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν..»

"Ως ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,
βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων χωόμενος κῆρ,
τόξ' ὥμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην.
ἔκλαγξαν δ' ἀρ' διστοὶ ἐπ' ὥμων χωομένοιο,
αὐτοῦ κινηθέντος, ὃ δ' ἦε νυκτὶ ἐοικώς.

20

25

30

35

40

45

- ἔζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἵὸν ἔγκε.
δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοισι βιοῖο. 50
οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπύχετο καὶ κύνας ἀργούς,
αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἔχεπευκὲς ἐφιεῖς
βάλλ· αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί. 52

Αγορὰ λαοῦ. Μαντεία Κάλχαντος.

- Ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ὥχετο κῆλα θεοῖο, 53
τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος "Ηρη·
κήδετο γὰρ Δαναῶν, δτι δια θνήσκοντας δρᾶτο. 55
οἱ δ' ἔπει τοὺς ἦγερθεν διμηγερέες τ' ἐγένοντο,
τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
«Ἄτρετῆη, νῦν ἄμμιε παλιμπλαγχθέντας δέω
ἄψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν, 60
εἴ δὴ δμοῦ πόλεμός τε δαιμῆ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς.
ἀλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρείσομεν ἢ Ιερῆα,
ἢ καὶ δινειροπόδλον, καὶ γὰρ τ' ὅναρ ἐκ Διός ἐστιν,
ὅς κ' εἴποι δ τι τόσσον ἔχώσατο Φοῖδος Ἀπόλλων, 65
εἴτ' ἄρ' ὁ γ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται εἴθ' ἐκατόμβης,
αἴ κεν πως ἀρνῶν κνίσης αἰγῶν τε τελείων
βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι.»

- Ἡ τοι δ' γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας Θεστορίδης, οἰωνοπόλων ὅχ' ἄριστος,
ὅς ἦδη τὰ τ' ἔόντα τὰ τ' ἐσσόμενα πρὸ τ' ἔόντα, 70
καὶ νήεσσ' ἥγήσατ' Ἀχαιῶν "Ιλιον εἴσω
ἥν διὰ μαντοσύνην, τὴν οἱ πόρε Φοῖδος Ἀπόλλων.
ὅ σφιν ἐῦ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
«ὦ Ἀχιλλεῦ, κέλεσαι με, διέφιλε, μυθήσασθαι
μῆνιν Ἀπόλλωνος ἐκατηβελέταο ἄνακτος. 75

τοιγάρ έγων ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μοι ὅμοσσον
 ἡ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν·
 ἡ γὰρ δῖομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
 Ἀργείων κρατέει καὶ οἱ πείθονται Ἀχαιοί.
 κρείσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέργῃ.
 εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
 ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὅφρα τελέσσῃ,
 ἐν στήθεσσιν ἔοῖσι· σὺ δὲ φράσαι εἴ με σαώσεις.»

80

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
 «Θαρσήσας μάλα εἰπὲ θεοπρόπιον ὃ τι οἰσθα·
 οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα διέφιλον, φ τε σύ, Κάλχαν,
 εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
 οὕ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο
 σοὶ κοίλης παρὰ νησὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει
 συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἴπης,
 δεινὸν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὔχεται εἶναι.»

85

Καὶ τότε δὴ θάρσησε καὶ ηὔδα μάντις ἀμύμων·
 «οὗτ' ἀρ' ὃ γ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται οὐθ' ἐκατόμβηγς,
 ἀλλ' ἐνεκ' ἀρητῆρος, ὃν ἡτίμησ' Ἀγαμέμνων
 οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἀποινα,
 τούνεκ' ἀρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἑκηρόδλος γῆδ' ἔτι δώσει·
 οὐδ' ὁ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσει,
 πρὶν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλω δόμεναι ἐλικώπιδα κούρην
 ἀπριάτην ἀνάποινον, ἄγειν θ' ἵερην ἐκατόμβηγην
 ἐξ Χρύσην· τότε κέν μιν ἰλασσάμενοι πεπίθουμεν.»

90

«Η τοι ὃ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἀρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
 ἥρως Ἀτρετῆγς εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
 ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
 πίμπλαντ', δσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπτετώντι ἐξήτην.
 Κάλχαντα πρώτιστα κάκ' δσσόμενος προσέειπε·
 «μάντι κακῶν, οὐ πώ ποτέ μοι τὸ κρήγυνον εἴπας·

95

100

105

αἰεὶ τοι τὰ κάκ’ ἔστι φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,
ἔσθλὸν δ’ οὔτε τί πω εἰπας ἔπος οὕτ’ ἐτέλεσσας.—
καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις
ώς δὴ τοῦδ’ ἔνεκά σφιν ἐκηβόλος ἀλγεα τεύχει, 110
οὗνεκ’ ἐγὼ κούρης Χρυσηῆδος ἀγλά’ ἄποινα
οὐκ ἔθελον δέξασθαι, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
οἴκοι ἔχειν. καὶ γάρ ἡ Κλυταὶμήστρης προθένθουλα
κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὐ ἔθεν ἔστι χερείων,
οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὔτ’ ἀρ φρένας οὔτε τι ἔργα. 115
ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τό γ’ ἀμεινον·
βούλομ’ ἐγὼ λαὸν σόον ἔμπειναι ἢ ἀπολέσθαι.
αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ’ ἐτοιμάσατ’, ὅφρα μὴ οἶος
Αργείων ἀγέραστος ἔω, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε·
λεύσσετε γάρ τό γε πάντες, οἱ μοι γέρας ἔρχεται ἀλληγ.» 120

Τὸν δ’ ἡμείθετ’ ἔπειτα ποδάρης δῖος Ἀχιλλεύς·
«Ἄτρετὸν κύδιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων,
πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί;
οὐδὲ τί που ἵδμεν ξυνῆτα κείμενα πολλά,
ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἔξεπράθομεν, τὰ δέδασται, 125
λαοὺς δ’ οὐκ ἔπεισκε παλίλλογα ταῦτ’ ἔπαγείρειν.
ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε θεῷ πρόεις αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
τριπλῆ τετραπλῆ τ’ ἀποτείσομεν, αἱ κέ ποθι Ζεὺς
δῆψι πόλιν Τροίην ἔսτείχεον ἔξαλαπάξαι.»

Τὸν δ’ ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων· 130
«μὴ δὴ οὕτως, ἀγαθὸς περ ἐών, θεοείκελ’ Ἀχιλλεῦ,
κλέπτε νόψ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις.
ἢ ἐθέλεις, ὅφρ’ αὐτὸς ἔχης γέρας, αὐτὰρ ἔμ’ αὐτῶς
ἥσθαι δευόμενον, κέλεσαι δέ με τήνδ’ ἀποδοῦναι;
ἀλλ’ εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί, 135
ἀρσαντες κατὰ θυμόν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται·
εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι

ἢ τεὸν ἢ Αἴαντος ἴών γέρας, ἢ Ὁδυσσῆος
ἄξω ἐλών· δέ κεν κεχολώσεται, σὺ κεν ἵκωμαι.
ἀλλ᾽ ἦ τοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὗτις,
νῦν δέ ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἀλα δῖαν,
ἐν δέ ἐρέτας ἐπιτηδέες ἀγείρομεν, ἐς δέ ἐκατόμβην
θείομεν, ἣν δέ αὐτὴν Χρυσηΐδα καλλιπάργον
βήσομεν· εἰς δέ τις ἀρχὸς ἀνήρ βουληφόρος ἔστω,
ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὁδυσσεὺς
ἥσει σύ, Πηλεΐδη, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
ὅφερ' ἡμῖν ἐκάεργον ἰλάσσεαι ἱερὰ ῥέξας.»

140

145

147

"Ερις 'Αγαμέμνονος καὶ 'Αχιλλέως.

Τὸν δέ ἄρ' ὑπόδρα ιδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· 148
 «ὦ μοι, ἀναιδείην ἐπιειμένε, κερδαλεόφρον,
 πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεισιν πείθηται Ἀχαιῶν
 ἢ ὁδὸν ἐλθείμεναι ἢ ἀνδράσιν ἵψι μάχεσθαι;
 οὐ γάρ ἐγὼ Τρώων ἔνεκ' ἥλυθον αἰχμητάων
 δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὐ μοι αἴτιοι εἰσιν·
 οὐ γάρ πώ ποτ' ἐμάς βιußς ἥλασσαν οὐδὲ μὲν ἵππους,
 οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐριβώλαικι βωτιανείρῃ
 καρπὸν ἐδηλήσαντ', ἐπεὶ ἢ μάλα πολλὰ μεταξὺ¹⁵⁰
 οὔρεα τε σκιώντα θάλασσά τε τῇχήσσα·
 ἀλλά σοί, ὃ μέγ' ἀναιδέες, ἅμ' ἐσπόμεθ', ὅφρα σὺ χαίρῃς,
 τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε, κυνῶπα,
 πρὸς Τρώων· τῶν οὐ τι μετατρέπῃ οὐδὲ ἀλεγίζεις·
 καὶ δή μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
 φὰ πολλὰ μόγησα, δόσαν δέ μοι υἱες Ἀχαιῶν.
 οὐ μὲν σοί ποτε ίσον ἔχω γέρας, δόποτε· Ἀχαιοὶ¹⁶⁰
 Τρώων ἐκπέρσωστ' ἐν ναιόμενον πτολίεθρον·
 ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάικος πολέμοιο

155

160

165

χεῖρες ἐμαὶ διέπουν· ἀτὰρ ἦν ποτε δασμὸς ἵκηται,
σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπεὶ κεκάμω πολεμίζων.
νῦν δ' εἴμι Φθίγνον, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
οἰκαδ' ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδὲ σ' δῶ
ἐνθάδ' ἀτιμος ἐών ἀφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.»

Τὸν δ' ἡμείνετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
«φεῦγε μάλιστα, εἰ τοι θυμὸς ἐπέσυται, οὐδὲ σ' ἐγώ γε
λίσσομαι εἶνεκ' ἐμεῖο μένειν· πάρ' ἐμοὶ γε καὶ ἄλλοι
οἵ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς.

170
ἔχθιστος δὲ μοί ἐσσι διοτρεφέων βασιλήων·
αἱεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε.
εἰ μάλιστα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ τὸ γ' ἔδωκεν.
οἰκαδ' ἵων σὺν νηυσὶ τε σῆς καὶ σοὶς ἑτάροισι
Μυρμιδόνεσσιν ἀνασσε, σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω
οὐδὲ ὅθομαι κοτέοντος. ἀπειλήσω δέ τοι ὥδε·
180
νές ἔμ' ἀφαιρεῖται Χρυσῆδα Φοῖδος Ἀπόλλων,
τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηὶ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισι
πέμψω, ἐγὼ δὲ κ' ἄγω Βρισηῖδα καλλιπάρηγόν
αὐτὸς ἵων κλισήγδε, τὸ σὸν γέρας, δφρ' ἐϋ εἰδῆς
δισσον φέρτερός εἴμι σέθεν, στυγέη δὲ καὶ ἄλλος
ίσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ διμοιωθήμεναι ἀντην.»

“Ως φάτο· Πηγεῖναι δ' ἄχος γένετ', ἐν δὲ οἱ γῆτοι
στήθεσσιν λασίοισι διάγδιχα μερμήριξεν,
ἡ δ' γε φάσγανον δέξῃ ἐρυσάμενος παρὰ μηροῦ
τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, δ' δ' Ἀτρετῆην ἐναρίζοι,
ἡε χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν.
ἡος δ' ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἔλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξέφος, ἥλθε δ' Ἀθήνη
οὐρανόθεν· πρὸ γάρ ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἡρη,
ἄμφω διμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.

170

175

180

185

190

195

στῇ δ' ὅπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἔλε πηγλεῖωνα
οἵωφ φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὐ τις δρᾶτο.

Θάμβησεν δ' Ἀχιλλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
Παλλάδ' Ἀθηναίην· δεινὸν δὲ οἱ ὅσσε φάνθεν. 200
καὶ μιν φωνήσας ἔπεια πτερόεντα προσηύδα·
«τίπτ' αὗτ', αἰγιόχοι Διὸς τέκος, εἰλήγουσθας;
ἢ ἵνα υἱριν ἴδῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο;
ἄλλ' ἔν τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι δῖω·
ἥς ὑπεροπλίησι τάχ' ἀν ποτε θυμὸν δλέσσῃ.» 205

Τὸν δ' αὗτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
«ἡλθον ἐγὼ παύσουσα τεὸν μένος, αἴ κε πίθηαι,
οὐρανόθεν. πρὸ δὲ μ' ἡκε θεὰ λευκώλενος Ἡρη,
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.
ἄλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἔλκεο χειρί· 210
ἄλλ' ἢ τοι ἔπεισιν μὲν δνεῖδισον ὡς ἔσεται περ·
ῶδε γάρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται.
καὶ ποτέ τοι τρὶς τόσσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα
ὕδριος εἰνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἵσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν.»

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς. 215
«χρὴ μὲν σφωτέρον γε, θεά, ἔπος εἰρύσσασθαι
καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὡς γάρ ἄμεινον.
ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυνον αὐτοῦ.»

«Η καὶ ἐπ' ἀργυρέη κώπη σχέθε χεῖρα βαρεῖαν,
ἄψ δ' ἐς κουλεὸν ὥσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθησε
μύθῳ Ἀθηναίης· ἢ δ' Οὐλυμπόνδε βεβήκει
δώματ' ἐς αἰγιόχοι Διὸς μετὰ δαιμονας ἄλλους.

Πηγλεΐδης δ' ἔξαστις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
Ἀτρεΐδην προσέειπε, καὶ οὐ πω λῆγε χόλοιο·
«οἰνοθαρές, κυνὸς ὅμιματ' ἔχων, κραδίην δ' ἔλάφοιο,
οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἄμα λαῷ θωρηγχθῆναι
οὔτε λόχονδ' ἵεναι σὺν ἀριστήσσιν Ἀχαιῶν 225

τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κήρ εἰδεται εἶναι.

ἢ πολὺ λώρόν ἔστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
δᾶρ' ἀποαιρεῖσθαι ὅς τις σέθεν ἀντίον εἴπη.

230

δημοσθόρος βασιλεύς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις.

ἢ γάρ ἂν, Ἀτρεῖδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο.

ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὁμοῦμαι·

ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὖ ποτε φύλλα καὶ ὅζους

φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσι λέλοιπεν,

235

οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ᾧ ἐχαλκὸς ἔλεψε

φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὗτέ μιν υἱες Ἀχαιῶν

ἐν παλάμης φορέουσι δικασπόλοι, οἵ τε θέμιστας

πρὸς Διὸς εἰρύαται· δέ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος·

ἢ ποτ' Ἀχιλλῆσ ποθὴ ἵξεται υἱας Ἀχαιῶν

240

σύμπαντας· τότε δ' οὖ τι δυνήσεαι ἀχνύμενός περ

χραισμεῖν, εὗτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο

θυγάτερες πίπτωσι· σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις

χωρόμενος ὃ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτεισας.»

244

Ἐπέμβασις τοῦ Νέστορος.

“Ως φατο. Πηλεῖδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίη

245

χρυσεῖοις ἥλοισι πεπαρμένον, ἔζετο δ' αὐτός.

Ἀτρεῖδης δ' ἐτέρωθιν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ

ἡδυεπῆς ἀνάρουσε, λιγὺς Πυλίων ἀγορητής,

τοῦ καὶ ἀπὸ γλωσσῆς μέλιτος γλυκίων ῥέεν, αὐδή.

τῷ δ' ἥδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων

250

ἐφθίαθ', οἵ οἱ πρόσθιν ἄμα τράφεν ἥδ' ἐγένοντο

ἐν Πύλῳ ἡγαθέη, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἀνασσεν.

ὅσφιν ἐξ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν.

«Ὦ πόσποι, ἢ μέγα πένθος Ἀχαιῶν γαῖαν ἱκάνει·

ἢ κεν γηθήσαι Πρίαμος Πριάμοιό τε παιδες

255

ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ,
εἰ σφῶν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοι·
οἱ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δὲ ἐστὲ μάχεσθαι.
ἀλλὰ πίθεσθ;. ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο.

ἡδη γάρ ποτ' ἐγώ καὶ ἀρείοσιν ἡγέ περ ὑμῖν
ἀνδράσιν ὥμιλησα, καὶ οὐ ποτὲ μ' οἱ γ' ἀθέριζον.

οὐ γάρ πω τοίους ἵδον ἀνέρας οὐδὲ ἵδωμαι,
οἵον Πειρίθοον τε Δρύαντά τε, ποιμένα λαῶν,

Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
Θηγέα τ' Αἰγεῖδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν.

κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράχεν ἀνδρῶν·
κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο,

φηρσὶν ὀρεικώοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσσαν.

καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον ἐκ Πύλου ἐλθών,
τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· καλέσαντο γάρ αὐτοί.

καὶ μαχόμην κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγώ· κείνοισι δὲ ἂν οὖ τις
τῶν οἱ νῦν βροτοί εἰσιν ἐπιχθόνιοι μαχέοιτο·

καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιεν πείθοντό τε μύθῳ.

ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὅμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον.

μήτε σὺ τόνδ' ἀγαθός περ ἐών ἀποαίρεσο κούρην,

ἄλλ' ἔα, ὃς οἱ πρῶτα δόσαν γέρας υἱες Ἀχαιῶν·

μήτε σύ, Πηλεῖδη, ἔθελ' ἐριζέμεναι βασιλῆι

ἀντιβίην, ἐπεὶ οὐ ποθ' ὅμοίης ἔμμορε τιμῆς

σκηπτοῦχος βασιλεύς, φ τε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν.

εἰ δὲ σὺ καρτερός ἔσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ,
ἀλλ' ὅδε φέρτερός ἔστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.

Ατρεῖδη, σὺ δὲ παῦε τεὸν μένος· αὐτὰρ ἐγώ γε
λίσσομ' Ἀχιλλῆι μεθέμεν χόλον, ὃς μέγα πᾶσιν
ἔρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῖο.» —

Τὸν δὲ ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
«ναὶ δὴ ταῦτα γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες:

260

265

270

275

280

285

ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,
πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἢ τιν' οὐ πείσεσθαι δέω.
εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
τούνεκά οἱ προθέουσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι;»

290

Τὸν δ' ἄρ' ὑποθλήδην ἡμείθετο δῖος Ἀχιλλεύς.
«ἡ γάρ κεν δειλός τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην,
εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπείξομαι δττι κεν εἴπης.
ἄλλοισιν δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἐμοί γε
σήμαιν· οὐ γὰρ ἐγὼ γ' ἔτι σοὶ πείσεσθαι δέω.
ἄλλο δέ τοι ἔρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσι·
χερσὶ μὲν οὐ τοι ἐγώ γε μαχήσομαι, εἴνεκα κούρης
οὔτε σοὶ οὔτε τῷ, ἄλλῳ, ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες·
τῶν δ' ἄλλων, ἢ μοί ἔστι θοῇ παρὰ νηὶ μελαίνῃ,
τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἀνελῶν ἀέκοντος ἐμεῖο.
εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι, ίνα γνώωσι καὶ οἶδε·
αἰψά τοι αἴμα κελαινὸν ἔρωήσει περὶ δουρί.»

295

“Ως τώ γ' ἀντιδίοισι μαχεσσαμένω ἐπέεσσιν
ἀντήτην, λῦσαν δ' ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν.

305

306-611: «Ο 'Αγαμέμνων, διὰ νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν Ἀπόλλωνα, ἀπέστειλεν εἰς τὸν ἰερέα Χρύσην τὴν θυγατέρα του καὶ μίαν ἐκατόμβην.
'Εκτελῶν δμως τὴν ἀπειλήν του ἀφήγεσεν ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα τὴν Βρισοῦσθα, τὴν δποίαν αὐτὸς είχεν ὡς γέρος πολέμου. 'Ο ἡμίθεος ἥρως ἐπεκαλέσθη τὴν μητέρα του Θέτιν, ἡ δποία ἀνήλθεν ἀπὸ τὴν βαθεῖαν θάλασσαν εἰς τὸν αἰγλήντα 'Ολυμπὸν καὶ ἴκέτευσε τὸν Δία ὑπὲρ τοῦ νίοῦ της. 'Ο μέγιστος τῶν θεῶν ὑπεσχέθη εἰς τὴν Νηροῦδα διι θὰ τιμήσῃ τὸν Ἀχιλλέα καί, διὰ νὰ καταστήσῃ ἔτι μᾶλλον πιστευτὴν τὴν ὑπόσχεσίν του,

«... κυανέησιν ἐπ' ὁφρύσι νεῦσε Κρονίων·

528

ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος

χρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν "Ολυμπὸν" (¹) 530

"Η ὑπόσχεσις αὐτὴ τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Θέτιν ἐπροκάλεσε τὴν δογὴν καὶ τὰ παρόπονα τῆς "Ἡρας, ἀλλ' ἐπενέβη ὁ "Ἡφαιστος καὶ συνεφίλιωσε τοὺς γονεῖς του.

B

Κατὰ τὴν ἐπομένην νύκτα δὲ Ζεὺς ἔστειλεν ἀπατηλὸν δνειρὸν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν παρεπλάνησε νὰ πιστεύσῃ, διτι, ἀν συνῆπτε μάχην μὲ τοὺς Τρῶας, ὃδε ἐκνούενε τὸ "Ιλιον.

Συγκαλέσας λοιπὸν δὲ ἀρχηγὸς τῶν Ἀχαιῶν τὸν στρατὸν εἰς ἀγορὰν προσεποιήθη κατ' ἀρχάς, διτι ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ "Ιλίου. Μὲ χαρὰν ἥκουσε τὸ συγκεντρωμένον πλῆθος τὴν δῆθιν ἀπόφασιν τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ἔσπενδον νὰ ἐτοιμάσουν τὰ πλοῖα πρὸς ἀναχώρησιν. Ἐπενέβη δομως δὲ "Οδυσσεὺς καὶ ὅχι μόνον συνεκράτησε τοὺς χαλκοχίτωνας Ἀχαιούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνέπνευσεν δρμῆν πρὸς μάχην. "Ηρχισαν οἱ ἡγεμόνες νὰ διακοσμοῦν τὸ ἀπειροπληθὲς στράτευμα, διπον ἔξοχος ὑπὲρ πάντας διεκρίνετο δὲ Ἀγαμέμνων δομοιος μὲ τὸν τερπικέον αὐτὸν Δία. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς γενικῆς αὐτῆς ἔξορμήσεως ἀριθμοῦνται εἰς τὴν δαιρφοδίαν ταύτην τὰ πλοῖα καὶ ὄνομάζονται οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀχαιῶν κατὰ πόλεις, καθὼς ἐπίσης οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἡγεμόνες σύμμαχοι τῶν Τρῶων.

Γ

1-120: Οἱ δύο στρατοὶ συνταχθέντες ὑπὸ ἴδιους ἀρχηγοὺς ἔκαστος, ἔξεκίνησαν ἐναρτίον ἀλλήλων. Οἱ μὲν Τρῶες καὶ αγγῆ τ' ἔνοπλοι, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ σιωπηλοὶ μένεα πνείοντες καὶ ἀποφασισμένοι ν' ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ ἀλλήλων. Τῶν Τρῶων ἐπρομάχεν δὲ θεοειδῆς Ἀλέξανδρος, διτις ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τοὺς ἔξοχωτέρους ἥρωας τῶν Ἀχαιῶν. "Εντρομος δομως ὠπισθοχώρησεν, διτε εἶδε τὸν Μενέλαον νὰ

(¹) Δέγεται διτι ἀπὸ τοὺς στίχους αὐτοὺς ἐνεπνεύσθη δ Φειδίας, διὰ νὰ πλάσῃ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς ἐν Ὁλυμπίᾳ.

δρυμῷ ἐναντίον του, καὶ μόλις ὅπδε τὰς ἐπιπλήξεις τοῦ ἀδελφοῦ του Ἐκτορος ἀπεφάσισε ν' ἀναμετρηθῆ μὲ τὸν ἀντίπαλόν του. Ἐπρότεινε μάλιστα νὰ κωιθῇ ὁ πόλεμος εἰς τὴν μονομαχίαν αὐτὴν καὶ ν' ἀπόσχουν τῆς μάχης οἱ ἄλλοι. Ἡ πρότασις αὕτη ἔγινε δεκτὴ καὶ ἀπὸ τὰς δύο παρατάξεις. Ἐνῷ δὲ ἐστάλησαν κήρυκες διὰ νὰ καλέσουν τὸν βασιλέα Πρίαμον καὶ νὰ ἑτοιμάσουν τὰς θυσίας διὰ τὴν τελετὴν τῶν ὁρκίων, οἱ Ἀχαιοὶ ἐξεδύθησαν τὰ δύλα καὶ ἀνεκλίθησαν εἰς τὰς ἀσπίδας των.

'Εμφάνισις τῆς Ἐλένης εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἰλίου.

Ἴρις δ' αὖθ' Ἐλένη λευκωλένῳ ἄγγελος ἥλθεν,
εἰδομένη γαλόφ, Ἀντηνορίδας δάμαρτι,
τὴν Ἀντηνορίδης εἶχε κρείων Ἐλικάνων,
Λαοδίκην, Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην.

121

τὴν δ' εὔρ' ἐν μεγάρῳ· ή δὲ μέγαν ἴστὸν ὕφασινε,
δίπλακα πορφυρέην, πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους
Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
οὓς ἔθεν εἴνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἀρηος παλαμάων.

125

ἄγγοῦ δ' ἴσταμένη προσέφη πόδας ὡκέα Ἴρις·
«δεῦρο» ἦθι, νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἔδηαι
Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.

130

οἵ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον πολύδακρυν Ἀρηα
ἐν πεδίῳ, δλοοῖσι λιλαιόμενοι πολέμοιο,
οἱ δή νῦν ἔαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,
ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν.
αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀργήφιλος Μενέλαος
μακρῆς ἔγχείησι μαχήσονται περὶ σεῖο·
τῷ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἀκοιτις.»

135

“Ως εἰπούσα θεὰ γλυκὺν ἱμερὸν ἔμβαλε θυμῷ
ἀνδρός τε προτέρου καὶ ἀστεος ἥδε τοκήων.
αὐτίκα δ' ἀργεννῆσι καλυψαμένη δθόνησιν

140

δρμάτ' ἐκ θαλάμοιο τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα,
οὐκ οἰη τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἔποντο,
Αἴθρη, Πιτθῆς θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις.
αἰψα δ' ἔπειθ' ἵκανον δθι Σκαιαὶ πύλαι ἡσαν.

145

Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθον ἥδε Θυμοίτην
Λάμπον τε Κλυτίον θ' Ἰκετάονά τ', ὅζον "Αρηος,
Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, πεπνυμένω ἀμφω,
ἥστο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῆσι πύλησι,
γῆρας δὴ πολέμῳ πεπαυμένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ
ἐσθλοί, τεττίγεσιν ἑοικότες, οἵ τε καθ' ὅλην
δεινὸρέφ εφεζόμενοι δπα λειριόεσσαν ἱεῖσιν.

150

τοῖοι ἄρα Τρώων ἡγήτορες ἦντ' ἐπὶ πύργῳ.
οἱ δ' ὡς οὖν εἴδονθ' Ἐλένην ἐπὶ πύργον ἰοῦσαν,
ἥκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεια πτερόεντ' ἀγόρευον·
«οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ ἔυκνήμιδας Ἀχαιοὺς
τοιῆδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν·
αἰνῶς ἀθανάτησι θεῆς εἰς ὅπα ἔοικεν.
ἀλλὰ καὶ ὡς τοίη περ ἐοῦσ' ἐν νηυσὶ νεέσθω,
μηδ' ἡμῖν τεκέεσσί τ' ὅπισσω πῆμα λίποιτο.»

155

160

'Ο θαυμασμὸς τῶν Τρώων διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας.

"Ως ἄρ' ἔφαν, Πρίαμος δ' Ἐλένην ἐκαλέσσατο φωνῇ·
«δεῦρο πάροιθ' ἐλθοῦσα, φίλον τέκος, ἵζευ ἐμεῖο,
ὅφρα ἵδη πρότερόν τε πόσιν πηούς τε φίλους τε —
οὓς τί μοι αἰτίη ἐστί, θεοὶ νύ μοι αἰτιοί εἰσιν,
οἵ μοι ἐφώρμησαν πόλειπον πολύδακρυν Ἀχαιῶν —
ὦς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἔξονομήνης,
ὅς τις δὴ ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἡὗς τε μέγας τε.
ἡ τοι μὲν κεφαλῆ καὶ μείζονες ἄλλοι εἴασι,
καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὐ πω ἵδον ὁφθαλμοῖσιν,

161

165

οὐδ' οὕτω γεραρόν· βασιλῆς γάρ ἀνδρὶ ἔοικε.»

170

Τὸν δ' Ἐλένη μύθοισιν ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν.
 «αἰδοῖός τέ μοι ἔσσι, φίλε ἔκυρέ, δεινός τε.
 ὃς ὅφελεν θάνατός μοι ἀδεῖν κακὸς δππότε δεῦρο
 σιέν σῷ ἐπόμην, θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα
 παῖδά τε τηλυγέτην καὶ δημηλικίην ἐρατεινήν.
 ἀλλὰ τὰ γ' οὐκ ἔγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέτηκα.
 τοῦτο δέ τοι ἔρέω, διὸ μὲν εἴρεαι ἡδὲ μεταλλάξ.
 οὐτός γ' Ἀτρεῖδης, εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων,
 ἀμφότερον βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατερὸς τ' αἰχμητής·
 δαήρ αὗτ' ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἰ ποτ' ἔην γε.»

175

180

«Ως φάτο, τὸν δ' ὁ γέρων ἡγάσσατο φώνησέν τε·
 «ὦ μάκαρ Ἀτρεῖδη, μοιρηγενές, δλβιόδαιμον,
 ἦ δά νύ τοι πολλοὶ δεδμήσατο κοῦροι Ἀχαιῶν.
 ἥδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
 ἔνθα ἵδον πλείστους Φρύγας ἀνέρας αἰολοπάλους,
 λαοὺς Ὄτρηγος καὶ Μυγδόνος ἀντιθέσιοι,
 οἵ δα τότ' ἐστρατόωντο παρ' ὅχθας Σαγγαρίοι·
 καὶ γάρ ἔγὼν ἐπίκουρος ἐών μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην
 ἥματι τῷ δτε τ' ἥλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι·
 ἀλλ' οὐδ' οἵ τόσοι ησαν δοσοὶ ἑλίκωπες Ἀχαιοί.»

185

190

Δεύτερον αὗτ' Ὁδυσῆα ἵδων ἔρειν' ὁ γεραιός·
 «εἴπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε, φίλον τέκος, δος τις δόδ' ἐστί·
 μείων μὲν κεφαλῇ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεῖδαο,
 εὐρύτερος δ' ὕμοισιν ἵδε στέρνοισιν ἵδεσθαι.
 τεύχεα μὲν οἱ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυδοτείρῃ,
 αὐτὸς δὲ κτίλος ὃς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν·
 ἀρνειῷ μιν ἔγωγε ἔτσκω πηγεσιμάλλῳ,
 δος τ' ὃῖν μέγα πᾶν διέρχεται ἀργενάων.»

195

Τὸν δ' ἡμείθετ' ἔπειθ' Ἐλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
 «οὗτος δ' αὖ Λαερτιάδης πολύμητις Ὁδυσσεύς,

200

δις τράφη ἐν δῆμῳ Ἰθάκης κραναῆς περ ἔούσης
εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μῆδεα πυκνά.»

Τὴν δ' αὐτ' Ἀντίγνωρ πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα.
«ὦ γύναι, ἡ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες.

ἥδη γὰρ καὶ δεῦρο ποτ' ἥλυθε δῖος Ὁδυσσεὺς
σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης σὺν ἀργεῖφιλῷ Μενελάῳ.

τοὺς δ' ἐγώ ἔξεινισσα καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα,
ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἔδάην καὶ μῆδεα πυκνά.

ἀλλ' ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν,
στάντων μὲν Μενέλαος ὑπείρεχεν εὐρέας ὄμοις,

ἀμφοι δ' ἔζομένω γεραρώτερος ἦεν Ὁδυσσεύς.
ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μῆδεα πᾶσιν ὕφαινον,

ἡ τοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
παῦρα μέν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολύμυθος
οὐδ' ἀφαμαρτοεπής, εἰ καὶ γένει οὐστερος ἦεν.

ἀλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀνατίξειεν Ὁδυσσεύς,
στάσκεν, ὑπὰ δὲ ἵδεσκε κατὰ χθονὸς ὅμιματα πήξας,
σκῆπτρον δ' οὕτ' ὀπίσω οὔτε προπρηγνὲς ἐνώμα,
ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν, ἀτέρετο φωτὶ ἔοικώς·

φαίης κε ζάχοτόν τέ τιν' ἔμμεναι ἀφρονά τ' αὔτως.
ἀλλ' ὅτε δὴ ὅπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος εἴη

καὶ ἐπειανιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίησιν,
οὐκ ἀν ἔπειτα Ὁδυσσῆ γ' ἔρισσειε βροτὸς ἄλλος.

οὐ τότε γ' ὁδὸς Ὁδυσσῆς ἀγαστάμεθ' εἰδος ἰδόντες.»

Τὸ τρίτον αὐτ' Αἴαντα ἰδών ἔρεειν' δὲ γεραιός.

«τίς τ' ἄρ' οδὸς ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνήρ ἥγε τε μέγας τε,
ἔξοχος Ἀργείων κεφαλήν τε καὶ εὐρέας ὄμοις;»

Τὸν δὲ Ἐλένη τανύπεπλος ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν.
«οὗτος δέ Αἴας ἐστὶ πελώριος, ἔρκος Ἀχαιῶν.

Ἴδομενεὺς δέ ἐτέρωθεν ἐνὶ Κρήτεσσι θεὸς ὃς
ἐστηκ', ἀμφὶ δέ μιν Κρητῶν ἀγοὶ ἥγερέθονται.

205

210

215

220

225

230

πολλάκι μιν ξείνισσεν ἀργῆφιλος Μενέλαος
οἴκω ἐν ἡμετέρῳ, δόπτε Κρήτηθεν ἵκοιτο.
νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας δρῶ ἐλίκωπας Ἀχαιούς,
οὓς κεν ἔǔ γνοίην καὶ τ' οὔγομα μυθησαίμην. 235
δοιὼ δ' οὐ δύναμαι ἴδεειν κοσμήτορε λαῶν,
Κάστορά θ' ἐπόδαμον καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα,
ἀυτοκασιγνήτω, τώ μοι μία γείνατο μήτηρ.
ἢ οὐχ ἐσπέσθην Λακεδαιμονος ἐξ ἐρατεινῆς,
ἥ δεύρω μὲν ἔποντο νέεσσ' ἔνι ποντοπόροισι,
νῦν αὖτ' οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν,
αἰσχεα δειδιότες καὶ δνείδεα πόλλ' ἂ μοί ἐστιν.» 240
“Ως φάτο, τοὺς δ' ἥδη κάτεχεν φυσίζοος αἰα
ἐν Λακεδαιμονι αὐθι, φίλη ἐν πατρίδι γαίη. 244

245-461 : Μετὰ τὸν δρονος ἥρχισεν ἡ μονομαχία, κατὰ τὴν δροίαν
δι Μενέλαιος ἐπληξε μὲ τὸ δρόν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ προσεπάθησε νὰ
τὸν φονεύσῃ μὲ τὸ ξίφος. Ἄλλ' ἡ Ἀφροδίτη μὲ τὴν θεῖκήν της δύνα-
μιν τὸν ἐξήρπασεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον καὶ τὸν ἔσωσεν εἰς τὸ ἐν Ἰλίῳ
ἀνάκτορον τοῦ.

Δ

“Η νίκη πάντως ἦτο ὑπὲρ τοῦ Μενελάου καὶ κατὰ τὸν δρονος
οἱ Τρῶες ὑπεχρεοῦντο ν' ἀποδώσουν τὴν Ἐλένην καὶ τὸν θησαυρούς,
τὸν δροίονς εἰχεν ἀράσει δι Πάροις ἀπὸ τὴν Σπάρτην. Ἐν τούτοις οἱ
Οκύμπιοι θεοὶ ἀπεφάσισαν ἄλλα. Κατὰ θέλημα τῆς Ἡρας ἐπανήρχι-
σεν ἡ μάχη, διότι εἰς ἀπὸ τὴν παράταξιν τῶν Τρῶων, δι ἀρχηγὸς τῶν
Λυκίων Πάνδαρος, παρεβίασε τὸν δρονος καὶ ἐτόξευσε τὸν Μενέλαιον.
“Η μάχη τότε συνήρθη κρατερά, διότι καὶ θεοὶ ἔλαβον μέρος εἰς αὐτήν.
“Ο Ἀρης καὶ δι Απόλλων ὑπὲρ τῶν Τρῶων, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ὑπὲρ τῶν
Ἀχαιῶν.

Ε

Μάχη πρὸ τοῦ Ἰλίου. Ἀνδραγαθήματα τοῦ Διομῆδους.

"Ἐνθ' αὖ Τυδεῖδη Διομῆδες Παλλὰς Ἀθήνη
δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἵν' ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν
Ἀργείοισι γένοιτο ίδε κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.
δαιέ οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ,
ἀστέρ' ὅπωρινῷ ἐναλίγκιον, δὲς τε μάλιστα
λαμπρὸν παμφαίνησι λελουμένος Ὡκεανοῖο.
τοῖόν οἱ πῦρ δαιεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὕμιν,
ώρσε δέ μιν κατὰ μέσσον, οὐθὶ πλεῖστοι κλονέοντο.

"Ἔν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης, ἀφνειδὸς ἀμύμων,
ἴρευς Ἡφαίστοι· δύῳ δὲ οἱ υἱέες ἥστην,
Φηγεὺς Ἰδαιός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.

τὼ οἱ ἀποκρινθέντε ἐναντίω ὅρμηθήτην·
τὼ μὲν ἀφ' ἵπποιν, δ' ἀπὸ χθονὸς ὅρνυτο πεζός.
οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἡσαν ἐπ' ἀλλήλοισι ἴόντες,
Φηγεὺς ῥα πρότερος προτεί δολιχόσκιον ἔγχος·
Τυδεῖδεω δ' ὑπὲρ ὕμον ἀριστερὸν ἥλυθ' ἀκωκὴ
ἔγχεος, οὐδὲ ἔβαλ' αὐτὸν· δ' ὁ μετερός ὅρνυτο χαλκῷ
Τυδεῖδης· τοῦ δ' οὐχ ἀλιον βέλος ἔκψυγε χειρός,
ἀλλ' ἔβαλε στῆθος μεταμάζιον, ὃσε δ' ἀφ' ἵππων.

"Ιδαιός δ' ἀπόρουσε λιπῶν περικαλλέα δίφρον,
οὐδὲ ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ κταμένοιο·
οὐδὲ γάρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκψυγε κῆρα μέλαιναν,
ἀλλ' Ἡφαίστος ἔρυτο, σάωσε δὲ νυκτὶ καλύψας,
ώς δὴ οἱ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχήμενος εἴη.

ἵππους δ' ἔξελάσας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς
δῶκεν ἔταιροισιν κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι ἐπεὶ ἵδον υἱε Δάρητος

1

5

10

15

20

25

τὸν μὲν ἀλευάμενον, τὸν δὲ κτάμενον παρ' ὅχεσφι,
πᾶσιν δρίνθη θυμός· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
χειρὸς ἐλοῦσ' ἐπέεσσι προσηγύδα θοῦρον "Αρηα·
« Ἄρες, "Αρες βροτολοιγέ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἔασκιμεν καὶ Ἀχαιοὺς
μάρνασθ', δηποτέροισι πατὴρ Ζεὺς κῦδος δρέξῃ,
νῶι δὲ χαζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν;»

30

"Ως εἰποῦσα μάχης ἐξήγαγε θοῦρον "Αρηα.
τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ' ἥϊόεντι Σκαμάνδρῳ,
Τρῶας δ' ἔκλιναν Δαναοί· ἔλε δ' ἄνδρος ἔκαστος
ἡγεμόνων· πρῶτος δὲ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
ἀρχὸν Ἀλιζώνων Ὁδίον μέγαν ἔκβαλε δίφρου·
πρώτῳ γάρ στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
ῷμων μεσσηγύνες, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε,
δούπησεν δὲ πεσών, ἀράθησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

35

"Ιδομενεὺς δ' ἄρα Φαιστον ἐνήρατο Μήρονος υἱὸν
Βώρου, δις ἐκ Τάρνης ἐριθώλακος εἰληγλούθει.
τὸν μὲν ἄρ' Ιδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχεῖ μακρῷ
νύξ· ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὄμον·
ἥριπε δ' ἐξ ὁχέων, στυγερὸς δ' ἄρα μιν σκότος εἰλε.

40

Τὸν μὲν ἄρ' Ιδομενῆρος ἐσύλευσον θεράποντες·
υἱὸν δὲ Στροφίοι Σκαμάνδριον, αἴμονα θήρης,
Ατρεῖδης Μενέλαος ἐλ' ἔγχεῖ δεξιόεντι,
ἐσθίλων θηρητῆρα. δίδαξε γάρ "Αρτεμις αὐτῇ
βάλλειν ἄγρια πάντα, τά τε τρέφει οὔρεσιν ὅλη.
ἄλλ' οὖς οἱ τότε γε χραῖσμ' "Αρτεμις ἰοχέαιρα,
οὐδὲ ἑκηθολίαι, ἥσιν τὸ πρίν γ' ἐκέκαστο.
ἄλλα μιν Ατρεῖδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μετάφρενον οὕτασε δουρὶ
ῷμων μεσσηγύνες, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν.
ἥριπε δὲ πρηνής, ἀράθησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

50

55

Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, τέκτονος υἱὸν
 Ἀρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαιδαλα πάντα 60
 τεύχειν ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη·
 ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆσας ἔισας
 ἀρχεκάκους, αἴ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο
 οἱ τ' αὐτῷ, ἐπεὶ οὖ τι θεῶν ἐκ θέσφατα ἥδη.
 τὸν μὲν Μηριόνης, στε δὴ κατέμαρπτε διώκων, 65
 βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ή δὲ διαπρὸ
 ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπὸ δστέον ἥλυθ' ἀκωκή.
 γνῶξ δ' ἕριπτοιμώξας, θάνατος δέ μιν ἀμφεκάλυψε.

Πήδαιον δ' ἄρ' ἔπερφε Μέγης, Ἀντήνορος υἱόν,
 ὃς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ' ἔτρεφε δῖα Θεανώ 70
 ἵσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσει φ.
 τὸν μὲν Φυλεῖδης δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
 βεβλήκει κεφαλῆς κατὰ ἴνιον δξέει δουρῆ·
 ἀντικρὺ δ' ἀν' ὁδόντας ὑπὸ γλώσσαν τάμε χαλκός·
 ἥριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἔλε χαλκὸν ὁδοῦσιν. 75

Εὐρύπυλος δ' Εὐαίμονίδης Ὑψήνορα δῖον,
 υἱὸν ὑπερθύμου Δολοπίονος, ὃς ῥα Σκαμάνδρου
 ἀρητὴρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὧς τίετο δήμω,
 τὸν μὲν ἄρ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός,
 πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μεταδρομάδην ἔλασ' ὕμον 80
 φασγάνῳ ἀτέξας, ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν.
 αἵματέσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε· τὸν δὲ κατ' ὅσσε
 ἐλλαθε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

"Ως οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
 Τυδεῖδην δ' οὐκ ἀν γνοίης ποτέροισι μετείη,
 ἡὲ μετὰ Τρώεσιν δμιλέοι ἦ μετ' Ἀχαιοῖς.
 θῦνε γχρὸ ἄμ πεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἐοικώς
 χειμάρρῳ, ὃς τ' ὕκα ρέων ἐκέδασσε γεφύρας·
 τὸν δ' οὔτ' ἄρ τε γέφυραι ἐερμέναι ισχανόωσιν,

οὕτ' ἄρα ἔρκεα ἵσχει ἀλωάων ἐριθηλέων
ἐλθόντ' ἔξαπίνης, δτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὅμορος·
πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν.
ὣς ὑπὸ Τυδεῖδη πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες
Τρώων, οὐδέ τέλος μιν μίμον πολέες περ ἔόντες.

Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Δυκάονος ἀγλαδς υἱὸς
θύνοντ' ἄμπε πεδίον πρὸ ἔθεν κλονέοντα φάλαγγας,
αἴψ' ἐπὶ Τυδεῖδη ἐτιταίνετο καμπύλα τόξα,
καὶ βάλ' ἐπαίσσοντα τυχὸν κατὰ δεξιὸν ὄμον,
θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ἔπτατο πικρὸς διστός,
ἀντικρὺ δὲ διέσχε, παλάσσετο δ' αἴματι θώρηξ. 95
τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἀύσε Δυκάονος ἀγαλδς υἱός·
«ὅρνυσθε, Τρώες μεγάθυμοι, κέντορες ἵππων·
βέβληηται γάρ ἄριστος Ἀχαιῶν, οὐδὲ ἔ φημι
δῆθ' ἀνσχήσεσθαι κρατερὸν βέλος, εἰ δὲόν με
ώρσεν ἀναξ Διὸς υἱὸς ἀπορνύμενον Δυκίηθεν.» 100

“Ως ἔφατ’ εὐχόμενος· τὸν δ' οὐ βέλος ὡκὺ δάμασσεν,
ἀλλ' ἀναχωρήσας πρόσθ’ ἵπποιν καὶ ὅχεσφιν
ἔστη, καὶ Σθένελον προσέφη, Καπανήϊον υἱόν·
«ὅρσο, πέπον Καπανηϊάδη, καταδήσεο δίφρου,
ὅφρα μοι ἔξ ὄμοιο ἐρύσσης πικρὸν διστόν.» 110

“Ως ἄρ' ἔφη, Σθένελος δὲ καθ' ἵππων ἀλτο χαμᾶζε,
πάρ δὲ στὰς βέλος ὡκὺ διαμπερὲς ἔξέρυσ’ ὄμου·
αἴμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος.
δὴ τότ' ἔπειτ’ ἥρατο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
«κλῦθι μεν, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνη,
εἰ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
δηῆφ ἐν πολέμῳ, νῦν αὐτὸν ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη·
δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἔλειν καὶ ἐς δρυμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν,
ὅς μ' ἔθαλε φθάμενος καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ μέ φησι
δηρὸν ἔτ' ὅψεσθαι λαμπρὸν φάος ἥελίοιο.» 115
120

“Ως ἔφατ’ εὐχόμενος· τοῦ δ’ ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη,
γυῖα δ’ ἔθηκεν ἐλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεν·

ἀγγοῦ δ’ ἵσταμένη ἔπειτα πτερόεντα προσηγύδα·

«Θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·

ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώιον ἦκα

125

ἄτρομον, οἶον ἔχεσκε σακέσπαλος ἱππότα Τυδεύς·

ἀχλὺν δ’ αὖ τοι ἀπ’ ὁφθαλῶν ἔλον, ἥ πρὶν ἐπῆσεν,

ὅφρ’ εὗ γιγνώσκης ἡμὲν θεὸν ἥδε καὶ ἄνδρα.

τῷ νῦν, αἱ κε θεὸς πειρώμενος ἐνθάδ’ ἵκηται·

μή τι σύ γ’ ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι

130

τοῖς ἄλλοις· ἀτάρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη

ἔλθησ’ ἐξ πόλεμον, τῇν γ’ οὐτάμεν δξέη χαλκῷ.»

“Η μὲν ἀρ’ ὡς εἰποῦσ’ ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,

Τυδεῖδης δ’ ἔξαυτις ἴδων προμάχοισιν ἐμίχθη,

καὶ πρὶν περ θυμῷ μεμαὼς Τρώεσσι μάχεσθαι·

135

δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἔλεν μένος, ὡς τε λέοντα,

ὅν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῷ ἐπ’ εἰροπόκοις δίεσσι

χραύσῃ μέν τ’ αὐλῆς ὑπεράλμενον οὐδὲ δαμάσσῃ·

τοῦ μέν τε σθένος ὥρσεν, ἔπειτα δέ τ’ οὐ προσαμύνει,

ἄλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τὰ δ’ ἐρῆμα φοθεῖται·

140

αἱ μέν τ’ ἀγχιστῖναι ἐπ’ ἀλλήλησι κέχυνται,

αὐτὰρ δ’ ἐμμεμαὼς βαθέης ἔξαλλεται αὐλῆς·

ώς μεμαὼς Τρώεσσι μίγη κρατερὸς Διομήδης.

“Ἐνθ’ ἔλεν Ἀστύνοον καὶ Υπείρονα, ποιμένα λαῶν,

τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βαλῶν χαλκήρει δουρί,

145

τὸν δ’ ἔτερον ἔφει μεγάλῳ κλητὶ δα παρ’ ὄμοιν

πλῆξι, ἀπὸ δ’ αὐχένος ὄμοιν ἔέργαθεν ἥδ’ ἀπὸ νώτου.

τοὺς μὲν ἔασ’, δ’ δ’ “Αβαντα μετώχετο καὶ Πολύιδον,

νίέας Εύρυδάμαντος, δνειροπόλοιο γέροντος·

τοῖς οὐκ ἔρχομένοις δ’ γέρων ἐκρίνατ’ δνείρους,

150

ἄλλα σφεας κρατερὸς Διομήδης ἔξενάριξε·

βῆ δὲ μετὰ Ξάνθον τε Θόωνά τε, Φαίνοπος υἱε, ἀμφω τηλυγέτω· δὲ τείρετο γήρας λυγρῷ,
υἱὸν δ' οὐ τέκετ' ἄλλον ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι.
ἔνθ' δὲ γε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δὲ ἔξαίγυτο θυμὸν
ἀμφοτέρω, πατέρι δὲ γόνον καὶ κήδεα λυγρὰ
λεῖπεν, ἐπεὶ οὐ ζώοντε μάχης ἐκ νοστήσαντε
δέξατο· χηρωσταὶ δὲ διὰ κτῆσιν δατέοντο.

155

"Ενθ' υἱας Πριάμοιο δύω λάθε Δαρδανίδαο
εἰν ἐνὶ δίφρῳ ἔόντας, Ἐχέμμονά τε Χρομίον τε.
ῶς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὸν ἔξ αὐχένα ἀξη
πόρτιος ἡὲ βοός, ξύλοχον κάτα βοσκομενάων,
ῶς τοὺς ἀμφοτέρους ἔξ ἵππων Τυδέος υἱὸς
βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχε' ἐσύλα·
ἵππους δὲ οἰς ἑτάροιςι δίδου μετὰ νῆας ἐλαύνειν.

160

165

Ἡ μεγίστη ἔντασις τῆς μάχης.

Τὸν δὲ ἵδεν Αἰνείας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,
βῆ δὲ ἵμεν ἀν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων
Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενος, εἴ που ἐφεύροι·
εὗρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε κρατερόν τε,
στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῖο ἔπος τέ μιν ἀντίον ηὔδα·
«Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον ἴδε πτερέντες δῖστοι
καὶ κλέος; φοὶ οὖ τίς τοι ἐρῆται ἐνθάδε γ' ἀνήρ,
οὐδέ τις ἐν Δυκίῃ σέο γ' εὔχεται εἶναι ἀμείνων.
ἄλλ' ἄγε τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ βέλος, Διὶ χεῖρας ἀνασχών,
ὅς τις ὅδε κρατέει καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
Τρῶας, ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσεν·
εἴ μή τις θεός ἐστι κοτεσσάμενος Τρώεσσιν
ἴρων μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἔπι μῆνις.»

170

175

Τὸν δὲ αὕτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·

«Αἰνεία, Τρώων βουληφόρες χαλκοχιτώνων,
Τυδεῖδη μιν ἔγωγε δαΐψρονι πάντα ἐτσκω,
ἀσπίδι γιγνώσκων αὐλώπιδί τε τρυφαλείῃ,
ἴππους τ' εἰσορόων· σάφα δ' οὐκ οἶδ' εἰ θεός ἐστιν.

εἰ δ' δ' γ' ἀνὴρ δῆ φημι, δαΐψρων Τυδέος υἱός,
οὐχ δ' γ' ἄνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλά τις ἄγχι
ἐστηκ' ἀθανάτων, νεφέλη εἰλυμένος ὥμους,
ὅς τούτου βέλος ὡκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλη.
ἡδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καὶ μιν βάλον δύμον
δεξιὸν ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλοιο·

καὶ μιν ἔγωγ' ἐφάμην· Αἰδωνῆι προϊάψειν,
ἔμπηγς δ' οὐκ ἐδάμασσα· θεὸς νῦ τίς ἐστι κοτήεις.
ἴπποι δ' οὐ παρέασι καὶ ἀρματα, τῶν κ' ἐπιβαίην·
ἄλλα που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἔνδεκα δίφροι
καλοὶ πρωτοπαγεῖς νεοτευχέες· ἀμφὶ δὲ πέπλοι
πέπτανται· παρὰ δὲ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες οἴπποι
ἐστᾶσι κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ δλύρας.

ἡ μέν μοι μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων
ἐρχομένῳ ἐπέτελλε δόμοις ἔνι ποιητοῖσιν·
ἴπποισίν μ' ἐκέλευε καὶ ἀρμασιν ἐμβεβαῶτα
ἀρχεύειν Τρώεσσι κατὰ κρατεράς ὕσμίνας·

ἄλλος ἔγω οὐ πιθόμην — ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν —
ἴππων φειδόμενος, μή μοι δευοίσατο φορβῆς
ἀνδρῶν εἰλοιμένων, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδην.

ώς λίπον, αὐτάρ πεζὸς ἔεις ΙΙιον εἰλήλουθα
τόξοισιν πίσυνος· τὰ δὲ μ' οὐκ ἀρ' ἐμελλον δνήσειν.

ἡδη γάρ δοιοῖσιν ἀριστήεσσιν ἐφῆκα,
Τυδεῖδη τε καὶ Ατρεῖδη, ἐκ δ' ἀμφοτέροις
ἀτρεκές αἷμ' ἔσσευα βαλών, γῆγειρα δὲ μᾶλλον.
τῷ δακνῇ αἴση ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα
γῆματι τῷ ἐλόμην ὅτε ΙΙιον εἰς ἐρατεινὴν

180

185

190

195

200

205

210

ἥγεσμην Τρώεσσι, φέρων χάριν Ἐκτορὶ δίψ.

εἰ δέ κε νοστήσω καὶ ἐσόψομαι δφθαλμοῖσι
πατρὶδ' ἐμὴν ἄλοχόν τε καὶ ὑψερεψὲς μέγα δῶμα,
αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φώς,
εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην
χερσὶ διακλάσσας· ἀνεμώλια γάρ μοι δηθεῖ.»

215

Τὸν δ' αὖτ' Αἴνειας Τρώων ἀγὸς ἀντίον ηὔδα·
«μὴ δὴ οὕτως ἀγόρευε· πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
πρὶν γ' ἐπὶ νῷ τῷδ' ἀνδρὶ σὺν ἵπποισιν καὶ ὅχεσφιν
ἀντιβίην ἐλθόντε σὺν ἔντεσι πειρηθῆναι.

220

ἄλλ' ἄγ' ἐμῶν δχέων ἐπιβήσεο, ὅφρα ἵδηαι
οῖσι Τρώϊοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο
κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ήδε φένεσθαι·
τῷ καὶ νῷ πόλινδε σαώσετον, εἰ περ ἀν αὗτε
Ζεὺς ἐπὶ Τυδεῖδῃ Διομήδεῃ κῦδος ὁρέξῃ.
ἄλλ' ἄγε νῦν μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα
δέξαι, ἐγὼ δ' ἵππων ἐπιβήσομαι, ὅφρα μάχωμαι.
ἡὲ σὺ τόνδε δέδεξο, μελήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι..»

225

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·

«Αἴνεια, σὺ μέν αὐτὸς ἔχ' ἡνία καὶ τεώ ἵππω·
μᾶλλον ὑφ' ἡνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἄρμα
οἰσετον, εἰ περ ἀν αὗτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν·
μὴ τῷ μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδὲ ἐθέλητον
ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ποθέοντε,
νῷ δ' ἐπαΐξας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς
αὐτῷ τε κτείνῃ καὶ ἐλάσση μώνυχας ἵππους.
ἄλλα σὺ γ' αὐτὸς ἔλαυνε τέ ἄρματα καὶ τεώ ἵππω,
τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι δέξει δουρί..»

230

“Ως ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἄρματα ποικίλα βάντες,
ἐμμεμαῶτ' ἐπὶ Τυδεῖδῃ ἔχον ὠκέας ἵππους.
τοὺς δὲ ἵδε Σθένελος, Καπανήιος ἀγλαὸς υἱός,

235

αἰψα δὲ Τυδεῖδην ἔπεια πτερόεντα προσηγύδα·

«Τυδεῖδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,

ἀνδρὸς ὁρώ κρατερῷ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι,

ἴν' ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὁ μὲν τρέων ἐῦ εἰδώς,

Πλάνδαρος, υἱὸς δ' αὗτε Δυκάνονος εὔχεται εἶναι·

Αἶνείας δ' υἱὸς μὲν ἀμύμονος Ἀγχίσαο

εὔχεται ἐκγεγάμεν, μήτηρ δὲ οἱ ἐστ' Αφροδίτη.

ἄλλος ἄγε δὴ χαῖρωμεθ' ἐφ' ἵππων, μηδέ μοι οὕτω

θῦνε διὰ προμάχων, μή πως φίλον ἥτορ δλέσσηγε.»

245

250

Τὸν δ' ἀρ ύπόδρα ιδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·

«μή τι φόβονδ' ἀγρόρευ», ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν οἴω.

οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι

οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν·

δικείων δ' ἵππων ἐπιθαινέμεν, ἀλλὰ καὶ αὔτως

ἀντίον εἰμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη.

τούτῳ δ' οὐ πάλιν αὐτις ἀποίσετον ὠκέες ἵπποι

ἄμφω ἀφ' ἡμείων, εἰ γ' οὖν ἐτερός γε φύγησιν.

ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν·

αἱ κέν μοι πολύδουλος Ἀθήνη κύδος δρέξῃ

ἄμφοτέρω κτενῖαι, σὺ δὲ τούσδε μὲν ὠκέας ἵππους

αὐτοῦ ἐρυκακέειν ἐξ ἀντυγος ἡγία τείνας,

Αἶνείαο δ' ἐπαΐξαι μεμνημένος ἵππων,

ἐκ δ' ἐλάσαι Τρώων μετ' ἐύκνημιδας Ἀχαιούς.

τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἡς Τρώῃ περ εὑρύσπα Ζεὺς

δῶχ' υἱὸς ποιηὴν Γανυμήδεος, οὗνεκ' ἀριστοι

ἵππων, δοσοις ἔασιν μπ' ἥω τ' ἡέλιον τε.

τῆς γενεῆς ἔκλεψεν ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγχίσης,

λάθρη Λαομέδοντος ύποσχῶν θήλεας ἵππους.

τῶν οἱ ἔξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλη.

τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλος ἐπὶ φάτνῃ,

τὰ δὲ δύο Αἶνεία δῶκεν, μήστωρε φόβοιο.

255

260

265

270

εὶ τούτω κε λάθοιμεν, ἀροίμεθά κε κλέος ἐσθλόν.»

“Ως οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
τῷ δὲ τάχ’ ἐγγύθεν ἥλθον ἐλαύνοντ’ ὠκέας ἵππους.
τὸν πρότερος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
«καρτερόθυμε, δαΐφρον, ἀγαυοῦ Τυδέος υἱέ,
ἥ μάλα σ’ οὐ βέλος ὡκὺ δαμάσσατο, πικρὸς δῖστος·
νῦν αὗτ’ ἐγχείη πειρήσομαι, αἴ κε τύχωμι.»

“Ἡ δα, καὶ ἀμπεπαλῶν προτείει δολιχόσκιον ἔγχος
καὶ βάλε Τυδεῖδαο κατ’ ἀσπίδα· τῆς δὲ διαπρὸ
αἰχμὴ χαλκείη πταμένη θώρηκι πελάσθη·
τῷ δ’ ἐπὶ μακρὸν ἄσσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
«βέβηληαι κενεῶνα διαμπερές, οὐδὲ σ’ δέω
δηρὸν ἔτ’ ἀνσχήσεσθαι· ἐμοὶ δὲ μέγ’ εὔχος ἔδωκας.»

Τὸν δ’ οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
«ἥμιδροτες οὐδ’ ἔτυχες· ἀτὰρ οὐ μὲν σφῶν γ’ δέω
πρὶν γ’ ἀποπαύσεσθαι, πρὶν γ’ ἦ ἔτερόν γε πεσόντα
αἷματός ἀσαι “Αρηγα, ταλαύρινον πολεμιστήν.»

“Ως φάμενος προέγκε· βέλος δ’ ἵθυνεν Ἀθήνη
ρῖνα παρ’ ὁψιαλμόν, λευκοὺς δ’ ἐπέρησεν δδόντας.
τοῦ δ’ ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε χαλκὸς ἀτειρής,
αἰχμὴ δ’ ἔξελύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα·
ἥριπε δ’ ἔξ ὁχέων, ἀράδησε δὲ τεύχε’ ἐπ’ αὐτῷ
αἰόλα παμφανόωντα, παρέτρεσσαν δέ οἱ ἵπποι
ῶκύποδες· τοῦ δ’ αὖθι λύθη ψυχὴ τε μένος τε.

Αἰνείας δ’ ἀπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρὶ τε μακρῷ,
δείσας μὴ πώς οἱ ἐρυσαίατο νεκρὸν Ἀχαιοῖ·
ἀμφὶ δ’ ἄρ’ αὐτῷ βαῖνε λέων ὃς ἀλκὶ πεποιθώς,
πρόσθε δὲ οἱ δόρυ τ’ ἔσχε καὶ ἀσπίδα πάντος’ ἔτσην,
τὸν κτάμεναι μεμαῶς ὅς τις τοῦ γ’ ἀντίος ἔλθοι,
σμερδαλέα ιάχων· ὃ δὲ χειριάδιον λάθε χειρὶ
Τυδεῖδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ’ ἀνδρε φέροιεν,

οῖοι νῦν βροτοὶ εἰσ³. ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἰος·
τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ’ ίσχίον, ἔνθα τε μηρὸς
ἰσχίψεις ἐνστρέφεται, κοτύλην δὲ τέ μιν καλέουσι·
θλάσσει δὲ οἱ κοτύλην, πρὸς δ’ ἄμφω ῥῆξε τένοντε·
ῶσε δ’ ἀπὸ διειδὸν τρηχὺς λίθος. αὐτὰρ δὲ γένεται
ἔστη γνὺξ ἐριπῶν καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
γαίης ἀμφὶ δὲ δῆσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψε.

305

Καί νύ κεν ἔνθ’ ἀπόλοιτο ἄναξ ἀνδρῶν Αἰνείας,
εἰ μὴ ἄρ’ ὅδην νόγησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
μήτηρ, ἡ μιν ὑπ’ Ἀγχίσῃ τέκε βουκολέοντι·
ἀμφὶ δ’ ἐδὼν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήγχεις λευκώ,
πρόσθε δὲ οἱ πέπλοι φαεινοῦ πτύγμα ἐκάλυψεν,
ἔρκος ἔμεν βελέων, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλῶν ἐκ θυμὸν ἔλοιτο.

310

318-909 : Ἀφοῦ διέσωσε τὸν Αἰνείαν ἡ Ἀφροδίτη, ἐπληγώθη καὶ
αὐτὴ εἰς τὸ θεῖκόν της χέρι ἀπὸ τὴν αἰχμὴν τοῦ Διομήδους. Τὴν πα-
ρηγόρησε καὶ τῆς ἐθεραπευσε τὸ τραῦμα ἡ μητέρα της Διόνη, ἐν τῷ
μεταξὺ δὲ δὲ Ἀπόλλων ἐπανέφερεν εἰς τὴν μάχην τὸν Ἡρόντα, δοτὶς ἐνε-
ψυχωσε τὸν Τρῶας. Θεραπευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ δὲ Αἰνείας
ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα, δὲ δποῖος ἐλάμβανε ποικίλας φάσεις. Ἡρό-
σιεύων πάντοτε δὲ Διομήδης ἐπλήγωσε καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν τοῦ πολέμου.

Ζ

1-236 : Τέλος οἱ θεοὶ ἐγκατέλειψαν τὴν μάχην, ἐνῷ οἱ Τρῶες ἥρ-
χισαν νὰ κάμπτωνται ὑπὸ τὴν δομὴν τῶν Ἀχαιῶν. Ο Τελαμώνιος
Αἴας πρῶτος διέρρηξε τὴν φάλαγγα τῶν Τρῶων καὶ οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες
ἐφόρευνον ἐκλεκτοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους. Τὸν Ἰλιον ἐκινδύνευε νὰ πε-
ριέλθῃ εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, δτε δὲ Πριαμάδης Ἐλευνος, ἄριστος οὐ-
νοπόλος, παρθένων τὸν ἀδελφόν Ἐκτορα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ
νὰ προτρέψῃ τὰς γηραιὰς Τρωάδας νὰ ἴκετεύσουν τὴν Ἀθηνᾶν. Καὶ

ἐνῷ ἔξω τοῦ τείχους ἐξηκολούθει ἄγριος δὲ ἀγών, δὲ "Ἐκταρὸς ἀφῆκε τοὺς συμπολεμιστάς του, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν.

Ίκεσία τῶν εὐγενῶν Τρωάδων εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

"Ἐκταρὸς δὲ ως Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν,
ἀμφὶ ἄρα μιν Τρώων ἄλοχοι θέον ἥδε θύγατρες
εἰρόμεναι παῖδας τε κασιγνήτους τε ἔτας τε
καὶ πόσιας· δὲ δὲ ἔπειτα θεοῖς εὔχεσθαι ἀνώγει
πάσας ἑξείης· πολλῆσι δὲ κήδει ἐφῆπτο.

'Αλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο δόμον περικαλλές ἵκανε,
ξεστῆς αἰθούσησι τετυγμένον— αὐτῷ ἐν αὐτῷ
πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
πλησίον ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ παῖδες
κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῆς ἀλόχοισι·
κουράων δὲ ἑτέρωθεν ἐναντίοις ἔνδοθεν αὐλῆς
δώδεκα ἔσαν τέγεοι θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
πλησίον ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ γαμβροὶ
κοιμῶντο Πριάμοιο παρ' αἰδοίης ἀλόχοισιν—
ἔνθα οἱ ἡπιόδωρος ἐναντίη ηλυθε μήτηρ
Λαοδίκην ἐσάγουσα, θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην·
ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' δύνμαζε·
«τέκνον, τίπτε λιπῶν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας;
ἢ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἱες Ἀχαιῶν
μαρνάμενοι περὶ ἀστυ· σὲ δὲ ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν
ἐλθόντες ἔξ ἄκρης πόλιος Διὶ χειρας ἀνασχεῖν.
ἀλλὰ μέν, ὅφρα κέ τοι μελιηδέα οἴνον ἐνείκω,
ὅς σπείσης Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
πρῶτον, ἔπειτα δὲ καυτὸς δνήσεαι, αὐτὸς πίγσθα.
ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἴνος ἀέξει,
ῶς τύνη κέκμηκας ἀμύνων σοῖσιν ἔτησι.»

Τὴν δὲ γῆμείθετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἐκτωρ·
 «μή μοι οἶνον ἀειρε μελίφρονα, πότνια μῆτερ,
 μὴ μὲν ποιγυιώσης, μένεος δὲ ἀλκῆς τε λάθωμαι·
 χερσὶ δὲ ἀνίπτοισιν Διὶ λείθειν αἰθοπα οἶνον
 ἄζομαι· οὐδέ πη ἔστι κελαινεφέϊ Κρονίωνι
 αἷματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάσθαι·
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
 ἔρχεο σὺν θυέεσσιν, ἀολλίσσασα γεραιάς·
 πέπλον δὲ, δις τις τοι χαριέστατος ἡδὲ μέγιστος
 ἔστιν ἐνὶ μεγάρῳ καὶ τοι πολὺ φιλατος αὔτῃ,
 τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἡῦκόμοιο,
 καὶ οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
 ἥνις ἡκέστας ἱερευσέμεν, αἱ καὶ ἐλεήσῃ
 ἀστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα,
 αἱ κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίου Ἱρῆς,
 ἄγριον αἰχμητήν, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
 ἔρχευ, ἐγὼ δὲ Πάριν μετελεύσομαι ὅφρα καλέσσω,
 αἱ καὶ ἐθέλησ' εἰπόντος ἀκουέμεν· ὃς καὶ οἱ αὖθι
 γαῖα χάνοι· μέγα γάρ μιν Ὁλύμπιος ἔτρεψε πῆμα
 Τρωσί τε καὶ Πριάμῳ μεγαλήτορὶ τοιό τε παισίν.
 εἰ κείνον γε ἵδοιμι κατελθόντ' Ἄιδος εἴσω,
 φαίην κεν φρέν' ἀτέρπου διζύος ἐκλελαθέσθαι.»

“Ως ἔφαθ’, ή δὲ μιολοῦσα ποτὶ μέγαρ’ ἀμφιπόλοισι
 κέκλετο· ταὶ δὲ ἄρ’ ἀολλίσσαν κατὰ ἀστυ γεραιάς.
 αὔτῃ δὲ ἐξ θάλαμον κατεβήσετο κηώεντα,
 ἐνθ’ ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλα ἔργα γυναικῶν
 Σιδονίων, τὰς αὔτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδῆς
 ἦγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον,
 τὴν δόδον ἦν· Ἐλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν.
 τῶν ἐν’ ἀειραμένη· Ἐκάθη φέρε δῶρον Ἀθήνη,

ὅς καλλιστος ἔγην ποικίλμασιν ἦδε μέγιστος,
ἀστήρ δ' ὡς ἀπέλαμπων· ἔκειτο δὲ νείατος ἄλλων.
βῆ δ' ἵέναι, πολλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαῖ.

Αἱ δ' ὅτε νηὸν ἴκανον Ἀθήνης ἐν πόλει ἄκρῃ,
τῆσι θύρας ὥξε Θεανὼ καλλιπάρηος,
Κισσῆς, ἄλοχος Ἀντήνορος ἵπποδάμῳ·
τὴν γὰρ Τρώες ἔθηκαν Ἀθηναίης ἵρειαν. 295
αἱ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνη χεῖρας ἀνέσχον·
ἡ δ' ἄρα πέπλον ἑλοῦσσα Θεανὼ καλλιπάρηος
θήκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἡὔκόμῳ,
εὐχομένη δ' ἡράτο Διὸς κούρῃ μεγάλῳ·
«πότνι· Ἀθηναίη, δυσίπτολι, δῖα θεάων,
ἄξον δὴ ἔγχος Διομῆδεος, ἦδε καὶ αὐτὸν
πρηγνέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων,
ὅφρα τοι αὐτίκα νῦν δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
ἥνις ἥκεστας ἵερεύσομεν, αἰ' κ' ἐλεήσῃς
ἄστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα.» 310
ώς φατ' εὐχομένη, ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.

‘Ο “Ἐκτωρ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πάριδος.

“Ως αἱ μὲν δέ εὔχοντο Διὸς κούρῃ μεγάλῳ,
Ἐκτωρ δὲ πρὸς δώματ’ Ἀλεξάνδροιο βεβήκει
καλά, τὰ δέ αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν οἵ τότε ἄριστοι
ἥσαν ἐνὶ Τροίη ἐριθώλακι τέκτονες ἄνδρες.
οἵ οἱ ἐποίησαν θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλὴν
ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ “Ἐκτορος, ἐν πόλει ἄκρῃ,
ἐνθ’ “Ἐκτωρ εἰσῆλθε διίφιλος, ἐν δέ ἄρα χειρὶ
ἔγχος ἔχειν δεκάπτηχυ πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέει πόρκης.
τὸν δέ εὔρει ἐν θαλάμῳ περικαλλέα τεύχει ἐποντα, 320

ἀσπίδα καὶ θώρηκα, καὶ ἀγκύλα τόξοντάξι·
 Ἀργείη δὲ Ἐλένη μετ' ἄρα διμφῆσι γυναιξὶν
 ἥστο, καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυντὰ ἔργα κέλευε.
 τὸν δὲ Ἐκτωρ νείκεσσεν ἵδων αἰσχροῖς ἐπέεσσι·
 «δαιμόνι», οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδενθεος θυμῷ.
 λαοὶ μὲν φινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος
 μαρνάμενοι σέο δὲ εἶνεκ' ἀγύτη τε πτόλεμός τε
 ἀστυ τόδενθεος ἀμφιδέδηε· σὺ δὲ ἀν μαχέσαιο καὶ ἄλλῳ,
 διν τινά που μεθιέντα ἵδοις στυγεροῦ πολέμοιο.

ἄλλ' ἄνα, μὴ τάχα ἀστυ πυρὸς δηθοιο θέρηται.»

Τὸν δὲ αὗτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδῆς·

«Ἐκτωρ, ἐπει με κατ' αἰσαν ἐνείκεσας οὐδὲν πάντερ αἰσαν,
 τοῦνεκά τοι ἔρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μεν ἄκουσον.

οὐ τοι ἐγὼ Τρώων τόσσον χόλῳ οὐδὲν νεμέσσι

ἡμηρην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δὲ ἀχεῖ προτραπέσθαι.

νῦν δέ με παρειποῦσ' ἄλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσιν

δρυμηροῦ ἐς πόλεμον· δοκέει δέ μοι ὡδε καὶ αὐτῷ
 λώιον ἔσσεσθαι· νίκη δὲ ἐπαμείθεται ἀνδρας.

ἄλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἀρήϊα τεύχεα δύω·

η ἦθος, ἐγὼ δὲ μέτειμι· κικήσεσθαι δὲ σ' δῶ.

“Ως φάτο, τὸν δὲ οὐ τι προσέφη κορυθαίολος Ἐκτωρ·
 τὸν δὲ Ἐλένη μύθοισι προσηγόρια μειλιχίοισι·

«δᾶξερ ἐμεῖο κυνὸς κακομηχάνου δικρυοέσσης,

ὦς μ' ὅφελ ἡματι τῷ δτε με πρῶτον τέκε μήτηρ
 σιχεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα

εἰς δρος ἡ εἰς κῦμα πολυφλοίσθοιο θαλάσσης,

ἐνθα με κῦμα ἀπόερε πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.

αὐτῷ ἐπει τάδε γ' ὡδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο,

ἀνδρὸς ἐπειτ' ὥφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις,

δες ἥδη νέμεσίν τε καὶ αἰσχεα πόλλος ἀνθρώπων.

τούτῳ δὲ οὐτ' ἀρ νῦν φρένες ἔμπεδοι οὐτ' ἄρ διπέσσω

325

330

335

340

345

350

ἔσσονται· τῷ καὶ μιν ἐπαυρήσεσθαι δῖω.

ἀλλ' ἄγε νῦν εἰσελθε καὶ ἔζεο τῷδ' ἐπὶ δίφρῳ,
δᾶσερ, ἐπεὶ σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν
εἴνεκ' ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου ἐνεκ' ἄτης,
οἵσιν ἐπὶ Ζεύς θῆκε κακὸν μόρον, ὃς καὶ διάσσω
ἀνθρώποις πελώμεθ' ἀσδιμοὶ ἔσσομένοισι.»

Τὴν δ' ἡμεῖδετ' ἐπειτα μέγας κορυθαίολος "Εκτωρ"
«μή με κάθιζ», Ἐλένη, φιλέουσά περ· οὐδέ με πείσεις·
ἡδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται δφρούριον
Τρώεσσ', οἵ μέγ' ἐμεῖο ποθὴν ἀπεόντος ἔχουσιν.
ἀλλὰ σὺ γ' ὅρυνθι τοῦτον, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός,
ῶς κεν ἔμ' ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψῃ ἐόντα.
καὶ γάρ ἐγὼν οἰκόνδε ἐλεύσομαι, δφρα ἵδωμαι
οἰκήσας ἀλογόν τε φίλην καὶ νήπιον υέν.
οὐ γάρ οἰδ' εἰ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἔξομαι αὗτις,
ἢ ἡδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν Ἀχαιῶν.»

360

365

368

Συνομιλία τοῦ "Εκτορος μὲ τὴν γυναῖκά του Ἀνδρομάχην.

"Ως ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος "Εκτωρ"
αἰψα δ' ἐπειθ' ἵκανε δόμυσις εῦ ναιετάοντας,
οὐδ' εῦρ' Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν,
ἀλλ' ἦ γε ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλῳ φέύπεπλῳ
πύργῳ ἐφεστήκει γούσωσά τε μυρομένη τε.
"Εκτωρ δ' ὡς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἀκοιτιν,
ἐστη ἐπ' οὐδὸν ἵών, μετά δε διμφῆσιν ἔειπεν·
«εἰ δ' ἄγε μοι, διμφαί, νημερτέα μυθήσασθε·
πῇ ἔνη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροις;
ἢ ἐσ πη ἐς γαλόων ἦ εἰνατέρων ἐϋπέπλων,
ἢ ἐσ Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι

369

370

375

Τρφαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἐλάσκονται;

380

Τὸν δ' αὐτὸν ὀτρηγρὴν ταμίην πρὸς μῦθον ἔειπεν·

«Ἐκτορ, ἐπεὶ μάλιστα γνωγας ἀληθέα μυθήσασθαι,
οὔτε πηγὴ ἐξ γαλόων οὔτε εἰνατέρων ἐϋπέπλων
οὔτε ἐξ Ἀθηναίης ἔξοιχεται, ἔνθα περ ἄλλαι

Τρφαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἐλάσκονται,
ἄλλος ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἰλίου, οὕνεκας ἀκούσε
τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν.
ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει,
μακινομένη ἐἴκυντα· φέρει δὲ ἄμα παῖδες τιθῆνη.»

385

Ὦ ρά γυνὴ ταμίη, δέ δὲ ἀπέσσυτο δώματος Ἐκτωρ

390

τὴν αὐτὴν ὅδὸν αὐτίς ἐϋκτιμένας κατὰς ἀγυιάς.

εὗτε πύλας ἵκανε διερχόμενος μέγα ἄστυ

Σκαιάς, τῇ ἀρέμελλε διεξίμεναι πεδίονδε,

ἔνθ' ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἥλθε θέουσα

Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἡετίωνος,

395

Ἡετίων, δὲς ἔναιεν ὑπὸ Πλάκων διηγέσσῃ,

Θήρη Ὑποπλακίη, Κιλίκεσσος ἀνδρεσσιν ἀνάσσων·

τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθεν Ἐκτορι χαλκοκορυστῆ.

ἢ οἱ ἐπειτὴν τησσαράκοντας μέγας ἄστυ

παιδές ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσοις ἀταλάφρονα, νήπιον αὐτῶν,

400

Ἐκτορίδην ἀγαπητόν, ἀλίγηνον ἀστέρι καλῷ,

τὸν δέ τοις Ἐκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι

Ἀστυάνακτοι· οἵος γάρ ἐρύετο Ἰλιον Ἐκτωρ.

ἢ τοι δέ μὲν μείδησεν ἴδων ἐξ παιδαῖσι σιωπῆ.

Ἀνδρομάχη δὲ οἱ ἄγχι παρίστατο δάκρυ χέουσα,

405

ἐν τῷ ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἐποιεῖ τὸ ἔφατον ἐκ τοῦ δινόματος·

«δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδὲ ἐλεσαίρεις

παιδά τε νηπίαχον καὶ ἔμπατρον, ἢ τάχα χήρη

σεῦ ἔσσομαι· τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοί

πάντες ἐφορμηθέντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη

410

σεῦ ἀφαμαρτούσῃ χθόνα δύμεναι· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη
ἔσται θαλπωρή, ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον ἐπίσπης,
ἄλλ' ἄχε· οὐδέ μοι ἔστι πατὴρ καὶ πότνια μῆτηρ.
ἢ τοι γὰρ πατέρ' ἀμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεὺς,
ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὗ ναιετάουσαν, 415
Θήρην διψίπυλον· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἡετίωνα,
οὐδέ μιν ἔξενάριξε, σεβάσσατο γὰρ τό γε θυμῷ,
ἄλλ' ἄρα μιν κατέκηη σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν
ἥδ' ἐπὶ σῆμ' ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν
νύμφαι δρεστιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοι. 420
οἵ δέ μοι ἐπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν,
οἱ μὲν πάντες ἵψησον ἦματι "Αἴδος εἰσώ·
πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς
βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῆς δίεσσι. 425
μητέρα δ', ἢ βασίλευεν ὑπὸ Πλάκωνος οὐληέσση,
τὴν ἐπεὶ ἄρ δεῦρ' ἡγαγ' ἄμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν,
ἄψ δ' γε τὴν ἀπέλυσε λαβὼν ἀπερείσι· ἄποινα,
πατρὸς δ' ἐν μεγάροισι βάλ· "Αρτεμις ἰοχέαιρα.
Ἐκτορ, ἀτάρ σύ μοί ἔσσι πατὴρ καὶ πότνια μῆτηρ
ἥδὲ κασίγνητος, σύ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης· 430
ἄλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ,
μὴ παῖδ' ὀρφανικὸν θήγης χήρην τε γυναῖκα·
λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν, ἐνθα μάλιστα
ἀμβατός ἔστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἐπλετο τεῖχος.
τρὶς γὰρ τῇ γ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἱ ἄριστοι 435
ἄμφ' Αἴαντε δύω καὶ ἀγακαλυτὸν Ἰδομενῆα
ἥδ' ἄμφ' Ατρεΐδας καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν·
ἢ πού τίς σφιν ἔνισπε θεοτροπίων ἐσ εἰδῶς,
ἢ νυ καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει..»

Τὴν δ' αὗτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος "Ἐκτωρ· 440
«ἢ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει, γύναι· ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς

αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἐλκεσιπέπλους,
αἴ κε κακὸς ὡς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο·
οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς
αἰεὶ καὶ πρώτοισι μετὰ Τρώεσσι μάχεσθαι,
ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος ἥδ' ἐμὸν αὐτοῦ.
εὗ γάρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
ἔσσεται ἥμαρ δτ' ἀν ποτ' δλώληγ "Ιλιος Ἱρῆ
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐὑμμελίω Πριάμοιο.
ἄλλ' οὐ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος δπίσσω,
οὔτ' αὐτῆς Ἐκάθης οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος
οὔτε κασιγνήτων, οἱ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
ἐν κονίησι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
ὅσσον σεῦ, ὅτε κέν τις 'Αχαιῶν χαλκοχιτώνων
δακρυόεσσαν ἄγηται, ἐλεύθερον ἥμαρ ἀπούρας.
καὶ κεν ἐν "Αργει ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ἴστὸν ὑφαίνοις,
καὶ κεν ὅδωρ φορέοις Μεσσηΐδος ἢ 'Υπερείης
πόλλ' ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ' ἐπικείσετ' ἀνάγκη.
καὶ ποτέ τις εἴπησιν ἵδων κατὰ δάκρυ χέουσαν·
"Εκτορος ἥδε γυνή, δς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι

Τρώων ἐπποδάμων, ὅτε "Ιλιον ἀμφεμάχοντο.

ὣς ποτέ τις ἐρέει· σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος
χήτεϊ τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἥμαρ.

ἄλλα με τεθνηώτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι,

πρὶν γέ τι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἐλκηθμοῖο πυθέσθαι».

"Ως εἰπὼν οὖ παιδὸς δρέξατο φαίδιμος "Εκτωρ·

ἄψ δ' ὁ πάις πρὸς κόλπον ἐϋζώνοιο τιθήνης
ἐκλίνθη ἱάχων, πατρὸς φίλου ὄψιν ἀτυχθείς,

ταρβήσας χαλκόν τε ἵδε λόφον ἐππιοχαίτην,

δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας.

ἐκ δὲ γέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ·
αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος "Εκτωρ,

445

450

455

460

465

470

καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν·
αὐτὰρ ὁ γ' ὅν φίλον υἱὸν ἐπεὶ κύσε πῆλέ τε χερσίν,
εἰπε δ' ἐπευξάμενος Διὶ τ' ἄλλοισιν τε θεοῖσι·

475

«Ζεῦ ἄλλοι τε θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
παῖδ' ἐμόν, ὃς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,
ῶδε βίην τ' ἀγαθόν, καὶ Ἰλίου ἵψι ἀνάσσειν·
καὶ ποτέ τις εἴποι 'πατρὸς γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων'
ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα
κτείνας δήϊον ἄνδρα, χαρείη δὲ φρένα μῆτηρ.»

480

«Ως εἰπὼν ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσὶν ἔθηκε
παῖδ' ἑόν· γι, δ' ἄρα μιν κηώδει δέξατο κόλπῳ
δακρυόν γελάσασα· πόσις δ' ἐλέγησε νοήσας,
χειρὶ τέ μιν κατέρεξεν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' δύναμαζε·

485

«δαιμονίη, μὴ μοί τι λίγην ἀκαχίζει θυμῷ·
οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἰσαν ἀνήρ "Αἰδί προϊάψει·
μοῖραν δ' οὖ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
ἄλλ' εἰς οἰκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
ἴστὸν τ' ἡλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἀνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί, τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάσιν.»

490

«Ως ἄρα φωνήσας κόρυθ' εἶλετο φαίδιμος "Εκτωρ
ἴππουριν ἀλοχος δὲ φίλη οἰκόνδε βεβήκει
ἐντροπαλιζομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα.

495

αἵψα δ' ἐπειθ' ἵκανε δόμους εῦ ναιετάοντας
"Εκτορος ἀνδροφόνοιο, κιχήσατο δ' ἔνδοθι πολλὰς

500

ἀμφιπόλους, τῆσιν δὲ γόνιν πάσησιν ἐνῶρσεν.
αἱ μὲν ἔτι ζωὸν γόνιν "Εκτορα φ' ἐνὶ οἴκῳ·
οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο
ἴξεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν.

Οὐδὲ Πάρις δήθυνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν,

ἀλλ' ὁ γ', ἐπεὶ κατέδυ αλυτὰ τεύχεα, ποικίλα χαλκῷ,
σεύατ' ἔπειτ' ἀνὰ ἄστυ, ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς.

ώς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ,
δεσμὸν ἀπορρήξας θείη πεδίοιο κροαίνων,

εἰωθίως λούσεθαι ἐῦρρεῖος ποταμοῖο,
κυδιόων· ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται

ῶμοις ἀσσονται· δούλοις ἀγλαΐηφι πεποιθώς,
βίμφα ἐ γοῦνα φέρει μετὰ τὸ γῆθεα καὶ νομὸν ἵππων.

ώς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἀκρης
τεύχεσι παμφαίνων ὡς τὸ γῆλεκτωρ ἐδεβήκει

καγχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον· αἴψα δούλοις ἔπειτα

“Ἐκτορα δίον ἔτετμεν ἀδελφεόν, εὗτ' ἄρ' ἔμελλε
στρέψεσθ' ἐκ χώρης δθι, ηδούριζε γυναικί.

τὸν πρότερος προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδῆς·
«γῆθει», ηδούρια δη σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω
δηθύνων, οὐδούλοθον ἐναίσιμον, δούλος ἐκέλευες;»

Τὸν δούλοις προσέφη κορυθαίολος “Ἐκτωρ·
«δαιμόνι», οὐκ ἀν τίς τοι ἀνήρ, δούλος ἐναίσιμος εἶη,

ἔργον ἀτιμήσειε μάχης, ἐπεὶ ἀλκιμός ἐσσι·
ἀλλὰ ἐκὼν μεθιεῖς τε καὶ οὐκ ἐθέλεις· τὸ δούλον κῆρ

ἀχνυται ἐν θυμῷ, δούλον πέρ σέθεν αἰσχεῖ ἀκούω
πρὸς Τρώων, οἵ τε οὐκ εἶχουσι πολὺν πόνον εἶνεκα σεῖο.

ἀλλ' ἴομεν· τὰ δούλοις ἀρεσσόμεθ', αἴ κέ ποθι Ζεὺς
δῶῃ ἐπουρανίοισι θεοῖς αἰειγενέτησι

κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάροισιν,
ἐκ Τροίης ἐλάσαντας ἐῦκνήμιδας Ἀχαιούς.»

Η

“Η ἐμφάνισις τοῦ Ἐκτορος καὶ τοῦ Πάριδος εἰς τὸ στρατόπεδον
ἔδωσε τόσην χαρὰν εἰς τὸν Τρῶας, δοσην αἰσθάνονται ταῦται κονδα-
σμένοι ἀπὸ κωπηλασίαν, ὅταν πνεύσῃ οὐροίσις ἄγεμος. Κατὰ προτροπὴν

τοῦ Ἐλένου δὲ Ἐκτιωρ προεκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τὸν ἄριστον τῶν Ἀχαιῶν. Ἐγινε κλήρωσις μεταξὺ ἐννέα ἥρωών τοις τὴν Τελαμώνιον Αἴαντα νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Ἐκτιωρα. Ἰσόπαλοι εἰς τὴν αἰχμὴν καὶ ἔξισον θεοφιλεῖς οἱ δύο ἥρωες ἐμονομάχησαν μέχρις ἐσπέρας χωρὶς ἀποτέλεσμα. Τέλος ἔπαυσεν δὲ ἀγών. Τὴν ἐπομένην ἔγινε προσωρινὴ ἀνακωχή, διὰ νὰ περισυλλεγοῦν οἱ γενεοί. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Ἀχαιοὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐνισχύσουν τὸ στρατόπεδόν των μὲ τεῖχος καὶ τάφρον.

Θ

Οταν δὲ αὐγὴ ἐφώτισε τὸν κόσμον, δὲ Ζεὺς συνεκάλεσε τοὺς θεοὺς εἰς ἀγορὰν καὶ τοὺς ἀπηγόρευσε νὰ ἐπεμβαίνουν εἰς τὴν μάχην ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ἀντιπάλου. Αὐτὸς μετέβη εἰς τὴν Ἰδην καὶ ἀπέκει ἔβλεπε τὴν πόλιν τῶν Τρῶων καὶ τὸ ναυτικὸν στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην ἐκείνης τῆς ἡμέρας δὲ Κρονίδης ἐχάρισε νίκην καὶ δόξαν μεγάλην εἰς τὸν Τρῶας, ἐπέφερε δὲ συμφοράς εἰς τὸν Ἀχαιούς. Οἱ Τρῶες, καίτοι διλιγότεροι, ἀπώλησαν τὸν ἐχθρὸν ἐν τὰ δυχιούματα τοῦ στρατοπέδου των. Οἱ ἀγῶνες ἐξηκολούθησε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐν τούς ἐκάλυψε τὴν γῆν ἡ μέλαινα νύξ. Παρέμεναν ἐν τούτοις οἱ Τρῶες ἐκεῖ κοντά εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπαναλάβουν τὴν ἐπομένην τὴν ἐπιθεσίν των. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐκαιούν μεγάλας πυράς, διὰ νὰ φοβίσουν περισσότερον τὸν ἥδη τρομαγμένους Ἀχαιούς.

I

1 - 181. Περίλυπος δὲ Ἀγαμέμνων ἐκάλεσε τὸν ἀρχηγὸν εἰς τυπερινὴν συνέλευσιν καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πολιορκίαν τοῦ Ιλίου. Οἱ Νέστωρ δόμως καὶ δὲ Διομήδης ἀντέστησαν εἰς τὴν πρότασιν αὐτήν. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν εἰς τὸν Ἀχιλλέα πρεσβείαν, διὰ τὸν ἴκετεύσονταν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν μάχην. Διὰ τὴν λεπτὴν αὐτὴν ἀποστολὴν ἐξελέγησαν δὲ γέρων Φοῖνιξ, δὲ δποῖος ἥπτο καὶ παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως, δὲ Ὄδυσσεος καὶ δὲ Τελαμώνιος Αἴας. Οἱ δύο οὗτοι βασιλεῖς, ἀφοῦ ἤκουοσαν τὰς συνετὰς δόδηγίας τοῦ Νέστορος, ἐξεκίνησαν.

Πρεσβεία πρὸς Ἀχιλλέα.

Τὼ δὲ βάτην παρὰ θῖνα πολυφλοίσθοιο θαλάσσης,

182

πολλὰ μάλ’ εὐχομένω γαιηρόχω ἐννοσιγαίω
ρηγιδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο.

Μυρμιδόνων δ’ ἐπὶ τε κλισίας καὶ νῆας ἵκεσθην,
τὸν δ’ εὔρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείη,
καλῇ δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ’ ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν,
τὴν ἄρετ’ ἔξ ἐνάρων πόλιν Ἡετίωνος δλέσσας.

τῇ δὲ γε θυμὸν ἔτερπεν, ἀειδε δ’ ἄρα κλέα ἀνδρῶν·

Πάτροκλος δὲ οἱ οῖος ἐναντίος ἦστο σιωπῇ,
δέγμενος Αἰακίδην, δόπτε λήξειεν ἀειδῶν.

τῷ δὲ βάτην προτέρω, ἥγειτο δὲ δῖος Ὁδυσσεύς,
στὰν δὲ πρόσθ’ αὐτοῖο· ταφῶν δ’ ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς
αὐτῇ σὺν φόρμιγγι, λιπῶν ἔδος ἔνθα θάκσεν·

ώς δ’ αὔτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἵδε φῶτας, ἀνέστη.

τῷ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὡκὺς Ἀχιλλεύς.

«χαίρετον· ἥ φίλοι ἀνδρες ἵκανετον·—ἥ τι μάλα χρεὼ—
οἱ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἔστον.»

“Ως ἄρα φωνήσας προτέρω ἄγε δῖος Ἀχιλλεύς,
εἰσεν δ’ ἐν κλισμοῖσι τάπησι τε πορφυρέοισιν·

αἴψα δὲ Πάτροκλον προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
«μείζονα δὴ κρητῆρα, Μενοιτίου υἱέ, καθίστα,

ζωρότερον δὲ κέραιε, δέπας δ’ ἔντυνον ἕκάστῳ·

οἱ γὰρ φίλτατοι ἀνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ.»

“Ως φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπειθεθ’ ἔταιρῳ.
αὐτὰρ ὃ γε κρείον μέγα κάθισαλεν ἐν πυρδὶς αὐγῇ,

ἐν δ’ ἄρα νῶτον ἔθηκ’ δῖος καὶ πίονος αἰγός,

ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ράχιν τεθαυῖαν ἀλοιφῇ.

τῷ δ’ ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ’ ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς.

καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλε καὶ ἀμφ’ ὀδελοῖσιν ἐπειρε,

πῦρ δὲ Μενοιτιάδης δαῖεν μέγα, Ισόθεος φώς.

αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλὸξ ἐμαράνθη,
ἀνθρακιὴν στορέσας ὀδελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε,

185

190

195

200

205

210

πάσσε δ' ἀλὸς θείοιο κρατευτάων ἐπαείρας.
 αὐτὰρ ἐπεὶ δὲ πτησεις καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔχεις,
 Πάτροκλος μὲν σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ
 καλοῖς ἐν κανέοισιν, ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
 αὐτὸς δ' ἀντίον ἵζεν Οδυσσῆος θείοιο
 τοίχου τοῦ ἑτέροιο, θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει
 Πάτροκλον, ὃν ἑταῖρον· δὲ δὲ ἐν πυρὶ βάλλει θυηλάς.
 οἱ δὲ ἐπ' ὅνείαθ' ἐτοῦμα προκείμενα χειρας ἵαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδήτυος ἔξι ἔρον ἔντο,
 νεῦσ' Αἴας Φοίνικι· νόγησε δὲ δῖος Οδυσσεύς,
 πλησάμενος δὲ οἴγοιο δέπας δείδεκτ' Ἀχιλῆα.

Αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ αἱ παρακλήσεις
 τοῦ Οδυσσέως.

«χαῖρ', Ἀχιλεῦ· δαιτὸς μὲν ἐτῆσης οὐκ ἐπιδευεῖς
 ἥμεν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
 ἥδε καὶ ἐνθάδε νῦν· πάρα γάρ μενοεικέα πολλὰ
 δαινυσθ'. ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν,
 ἀλλὰ λίγην μέγα πῆμα, διστρεφές, εἰσορόωντες
 δεῖδιμεν· ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι
 νῆας ἔϋσσελμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκήν.
 ἐγγὺς γάρ νηῶν καὶ τείχεος αὖλιν ἔθεντο
 Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλεκλειτοί τ' ἐπίκουροι,
 κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατόν, οὐδὲ δὲ τι φασὶ¹
 σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηὖσι μελαίνησιν πεσέεσθαι.
 Ζεὺς δέ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
 ἀστράπτει· Ἐκτῷρ δὲ μέγα σθένει βλεμεσάνων
 μαίνεται ἐκπάγλως, πίσυνος Διί, οὐδέ τι τίει
 ἀνέρας οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δὲ ἐ λύσσα δέδυκεν.
 ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι Ἡῶ δῖαν·
 στεῦται γάρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα

αὐτὰς τ' ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
δηγώσειν παρὰ τῆσιν δρινομένους ὑπὸ καπνοῦ.

ταῦτ' αἰνῶς δεῖδοικα κατὰ φρένα, μὴ οἱ ἀπειλὰς
ἐκτελέσωσι θεοί, ήμīν δὲ δὴ αἴσιμον εἴη
φθίσθαι ἐνὶ Τροίη ἔκας Ἀργεος ἵπποδότοιο. 245

ἄλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε καὶ δψέ περ οὐλας Ἀχαιῶν
τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων δρυμαγδοῦ.

αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἀχος ἔσσεται, οὐδέ τι μῆχος
ῥεχθέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὑρεῖν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν
φράζειν δπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ημαρ.

ῶ πέπον, η μὲν σοὶ γε πατήρ ἐπετέλλετο Πηλεὺς
ηματι τῷ δτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε.
τέκνον ἐμόν, κάρτος μὲν Ἀθηναίη τε καὶ Ἡρη
δώσουσ', αἱ κ' ἐθέλωσι, σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν
ἴσχειν ἐν στήθεσσι· φιλοφροσύνη γάρ ἀμείνων· 255

ληγέμεναι δ' ἔριδος κακομηχάνου, δφρα σε μᾶλλον
τίωσ' Ἀργείων ημὲν νέοι ηδὲ γέροντες.

ῶς ἐπέτελλ' δι γέρων, σὺ δὲ λήθεαι. ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
παύε', εἴα δὲ χόλον θυμαλγέα· σοὶ δ' Ἀγαμέμνων
ἀξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο. 260

εἰ δὲ σὺ μέν μεν ἄκουσον, ἐγὼ δὲ κέ τοι καταλέξω
δσσα τοι ἐν κλισίησιν δπέσχετο δῶρ' Ἀγαμέμνων·
ἔπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
αἴθωνας δὲ λέβητας ἑείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους
πηγοὺς ἀθλοφόρους, οἱ δέθλια ποσσὶν ἀροντο. 265

οὐ κεν ἀλγήσος εἴη ἀνήρ φ τόσσα γένοιτο,

οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,

ὅσσος Ἀγαμέμνονος ἵπποι δέθλια ποσσὶν ἀροντο.

δώσει δ' ἔπτὰ γυναικας ἀμύμονα ἔργα ἴδυνας,

Λεσθίδας, ἀς δτε Λέσθον ἐύκτιμένηγ ἔλεες αὐτὸς
ἐξέλεθ', αἱ τότε κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.

- τὰς μέν τοι δώσει, μετὰ δ' ἔσσεται γὰν τότ' ἀπηγύρα,
κούρη Βρισῆρος. 274
- ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὗτε
ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσας ἀλαπάξαι,
νῆα ἄλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηγήσασθαι
εἰσελθών, ὅτε κεν δατεώμεθα λητὸν Ἀχαιοῖ, 280
- Τρωϊάδας δὲ γυναικας ἑείκοσιν αὐτὸς ἐλέσθαι,
αἴ κε μετ' Ἀργείην Ἐλένην κάλλισται ἔωσιν.
εἰ δέ κέν "Ἀργος ἱκοίμεθ" Ἀχαιικόν, οὐθαρ ἀρούρης,
γαμβρὸς κέν οἱ ἔοις· τίσσει δέ σε ίσον Ὁρέστη,
ὅς οἱ τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἔνι πολλῷ. 285
- τρεῖς δὲ οἵ εἰσι θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Χρυσόθεμις καὶ Δαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα·
τάων γὰν κ' ἐθέληγεσθα φίλην ἀνάεδνον ἀγεσθαι
πρὸς οἶκον Πηλῆρος· δ' αὗτ' ἐπὶ μείλια δώσει
πολλὰ μάλι, σσος' οὐ πώ τις ἕη ἐπέδωκε θυγατρί. 290
- ἐπιτὰ δέ τοι δώσει ἐն ναιόμενα πτολίεθρα,
Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἰρήνη ποιηζεσσαν
Φηράς τε ζαθέας γέδ' "Ανθειαν βαθύλειμον,
καλὴν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν.
πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἀλός, νέαται Πύλου γημαθέντος· 295
- ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύρρηνες πολυθοῦται,
οἱ κέ σε δωτίνησι θεὸν ὡς τιμῆσουσι
καὶ τοι ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
ταῦτά κέ τοι τελέσειε μεταλλήξαντι χόλοιο.
εἰ δέ τοι Ἀτρεΐδης μὲν ἀπήγθετο κηρόθι μᾶλλον,
αὐτὸς καὶ τοῦ δῶρα, οὐ δ' ἄλλους περ Παναχαιοὺς
τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατόν, οἱ σε θεὸν ὡς
τίσσουσας· ἢ γάρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄροιο.
νῦν γάρ χ' "Εκτορ' ἔλοις, ἐπεὶ ἀν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι

λύσσαν ἔχων δλοίγην, ἐπεὶ οὐ τινά φησιν ὅμοιον
οἱ ἔμεναι Δαναῶν, οὓς ἐνθάδε νῆσεικαν.»

305

306

'Ο 'Αχιλλεὺς ἀπορρίπτει τὰς προτάσεις.

Τὸν δ' ἀπαμειθόμενος προσέφη πόδας ὡκὺς Ἀχιλλεύς·
«διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμῆχαν' Οδυσσεῦ,

χρὴ μὲν δὴ τὸν μῆθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν,
ἡ περ δὴ φρονέω τε καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται,

310

ὡς μή μοι τρύζητε παρήμενοι ἄλλοιθεν ἄλλος.

ἔχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὅμῶς Ἄιδαο πύλησιν
ὅς χ' ἔτερον μὲν κείθη ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπη.
αὐτὰρ ἔγὼν ἐρέω ὡς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.

οὔτ' ἐμὲ, γ' Ἄτρετδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἶω
οὔτ' ἄλλους Δαναούς, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦν
μάρνασθαι δηϊοισιν ἐπ' ἀνδράσι νωλεμές αἰεί.

315

ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
ἐν δὲ ἵη τιμῇ γῆμὲν κακὸς ἥδε καὶ ἐσθλός·

κάτθαν' ὅμῶς δ' τ' ἀεργός ἀνὴρ δ τε πολλὰ ἔοργώς.

320

οὐδὲ τί μοι περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῷ,
αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.

ώς δ' ὅρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρησι
μάστακ', ἐπεὶ κε λάθησι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ,

325

ώς καὶ ἔγὼ πολλὰς μὲν ἀύπνους νύκτας ἴαυον,

γῆματα δ' αἵματόντα διέπρησσον πολεμίζων,
ἀνδράσι μαρνάμενος δάρων ἔνεκα σφετεράων.

δώδεκα δὴ σὺν νησὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων,
πεζὸς δ' ἐνδεκά φῆμι κατὰ Τροίην ἐρίθωλον·

τάών ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ

330

ἐξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον
'Ἄτρετδη' δ' ὁ δ' ὅπισθε μένων παρὰ νησὶ θοῆσι

δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν.

ἄλλα δ' ἀριστήεσσι δίδου γέρα καὶ βασιλεῦσι,
τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν

εἶλετ', ἔχει δ' ἄλοχον θυμικάρεα. τῇ παριαύων
τερπέσθω. τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσιν

Ἀργείους; τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας

Ἀτρεῖδης; ή οὐχ Ἐλένης ἐνεκ' ἡγκόμοιο;

ἢ μούνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀγθρώπων
Ἀτρεῖδαι; ἐπεὶ δες τις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἔχεφρων

τὴν αὐτοῦ φιλέει καὶ κήδεται, ως καὶ ἐγὼ τὴν
ἐκ θυμοῦ φίλεον, δουρικτητήν περ ἑοῦσαν.

νῦν δ' ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἴλετο καὶ μ' ἀπάτησε,
μή μευ πειράτω ἐն εἰδότος οὐδέ με πείσει.

ἄλλ', Ὁδυσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι
φραζέσθω νῆεσσιν ἀλεξέμεναι δῆιον πῦρ.

ἢ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο,
καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἥλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
εὑρεῖαν μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν.

ἄλλ' οὐδ' ὃς δύναται σθένος Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο
ἴσχειν. ὅφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον

οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν "Ἐκτωρ,
ἄλλ' ὃσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν·

ἐνθα ποτ' οἶον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ ἔκψυγεν ὁρμήν.
νῦν δ' ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζέμεν "Ἐκτορὶ δίψ,

αὔριον ἴρα Διὶ ῥέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι,
νηῆσας ἐν νῆας, ἐπὴν ἀλαδε προερύσσω,

ὅψεαι, αἴ κ' ἐθέληγσθα καὶ αἴ κέν τοι τὰ μειῆλη,
ἥρι μάλ' Ἐλλήσποντον ἐπ' ἵχθυσεντα πλεούσας

νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἀνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας·
εἰ δέ κεν εὐπλοίην δώῃ κλυτὸς ἐννοσίγαιος,

ἥματί κε τριτάφ Φθίην ἐρίθωλον ἵκοιμην».

Κ

Οἱ δύο ἀρχηγοὶ ἐπανῆλθον ἀπορακτοι. Κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα διιομήδης καὶ δὲ Ὁδυσσεὺς ἀπεράσισαν νὰ κατασκοπεύσουν τὸ ἔχθρικὸν στρατόπεδον. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν ἐφόρευσαν ἔτρα κατάσκοπον τῶν Τρώων, τὸν Λόλωνα, ἀφοῦ προηγουμένως ἔμαθον ἀπὸ αὐτὸν τὰ σχέδια τοῦ Ἐκτορος διὰ τὴν μάχην τῆς ἐπομένης. Ἐφόρευσαν καὶ ἄλλον ἐπιφανῆ Τρῶα, τὸν Ρῆσσον καὶ ἀπάγοντες τοὺς θαυμασίους θρακικοὺς ἵππους τοῦ ἥρωος τούτου ἐπανῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον.

Λ

Μόλις ἐχάραξεν ἡ αὐγὴ ἐξωπλίσθησαν οἱ ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἥριστενσεν δὲ Ἀγαμέμνων καὶ ἀπόθησε τοὺς Τρώας μέχρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἄλλ' ἐπληγώθη καὶ αὐτὸς καὶ δὲ Διομήδης καὶ δὲ Ὁδυσσεύς.

Μ

Τότε ἡ δρμὴ τῶν Τρώων ἔγινεν ἀκάθιθετος. Ἐφθασαν μέχρι τοῦ τείχους, τὸ δποῖον ἐπροστάτευε τὸ Ἀχαικὸν στρατόπεδον καί, παρὰ τὴν ἄμυναν, τὴν δποίαν ἐπρόβαλαν οἱ δύο Αἴαντες, κατώρθωσαν νὰ εἰσορμήσουν ἐντὸς τοῦ χώρου, δπον ἥσαν καθειλκυσμένα τὰ πλοῖα. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν διεκοίθησαν ἐκ τῶν Τρώων δ Σαρπηδών, δ Γλαῦκος καὶ ὑπὲρ πάντας δ Ἐκτωρ, δστις ἐνίσχυνεν δλων τὴν δρμὴν καὶ τὸ φρόνημα. Ἡλεγξε μάλιστα τὸν Πολυδάμαντα, δστις ἐδειλίασε, δταν ἐφάνη ἀπάσιος οἰωνός, καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν μὲ τὸν ἀδάνατον λόγον

«εἰς οἰωνὸς ἀριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης»

243

Ν

Μὲ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ποσειδῶνος ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν ἀνεχαιτίσθησαν κάπως οἱ Τρώες. Καὶ οἱ δύο στρατοὶ ὑφίσταντο μεγάλην φιδοσάρη. Μετὰ μικρὰν διακοπῆν, κατὰ τὴν δποίαν δ Ἐκτωρ συνεσκέψθη μὲ τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς, ἐπανήρχισεν ἡ μάχη ἀγριωτέρα καὶ φονικωτέρα παρὰ ποτέ.

Ξ

Οἱ τραυματισμένοι ἀρχηγοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἥκουνον ἐντὸς τῆς σκηνῆς των τὰς τρομερὰς κραυγὰς τῶν μαχομένων. Ἀκόμα μίαν φορὰν ἐπούτεινεν δὲ Ἀγαμέμνων τὰ φύγοντα. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ κατώρθωσεν δὲ Ποσειδῶν μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἡρας τὰ ἔξαπατήση τὸν Δία καὶ τὰ ἐνισχύσῃ πάλιν τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ δὲ μὲν Τελαμώνιος Αἴας ἐτραυμάτισε τὸν Ἐκτορα, δὲ δὲ Αἴας δὲ Οἰλέως ἀπώλησε τοὺς ἔχθροὺς μαχομάνταπὸ τὰ πλοῖα.

Ο

“Οτε δὲ Ζεὺς ἀντελήφθη τὴν ἀπάτην, ἐπέπληξε σφοδρὰ τὴν Ἡραν καὶ διέταξε τὸν Ποσειδῶνα νῦν ἀφῆση ἀμέσως τὸ πεδίον τῆς μάχης. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐθεραπεύθη καὶ δὲ Ἐκτωρ καὶ τοιουτοτόπως οἱ Τρῶες ἀνέκτησαν τὸ θάρρος των. Μέχρι τοῦ μέσου τοῦ Ἀχαικοῦ στρατοπέδου ἔφθασεν αὐτὴν τὴν φορὰν δὲ Ἐκτωρ καὶ ἡτο ἥδη ἔτοιμος νὰ θέσῃ πῦρ εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Πρωτεισιλάου, ἐνῷ δὲ Πάτροκλος ἐσπευδεῖ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ἀχιλλέα περὶ τοῦ κινδύνου, τὸν δποῖον διέτρεχον οἱ Ἀχαιοί.

Π

Καὶ ἥδη ἐπραγματοποιήθη τὸ θέλημα τοῦ Διός. Ἡ αὐθαιρεσία τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν υἱὸν τῆς Θέτιδος ἐπληρώθη πολὺ ἀκριβά. Μόνον ἀν ἥθελεν δὲ Ἀχιλλεύς, θὰ ἐσώζοντο οἱ Ἀχαιοί. Κατὰ τὴν δεινὴν αὐτὴν ὥραν ἐκάμφθη ἡ δογὴ καὶ ἡ ὑπεροχάνεια τοῦ ἥρωος. Ἐπέτρεψε κατ' ἀρχὴν εἰς τὸν Πάτροκλον τὰ δηγήση σῶμα Μυομιδόνων εἰς τὴν μάχην ἐξωπλισμένος μὲ τὴν ἴδικήν του ὑπέροχον πανοπλίαν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Πατρόκλου, τὸν δποῖον ἐνόμισαν ὡς τὸν πραγματικὸν Ἀχιλλέα, ἐτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἔχθρούς. Παρασυρθεὶς δμως ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δὲ Πάτροκλος ἐλησμόρησε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν δποίαν ἔδωσε πρὸς τὸν Ἀχιλλέα διτι θὰ ἥγωνίζετο μόνον, διὰ τὰ σώση τὸν σιόλον τῶν Ἀχαιῶν. Κατεδίωξε τοὺς Τρῶας εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἐπληγώθη δμως ἀπὸ τὸν Εὔφρορον καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ τὸν Ἐκτορα.

P

Κρατερὰ μάχη συνήφθη γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου. Μετὰ πολιώρων ἄγῶνα κατώρθωσαν δὲ Μερέλαος καὶ δὲ Μηριόνης νὰ πάρουν τὸν νεκρὸν προστατευόμενοι κατὰ τὴν ἀποχώρησίν των ἀπὸ τοὺς δύο Αἴγατρας.

Σ

Μελανὸν νέφος λύπης ἐκάλυψε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀχιλλέως, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ φίλον του. Τοὺς θρήνους τον ἥκουσεν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἡ Θέτις καὶ ἐσπεισε σὲ νὰ παρηγορήσῃ τὸν νιόν της. Τοῦ ὑπεσχέθη ὅτι τὴν ἐπομένην θὰ τοῦ φέρῃ νέαν πανοπλίαν, ἔργον τοῦ Ἡφαίστου, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπημένου συντρόφου του. Ἔξαλλος δὲ Ἀχιλλεὺς ὠδησσεν ἀμέσως εἰς καταδίωξιν τῶν Τροώων, ἐνῷ ἥδη δὲ Ἡφαίστος κατεσκεύαζε δι’ αὐτὸν περίτεχνον ἀσπίδα (¹) καὶ θώρακα φαεινότερον ἀπὸ τὴν λάμψιν τῆς αὐγῆς καὶ κόρυθα μὲ κρονὸν λόφον καὶ κνημῖδας ἀπὸ λαμπρὸν κασσίτερον. Ταχεῖα ὡς οἴραξ ἔφερεν ἡ Θέτις ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον εἰς τὸν νιόν της τὰ μαρμαίροντα ὅπλα.

Τ

Ο Ἀχιλλεὺς καλέσας τὸν λαὸν εἰς ἀγορὰν ἐδήλωσεν ὅτι θὰ λαμβάνῃ εἰς τὸ ἔξῆς μέρος εἰς τὴν μάχην. Ο Ἀγαμέμνων ὁμολόγησε δημοσίᾳ τὸ σφάλμα του καὶ ἐπῆλθεν ἡ συμφιλίωσις τῶν δύο ἥρωών.

Υ

Τότε πλέον δὲ Ζεὺς ἄφησε νὰ στραφῇ ἡ τύχη ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν. Εἰς γενικὴν συνέλευσιν τῶν θεῶν ἐπέτεροφεν εἰς αὐτοὺς νὰ βοηθήσουν ὅποιον ἥθελον ἀπὸ τοὺς ἀγωνιζομένους θνητούς. Τοιουτορόπως ἡ πρὸ τοῦ Ἰλίου μάχη ἔγινεν ἀλλοθής θεομαχία. Η Ἡρα, ἡ Ἀθηνᾶ, δὲ Ποσειδῶν, δὲ Ἐρμῆς, δὲ Ἡφαίστος, ἡ Ἀρτεμις, δὲ Ἀπόλλων, ἡ Λητώ, δ

(¹) Η περιγραφὴ τῆς ἀσπίδος ταύτης ἔχει ἴδιαντέραν σημασίαν, διότι ἐπ’ αὐτῆς παριστάνονται διάφοροι εἰκόνες τοῦ βίου τῆς ἐμηρικῆς ἐποχῆς. Οσοι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς θέλουν δύνανται ν’ ἀναχρηστώσουν ἐν μεταφράσει εἰς τὴν ραφιθίαν Σ τοὺς στίχους 478 - 608 καὶ νὰ περιγράψουν τὰ ἐν τῇ ἀσπίδι εἰκονιζόμενα.

Ξάνθος, δι θεὸς τοῦ δύμωνύμου ποταμοῦ, καὶ ἡ Ἀφροδίτη κατῆλθον εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἥγωνται σαν μαζὶ μὲ τοὺς θυητοὺς ἐναντίον ἀλλήλων.

Φ

Ἐνίκησαν οἱ θεοί, ποὺ ἐπφοστάτευνον τοὺς Ἀχαιούς, καὶ ὑπὸ τὴν δομὴν τοῦ Ἀχιλλέως οἱ Τρῶες ὠπισθοχώρησαν. Ἐκινδύνευε νὰ κυριευθῇ τὸ Ἰλιον καὶ διὰ τοῦτο δι Απόλλων ἔμεινεν ἀκόμα εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ σώσῃ τὴν Ἱερὰν πόλιν.

Χ

Σὰν τρομαγμένα ἐλάφια ἐκλείσθησαν οἱ Τρῶες εἰς τὰ τείχη, καὶ μόνος δι Εκτωρού, συνταισθανόμενος τὴν εὐθύνην του, ἔμεινεν ἔξω τοῦ τείχους, διὰ νὰ περιμένῃ τὸν Ἀχιλλέα. Ἡ μοῖρα τοῦ γενναίου ἥρωος, δοτις ἔσωζε τὴν Τροίαν, εἶχεν ἀποφασισθῆ ἀπὸ τοὺς θεούς. Ἀπατημένος ἀπὸ τὴν Ἀθηνᾶν δι ἐκλεκτὸς υἱὸς τοῦ Πριάμου δὲν κατώρθωσε νὰ πλήξῃ τὸν ἀντίπαλόν του καὶ ἐφονεύθη ἀπ’ αὐτόν. Ἐξαγριωμένος δι Αχιλλεὺς καὶ ἐνθυμούμενος τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου «ἔξενάριξε τὸν νεκρὸν» καὶ μὲ νπερηφάνειαν ἐφώναξε εἰς τοὺς προσδραμόντας Ἀχαιούς:

«..... ἐπέφυνομεν Ἔκτορα δῖον,
ῷ Τρῶες κατὰ ἄστυ θεῷ διέ τοῦ εὐχετόωντο».

Ἐπειτα τοῦ ἐτρύπησε τὰ πόδια, τοῦ ἐπέρασε βοείους ἴμαντας καὶ τὸν ἐδεσε εἰς τὸ ἄρμα του, διὰ νὰ τὸν σύρῃ ἔως τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Ψ

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἔκτορος ἔγινε μεγαλοπρεπής ἡ ταφὴ τοῦ Πατρόκλου. Ἀφοῦ ἔκανσαν τὸν νεκρὸν καὶ ἀνήγειραν τὸν τύμβον, δι Αχιλλεὺς ὀδρούσας ἀγῶνας μὲ θαυμαστὰ ἔπαθλα⁽¹⁾. Κατὰ τὰ ποικίλα ἀγωνίσματα ἐβοαβεύθησαν βασιλεῖς καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς ἥρωες, οἱ δροῖοι καὶ κατὰ τὰς μάχας ἥριστενον.

Ω

1-143. Πενθῶν διὰ τὸν Πατρόκλον δι Αχιλλεὺς διήρχετο ἀγωνιώ-

(1) Οἱ βουλόμενοι ἔκ τῶν μαθητῶν ἀς ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει τὴν περιγραφὴν τῶν ἀθλητικῶν τούτων ἀγώνων (Ψ σ. 257-897) καὶ ἀς διαγράψουν τὸ πρόγραμμα τῶν ἀγώνων τούτων μὲ τὴν φρασεολογίαν καὶ τοὺς δρους, ποὺ μεταχειριζόμεθα σήμερον.

δεις νύκτας καὶ περιεφέρετο κλαίων εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Εἰς τὴν μανίαν του ἔδενε τὸν ρεκρόν τοῦ Ἐκτορος πίσω ἀπὸ ἄρμα του καὶ τὸν ἐνυρε γύρω ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Πατρόβικλου. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου ἐξανέστησαν διὰ τὴν σκληρότητα αὐτὴν καὶ διὰ τοῦτο δὲ Ζεὺς ἐπρόσταξε τὴν Θέτιν νὰ συμβουλεύσῃ τὸν νέον τῆς νὰ λυπηθῇ τὸν ρεκρόν καὶ νὰ τὸν ἀποδώσῃ εἰς τοὺς οἰκείους του πρὸς ἐνταφιασμόν. Συγχρόνως δὲ μέγας θεὸς διέταξε τὴν ποδὴν εμον· *Τοιούτοις*:

«Βάσκ’ ἥθι, *Ἴρι* ταχεῖα· λίποῦσ’ ἔδος Οὐλύμπιοι

144

ἄγγειλον Πριάμῳ μεγαλῆτορι, *Ἴλιον* εἴσω,

145

λύσασθαι φέλον υἱὸν, ίόντ’ ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,

δῶρα δ’ Ἀχιλλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ίήνη,

οἰον, μηδέ τις ἄλλος ἄμα Τρώων ἵτω ἀνήρ.

κῆρυξ τίς οἱ ἔποιτο γεραίτερος, δές κ’ ίθύνοι

ἡμίσους καὶ ἄμαξαν ἐύτροχον, ἥδε καὶ αὗτις

νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστυ, τὸν ἔκτανες δίος Ἀχιλλεύς.

~~150~~

μηδὲ τί οἱ θάνατος μελέτω φρεσὶ, μηδέ τι τάρβος·

τοῖον γάρ οἱ πομπὸν διάσσομεν ἀργεῖφόντην,

δές ἄξει, ἦσας κεν ἄγων Ἀχιλλῆι πελάσσῃ.

αὐτὰρ ἐπὶ τὴν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλλος,

155

οὕτ’ αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ’ ἄλλους πάντας ἐρύξει·

οὔτε γάρ ἐστ’ ἀφρων, οὔτ’ ἀσκοπος, οὔτ’ ἀλιτήμων·

ἄλλα μάλ’ ἐνδυκέως ίκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός.»

“Ως ἔφατ”. ὥρτο δὲ *Ἴρις* αἰελλόποιος ἀγγελέουσα.

~~150~~

ἴξεν δ’ ἐς Πριάμοιο, κίχεν δ’ ἐνοπήν τε γόνον τε.

160

παιᾶνες μὲν πατέρ’ ἀμφὶ καθήμενοι ἐνδοθεν αὐλῆς,

δάκρυσιν εἴματ’ ἔψυρον· δ’ ὁν μέσσοισι γεραιός

ἐντυπάς ἐν χλαίνῃ κεκαλυμμένος· ἀμφὶ δὲ πολλὴ

κόπρος ἔην κεφαλῇ τε καὶ αὐχένι τοῖο γέροντος,

τὴν δια κυλινδόμενος καταμήσατο χερούν ἔησι.

~~155~~

θυγατέρες δ’ ἀνὰ δώματ’ ἴδε νυοὶ ὀδύροντο,

τῶν μιμησκόμεναι, οἵ δὴ πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ

χερσὶν ὑπὸ Ἀργείων κέατο, ψυχὰς δλέσαντες.

στῇ δὲ παρὰ Πρίαμον Διὸς ἄγγελος, ἥδε προσηγύδα
τυτθὸν φθεγξαμένη· τὸν δὲ τρόμος ἔλλαθε γυῖα·

«θάρσει, Δαρδανίδη Πρίαμε, φρεσί, μηδέ τι τάρθει·
οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν δσσομένη τόδ' ἵκανω,
ἀλλ' ἀγαθὰ φρονέουσα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
ὅς σεν ἀνευθεν ἐών μέγα κήδεται ἥδ' ἐλεαίρει.

λύσασθαι σ' ἐκέλευσεν. Ὁλύμπιος Ἐκτορα δῖον,

δῶρα δ' Ἀχιλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ἴήνη,

οἶον, μηδέ τις ἀλλος ἄμα Τρώων ἵτω ἀνήρ.

κῆρύξ τις τοι ἔποιτο γεραίτερος, ὅς κ' οἱύνοι

ἡμιδίνους καὶ ἄμαξαν ἐύτροχον, ἥδε καὶ αὗτις

νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἀστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς.

μηδέ τι τοι θάνατος μελέτω φρεσί, μηδέ τι τάρθος·
τοῖος γάρ τοι πομπὸς ἄμ' ἔψεται ἀργεῖφόντης,

ὅς σ' ἄξει, ἥος κεν ἄγων Ἀχιλῆι πελάσση.

αὐτὰρ ἐπὶ τὴν ἀγάγγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλῆος,

οὕτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τὸ ἄλλους πάντας ἐρύξει·

οὕτε γάρ ἐστ' ἀφρων, οὕτ' ἀσκοπος, οὕτ' ἀλιτήμων·
ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ἵκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός.»

Ἡ μὲν ἄρ' ὡς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὧνεα Ἰρις.

αὐτὰρ ὁ γ' υἱας ἄμαξαν ἐύτροχον ἡμιονείην

δπλίσαι ἥγωγει, πείρινθα δὲ δῆσαι ἐπ' αὐτῆς.

αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσετο κηώντα,

κέδρινον, δψόροφον, ὃς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει·

ἐς δ' ἄλοχον Ἐκάδην ἐκαλέσσατο, φώνησέν τε·

«δαιμονίη, Διέθεν μοι Ὅλύμπιος ἄγγελος ἥλθε

λύσασθαι φίλον υἱόν, ιόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,

δῶρα δ' Ἀχιλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ἴήνη.

ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ, τί τοι φρεσὶν εἰδεῖται εἰναι;

αἰνῶς γάρ μ' αὐτὸν γε μένος καὶ θυμὸς ἄνωγε

170

175

180

185

190

195

κεῖσ' ιέναι ἐπὶ νῆας, ἔσω στρατὸν εύρυν Ἀχαιῶν.

“Ως φάτο· κώκυσεν δὲ γυνὴ καὶ ἀμείβετο μύθῳ.
 «ὦ μοι, πῇ δή τοι φρένες οἰχονθί”, ἢς τὸ πάρος περ
 ἔκλε’ ἐπ’ ἄνθρωπους ξείνους ἥδ’ οἰσιν ἀνάσσεις;
 πᾶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἰος,
 ἀνδρὸς ἐς δρυθαλμούς, δς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
 υἱέας ἔξενάριξε; σιδήρειόν νύ τοι ἥτορ.
 εἰ γάρ σ’ αἰρήσει καὶ ἐσόψεται δρυθαλμοῖσιν
 ὡμηστῆς καὶ ἀπιστος ἀνὴρ ὅδε, οὐσ’ ἐλεήσει,
 οὐδὲ τί σ’ αἰδέσεται. νῦν δὲ κλαίωμεν ἄνευθεν
 γῆμενοι ἐν μεγάρῳ· τῷ δ’ ὃς ποθι μοῖρα κατατηῆ
 γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, δτε μιν τέκον αὐτή,
 ἀργίπισθας κύνας ἄστι, ἔῶν ἀπάνευθε τοκήων,
 ἀνδρὶ πάρα κρατερῷ, τοῦ ἐγὼ μέσον ἥπαρ ἔχοιμι
 ἐσθέμεναι προσφῦσα· τότ’ ἄντιτα ἔργα γένοιτο
 παιδὸς ἐμοῦ, ἐπεὶ οὐ εἰ κακιζόμενόν γε κατέκτα,
 ἀλλὰ πρὸ Τρώων καὶ Τρωΐζων βαθυκόλπων
 ἐστατότ’, οὕτε φόδου μεμνημένον οὔτ’ ἀλεωρῆς.»

Τὴν δ’ αὗτε προσέειπε γέρων Πρίαμος θεοειδῆς.
 «μή μ’ ἐθέλοντ’ ιέναι κατερύκανε, μηδέ μοι αὐτὴ
 ὅρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλευ· οὐδὲ με πείσεις.
 εἰ μὲν γάρ τίς μ’ ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευεν,
 ἢ οἱ μάντιές εἰσι, θυσοκοί ηἱ οιρῆες,
 ϕεῦδρός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
 νῦν δ’ — αὐτὸς γάρ ἄκουσα θεοῦ καὶ ἐσέδρακον ἄντην —
 εἰμι, καὶ οὐχ ἄλιον ἔπος ἐσσεται. εἰ δέ μοι αἴσα
 τεθνάμεναι παῖς ἡ νηστὶν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
 βούλομαι· αὐτίκα γάρ με κατακτείνειν Ἀχιλλεὺς,
 ἀγκάς ἐλόντ’ ἐμὸν υἱόν, ἐπὴν γάρ οὐ ἔξι ἔρον εἶην.»

“Η, καὶ φωριαμῶν ἐπιθήματα κάλ’ ἀνέψην,
 ἐνθεν δώδεκα μὲν περικαλλέας ἔξελε πέπλους,

230

δώδεκα δ' ἀπλοῖδας χλαίνας, τόσους δὲ τάπητας,
τόσσα δὲ φάρεα καλά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας.
Χρυσοῦ δὲ στήσας ἔφερεν δέκα πάντα τάλαντα·
ἐκ δὲ δύ' αἰθωνας τρίποδας, πίσυρας δὲ λέβητας,
ἐκ δὲ δέπτας περικαλλές, ὃ οἱ Θρῆκες πόρον ἄνδρες
ἔξεστην ἐλθόντι, μέγα κτέρος· οὐδέ νυ τοῦ περ
φείσατ' ἐνὶ μεγάροις δέ γέρων, περὶ δ' ἥθελε θυμῷ
λύσασθαι φίλον υἱόν. δὲ τὰς μὲν ἀπαντας
αἰθούσης ἀπέεργεν, ἔπεισος· αἰσχροῖσιν ἐνίσσων·
«ἔρρετε, λωβητῆρες, ἐλεγχέες· οὖ νυ καὶ ὑμῖν —
οἶκοι ἔνεστι γόος, δτι μ' ἥλθετε κηδήσοντες;
ἡ δόνσασθ' δτι μοι Κρονίδης Ζεὺς ἀλγε' ἔδωκε,
παῖδ' ὀλέσαι τὸν ἀριστὸν; ἀτάρ γνώσεσθε καὶ ὑμμες.
ῥητεροι γάρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε, —————
κείνου τεθνηῶτος, ἐναιρέμεν· αὐτάρ ἐγώ γε,
πρὶν ἀλαπαζομένην τε πόλιν κεραΐζομένην τε
ծρθαλμοῖσιν ἵδεῖν, βαίνην δόμον "Αἴδος εἴσω.»]

240

245

250

255

¹⁸⁷ Ή, καὶ σκηπανίψ δίεπ' ἀνέρας· οἱ δ' ἵσαν ἔξω,
σπερχομένοιο γέροντος. δ' υἱάσιν οἰσιν ὁμόκλα,
νεικείων "Ελενόν τε Πάριν τ' Ἀγάθωνά τε δῖον
Πάμμιονά τ' Ἀντίφονόν τε βοὴν ἀγαθόν τε Πολίτην
Ἀητέοδόν τε καὶ Ἰππόθοον καὶ Δῖον ἀγαυόν.
ἐννέα τοῖς δέ γερχιδές δμοκλήσας ἐκέλευε·
«σπεύσατέ μοι, κακὰ τέκνα, κατηφόνες· αἴθ' ἄμα πάντες
Ἐκτορος ὡφέλετ' ἀντὶ θοῆς ἐπὶ νησὶ πεφάσθαι·
ῶ μοι ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἱας ἀρίστους
Τροίη ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὖ τινά φημι λελεῖφθαι,
Μήστορά τ' ἀντίθεον καὶ Τρωῖλον ἴππιοχάρμην,
"Ἐκτορά θ', δς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, οὐδὲ ἐφίκει
ἀνδρός γε θηνητοῦ πάϊς ἔμμεναι, ἀλλὰ θεοῖο·
τοὺς μὲν ἀπώλεσ' "Αρης, τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται,

260

ψεῦσται τ' ὀρχησταί τε, χοροιτυπίησιν ἄριστοι,
ἀρνῶν ἥδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἀρπακτῆρες.

οὐκ ἂν δή μοι ἄμαξαν ἐφοπλίσσαιτε τάχιστα,
ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, οὐα πρήσσωμεν δόσοιο; »

“Ως ἔφαθ· οἱ δ' ἄρα πατρὸς ὑποδείσαντες ὅμωκλήν, 265
ἐκ μὲν ἄμαξαν ἀειραν ἐύτροχον ἡμιονείην,
καλὴν, πρωτοπαγέα· πείρινθα δὲ δῆσαν ἐπ' αὐτῆς. 267
ἐκ θαλάμου δὲ φέροντες ἐϋξέστης ἐπ' ἀπήνης 275
νήσον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι· ἀποινα·
ζεῦξαν δ' ἡμιόνους κρατερώνυχας, ἐντεσιεργούς,
τούς δά ποτε Πριάμῳ Μυσοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα.
ἴπους δὲ Πριάμῳ ὑπαγον ζυγόν, οὓς δὲ γεραιὸς
αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλεν ἐϋξέστη ἐπὶ φάτνῃ. 280

Μετάβασις τοῦ Πριάμου
εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Τὼ μὲν ζευγνύσθην ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι 281
κῆρυξ καὶ Πρίαμος, πυκινὰ φρεσὶ μήδε ἔχοντες·
ἀγχίμολον δέ σφ' ἥλθ' Ἐκάδη τετιηότι θυμῷ,
οἶνον ἔχουσ· ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῆφι
χρυσέφι ἐν δέπαι, δφρα λείψαντε κιοίτην· 285
στῇ δ' ἵππων προπάροιθεν ἔπος τ' ἔφατ· ἔκ τ' ὀνόμαζε·
«τῇ, σπεῖσον Διῖ πατρί, καὶ εὔχεο οἴκαδ' ίκέσθαι
ἄψ ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν, ἐπει ἄρ σέ γε θυμὸς
δτρύνει ἐπὶ νῆας, ἐμεῖο μὲν οὐκ ἐθελούσης.
ἄλλ' εὔχεο σύ γ' ἔπειτα κελαινεφέϊ Κρονίωνι, 290
Ιδαίψ, ὃς τε Τροίην κκτὰ πᾶσαν ὀρᾶται·
αῖτει δ' οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, ὃς τέ οἱ αὐτῷ
φίλτατος οἰωνῶν, καί εὑ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
δεξιόν, δφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,

τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἵης Δαναῶν ταχυπώλων.
εἰ δέ τοι οὐδὲ δύσει ἔδον ἄγγελον εὑρύσπα Ζεύς,
οὐκ ἀν ἐγώ γέ σ' ἔπειτα ἐποτρύνουσα κελοίμην
νῆας ἐπ' Ἀργείων ἴεναι, μάλα περ μεμαῶτα.»

295

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Πρίαμος θεοειδῆς·

300

«ὦ γύναι, οὐ μέν τοι τόδ' ἔφιεμένη ἀπιθήσω·

ἐσθιθὸν γάρ Διὸς χεῖρας ἀνασχέμεν, αἴ κ' ἔλεήσῃ.»

“Ἡ δα, καὶ ἀμφίπολον ταμίην ὕτρυν’ δι γεραιὸς
χερσὶν ὅδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον· ή δὲ παρέστη
χέρνιθον ἀμφίπολος πρόχοόν θ’ ἄμα χερσὶν ἔχουσα.
νιψάμενος δὲ κύπελλον ἐδέξατο ής ἀλόχοιο·
εὐχετ’ ἔπειτα στὰς μέσῳ ἔρκεε, λεῖθε δὲ οἶνον
οὐρανὸν εἰσανιδῶν· καὶ φωνήσας ἔπος ηὔδα·

305

«Ζεῦ πάτερ, Ἰδούθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε,
δός μ’ ἐξ Ἀχιλλῆος φίλον ἐλθεῖν ἥδ’ ἐλεεινόν·
πέμψον δ’ οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, δος τε σοὶ αὐτῷ
φίλιτατος οἰωνῶν, καὶ εὖ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
δεξιόν, ὅφρα μιν αὐτὸς ἐν δρθαλμοῖσι νοήσας,
τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἵω Δαναῶν ταχυπώλων.】

310

“Ως ἔφατ’ εὐχόμενος τοῦ δ’ ἔκλυε μητίετα Ζεύς.
αὐτίκα δ’ αἰετὸν ἤκε, τελειότατον πετεηνῶν,
μόρφων θηρητῆρο’, σὺν καὶ περκνὸν καλέουσιν.
δισση δ’ διψορέφοιο θύρη θαλάμοιο τέτυκται
ἀνέρος ἀφνειοῖο, ἐϋκλήγις ἀραρυῖα,
τόσσος δρα τοῦ ἑκάτερθεν ἔσχαν πτερά· εἰσατο δέ σφι
δεξιὰς ἀτέξας μπέρ διστεος· οἱ δὲ ἰδόντες
γῆθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἴάνθη.】

315

Σπερχόμενος δ’ δι γέρων ξεστοῦ ἐπεβήσετο διφρου·
ἐκ δ’ ἔλασε προσθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριθούπου.
πρόσθε μὲν γῆμίονοι ἔλκον τετράκυκλον ἀπήγνην,
τὰς Ἰδαῖος ἔλαυνε διαφρωγ· αὐτὰρ ὅπισθεν

320

325

ἴπποι, τοὺς δέ γέρων ἐφέπων μάστιγι κέλευε
καρπαλίμως κατὰ ἀστυν· φίλοι δέ ἄμα πάντες ἔποντο
πόλλον δλοφυρόμενοι, ὡς εἰ θάνατόνδε κιόντα.
οἱ δέ ἐπεὶ οὖν πόλιος κατέβαν, πεδίον δέ ἀφίκοντο,
οἱ μὲν ἄρδεψοι προτὶ Ἰλιον ἀπονέοντο, 330
παῖδες καὶ γαμβροί· τῷ δέ οὐ λάθον εὐρύοπα Ζῆν
ἔς πεδίον προφανέντες· ἵδην δέ ἐλέησε γέροντα.
αἰψα δέ ἄρα Ἐρμείαν, υἱὸν φίλον, ἀντίον ηὔδα·

«Ἐρμεία, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε φίλαταν ἔστιν
ἀνδρὶ ἔταιρίσσαι, καὶ τέ ἔκλυες, φίλος δέ ἔθέλησθα·
βάσκοντίθι, καὶ Πρίαμον κοίλας ἐπὶ νῆσος Ἀχαιῶν
ώς ἄγαγ, ὡς μήτε ἄρτι τις ἵδη μήτε ἄρτι τε νοήσῃ
τῶν ἄλλων Δαναῶν, πρὶν Πηλεῖωνάδες ἴκεσθαι.»

“Ως ἔφατο· οὐδέποτε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
αὐτίκεντέπειθενπότε ποσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα
ἀμφρόσια χρύσεια, τά μιν φέροντες ήμενον ἐφέντης
ἡδέποτε διάκτορονα γαῖαν, ἀμά πνοιεῖς ἀνέμοιο·
εἶλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τέ ἀνδρῶν ὅμματα θέλγει,
ῶν ἐθέλει, τοὺς δέ αὐτες καὶ μπνώντας ἐγείρει·
τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς ἀργεῖφόντης.
αἰψα δέ ἄρα Τροίην τε καὶ Ἐλλήσποντον ἴκανε. 345
βῆ δέ ιέναι, κούρῳ αἰσυμνητῆρι ἐοικώς,
πρῶτον ὑπηγήτη, τοῦ περ χαριεστάτη ήβη.

Οἱ δέ ἐπεὶ οὖν μέγα σῆμα παρέξεις Ἰλοιο ἔλασσαν,
στήσαν ἄρα ήμιόνους τε καὶ ἵππους, δρφα πίοιεν,
ἐν ποταμῷ δηγάρησαν· ἕπειτας καὶ ἐπὶ κνέφας ἥλυθε γαῖαν.
τὸν δέ ἔξι ἀγχιμόλοιο ἵδην ἐφράσσατο κήρυξ
Ἐρμείαν, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε·
«φράζεο, Δαρδανίδη· φραδέος νόσου ἔργα τέτυκται..
ἄνδρον δρόω, τάχα δέ ἀμμες διαρραΐσεσθαι δέω.
ἄλλον ἄγε δή, φεύγωμεν ἐφέπιπτων, οὐ μιν ἐπειτα 350
355

γούνων ἀψάρευτοι λιτανεύεσθαι, αἱ κ' ἐλεήσησῃ.»

“Ως φάτο· σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο· δείδεις δ' αἰνῶς,
δρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι·

στῆ δὲ ταφών· αὐτὸς δ' ἐριούνιος ἐγγύθεν ἐλθών,
χεῖρα γέροντος ἐλών, ἔξειρετο καὶ προσέειπε·

«πῇ, πάτερ, ὡδὸς ἵππους τε καὶ ἡμιόνους ἴθύνεις,
νύκτα δ' ἀμβροσίην, δτε θ' εῦδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
οὐδὲ σύ γ' ἔδεισας μένεα πνείοντας Ἀχαιούς,
οἵ τοι δυσμενέες καὶ ἀνάρσιοι ἐγγὺς ἔασι;

τῶν εἴ τις σε ἰδοίτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν
τοσσάδ' ὀνείατ' ἀγοντα, τίς ἂν δή τοι νόος εἴη;
οὕτ' αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρων δέ τοι οὗτος δπηδεῖ,
ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, δτε τις πρότερος χαλεπήνη.
ἄλλ' ἐγώ οὐδέν σε φέξω κακά, καὶ δέ κεν ἄλλον
σεῦ ἀπαλεῖσήσαιμι· φίλω δέ σε πατρὶ ἐΐσκω.»

Τὸν δ' ἡμείνετο ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·
«οὕτω πη τάδε γ' ἐστὶ, φίλον τέκος, ὃς ἀγορεύεις.
ἄλλ' ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε χεῖρα,
ὅς μοι τοιόνδ' ἤκεν δοιιπόρον ἀντιθολῆσαι,
αἰσιον, οἶσις δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητός,
πέπνυσαί τε νόφ, μακάρων δ' ἔξ ἐσσι τοκήων.»

Τὸν δ' αὔτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
«ναι δὴ ταῦτα γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
ἄλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
ἥτε πη ἐκπέμπεις κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
ἄνδρας ἐσ ἀλλοδαπούς, ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμηη,
ἥ ἥδη πάντες καταλείπετε Ἰλιον ἵρην
δειδιότες· τοῖος γάρ ἀνήρ ὥριστος ὅλωλε,
σὸς παῖς· οὐ μὲν γάρ τι μάχης ἐπεδεύτερος Ἀχαιῶν.»

Τὸν δ' ἡμείνετο ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·
«τις δὲ σύ ἐσσι φέριστε, τέων δ' ἔξ ἐσσι τοκήων;»

ώς μοι καλὰ τὸν οἶτον ἀπότιμου παιδὸς ἔνισπεξ.»

Τὸν δ' αὗτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης.
«πειρῆ ἐμεῖο, γεραιέ, καὶ εἴρεαι Ἐκτορά δίον.

τὸν μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ μάχῃ ἔνι κυδιανείρη
διφθαλμοῖσιν ὅπωπα, καὶ εὗτ' ἐπὶ νηυσὶν ἐλάσσας
Ἀργείους κτείνεσκε, δαῖζων δξέῃ χαλκῷ.

ἡμεῖς δ' ἑστατεῖς θαυμάζομεν· οὐ γάρ Ἀχιλλεὺς
εἴα μάρνασθαι, κεχολωμένος Ἀτρεῖωνι.

τοῦ γάρ ἐγὼ θεράπων, μία δ' ἥγαγε νηῦς εὔεργής·
Μυρμιδόνων δ' ἔξειμι, πατήρ δέ μοι ἐστι Πολύκτωρ·
ἀφνειδὸς μὲν ὅ γ' ἐστί, γέρων δὲ δῆ, ὡς σύ περ δε,
ἔξ δέ οἱ υἱες ἔσαιν, ἐγὼ δέ οἱ ἔβδομός εἰμι·

τῶν μέτα παλλόμενος κλήρῳ λάχον ἐνθάδ' ἔπειθαι.
νῦν δ' ἡλθον πεδίονδ' ἀπὸ νηῶν· ἡφθειν γάρ
θήσονται περὶ ἄστυ μάχην ἐλίκωπες Ἀχαιοί.
ἀσχαλόωσι γάρ οἵδε καθήμενοι, οὐδὲ δύνανται
ἴσχειν ἐσσυμένους πολέμου βασιλῆες Ἀχαιῶν.»

Τὸν δ' ἡμείθετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδῆς.
«εἰ μὲν δὴ θεράπων Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
εἰς, ἄγε δή μοι πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,
ἢ ἔτι πάρ νήεσσιν ἐμὸς πάτες, ἡέ μιν ἥδη
ἥσι κυσὶν μελεῖστι ταμῶν προύθηκεν Ἀχιλλεύς.»

Τὸν δ' αὗτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης.
«ὦ γέρον, οὐ πω τόν γε κύνες φάγον, οὐδέ οἰωνοί,
ἀλλ' ἔτι κεῖνος κεῖται Ἀχιλῆος παρὰ νηῆ
αὕτως ἐν κλισήσι· δυωδεκάτη δέ οἱ ἡώς
κειμένῳ, οὐδέ τί οἱ χρώσ σήπεται, οὐδέ μιν εὐλαΐ
ἐσθουσ', αἱ δάκρυας ἀρηϊφάτους κατέδουσιν.
ἢ μέν μιν περὶ σῆμα ἔοι ἔταροι φίλοιο
ἔλκει ἀκηδέστως, ἡώς δτε δῖα φανήγη·
οὐδέ μιν αἰσχύνει· θηοῖό κεν αὐτὸς ἐπελθών,

390

395

400

405

410

415

οίον ἔερσήεις κεῖται, περὶ δ' αἷμα νένιπται,
οὐδέ ποθι μιαρός· σὺν δ' ἔλκεα πάντα μέμυκεν,
ὅσσ' ἐτύπη· πολέες γάρ ἐν αὐτῷ χαλκὸν ἔλασσαν.
ῶς τοι κήδονται μάκαρες θεοὶ υἱοῖς ἑῆοις,
καὶ νέκυος περ ἐόντος, ἐπεὶ σφι φίλος περὶ κῆρι.»

“Ως φάτο· γήθησεν δ' ὁ γέρων, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
«ἄντε τέκος, η̄ δ' ἀγαθὸν καὶ ἐναίσιμα δῶρα διδοῦναι
ἀθανάτοις, ἐπεὶ οὐ ποτ' ἐμὸς πάϊς, εἴ ποτ' ἔν γε,
λήθετ' ἐνὶ μεγάροισι θεῶν, οἰ̄ ”Ολυμπὸν ἔχουσι·
τῷ οἱ ἀπειμήταντο καὶ ἐν θανάτοιό περ αἰσηγή·
ἀλλ' ἀγε δὴ τόδε δέξαι ἐμεῦ πάρα καλὸν ἄλεισον,
αὐτόν τε ῥῦσαι, πέμψον δέ με σύν γε θεοῖσιν,
δῶρα κεν ἐς κλισίην Πηληγάδεω ἀφίκωμαι.»

Τὸν δ' αὗτε προσείπε διάκτορος ἀργεῖφόντης.
«πειρᾶ ἐμεῖο, γεραίε, νεώτερου, οὐδέ με πείσεις,
ὅς με κέλεαι σέο δῶρα παρὲξ Ἀχιλῆα δέχεοθαι.
τὸν μὲν ἐγὼ δεῖδοικα καὶ αἰδέομαι περὶ κῆρι
συλεύειν, μή μοί τι κακὸν μετόπισθε γένηται.
σοὶ δ' ἀν ἐγὼ πομπὸς καὶ κε κλυτὸν ”Αργος ἵκοιμην,
ἐνδυκέως ἐν νηῇ θοῇ η̄ πεῖδος ὁμαρτέων·
οὐκ ἀν τίς τοι πομπὸν δυοσσάμενος μαχέσαιτο.»

“Η, καὶ ἀνατίξας ἐριούνιος ἄρμα καὶ ἵππους
καρπαλίμως μάστιγα καὶ ἡγία λάζετο χερσίν,
ἐν δ' ἔπινευσ' ἵπποισι καὶ ἡμιόνοις μένος ηὕ.
ἀλλ' ὅτε δὴ πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον ἵκοντο,
οἱ δὲ νέον περὶ δόρπα φυλακτῆρες πονέοντο·
τοῖσι δ' ἐφ' ὕπνον ἔχευε διάκτορος ἀργεῖφόντης
πᾶσιν, ἄφαρ δ' ὥτε πύλας καὶ ἀπῶσεν ὀχῆας,
ἐς δ' ἀγαγε Πρίαμόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρ' ἐπ' ἀπήνης.
ἀλλ' ὅτε δὴ κλισίην Πηληγάδεω ἀφίκοντο
νψηλήν, τὴν Μυρμιδόνες ποίησαν ἄνακτι

διοῦρ' ἐλάτης κέρσαντες· ἀτὰρ καθύπερθεν ἔρεψαν
λαχνήεντ' ὅροφον λειμωνόθεν ἀμήσαντες·
ἀμφὶ δέ οἱ μεγάλην αὐλὴν ποίησαν ἄνακτι
σταυροῖσιν πυκινοῖσι· θύρην δ' ἔχε μοῦνος ἐπιβλήτης
εἰλάτινος, τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρρήσσεσκον Ἀχαιοῖ,
τρεῖς δ' ἀνασίγεσκον μεγάλην κλητῆδα θυράων,
τῶν ἄλλων· Ἀχιλεὺς δ' ἄρ' ἐπιρρήσσεσκε καὶ οἰος·
δὴ δια τέθ' Ἐρμείας ἐριούνιος φύξε γέροντι,
ἔς δ' ἄγαγε κλυτὰ δῶρα ποδώκει Πηλεῖωνι,
ἔς ίππων δ' ἀπέδαινεν ἐπὶ κύθόνα, φώνησέν τε·

«Ὥ γέρον, ή τοι ἐγὼ θεὸς ἀμβροτος εἰλήλουθα,
Ἐρμείας· σοὶ γάρ με πατήρ ἀμα πομπὸν ὅπασσεν·
ἄλλ' ή τοι μὲν ἐγὼ πάλιν εἴσομαι, οὐδ' Ἀχιλῆος
δοφθαλμοὺς εἰσειμι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη
ἀθάνατον θεὸν ὃδε βροτοὺς ἀγαπαζέμεν ἀντην.
τύνη δ' εἰσελθὼν λαθὲ γούνατα Πηλεῖωνος,
καὶ μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος ἡγκόμοιο
λίσσεο καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμῷ δρίνης.»

·Η συγκίνησις τοῦ Ἀχιλλέως καὶ αἱ
περιποιήσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν γέροντα ἡγεμόνα.

“Ως ἄρα φωνήσας ἀπέέη πρὸς μακρὸν “Ολυμπον
Ἐρμείας· Πρίαμος δ' ἔξ ίππων ἄλτο χαμᾶζε,
‘Ιδαῖον δὲ κατ’ αὖθι λίπεν· δὲ μέμνεν ἐρύκων
ίππους ἡμίόνους τε· γέρων δ' ιθὺς κίεν οἴκου,
τῇ δ' Ἀχιλεὺς ίζεσκε διῖφιλος. ἐν δέ μιν αὐτὸν
εὗρ', ἔταροι δ' ἀπάνευθε καθείστο· τῷ δὲ δύ' οἶω,
ἡρως Αὔτομέδων τε καὶ “Αλκιμος, δῖος “Αρηος,
ποίπνυον παρεόντε· νέον δ' ἀπέληγεν ἐδωδῆς,
ἔσθων καὶ πίνων· ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα.

τοὺς δ' ἔλαθ' εἰσελθὼν Πρίαμος μέγας ἄγχι δ' ἄρα στὰς
χερὸν Ἀχιλλῆος λάβε γούνατα καὶ κύσε χεῖρας
δεινὰς, ἀνδροφόνους, αἵ οἱ πολέας κτάνον υἱας.
ώς δ' ὅτ' ἂν ἄνδρος ἄτη πυκνὴ λάθη, δις τ' ἐνὶ πάτρῃ 480
φῶτα καταπτείνας ἄλλων ἔξικετο δῆμον,
ἄνδρὸς ἐς ἀφνειοῦ, Θάμβος δ' ἔχει εἰσορόωντας,
ώς Ἀχιλεὺς θάμβησεν ἵδων Πρίαμον θεοειδέα·
θάμβησαν δὲ καὶ ἄλλοι, ἐς ἄλλήλους δὲ ἵδοντο.
τὸν καὶ λισσόμενος Πρίαμος πρὸς μῆθον ἔειπε· 485
«μνῆσαι πατρὸς σοῖς θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
τηλίκου, ὡς περ ἐγών, δλοῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ.
καὶ μέν που κεῖνον περιναιέται ἀμφὶς ἔόντες
τείρουσ', οὐδέ τίς ἐστιν ἀρήν καὶ λοιγὸν ἀμύναι.
ἄλλ' ἦ τοι κεῖνός γε σέθεν ζώοντος ἀκούων 490
χαίρει τ' ἐν θυμῷ, ἐπὶ τ' ἔλπεται ἥματα πάντα
δύεσθαι φίλον υἱὸν ἀπὸ Τροίηθεν ἴόντα.
αὐτὰρ ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἱας ἀρίστους
Τροίη ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινά φημι λελεῖφθαι.
πεντήκοντά μοι ἥσαν, ὅτ' ἥλυθον υἱες Ἀχαιῶν. 495
ἐννεακαΐδενα μέν μοι ἱῆς ἐκ νηδύος ἥσαν,
τοὺς δ' ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάροισι γυναικες.
τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος "Αρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν"
δις δέ μοι οἰος ἔην, εἴρυτο δὲ ἀστυ καὶ αὐτούς,
τὸν σὺ πρώην κτείνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης, 500
Ἐκτορα· τοῦ νῦν εἶνεχ' ἵκάνω νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενος παρὰ σεῖο, φέρω δ' ἀπερείσι' ἄποινα.
ἄλλ' αἰδεῖο θεοὺς, Ἀχιλλεῦ, αὐτόν τ' ἔλέησον,
μνησάμενος σοῦ πατρός· ἐγὼ δ' ἐλεεινότερός περ·
ἔτλην δ' οἵ οὕ πώ τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος, 505
ἀνδρὸς παιδοφόνοιο ποτὶ στόμα χεῖρ' ὀρέγεσθαι!»
“Ως φάτο, τῷ δ' ἄρα πατρὸς διφ' ἵμερον ὥρσε γόοιο·

ἀψάμενος δ' ἄρα χειρὸς ἀπώσατο ἦκα γέροντα.

τὸ δὲ μνησαμένω, δὲ μὲν Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο
κλαῖ' ἀδινά, προπάροιθε ποδῶν Ἀχιλῆος ἐλυσθείς.
αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς κλαῖεν ἐδὲ πατέρ', ἀλλοτε δ' αὗτε
Πάτροκλον· τῶν δὲ στοναχῇ κατὰ δώματ' δρώρει.

αὐτὰρ ἐπεὶ δια γόσιο τετάρπετο δῖος Ἀχιλλεύς,
αὐτίκ' ἀπὸ θρόνου ὥρτο, γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη,
οἰκτείρων πολιάρι τε κάρη πολιάρι τε γένειον,

καὶ μιν φωνήσας ἔπεια πτερόεντα προσγύρδα·
«ἄδειλ', ἢ δὴ πολλὰ κάκ' ἄνσχεο σὸν κατὰ θυμόν.
πῶς ἔτλης ἐπὶ νῆσας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἰος,
ἀνδρὸς ἐς δρυθαλμούς, δὲς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς

υἱέας ἔξενάριξα; σιδήρειόν νύ τοι ἥτορ.
ἀλλ' ἄγε δὴ κατ' ἄρ' ἔζειν ἐπὶ θρόνου, ἀλγεα δ' ἔμπηγς
ἐν θυμῷ κατακεῖσθαι ἔάσομεν, ἀχνύμενοί περ.
οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόσιο.

ώς γάρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι,
ζώειν ἀχνυμένοις· αὐτοὶ δὲ τ' ἀκηδέες εἰσί.

δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείσαται ἐν Διὸς οὔδει,
δώρων οἷα δίδωσι, κακῶν, ἔτερος δὲ ἔάνων.

ῷ μὲν κ' ἀμμίξας δῶῃ Ζεὺς τερπικέραυνος,
ἀλλοτε μέν τε κακῷ δὲ κύρεται, ἀλλοτε δ' ἐσθλῷ.

φόδε κε τῶν λυγρῶν δῶῃ, λωβητὸν ἔθηκε·
καὶ ἐ κακῇ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει,
φοιτῷ δ' οὔτε θεοῖσι τετιμένος οὔτε βροτοῖσιν.

ώς μὲν καὶ Πηλῆῃ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα
ἐκ γενετῆς· πάντας γάρ ἐπ' ἀνθρώπους ἐκέναστο

ὅλῳ τε πλούτῳ τε, ἀνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι,
καὶ οἱ θυνητῷ ἐόντι θεάν ποίησαν ἀκοιτιν.

ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῷ θῆκε θεὸς κακόν, ὅττι οἱ οὖ τι
παίδων ἐν μεγάροισι γονὴ γένετο κρειόντων,

510

513

515

520

525

530

535

ἀλλ' ἔνα παιδα τέκεν παναώριον· οὐδέ νυ τόν γε
γηράσκοντα κομίζω, ἐπεὶ μάλα τηλόθι πάτρης
ῆμαι ἐνὶ Τροίῃ, σέ τε κήδων ἥδε σὰ τέκνα.
καὶ σέ, γέρον, τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν ὅλοιον εἰναι·
δόσον Δέσδος ἄνω, Μάκαρος ἔδος, ἐντὸς ἐέργει
καὶ Φρυγίη καθύπερθε καὶ Ἐλλήσποντος ἀπείρων,
τῶν σε, γέρον, πλούτῳ τε καὶ υἱάσι φασὶ κεκάσθαι.
αὐτάρ ἐπεὶ τοι πῆμα τόδ' ἥγαγον Οὐρανίωνες,
αἰεὶ τοι περὶ ἀστυ μάχαι τ' ἀνδροκτασίαι τε.
ἄνσοχεο, μηδὲ ἀλιστον δδύρεο σὸν κατὰ θυμόν·
οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἱος ἐήσος,
οὐδέ μιν ἀνττήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθησθα.»

540

545

550

551

Ἡ λύσις καὶ ὁ ἐνταφιασμὸς τοῦ Ἔκτορος.

Τὸν δ' ἡμείθετ' ἐπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·
«μή μέ πω ἐς θρόνον ἴζε, διοτρεφές, ὅφρα κεν Ἔκτωρ
κηται ἐνὶ κλισίησιν ἀκηδῆς· ἀλλὰ τάχιστα
λῦσον, ἵν' ὀφθαλμοῖσιν ἵδω· σὺ δὲ δέξαι ἀποινα
πολλά, τά τοι φέρομεν· σὺ δὲ τῶνδ' ἀπόναιο, καὶ ἔλθοις
σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐπεὶ με πρῶτον ἔσασας.

552

555

557

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἵδων προσέφη πόδας ὀκὺς Ἀχιλλεύς·
«μηκέτι νῦν μ' ἐρέθιζε, γέρον· νοέω δὲ καὶ αὐτὸς
Ἐκτορά τοι λῦσαι· Διέθεν δέ μοι ἄγγελος ἥλθε
μήτηρ, ἦ μ' ἔτεκεν, θυγάτηρ ἀλίοιο γέροντος.
καὶ δέ σε γιγνώσκω, Πρίαμε, φρεσίν, οὐδέ με λήθεις,
ὅττι θεῶν τίς σ' ἥγε θοάς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
οὐ γάρ κε τλαίη βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδὲ μάλ' ἥδων,
ἐς στρατόν· οὐδὲ γάρ ἂν φυλακεὺς λάθοι, οὐδὲ κ' ὀχῆα
ἥεται μετοχλίσσειε θυράων ἥμετεράων.
τῷ νῦν μή μοι μᾶλλον ἐν ἀλγεσ· θυμὸν ὀρίνης,

559

560

565

μή σε, γέρον, ούδ' αὐτὸν ἐνὶ κλισίησιν ἔάσω
καὶ ἵκετην περ ἐόντα, Διὸς δ' ἀλίτωμαι ἐφετμάς.»

570

"Ως ἔφατ· ἔδεισεν δ' ὁ γέρων καὶ ἐπείθετο μύθῳ.
Πηλεῖδης δ' οἰκοιο λέων ὡς ἀλτο θύραζε,
οὐκ οἶσι, ἀμα τῷ γε δύνω θεράποντες ἔποντο,
ἥρως Αὐτομέδων ήδ' "Αλκιμος, οὓς ῥα μάλιστα
τι? "Αχιλεὺς ἑτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα,
οἱ τόθ' ὑπὸ ζυγόφιν λύον ἵππους ἡμιόνους τε·
ἔς δ' ἄγαγον κήρυκα καλήτορα τοῦ γέροντος,
καὶ δ' ἐπὶ τίφρου εἰσαν· ἔϋισώτρου δ' ἀπ' ἀπήγνης
ἥρεον Ἐκτορέντης κεφαλῆς ἀπερείσι· ἀποινα.

575

καὶ δ' ἔλιπον δύο φάρε' ἔүννητόν τε χιτῶνα,
ὅφρα νέκυν πυκάσσας δοίη οἰκόνδε φέρεσθαι.
δμφάς δ' ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ' ἀμφὶ τ' ἀλεῖψαι,
νόσφιν ἀειράσσας, ὡς μὴ Πρίαμος ἵδοι υἱόν,
μὴ δ μὲν ἀχνυμένη κραδίη χόλον οὐκ ἐρύσαιτο
παῖδα ἵδων, "Αχιλῆς δ' ὅρινθείη φίλον ἥτορ,
καὶ ἐκτακτείνει, Διὸς δ' ἀλίτηται ἐφετμάς.
τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμφαὶ λοῦσαν καὶ χρῆσαν ἐλαίφ,
ἀμφὶ δέ μιν φάρος καλὸν βάλον ηδὲ χιτῶνα,
αὐτὸς τὸν γ' "Αχιλεὺς λεχέων ἐπέθηκεν ἀείρας,
σὺν δ' ἔταροι ἥειραν ἔϋξεστην ἐπ' ἀπήγνην.

585

φύμωξέν τ' ἄρ' ἐπειτα, φίλον δ' ὀνέμηνεν ἐταῖρον.
«μή μοι, Πάτροκλε, σκυδμαῖνέμεν, αἴ τε πύθηαι,
εἰν? "Αἰδός περ ἐών, στι Ἐκτορα δῖον ἔλυσα
πατεὶ φίλφ, ἐπεὶ οὕ μοι ἀεικέα δῶκεν ἀποινα.
σοὶ δ' αὖ ἐγὼ καὶ τῶνδ' ἀποδάσσομαι, δσσ' ἐπέοικεν.»

590

"Η ρα, καὶ ἐς κλισίην πάλιν ἥεις δῖος "Αχιλεύς.
ἔξετο δ' ἐν κλισμῷ ποιευδιαδάλφ, ἔνθεν ἀνέστη,
τοίχου τοῦ ἑτέρου, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο μῦθον.
«υἱὸς μὲν δή τοι λέλυται γέρον, ὡς ἐκέλευες,

595

- κεῖται δ' ἐν λεχέεσσος· ἄμα δ' ἡοὶ φαινομένηφιν
δψεαι αὐτὸς ἄγων· νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου.
καὶ γάρ τ' ἡύκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου,
τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὅλοντο,
ἴξ μὲν θυγατέρες, ἔξ δ' υἱέες ἥβωντες.
τοὺς μὲν Ἀπόλλων πέφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο
χωρίμενος Νιόβη, τὰς δ' Ἀρτεμις ἰοχέαιρα,
οὕνεκ' ἄρα Λητοῖ ἰσάσκετο καλλιπαρῆψ·
φῆ δοιῶ τεκέειν, ἢ δ' αὐτῇ γείνατο πολλούς·
τὰ δ' ἄρα καὶ δοιῶ περ ἐόντ' ἀπὸ πάντας ὅλεσσαν.
οἱ μὲν ἄρ' ἐννῆμαρ κέατ' ἐν φόνῳ, οὐδέ τις ἦεν
κατθάψκι· λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων·
τοὺς δ' ἄρα τῇ δεκάτῃ θάψαν θεοὶ Οὐρανίωνες.
ἡ δ' ἄρα σίτου μνήσατ', ἐπεὶ κάμε δάκρυ χέουσα.
νῦν δέ που ἐν πέτρησιν, ἐν σύρεσιν οἰοπόλοισιν,
ἐν Σιπύλῳ, σθι φασὶ θεάων ἐμμεναι εὐνάς
νυμφάων, αἱ τ' ἄμφοι Ἀχελώϊον ἐρρώσαντο,
ἐνθι, λίθοις περ ἑοῦσα, θεῶν ἐκ κήδεα πέσσει.
ἄλλος ἄγε θὴ καὶ νῷη μεθώμεθα, διε γεραιέ,
σίτου· ἔπειτά κεν αὗτε φίλον παῖδα κλαίσιθα,
"Ιλιον εἰσαγαγών· πολυυδάκρυτος δέ τοι ἔσται.»
- ⁶⁰⁵
· 610
615
620
625
630
- ^ὭΗ, καὶ ἀνατίξας ὅιν ἀργυρον ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
σφάξ· ἔταροι δ' ἔδερόν τε καὶ ἄμφεπον εὖ κατὰ κόσμον,
μίστυλάρν τ' ἄρ' ἐπισταμένως πειράν τ' διελοῖσιν,
ῶπτησάν τε περιφραδέως ἐρύσαντό τε πάντα.
Αὐτομέδων δ' ἄρα σίτον ἔλῶν ἐπένειμε τραπέζῃ
καλοῖς ἐν κανέοισιν ἀτάρ κρέα νεῦμεν Ἀχιλλεύς.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἵαλλον.
αὐτάρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἔξ ἔρον ἔντο,
ἢ τοι Δαρδανίδης Πρίαμος θαύμαζες Ἀχιλῆα,
δσσος ἔην οἰός τε θεοῖσι γάρ ἄντα ἐψκει.

αὐτάρ δ Δαρδανίδην Πρίαμον θαύμαζεν Ἀχιλλεύς,
εἰσορόων δψιν τ’ ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων.

αὐτάρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐς ἀλλήλους δρόωντες,
τὸν πρότερος προσέειπε γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·
«λέξον νῦν με τάχιστα διοτρεφές, δφρα καὶ ἥδη
ὅπνῳ ὅπι γλυκερῷ ταρπώμεθα κοιμηθέντες·

οὐ γάρ πω μύσαν δσσε ὑπὸ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν,
ἔξ οὐ σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμός πάϊς ὄλεσε θυμόν·
ἀλλ’ αἰὲν στενάχω καὶ κήδεα μυρία πέσσω
αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον.

νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην, καὶ αἴθοπα οἶνον
λαυκανίης καθέηκα· πάρος γε μὲν οὖ τι πεπάσμην.»

“Η δ. Ἀχιλλεὺς δ’ ἐτάροισιν ἵδε δμψῃσι κέλευσε
δέμιν’ δπ’ αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ δήγεα καλὰ
πορφύρε’ ἐμβαλέειν, στορέσαι τ’ ἐφύπερθε τάπητας,
χλαίνας τ’ ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι.
αἱ δ’ ἵσαν ἐκ μεγάροιο δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι,
αἴψα δ’ ἄρα στόρεσαν δοιὼ λέχε’ ἐγκονέουσαι.

τὸν δ’ ἐπικερτομέων προσέφη πόδας ωκὺς Ἀχιλλεύς·
«ἐκτὸς μὲν δὴ λέξο, γέρον φίλε, μή τις Ἀχαιῶν
ἐνθάδ’ ἐπέλθησιν βουληφόρος, οἱ τέ μοι αἰὲν
βουλὰς βουλεύουσι παρήμενοι, ηθέμις ἐστι·
τῶν εἰ τίς σε ἵδοιτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν,
αὐτίκ’ ἄν ἐξείποι Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν,
καὶ κεν ἀνάβλησις λύσιος νεκροῖο γένηται.

ἀλλ’ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
ποσσῆμαρ μέμονας κτερεῖζέμεν Ἐκτορα δῖον,
δφρα τέως αὐτός τε μένω καὶ λαὸν ἐρύκω.»

Τὸν δ’ ημείβετ’ ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·
«εἰ μὲν δὴ μ’ ἐθέλεις τελέσαι τάφον Ἐκτορι δίψ,
ὦδέ μοι δέζων, Ἀχιλλεῦ, κεχαρισμένα θείης.

635

640

645

650

655

660

οἰσθα γὰρ ὡς κατὰ ἄστυ ἔέλμεθα, τηλόθι δ' ὅλη
ἀξέμεν ἔξ ὅρεος· μάλα δὲ Τρῶες δεδίασιν.
ἐννῆμαρ μὲν κ' αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοάοιμεν,
τῇ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν, δαινῦτό τε λαός·
ἐνδεκάτῃ δέ κε τύμβον ἐπ' αὐτῷ ποιήσαιμεν,
τῇ δέ δυωδεκάτῃ πολεμίξομεν, εἴ περ ἀνάγκη.»

665

Τὸν δ' αὗτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς·
«ἔσται τοι καὶ ταῦτα, γέρον Πρίαμ', ὡς οὐ κελεύεις·
σχήσω γὰρ πόλεμον τόσσον χρόνον, δισσὸν ἀνωγας.»

670

“Ως ἄρα φωνήσας ἐπὶ καρπῷ χεῖρα γέροντος
Ἐλλαθε δεξιτερήν, μή πως δείσει ἐνὶ θυμῷ.
οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο,
κῆρυξ καὶ Πρίαμος, πυκινὰ φρεσὶ μήδε ἔχοντες·
αὐτάρ Ἀχιλλεὺς εῦδε μυχῷ κλισίης ἔϋπήκτου·
τῷ δὲ Βρισηῖς παρελέξατο καλλιπάρηγος.

675

“Αλλοι μέν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες ἵπποκορυσταὶ
εῦδον παννύχιοι, μαλακῷ δεδημημένοι ὑπνῷ.
ἄλλος οὐχ Ἐρμείαν ἐριούνιον ὑπνος ἔμαρπτεν,
δρμαίνοντ' ἀνὰ θυμόν, δπως Πρίαμον βασιλῆα
νηῶν ἐκπέμψεις λαθὼν ἴεροὺς πυλαωρούς.
στῇ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς καὶ μιν πρὸς μῆθον ἔειπεν·
«ὦ γέρον, οὐ νύ τι σοί γε μέλει κακόν, οἷον ἔθ' εὔδεις
· ἀνδράσιν ἐν δηθοῖσιν, ἐπεὶ σ' εἰάσεν Ἀχιλλεύς.

680

καὶ νῦν μὲν φίλον υἱὸν ἐλύσαο, πολλὰ δ' ἔδωκας·
σεῖο δέ κε ζωοῦ καὶ τρὶς τόσα δοῖεν ἀποινα
παιᾶδες τοὶ μετόπισθε λελειμμένοι, αἵ κ' Ἀγαμέμνων
γνώῃ σ' Ἀτρεΐδης, γνώσαι δὲ πάντες Ἀχαιοῖ.»

685

“Ως ἔφατ· ἔδεισεν δ' ὁ γέρων, κήρυκα δ' ἀνίστη.
τοῖσιν δ' Ἐρμείας ζεῦξ· ἵππους γῆμιόνους τε·
ρίμφα δ' ἄρ' αὐτὸς ἐλαυνε κατὰ στρατόν, οὐδέ τις ἔγνω.
· Αλλ' ὅτε δὴ πόρον ἴξον ἐύρρειος ποταμοῖο,

690

— Εάνθου διενήεντος, δν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς,—
Ἐρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον,
ἥώς δὲ κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἰαν.

οἵ δ' εἰς ἄστυ ἔλων οἰμωγῇ τε στοναχῇ τε
ἴππους, ἡμίονοι δὲ νέκυν φέρον. οὐδέ τις ἄλλος
ἔγνω πρόσθ' ἀνδρῶν καλλιζώνων τε γυναικῶν,
ἄλλ' ἄρα Κασσάνδρη, ἵκελη χρυσέη Ἀφροδίτηη,
Πέργαμον εἰσαναβᾶσα φίλον πατέρ' εἰσενόγησεν
ἐσταότ' ἐν δίφρῳ, κήρυκά τε ἀστυβοώτην.

τὸν δ' ἄρ' ἐφ' ἡμίονων ἵδε κείμενον ἐν λεχέεσσι·
κώκυσέν τ' ἄρ' ἔπειτα γέγωνέ τε πᾶν κατὰ ἄστυ·
«ὅψεσθε, Τρῶες καὶ Τρωάδες, Ἐκτορ' ίόντες,
εἴ ποτε καὶ ζώοντι μάχης ἐκ νοστήσαντι

χαίρετ', ἐπεὶ μέγα χάρμα πόλει τ' ἦν παντί τε δήμῳ.»

“Ως ἔφατ'. οὐδέ τις αὐτέθ' ἐνι πτόλεϊ λίπετ' ἀνήρ,
οὐδὲ γυνή· πάντας γὰρ ἀσχετον ἵκετο πένθος·
ἀγχοῦ δὲ ξύμβληντο πυλάων νεκρὸν ἀγοντι.

πρῶται τὸν γ' ἄλοχός τε φίλη καὶ πότνια μῆτηρ
τιλλέοθην, ἐπ' ἀμαξαν εὔτροχον ἀτέξασαι,
ἀπτόμεναι κεφαλῆς· κλαίων δ' ἀμφίσταθ' ὅμιλος.
καὶ νύ κε δὴ πρόπτων ἡμαρ ἐς ἥέλιον καταδύντα

“Ἐκτορα δάκρυ χέοντες ὁδύροντο πρὸ πυλάων,

εἴ μὴ ἄρ' ἐκ δίφρῳ γέρων λαοῖσι μετγύδα·

«εἰξατέ μοι οὐρεῦσι διελθέμεν· αὐτὰρ ἔπειτα
ἀσεσθε κλαυθμοῖο, ἐπὴν ἀγάγωμι δόμονδε.»

“Ως ἔφαθ'. οἱ δὲ διέστησαν καὶ εἰξαν ἀπήνη.

οἱ δ' ἐπεὶ εἰσάγαγον κλυτὰ δώματα, τὸν μὲν ἔπειτα
τρητοῖς ἐν λεχέεσσι θέσαν, παρὰ δ' εἰσαν ἀοιδούς,
θρήνων ἔξαρχους, οἵ τε στονόεσσαν ἀοιδὴν.

οἱ μὲν δὴ θρήνειν, ἐπὶ δὲ στενάχοντι γυναῖκες.

τῆσιν δ' Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἥρχε γόοιο,

695

700

705

710

715

720

Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο κάρη μετὰ χεροὶν ἔχουσα·
 «ἄνερ, ἀπ’ αἰῶνος νέος ὥλεο, καὶδ δέ με χήρην
 λείπεις ἐν μεγάροις· πάϊς δ’ ἔτι νήπιος αὔτως,
 δὸν τέκομεν σύ τ’ ἐγώ τε δυσάμμοροι· οὐδέ μιν ὁῖω
 ἥβην ἵξεσθαι· πρὶν γάρ πόλις ἥδε κατ’ ἄκρης
 πέρσεται· ἦ γάρ ὅλωλας ἐπίσκοπος, δς τέ μιν αὐτὴν
 ῥύσκευ, ἔχεις δ’ ἀλόχους κεδνάς καὶ νήπια τέκνα·

725

αἱ δὴ τοι τάχα νηυσὶν δχήσονται γλαφυρῆσι,
 καὶ μὲν ἐγὼ μετὰ τῆσι· σὺ δ’ αὖ, τέκος, ἦ ἐμοὶ αὐτῇ
 ἔψεαι, ἔνθα κεν ἔργα ἀεικέα ἐργάζοιο,
 ἀθλεύων πρὸ ἄνακτος ἀμειλίχου· ἦ τις Ἀχαιῶν
 ῥίψει, χειρὸς ἐλῶν ἀπὸ πύργου, λυγρὸν ὅλεθρον,
 χωόμενος, φ δὴ που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἐκτωρ
 ἦ πατέρ· ἡὲ καὶ υἱόν, ἐπεὶ μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν
 Ἐκτορος ἐν παλάμησιν ὀδᾶξ ἔλον ἀσπετον οὖδας.
 οὐ γάρ μελιχος ἔσκε πατὴρ τεὸς ἐν δαὶ λυγρῷ·

735

τῷ καὶ μιν λαοὶ μὲν ὀδύρονται κατὰ ἄστυ.
 ἀργτὸν δὲ τοκεῦσι γόσιν καὶ πένθος ἔθηκας,
 Ἐκτορ· ἐμοὶ δὲ μάλιστα λελείψεται ἀλγεα λυγρά.
 οὐ γάρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χειρας ὅρεξας,
 οὐδέ τὲ μοι εἴπεις πυκινὸν ἔπος, οὐ τέ κεν αἰεὶ
 μεμνήμην νύκτας τε καὶ ἥματα δάκρυ χέουσα.»

740

“Ως ἔφατο κλαίουσ·· ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναικες.
 τῆσιν δ’ αὐθ’ Ἐκάθη ἀδινοῦ ἔξῆρχε γόσιο.

745

«Ἐκτορ, ἐμῷ θυμῷ πάντων πολὺ φίλτατε παίδων,
 ἦ μέν μοι ζωός περ ἐών φίλος ἥσθα θεοῖσιν.
 οἱ δ’ ἄρα σεῦ κήδοντο καὶ ἐν θανάτοι περ αἴσῃ·

750

ἄλλους μὲν γάρ παῖδας ἐμοὺς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
 πέρνασχ·, δὸν τιν’ ἔλεσκε, πέρην ἀλὸς ἀτρυγέτοιο,
 ἐς Σάμον ἔς τ’ Ἰμβρον καὶ Δῆμνον ἀμιχθαλόεσσαν·
 σεῦ δ’ ἐπεὶ ἔξελετο ψυχὴν ταναχήει χαλκῷ,

πολλὰ ρυστάζεσκεν ἑοῦ περὶ σῆμ' ἔτάροιο,
Πατρόκλου, τὸν ἔπεφνες· ἀνέστησεν δέ μιν οὐδ' ὥς.
νῦν δέ μοι ἔρσηταις καὶ πρόσφατος ἐν μεγάροισι
κεῖσαι, τῷ ἵκελος, ὃν τ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
οῖς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν.»

“Ως ἔφατο κλαίουσα, γόρον δ' ἀλίαστον ὅρινε.
τῇσι δ' ἔπειθ' Ἐλένη τριτάτη ἐξῆρχε γόροι·
«Ἐκτορ, ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ φίλατε πάντων,
ἢ μέν μοι πόσις ἔστιν Ἀλέξανδρος θεοειδῆς,
δος μ' ἄγαγε Τροίηνδ· ὡς πρὶν ὕφελον δλέσθαι.
ἥδη γὰρ νῦν μοι τόδ' ἐεικοστὸν ἔτος ἔστιν,
ἐξ οὐ κεῖθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελγύλυθα πάτρης·
ἀλλ' οὐ πω σεῦ ἀκούσα κακὸν ἔπος, οὐδὲ ἀσύφηλον·
ἀλλ' εἰ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτοι
δαέρων ἢ γαλόων ἢ εἰνατέρων ἐϋπέπλων,
ἢ ἔκυρη —ἔκυρδος δέ, πατήρ ὥς, ἥπιος αἰεί—,
ἀλλὰ σὺ τὸν γ' ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες
σῇ τ' ἀγανοφροσύνῃ καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσι.
τῷ σέ θ' ἄμα κλαίω καὶ ἔμ' ἀμμορον, ἀχνυμένη κῆρ.
οὐ γὰρ τίς μοι ἔτ' ἄλλος ἐνὶ Τροίη εὑρείη
ἥπιος οὐδὲ φίλος· πάντες δέ με πεφρίκασιν.»

“Ως ἔφατο κλαίουσ·· ἐπὶ δ' ἔστενε δῆμος ἀπείρων.
λαοῖσιν δ' ὁ γέρων Πρίαμος μετὰ μῆθον ἔειπεν·
«Ἄξετε νῦν, Τρῶες, ἔνδια ἀστυδε, μηδέ τι θυμῷ
δείσητ· Ἀργείων πυκινὸν λόχον· ἢ γὰρ Ἀχιλλεὺς
πέμπων μ' ὕδ' ἐπέτελε μελαινάν πάπο νηῶν,
μὴ πρὶν πηγμανέειν, πρὶν δωδεκάτη μόλῃ ἥώς.»

“Ως ἔφαθ·· οἱ δ' ὑπ' ἀμάξησιν βόας ἡμιόνους τε
ζεύγνυσαν, αἴψα δ' ἔπειτα πρὸς ἀστεος ἥγερέθοντο.
ἐννῆμαρ μὲν τοί γε ἀγίνεον ἀσπετον ὅλην·
ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἔφάνη φαεσύμβροτος ἥώς,

755

760

765

770

775

780

785

καὶ τότ' ἄρ' ἔξεφερὸν θρασὺν "Εκτορα δάκρυ χέοντες,
ἐν δὲ πυρῃ̄ νπάτη νεκρὸν θέσαν, ἐν δ' ἔβαλον πῦρ.

"Ημος δ' ἡριγένεια φάνη ροδοδάκτυλος ἡώς,
τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ "Εκτορος ἥγρετο λαός.
πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊήν σθέσαν αἰθοπι οὖνψ
πᾶσαν, δύποσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἐπειτα
δστέα λευκὰ λέγοντο κασίγνητοι θ' ἔταροι τε
μυρόμενοι, θαλερὸν δὲ κατείθετο δάκρυ παρειῶν.

791

καὶ τά γε χρυσείην ἐς λάρνακα θῆκαν ἐλόντες,
πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν·
αἴψα·δ' ἄρ' ἐς κοίλην κάπετον θέσαν, αὐτὰρ ὑπερθε
πυκνοῖσιν λάεσσοι κατεστόρεσαν μεγάλοισι·
ῥίμφα δὲ σῆμα ἔχεαν, περὶ δὲ σκοποὶ εἴατο πάντῃ,
μὴ πρὶν ἐφορμηθεῖεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί.
χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον· αὐτὰρ ἐπειτα
εῦ συναγειρόμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα
δώμασιν ἐν Πριάμῳ, διοτρεφέος βασιλῆος.

795

"Ως οἵ γ' ἀμφίεπον τάφον "Εκτορος ἵπποδάμοιο.

800

804

"Ο "Εκτωρ πυρπολῶν πλοιῶν.

ΜΕΡΟΣ Β'

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- α) Σημασιολογικαὶ
- β) Γραμματικαὶ
- γ) Πραγματικαὶ.

i.

ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ

A'. ΦΘΟΓΓΙΚΑΙ

α') Φωνηέντων.

1. Ἰωνικὸν **η** ἀντὶ **α**: **ἀγορή**, **κλισίη**, **νηός**, **νηῦς**.
2. **ει** ἀντὶ **ε**: **ἔτελείτο**, **Ἐρμείας**, **πνείω**.
3. **ου** ἀντὶ **ο**: **οὐλόμενος**, **Οὐλυμπος**, **κούρη**, **κουλεός**.
4. **υ** ἀντὶ **ο**: **ἄγυρις** (**ἀγορά**).
5. Ἀσυναίρετα φωνήντα εἰς τὴν φωνήν καὶ εἰς τὰς καταλήξεις:
ᾶεθλος, **χρυσέφ**, **δοκέει**, **φιλέουσα**.
6. Συναίρεσις τοῦ **ε + ο** εἰς **εν**: **ἐμέο** - **ἐμεῦ**, **ἐνσκεο** - **ἐνσκευ**.
7. Παρεμβολὴ τοῦ **ο** πρὸ τῶν συνηρημένων καταλήξεων τῶν εἰς
άω φημάτων: **ἀντιδωσαν**, **εἰσορδώντες**, **ἀσχαλόωσι**.

β') Συμφώνων.

1. Ἀφομοίωσις τοῦ τελευταίου συμφώνου τῆς ἐκθλιβομένης προ-
θέσεως **κατὰ** πρὸς τὸ ἐπόμενον σύμφωνον: **κάδ** δὲ (**κατὰ δέ**), **κάβ-**
βαλε (**κάτβαλε**).
2. Διατήρησις τοῦ **δ** πρὸ τοῦ **μ**: **ἴδμεν**, **δδμήη**.
3. Ἀνάπτυξις τοῦ **τ** μετὰ τὸ **π** εἰς τὰς λέξεις: **π(τ)όλις**, **π(τ)ό-**
λεμος.
4. Εὔφωνικὸν **ν** εἰς τὴν ἀντωνυμίαν **ξγώ** (**ν**).

Σημ. Ο πίναξ ἐπαναλαμβάνει τὰ ἐκ τῆς Ὁδυσσείας γνωστὰ γραμματικὰ
φαινόμενα μὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

5. Μετάθεσις συμφώνων, ἵδια τοῦ ρήγου μένουν α: **κραδίη, κρατερός.**

Β'. ΑΡΘΡΑ

1. Τὰ ἄρθρα εἰς ἀντωνυμικὴν συνήθως χρῆσιν ἔχουν τοὺς ἑξῆς τύπους:

Ἐν. γεν.: **τοῖο.**

Πληθ. ὀνομ.: **τοὶ, ται.**

» γεν.: **τάων**

» δοτ.: **τοῖσι(ν), τῇσι(ν).**

Γ'. ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

α') Πρώτη κλίσις.

1. Ἄρσενικά τινα τῆς α' κλίσεως ἔχουν εἰς τὴν ὄνομ. τοῦ ἑνικοῦ κατάληξιν -α: **νεφεληγερέτα, ἵππότα, αἰχμητά.**

2. Κατάληξις ἀρσ. εἰς τὴν γεν. τοῦ ἑνικ. -αο ἢ -εω(ω): **Ἄτρειδαο, ἐκατηβελέταο, ἴκνετεω, ἔϋμμελλω.**

3. Καταλήξεις τῆς γεν. τοῦ πληθ. -άων καὶ -έων: **αἰχμητάων, θυράων, πασάων καὶ πασέων, πολλέων, μελαινέων.**

4. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -ησι(ν) ἢ -ης ἀντὶ -αις: **κλισίησι, αἰειγενέτησι, πνοιῆσι.**

β') Δευτέρα κλίσις.

1. Κατάληξις τῆς γεν. τοῦ ἑνικ. -οιο: **χωομένοιο, φόβοιο, ἐλάφοιο.**

2. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -οισι(ν): **οἰωνοῖσι, Δαναοῖσι, ἐτάροισι.**

γ') Τρίτη κλίσις.

1. Κατάληξις τῶν πλαγ. πτώσ. τῶν εἰς -εύς: **-ῆος, -ῆϊ, -ῆα: Ὁδυσσῆος, Ἀχιλῆϊ, ἰερῆα.**

2. Αἵτιατ. τῶν εἰς -ις καὶ -υς βαρυτόνων εἰς -ν καὶ εἰς -α: **ἔριν καὶ ἔριδα, κόρων καὶ κόρωνθα.**

3. Κατάληξις τῆς δοτ. πληθ. εἰς -εσσι(ν): **κύνεσσι(ν), Μυρμιδόνεσσι(ν), ἀριστήσσι(ν).**

4. Διατήρησις τοῦ ι τῶν φωνηντολήκτων εἰς -ις: **πόλιος, ψβριος, πολίεσσι.**

δ') Ἰδιαιτεραι πτωτικαι καταλήξεις.

1. Κατάληξις γεν. καὶ δοτ. ἐνικοῦ καὶ πληθ. δλων τῶν κλίσεων -φι(ν) (-ηφι, -οφι, -εσφι): **δεξιερῆφι(ν), ζυγόφι(ν), δχεσφι(ν).**

ε') Ἐπίθετα.

1. Τὸ ἐπίθετον **πολὺς-πολὺ** κλίνεται καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς καὶ κατὰ τὴν τρίτην καὶ κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν:

πολὺς καὶ **πολλὸς, πολέες** καὶ **πολλοὶ**
πολὺ καὶ **πολλόν.**

2. Τὸ ἐπίθετον **σῶς** εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸν τύπον **σδος.**

ζ') Ἀριθμητικά.

1. Τύποι τοῦ ἀριθμ. δύο: **δοιώ, δύω, δοιοί, δυαί.**

2. Αἰολικὸς τύπος **πίσυρες** ἀντὶ τέσσαρες.

3. **ἔεικοσι(ν)** ἀντὶ εἴκοσι(ν).

4. Ἀρχαῖοι τύποι τακτικῶν: **δεύτατος, τέτρατος.**

Δ'. ΑΝΤΩΝΥΜΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

α') Προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν:

1. Εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικ.: **ἐμέο, ἐμεῦ, ἐμεῖο, μευ, ἐμέθεν**

σέο, σεῦ, σεῖο, σευ, σέθεν
ἔο, εῦ, εῖο, εύ, ἔθεν.

2. Εἰς τὴν δοτ. τοῦ πληθ.: **ἄμμες**

Ὥμμες.

3. Εἰς τὴν δοτ. τοῦ πληθ.: **ἡμιν -άμμι**

Ὥμμιν-Ὥμμι.

4. Εἰς τὴν αἰτ. τοῦ πληθ.: **ἄμμε -ἡμέας**

Ὥμμε -Ὥμέας

β') Ἐπαναληπτικῆς:

1. Αἰτ. ἐνικ. τῆς ἐπαναληπτ. ἀντων. αὐτὸς -ὴ -ὸ καὶ εἰς τὰ τρία γένη: **μιν** (αὐτόν, -ήν, -ό).

*

γ') Δειπτικῶν:

1. Οἱ τύποι δ, ἥ, τὸ (οἱ, αἱ καὶ τοἱ, ταἱ) ὡς δειπτικαὶ ἀντωνυμίαι.
2. Ἡ ἀντων. ἐκεῖνος ἀνευ τοῦ ε: **κεῖνος**.

δ') Κτητικῶν:

1. **ἐμδς**
- σός, τεὸς**
- έδς, ἔή, ἔδν** (δς, ἥ, δν).

ε') Ἀναφορικῶν:

1. Οἱ τύποι δ, ἥ, τὸ μὲ σημασίαν ἀναφορ. ἀντωνυμίας.
2. Ἡ γεν. ἐνικ ἀρσεν. **δου** (οῦ), καὶ θηλ. **ἔης** (ἥς).
3. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντων. δστις: **δττι.**

ζ') Αορίστων:

1. Ἡ γεν. καὶ δοτ. τῆς ἀντων. τίς: **τεο, τευ**
τεω, τῳ.
2. Τὸ οὐδέτερον: **δι**, **δττι**
δτευ, δττεο
— **δττεω.**

Ε'. ΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ.

α') Αὕησις καὶ ἀναδιπλασιασμός.

α') **Αὕησις**: Παρωχημένοι χρόνοι ἀνευ αὐξήσεως: **διαστήτην, λισσετο, βάλλε, καλέσσατο, γένετο.**

β') **Αναδιπλασιασμός**: Συχνότατα γίνεται καὶ εἰς τὸν ἐνεργητ. καὶ μέσον ἀδριστον β' εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις: **πεπιθεῖν, τεταρπόμενοι, κεχαροίατο.**

β') Προσωπικαὶ καταλήξεις.

α') **Οριστικῆς**:

1. Κατάληξις μέλλοντος β' προσ. ἐνικ. εἰς -εαι: **παρελεύσεαι, δυνήσεαι.**
2. Χρῆσις μεικτοῦ ἀρρώστου α' καὶ β': **ἴξον, ἐβήσετο.**

3. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. ἀόρ. εἰς -(θ)εν : ἥγεοθεν, τράφεν, ἔμιχθεν.

4. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. παρακειμ. εἰς -αται (-νται) καὶ ὑπερσυντελ. εἰς -ατο (-ντο): δεδαλαται, κατακείαται, δεδμήατο, ἐφθίατο, κέατο.

5. Χοῖσις ἐκτεταμένων τύπων οημάτων τινῶν: θαλέθω, (θάλλω), φθινύθω (φθίνω).

6. Συχνοτάτη χοῖσις θαμιστικῶν οημάτων μὲ καταλ. -σκω: καλέσκε, δησάσκετο, ἔσκε (εἰμὶ).

β') Ὑποτακτικῆς:

1. Ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ε καὶ ο ἀντὶ η καὶ ω: θείομεν, ἐλάσσεαι, ἵνα εἴδετε.

2. Καταλήξεις -μι -σθα -σι καὶ εἰς τὰ εἰς -ω οήματα: τύχωμι, ἐθέλησθα, φύγησι.

γ') Εὐκτικῆς:

1. Κατάληξις γ' πληθ. μέσου ἀορ. α' εἰς -ατο: κεχαροίατο, πυθοίατο.

δ') Ἀπαρεμφάτου:

1. Τὸ ἐνεργητ. ἀπαρεμφατον ἔχει καταλήξεις -εν, -εναι, -μεν καὶ -μεναι: πεισέμεν, φερέμεν, φανήμεναι, ἐλθέμεναι.

ε') Ἰδιαίτεροι σχηματισμοὶ χρόνων οημάτων τινῶν:

1. Σχηματισμὸς τοῦ ἀορ. β' τοῦ θ. ἔρχομαι ἐκ θεμ. ἐλυθ-: ἥλυθον.

2. Σχηματισμὸς μέσου ἀορ. α' τοῦ θ. λύω ἄνευ -σα: : λύμην, λύτο.

3. Ἄορ. β' ὑποτακτ. τοῦ βαίνω: βήω (βῶ).

4. Προστακτ. ἀορ. β' τοῦ κλύω: κλῦθι (ἕξ ἀρχαίου τύπου ἔκλυν).

γ') Ἀνώμαλα Ρήματα.

α') Εἰμί:

1. Διατήρησις τοῦ θέματος ἔσ- εἰς τὰ πρόσωπα: ἔσσον (εῖ), ἔσσο (ἴσθι), ἔσκε (ἥν θαμιστ.)

2. Ἄσυναίρετοι τύποι: ἔην (ἡν), ἔω (ῶ), ἔωσι (ῶσι), ἔῶν (ῶν).
3. Κατάληξις βαρυτόνων εἰς τὴν εὐκτικήν: ἔσις (εῖης), ἔσι (εῖη).
4. Ἀπαρέμφατον: ἔμμεν καὶ ἔμμεναι (εἶναι).

β') Οἴδα:

1. β' ἐνικ. ἐνεστ. δριστ. οἴδας καὶ α' πληθ. **ἴδ-μεν.**
2. Τὸ ἀπαρέμφ. καὶ τὸ θηλ. τῆς μετχ. ἐκ τοῦ θέμα. **ἴδ-**: **ἴδμεναι, ἴδναι.**
3. Μέλλων **εἰδήσω** (ἐξ ἀχοήστου **εἰδώ**) καὶ ἀπαρέμφ. **εἰδησέμεν.**

γ') Φημί:

1. Σχηματισμοὶ εἰς μέσην φωνήν: **φάσι, ἔφατο, ἔφαντο, φάσθε, φάσθαι.**

δ') Εἴμι:

1. Σχηματισμὸς τοῦ παρατατικοῦ ἐκ θέμα. **ι- : ισαν (ἥσαν).**

ε') Κεῖματι:

1. Ἐπικὸς τύπος εἰς τὸ γ' πληθ.: **κέονται.**

ΣΤ'. ΑΚΛΙΤΑ

α') Προθέσεις.

- α') Ἐπιφρονηματικὴ χρῆσις τῶν προθέσεων: **μετὰ δ' ἵδν ἔηκε, ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι, νεῶν ἄπο.**

β') Παρασχηματισμοὶ τῶν προθέσεων:

1. Ἡ πρόθεσις εἰς εἰς τύπον **ἔσι.**
2. Ἡ πρόθεσις ἐν εἰς τύπον **εἰν, ἐνί.**
3. Ἡ πρόθεσις πρὸς εἰς τύπον **προτί, ποτί.**

β') Σύνδεσμοι.

α') Συνήθεις σύνδεσμοι παρ' Ὁμήρω:

ῆμέν - ἥδε (καί - καί), αὐτάρ (δέ), οὕνεκα (ὅτι, διότι), κε(ν) (ἄν δυνητ.), αὐ κε (εἰ ἄν, εάν), ὅφρα (ἴνα), ἄρα, ἄρ, ὁσι, νυ(ν) (συμπερασματ. καὶ βεβαιωτ.).

γ') Ἐπιρρήματα.

α') Εἰς ἐπιρρηματικά χρῆσιν ἀπαντᾷ ἡ ὀνομαστ. τοῦ οὐδετ. πολλῶν ἐπιθέτων εἰς ἔνικ. καὶ πληθ.: **μέγα φωνήσας, ἀδινὰ στενάχων, πολλὸν ἄπο.**

β') Συνήθη ἐπίσης ἐπιρρ.: **σάφα, νόσφι, δέκητι, ὅχα, ἀντιβίην, δισμπερές** κ. ἢ.

δ') Μόρια ἐν συνθέσει.

α') Στερεοτικὸν **νη-**: **νήπιος, νώνυμος, νηλεῖς.**

β') Ἐπιτατικὰ **ἄγα- ἄρι- ἄρι- ζα-**: **ἄγακλυτός, ἄριβωλος, ἄριπρεπής, ζάθεος.**

II.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ Α

στ. 1 — 32.

α) 1 - 7 : — **ἡ μῆνις -ιος** = δργή, θυμός. — **ἀείδω** = ἀηγοῦμαι μὲ φῶδήν, ψάλλω. μιθτ. — **οὐλόμενος** = ὀλόμενος μὲ ἐνεργ. σημ.= ὀλέθριος. 'Αόρ. β'. τοῦ ὅλλυματος κυρίως: δ ἄξιος ὀλέθρου, δ κατηραμένος. — **ἔθηκε** τίθημι = δίδω, προξενῶ. — **ἴφθιμος** = ἀκμαῖος, γενναῖος. — **προϊάπτω** = στέλλω. — **Ἄιδις** δοτ. τοπ. ἀχρήστου ὄνομ. **Ἄις** συνήθ. ὄνομ. **Ἄιδης**=δ ἀράτος θεὸς τοῦ **Ἄδου** (στερ. α + Φιδ). — **αὐτούς**: τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ψυχάς. — **τὰ ἔλωρια** = ἡ λεία (ἔλωρ, ἔλεν) — **τεύχω** = κατασκευάζω, κάμνω. — **οἰωνός** = ὄρνεον. — **πᾶσι** = εἰς τὰ παντὸς εἰδους. — **ἐτελείετο** = ἔξεπληροῦντο τελείω παράλλ. τύπος τοῦ τελέω — **βουλὴ** = θέλησις, ἀπόφασις. — **ἐξ οὗ δή** θὰ νοηθῇ καὶ πάλιν τὸ ἀειδε=ψάλλε, ἀπὸ τότε ἀκριβῶς πού . . . Προβλ. καὶ Ὁδοσσείας α 10: τῶν ἀμόρθεν. — **τὰ πρῶτα** = κατὰ πρῶτον. — **διαστήτην ἐρίσαντε** = ἥλιθον εἰς διάστασιν κατόπιν ἐριδος. — **δῖος** = θεῖος, ἐπιφανής, ὑπέροχος (divus).

8 - 16 : — **τις τ' ἄρα** τὸ ἄρα ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰ προηγούμενα= καὶ ποῖος λοιπὸν. — **σφεως** αἰτ. δυϊκ. τοῦ σφεῖς= αὐτοὺς τοὺς δύο. — **ξυνίημι ἔριδι** = φέρω εἰς σύγκρουσιν. — **μάχεσθαι** ὥστε μά-

(¹) Έκ τῶν ἀναγραφουμένων σημασιῶν ἑκάστης λέξεως ἡ τελευταία είναι ἡ μᾶλλον ἀρμόζουσα εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου.

(²) Οἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ μόρια παρ' Ὀμήρῳ ἔχουν ποικίλας σημασίας καὶ συνίθως ἐνισχύουν τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως. 'Ἐνίστε ὅμως παρεμβάλλονται χωρὶς νῦ ἐπηρεάζουν τὸν λόγον. Εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν περίπτωσιν δὲν ἔριγνεύονται εἰς τὰς σημειώσεις.

χεσθαι = ὥστε νὰ γίνουν ἔκθοοί.— **δὲ γάρ**· γάρ διασαφ.— **χολοῦμαι** = ἔξοργίζομαι — **ῶρσε**· ὕρωμι μιτβι. = σηκώνω, προκαλῶ. — **ὸλέκομαι** = καταστρέφομαι (ὅλλυμαι) — **λασί** = δ στρατός. — **οὐνεκα** = διὰ τὸν λόγον διι (διον ἔνεκα) — **τὸν Χρύσην**· τὸ τὸν ἔξαιρει τὴν προσωπικότητα τοῦ Χρύσου = αὐτὸν τὸν Χρύσην, τὸν Ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος. — **ἀρητὴρ** = Ἱερεὺς (ἀράομαι = εὔχομαι). — **θοδος** = ταχὺς (θέω). — **λύομαι** μέσ. ὠφελ. = λυτρώνω, ἔξαγοράζω διὰ λύτρων. — **ἀπερείσιος** = ἀπειρεῖσιος = ἀτελείωτος, ἀπειρος. — **τὰ ἄποινα** = τὰ λύτρα — **στέμματ'** **Ἀπόλλωνος** = σύμβολα Ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος. — **ἐκηβόλος** = δικαίων. — **ἄνα** = ἀνηρτημένα. — **λίσσομαι** = παρακαλῶ, ἴκετεύω (λιτή, λιτανεύω - εία). — **κοσμήτωρ** = ἡγεμών, ἀρχηγός.

17-21: — **ἔυκνήμιδες** = οἱ φέροντες καλάς, στεφεὺς κνημῖδας. Τὸ ἐπίθετον ἀναφέρεται εἰς τὸν τέλειον δόπλισμὸν τῶν Ἀχαιῶν. — **δῶμα** = κατοικία (δέμω = κτίζω, δόμος) — **ἐκπέρθω** = κυριεύω, ἐκπορθῶ. — **εὖ**· εὖ = μὲ τὸ καλό. — **τὰ τ' ἄποινα** = καὶ αὐτὰ τὰ λύτρα, τὰ δποῖα ἔφερεν δι Χρύσης. — **δέχεσθαι** = ἀπαρέμψ. μὲ σημασίαν προστακτ. — **ᾶξομαι** = φοβοῦμαι καὶ σέβομαι (ἄγ-ος = τιμή, ἄγ-ιος, ἄγρος).

22-32: — **ἔνθα**· χρον. — **ἐπευφήμησαν** = μετὰ βοῆς προέισεψιν. — **αἰδεῖσθαι**· αἴδομαι μιτβι. — **ἀγλαδες** = λαμπρός, μεγαλοπρεπὴς (ἀγάλλομαι). — **ἀνδάνω** **θυμῷ** = εὐχαριστῶ τὴν ψυχὴν (φίζ οἶαδ, ἀδος, ἥδες). — **κακῶς** = μὲ νβριστικὸν τρόπον. — **ἀφήμι** = ἀποτέμπω. — **κρατερὸς** = ἀγριος, σκληρός. — **ἐπι-τελλε-** ἐπιτέλλω = δίδω προσταγήν. — **κιχάνω** καὶ **κίχημι** = συναντῶ. — **δηθίνω** = βγαδύνω, ἀργοποιῶ (δηθά). — **αῦτις** = πάλιν, — **μή...** οὐχ **χεαίμη** = μήπως δὲν σὲ ὠφελήσῃ. **χραισμέω** = ὠφελῶ, χρησιμεύω. — **νν(ν)**. μάρ. ἐγκλ. μή ῥ = μήπως. δά. — **ἐπεισὶ μιν καὶ γῆρας** = ἐπέλθῃ εἰς αὐτὴν καὶ τὸ γῆρας, πρὶν γηράσῃ. — **τηλόθι** = μακράν (τηλοῦ, τηλε). — **ἡ πάτεη** = ἡ πατρίς. — **ἐποίχομαι ίστὸν** = πηγαινοέρχομαι ἐμπρὸς εἰς τὸν ἀργαλειόν, ὑφαίνω. — **τὸ λέχος** = ἡ κλίνη (λεχώ, ἄλοχος). — **ἀντιά λέχος** = κοιμῶμαι εἰς τὶν ιδίαν κλίνην. — **σαώτερος** = ἀβίλαβέστερος, ἀκεραιότερος. Τὸ συγκριτικὸν ἀντὶ θετικοῦ σάος - σόος = σῶος. — **τέομαι** = ἐπιστρέψω (φίζ νεσ, νόστος).

β) — Πατρωνυμ. τοῦ Πηλεύς: **Πηλεΐδης**, **Πηλεϊάδης**, γεν. **Πηληϊάδεω**.

—^τΑρχαιότερος τύπος τοῦ ἀριθμ. δέο: διώ.

— Συγκοπτόμενος τύπος τοῦ ὀνόμ. θνητήρ καὶ εἰς τὴν αἰτιατ.
θύγατρα.

—'Επικός ἄρδ. τοῦ δέχομαι: **ἔδέγμην** καὶ ἀπαριφ. **δέχθαι.**

— β' προσ. ὑποτακτ. τοῦ νέομαι: **νέηαι** (*νέῃ*).

— *N* ἀναγγωρισθῶν γραμματικῶς αἱ λέξεις: ⁽¹⁾ **τεῦχε, βασι-
λῆαι, νοῦσον, μιν, κύνεσσιν.**

γ) Μῆνιν Ἀχιλλῆος: Οἱ στίχοι 1 - 7 συνοψίζουν ὀλόκληρον τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος καὶ συγχρόνως προεξαγγέλλουν τὴν δραματικότητα τῶν γεγονότων, τὰ δποῖα προῆλθον ἐκ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἡγεμόνων.—**Θεά:** 'Ο ποιητὴς ἐπικαλεῖται ἀριστωτοῦ τὴν θεότητα, ητις προστατεύει τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν, διὰ νὰ τὸν ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος. 'Η θεότης αὐτὴ εἶναι ἡ Μοῦσα ἢ αἱ Μοῦσαι, κόροι τοῦ Διός καὶ τῆς Μνημοσύνης, θεαὶ τοῦ Ὄλύμπου καὶ αὐταί. (Πρβλ. καὶ Ὁδυσσείας α I). Εἰς ὁρισμένα σημεῖα τῆς Ἰλιάδος ἀνανεώνεται ἡ ἐπίκλησις αὐτῆς: "Εσπετε νῦν μοι, μοῦσαι, Ὄλύμπια δώματ' ἔχονσαι. **Πηλεύαδης Ἀχιλλεύς:** 'Ο Ἀχιλλεὺς ἥτοι υἱὸς θνητοῦ ἀνδρός, τοῦ Πηλέως, ὅστις ἐβασίλευε τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Φθίας. Λαὸς αὐτοῦ ἥσαν οἱ Μυρμιδόνες. Τόσον ἡγάπησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ θεοὶ τὸν Πηλέα, ὥστε συνέζευξαν αὐτὸν μὲ τὴν Νηογένδα Θέτιν καὶ παρεκάθησαν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. Μοναδικὸς γόνος ἐγεννήθη ἐκ τοῦ γάμου τούτου δ 'Αχιλλεύς, ὅστις ὑμνεῖται ἀπὸ τὸν "Ομηρον ὡς δ κατ' ἔξοχὴν ἥρως τοῦ πολέμου. (Βλ. Εἰσαγ.).—**Ἀχαιοί:** 'Ως καὶ ἐν τῇ Ὁδυσσείᾳ, μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο δρίζονται οἱ Ἑλληνες, οἵτινες μετέσχον τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Λέγονται καὶ Ἀργεῖοι, πιθανῶς διότι κατὰ τὴν μυθολογίαν αἱ Μυκῆναι μητρόπολιν είχον τὸ Ἀργος, τοῦ δποίου κατόπιν καὶ ἐγένοντο ἰσχυρότεραι. Λέγονται ἐπίσης Δαναοί, ἐκ τοῦ μυθολογικοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργους Διανυοῦ, ὅστις ἥλθεν ὡς ἀποικος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.—**τεῦχε ἐλώρια κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε:** κατὰ τὴν πρόληψιν τῶν ἀρχαίων μεγίστη δυστυχία δι' ἔνα θνητὸν εἶναι νὰ μὴ τύχῃ τῆς νομίμου ταφῆς, ἀλλὰ νὰ γίνῃ τὸ σῶμά του βιοδὲ τῶν θηρίων καὶ τῶν ὀρνέων. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ ψυχὴ δὲν εὑρίσκει ήσυχάν ἐν τῷ Ἀδη.—**Ἀιρετίδης:** 'Ο Ἀγαμέμνων, βασιλεύων ἐν Μυκήναις, δπως καὶ δ Μενέ-

⁽¹⁾ Ἐν σελ. 91 97 παρατίθεται ἐπιναληπτικὸς πίνακς τῶν γνωστῶν ἐκ τῆς Ὁδυσσείας γραμματικῶν ὀμιλητικῶν τύπων μὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

λαιος ἐν Σπάρτῃ, είναι υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, υἱοῦ τοῦ Πέλοπος, δοτις ἵδρυσεν ἴσχυρότατον κράτος ἐν τῇ χώρᾳ, οἵτις ἀπ' αὐτοῦ ὡνομάσθη Πελοπόννησος. — **Δητοῦς καὶ Διδούς υἱός:** Τέκνα δίδυμα τῆς Λητοῦς ήσαν δος Ἀπόλλων καὶ ή Ἄρτεμις, ἀλλάθητοι καὶ οἱ δύο εἰς τὴν χρῆσιν τῶν τόξων (ἐκηβόλος - ἰοχέαρα). — **Ἐπὶ νῆσας Ἀχαιῶν:** Οἱ ἔκστρατεύσαντες εἰς Τροίαν Ἐλληνες, προβλέποντες διτις ή πολιορκία τοῦ Ἰλίου θὰ εἴναι μακρά, εἶχαν ἀνελκύσει εἰς τὴν ἔηραν τὰ πλοιά των καὶ ἐκεῖ πλησίον κατεσκεύασαν τὰς σκηνάς των. Ἐπειδὴ τὸ πλῆθος τῶν σκαφῶν καὶ τὰ ἔξαρτήματα ἐγέμιζον σχεδὸν αὐτὴν τὴν ἔκτασιν, δο ποιητὴς πάντοτε ἀναφέρει τὸ Ἐλληνικὸν στρατόπεδον μὲν τὴν ἔκφρασιν «παρὰ ἥπατος Ἀχαιῶν», «ἐπὶ νῆσας Ἀχαιῶν». — **στέμματα ἔχων χρυσέω ἀνὰ σκῆπτροφ:** Διὰ νὰ ἐπισύρῃ περισσότερον τὸν σεβασμὸν δο Χρύσης ἐκράτει, μαζὶ μὲ τὸ σκῆπτρόν του καὶ κάποιο σύμβολον ἵκεσίας, τὸ δποῖον ὑπενθύμιζε τὴν ἴδιότητά του ὡς Ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος. Συνήθως τὸ ἕκετηροιν σύμβολον ήτο κλάδος στεφανωμένος μὲ λευκὰ ἔρια. — **ἔϋκνήμιδες:** Αἱ κνημῖδες ήσαν περιβλήματα τῶν κνημῶν ἀπὸ τῶν σφυρῶν μέχρι τοῦ γόνατος. Κατεσκευάζοντο ἀπὸ δέρμα ή ἀπὸ ἔλασματα χαλκοῦ. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐνὸς πολεμιστοῦ φέροντος βραχὺν θώρακα καὶ τὴν μικρὰν ἀσπίδα ἐποξεῖνει ἴδιαιτέραν ἐντύπωσιν ή ποιότης καὶ ή τέχνη τῶν κνημίδων (Βλ. εἰκ. 4). Διὰ τοῦτο συχνάκις συναντῶμεν παρὸς Ὁμήρῳ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα ἔϋκνήμιδες, χαλκοκνήμιδες. — **ἐν Ἀργείαι:** Ἀργος ἐλέγετο ή Ἀργολικὴ πεδιάς, δπου ἐξετείνετο τὸ βασίλειον τοῦ Ἀγαμέμνονος μὲ πρωτεύουσαν τὰς Μυκήνας. Ἐνίστεται Ἀργος λέγεται διλόχληρος ή Πελοπόννησος. Η πόλις Ἀργος εἴναι τὸ βασίλειον τοῦ Διομήδους.

στ. 33 - 52.

α) 33 - 42 : — **ἔδεισεν** = δείδω = φοβοῦμαι (οἵζ. δει-, δέος, δειλός, δεινός). — **ἀκέων** = σιωπηλὸς (ἀκήν = σιωπηλῶς). — **δο θις -ινδος** = ἀμμουδιά. — **πολύφλοισθος** = πολυτάραχος. Τὸ ἐπίθ. ἀποδίδει τὸν ἥχον τῶν κυμάτων ἔχυνομένων ἐπὶ τοῦ αἰγαίαλοῦ. (Λέξις ἥχοποιήτος). — **ἀπάνευθε** = μακράν, δηλ. πέραν τοῦ στρατοπέδου. — **κίλω** = πορεύομαι. — **ἡρᾶτο πολλὰ** = ἔκαμε ἐκτενῆ προσευχήν. — **ἡῦκομος** = ἔχουσα ὄραιαν κόμην. Ἐπίθ. ὄραιων γυναικῶν. — **κλύω** = ἀκούω, ἐπακούω. — **ἀργυρότοξος** = δο ἔχων λαμπρὸν τόξον. Ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος. — **ἀμφιβαίνω** = προστατεύω. Κατὰ λέξιν: βηματίζω τριγύρω, διὰ νὰ προφυ-

λάξω κάτι. Ἐδῶ ὁ προκ. εἰς σημ. ἐνεστ. — **ζάθεος** = ὁ κατ² ἔξοχὴν ἰερὸς (ζα (ἐπιτατ.) + θεός). — **ῖφι** = μὲ δύναμιν, κραταιῶς (ἰς, ἵνδς = δύναμις). — **του** δοτ. χαριστ. εἰς τὸ ἔρεψα. — **χαρέεντα** = πρὸς εὐχαρίστησίν σου. Κτηρ. εἰς τὸ νηόν. — **ἐπὶ - ἔρεψα** = ἐπερέφω = θέτω δόροφήν, στεγάζω ναόν. — **ἢ εἰ δὴ** = ἢ ἀν πρόγαματι. — **κατά** = συναπτ. πρὸς τὸ ἔκητη (καίω) — **πίων**, πίειρα, πῖον = παχύς. — **μηρία** = τεμάχια μηρῶν περικεκαλυμμένα μὲ λίπος. — **κρήνηνον** = κραίνω = ἔκτελῶ, ἔκπλη-ρῶ. — **τὸ ἔξιλδωρ** = εὐχή, ἐπιθυμία. — **τίνω** = πληρώνω, τιμωροῦμαι.

43. 52. — **Φοῖβος** = λαμπρός, φωτιδότης (φάος). Ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος. — **βῆ δὲ κατ(ὰ)** = κατέβῃ δέ. — **τὰ κάρηνα** = αἱ κορυ-φαί. — **χώριμαι** = ὀργίζομαι. — **τὸ κῆρ** = καρδία. — **ἀμφηρεφῆς** = κλει-στὸς ἀπὸ παντοῦ (ἀμφὶ + ἐρέφω). — **φαρέτρα** = θήκη τῶν βελῶν (φέρω). — **ἔκλαγξαν** = ἐβρόντησαν τὰ βέλη μὲ τὸν χαρακτηριστικὸν ἥχον τῶν συγχρονομένων ὅπλων. (Λέξις ἥχοποιήτος). — **δῖστὸς** = τὸ βέλος. — **ἥιε** = πρ. τοῦ εἵμι. — **ἔσικδως** = ὅμοιαζων, φαινόμενος ὡς . . . — **ἔξο-μαι** = καθίζω. — **μετὰ** = μέσα, ἥτοι εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. — **ἔηκε** = ἦμι = οὔπτω. — **δὶ λός** = βέλος. — **δεινὴ** (κατηγ.) **κλαγγὴ** (ἐ)γέ-νετο = φοβερὸς ὑπῆρχεν ὁ συριγμός. — **δὶ βιδός** = τὸ τόξον. — **δὶ οὐ-ρεὺς** = ὁ ἡμίονος. — **ἔποιχομαι** = εἰσօριμῶ, εἰσβάλλω. — **ἀργδεῖς** = τα-χύς. — **αὐτοῖς** = τοῖς ἀνδράσι. — **ἔχεπενκε** = αἰκμηρὸν (ἔχω + πεύκη) διότι τὰ φύλλα τῆς πεύκης εἶναι αἰκμηρά. — **ἔφιεις** = ἐφίημι = διευθύνω ἐναντίον. — **αἰεὶ** = διαρκῶ. — **δὶ νέκυς** = νεκρός. — **θομέεις** (-ειαὶ) = πυκνοί, συνεχεῖς (θαμά, θαμίζω, θαμών).

— N' ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **βῆ**, **ῖφι**, **ἄμοισι**, **βιοῖο**, **κλῦθι**, **νηρός**.

γ) — **βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης**: 'Ο ποιητὴς ἔξαίρει τὴν λύπην τοῦ γέροντος Χρύσου μὲ μίαν μόνην λέξιν ἀκέων. Ἄλλ' ἡ δῆλη σύνθεσις τοῦ στίχου προκαλεῖ βαθυτάτην ἐντύπω-σιν εἰς τὸν ἀγαγνώστην, διστις νοερῶς βλέπει τὸν λυπημένον πατέρα νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἐνῷ δὲ φλοίσβος τῶν κυμάτων κάμνει ἀντίθεσιν μὲ τὴν σιωπὴλὴν ἀπελπισίαν του. — **Χρύ-σην**: 'Η Χρύσα ἦτο παράλιος πόλις τῆς Τροίας, ὃπου ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων Σμινθεὺς (ἰδ. κατωτ.). — **Κίλλα**: Μικρὰ πόλις τῆς Τροίας, ὃπου ἐπίσης ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων. — **Τένεδος**: 'Η γνωστὴ νῆσος ἡ

προσκειμένη εἰς τὴν τρωϊκὴν παραλίαν.—**Σμινθεύς:** Τὸ περίεργον τοῦτο ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος προηλθεν ἀπὸ τὴν πίστιν, ὅτι δὲ θεὸς καταστέφων τοὺς μῆνας (σμίνθους) συνετέλει εἰς τὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἔξυγίανσιν ὁρισμένων τόπων. Ἀνάλογος ἡτο καὶ ἡ λατρεία Ἀπόλλωνος σαν ρυποτύπου.—**ηὴδν ἐπέρεψα:** Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Χρύσου μαρτυροῦν, ὅτι ἡτο κοινὴ ἡ χρῆσις τῶν ναῶν τούλαχιστον εἰς τὴν Μικρασιατικὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὁμήρου. Ἀρχαιότερον οἱ θεοὶ ἐλατρεύοντο εἰς ὑπαιθρίους χώρους, εἰς κορυφὰς ὅρεων ἢ ἄλση. Φαίνεται ὅμως, ὅτι κατὰ τόπους ὑπῆρχεν ἡ συνήθεια νὰ στεγάζεται εἰς ναὸν τὸ ἄγαλμα ἐνὸς θεοῦ.—**τρέξα· βέλη:** (βλ. εἰκ. 5).—**ξιλαγχαν χωμένειο κινηθέντος:** Αἱ ἀπότομοι κινήσεις τοῦ ἔξωργισμένου θεοῦ προκαλοῦν τὴν κλαγγὴν τῶν ἐντὸς τῆς φαρετόρας του βελῶν, ἐφ' ὃσον αὐτὸς κατέρχεται ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὄλυμπου. ‘Ως πρὸς τὴν ὅψιν του δι ποιητῆς ἐπινοεῖ τὴν θαυμασίαν ἔκφρασιν: δ' ὅτι τοῦτο ἔντεινον τὸν ὄρανον πρόσωπον, οὔτε εὐεργετικὴ παρουσία, ἀλλὰ ὁργὴ καὶ ἀπειλὴ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν ἀργυρότοξον θεόν, ὅστις κατέρχεται ἀπὸ τὴν οὐράνιον κατοικίαν του ὡς τιμωρὸς καὶ ἐκδικητής.—**πυραὶ τεκύων:** ‘Ο Ὅμηρος, ὡς τρόπον ταφῆς ἀναφέρει πάντοτε καῦσιν τῶν νεκρῶν, ἐνῷ κατὰ τοὺς ἴστορικοὺς χρόνους οἱ νεκροὶ ἐθάπτοντο συνήθως.

στ. 53-100.

a) 53-58: —**ἐννῆμαρ**=ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας (ἐννέα+ἡμαρ).—**ῳχετο**=ἔρδιπτοντο, ο. οἰχομαι.—**τὸ κῆλον**=ξηρὸν ξύλον, βέλος.—**ἀγορῆνδε**=εἰς ἀγοράν, εἰς συνέλευσιν (ἀγείρω).—**καλέσσατο**=προσεκάλεσε διὰ τῶν κηρύκων, θ. μέσ. διάμ.—**τῷ ἐπὶ φρεσὶ**=ἐπὶ φρεσὶ τοῦ.—**λευκάλενος**=λευκάς ὠλένας ἔχουσα.—**κῆδομαι**=ἔνδιαιφέρομαι, λυποῦμαι.—**ὅτι ἔρα**=ἀφοῦ μάλιστα. Πάντοτε ἡ Ὅρα ἡτο προστάτις τῶν Ἀχαιῶν καὶ τώρα περισσότερον συγκινεῖται. βλέπουσα τὸν ἀφανισμόν των.—**ὅρᾶτο**. ἔώρα.—**ἐπει λοῦν**: τὸ οὖν ἐπαναφέρει τὴν συνέχειαν τῆς διηγήσεως περὶ συγκλήσεως τῆς ἀγορᾶς.—**ῆγερθεν**. ἥγερθησαν, ἀγείρομαι=συνέρχομαι εἰς συνέλευσιν.—**διμηγερέες τ' ἐγένοντο**=εὑρέθησαν συγκεντρωμένοι καὶ ἔτοιμοι νὰ συζητήσουν.—**τοῖσι μετέφη**=ώμιλησε πρὸς αὐτούς.—**ῶκνς -εῖα -ν**—ταχύς, γοργός.

59-67 —**ἄμμες**. ἡμᾶς—**παλιμπλαγχθέντας**=ἀποπλανηθέντας, ἀποτυχόντας τοῦ σκοποῦ. Σειρὰ λέξεων: *νῦν δέω ἄμμες ἀψ απονο-*

στήσειν παλιμπλαγχθέντας = τώρα νομίζω ότι ήμεῖς θὰ γυρίσωμεν δπίσω χωρὶς νὰ ἔπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μας.— **ἄψ** = δπίσω (ἀπό, Λατ. abs...).— **εἴ γε** = έὰν βεβαίως. 'Η ἀπόδοσις εἶναι τὸ ἄψ ἀπονοστήσειν. 'Αλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀμφίβολον καὶ ἀν θὰ διασωθοῦν κἄν (εἰ φύγοιμεν), παρεντίθεται καὶ ἄλλη ὑποθετικὴ πρότασις μὲ αἰτιολογικὴν σημασίαν: εἰ δὴ δμοῦ πόλεμος τε δαμᾶς κ λπ. 'Ο 'Αχιλλεὺς τονίζει ότι δχι μόνον δ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας των θὰ ματαιωθῇ, ἀλλὰ εἶναι καὶ ζήτημα, ἀν θὰ γυρίσουν δπίσω.— **δαμᾶς**· μέλλων τοῦ δάμνημι = δαμάζω, ἀφανίζω (δμῷη, ἀδμῆς).— **ἄγε**· παρακελευσματικὸν = ἔλα, ἀς...— **ἔρεισμεν**· ἔρέω = ἔρωτῶ.— **ἰερῆα - δνειροπόλον**· οἱ δύο δροι δηλώνουν δύο διαφόρους τρόπους μαντικῆς. 'Ο ιερεὺς μαντεύει διὰ τῆς σπλαγχνοσκοπίας, δ δὲ δνειροπόλος διὰ τῶν δνείρων.— **ἢ καὶ δνειροπόλον** = ἔστω καὶ δνειροπόλον = ἔξηγητὴν δνείρων.— **τὸ δναρ**· ἐλλειπτ., μόνον δνομ. καὶ αἰτιατ.— **δς κ' εἴποι**· τὸ κε = δυνητικόν.— **δ τι** = διὰ ποίαν αἰτίαν.— **χώσμαι**· Α 44.— **εἴτ'** **ἄρα** = μήπως τάχα.— **ευχωλή** = εὐχή, δέησις.— **ἐπιμέμφομαι** = κατηγορῶ, παραπονοῦμαι.— **ἐκατόβμβη** = θυσία μὲ ἄφθονα θύματα.— **αī κέν πως** = εἰ πως ἀν. Πλγ. ἔρωτησις ἐκ νοούμενου ρήμ. σκοπεῖν, δηλ. νὰ ἔξετάσῃ δ μάντις τί θὰ ηθελε δ Ἀπόλλων, διὰ ν' ἀποτρέψῃ τὸ κακόν.— **κνίσης ἀντιάσας** = ν' ἀντικρύσῃ, νὰ αἰσθανθῇ κνῖσαν. Τὸ ἀντιά ω μετὰ γεν. ὡς συμμετοχῆς σημαντ.— **τέλειος** = ἄρτιος, χωρὶς ἐλάττωμα.— **βούλεται**· ύποτακτ.— **ἡμῖν**· δοτκ. χαριστ.— **ἀπὸ δμῆναι** = νὰ ἀποτρέψῃ — **λοιγδὸς** = δλεθρος.

68-83: — **ἢ τοι δ γε**· ἀντιστοιχ. πρὸς τὸ **τοῖσι δέ**. Δηλ. αὐτὸς μέν... ἐνώπιον δὲ τοῦ λαοῦ...— **οἰωνοπόλος**=ἔρμηνευτῆς οἰωνῶν.— **ծχα** = κατὰ πολύ, ἔξαιρετικῶς. 'Επίρρο. προσδιορίζον πάντοτε τὸ ἄριστος.— **ζδη**· **ζδει**.— **τὰ ἔδντα** = τὰ παρόντα.— **ηγήσατο νήεστι** = ὠδήγησε διὰ τῆς προφητικῆς του δύνάμεως τὰ πλοῖα.— **"Ιλιον εῖσω** = καθ' δλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς Αὐλίδος μέχρι τοῦ Ιλίου.— **ηγν**· κτητικ.— **πέρε**· ἀόρ. β' ἀρχήστου ἐνεστ.= παρέσχε, ἔδωκε.— **σφιν δγορήσασο** = διμήνησε πρὸς αὐτοὺς ἐπισήμως· ο. ἀγοράσμαι.— **μετέειπε**· πρβλ. μετέφρη· Α 58.— **ἔϋφρονέων** = μὲ καλὴν διάθεσιν καὶ μὲ δρθὴν σκέψιν.— **κέλομαι** = προτρέπω, παρακινῶ.— **διῖφιλος** = δ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία.— **μυθήσασθαι** = νὰ ἐρμηνεύσω διὰ τοῦ λόγου.— **ἐκατηβελέτης**· συνών. τοῦ ἐκηβόλος. Α 14.— **τοιγὰρ** = λοιπόν.— **συντίθημι** ἐνν. φρεσὶ = προσέχω, ἐννοῶ.— **ἢ μέν μοι ἀρήξειν** = δτι ἀλη-

θῶς θὰ μὲ βοηθήσῃς. — **πρόφρων** = πρόφρασσα = πρόθυμος. — **ἡ γάρ** = διότι ἀλληθῶς. — **χολόω** = ἔξογγίζω. — **μέγα κρατέει** = ἀσκεῖ μεγάλην ἔξουσίαν. — **κρείσσων (ἐστι)** = ὑπερισχύει. — **χώσεται** ἀόρ. ὑποτακτ. — **χέρη** = χερήν = κατώτερος. — **εἰπερ γάρ** = διότι καὶ ἄν. — **χόλος** = δογή. — **αὐτῆμαρ** = τὴν αὐτὴν ἡμέραν. — **καταπέψῃ** ὁ. καταπέσσω = καταστέλλω (ἢ πέψις). Πρβλ. νεοελλ.: καταπίνω τὸν θυμόν μου. — **μετόπισθεν** = εἰς τὸ μέλλον. — **ἔχω** = κρατῶ, διατηρῶ. — **κότος** = μνησικακία. — **δρόα τελέσῃ** = ἔως ὅτου ἐτελέσῃ ἐνν. τὴν ἐκδίκησιν. — **ἐν στήθεσσιν ἕοῖσιν** συναπτ. πρὸς τὸ ἔχει κότον. — **φράξομαι** = σκέπτομαι.

84-91: — **ἀπαμειβομαι** = ἀπαντῶ πρός. ‘Η ἀπὸ ἐκφράζει τὰς ἐκ περιφροπῆς ἀπαντήσεις. — **θαρσήσας μάλα** = μὲ πολὺ θάρρος. — **τὸ θεοπόθιον ἢ ἡ θεοπροπίη** = προφητεία, χρησμός. — **οὐ** ἢ ἀρνησις ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸν στίχ. 88 οὐ τις. — **φ.** συναπτ. πρὸς τὸ εὐχόμενος. — **ἀναφαίνω** = φανερώνω, ἀποκαλύπτω. — **ἐπὶ κθονὶ** = ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. — **δέρκομαι** = βλέπω, κυττάζω (δράκων, νεοελλ. δραγάτης = ὁ ἀγροφύλαξ). — **παρὰ τηνσί**. Α 12. — **οὐ βαρείας κεῖρας ἐποίσει σοι** = δὲν θ' ἀσκήσῃ βίαν ἐναντίον σου. — ***Ἀγαμέμνονα** = περὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος. — **ἢν εἴτης** ἢ υπόθ. εἰς ὑποτακτ. ἐκφράζει τὸ πιθανὸν γενέσθαι, ἐνῷ ἢ ἀπόδοσις εἰς δριστικὴν οὐκ ἐποίσει ἐκφράζει τὸ βέβαιον. — **πολλόν** ἐπίρρ. = πολύ. Πρβλ. ὅχι ἀριστος. — **εὑχεται εἶναι** = διατείνεται, καυχᾶται ὅτι εἶναι. ‘Η περίφρασις εὑχομαι εἶναι καταντῇ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ εἰμί.

92-100: — **αὐδάω** = ὅμιλω. — **ἀμύμων** = ἄψιγος, ἀμεμπτος (στερ. ἀ + μῶμος). — **οὔτ’ ἀρ** = λοιπὸν οὔτε... — **εὐχωλῆς κ. λ. π.** Α 65. — **ἀρητήρ**. Α 11. — **ἀπολύω** = ἀπολυτρώνω. — **ἄποινα**. Α 13. — **τούνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον. — **ἀεικής** = ἐπονείδιστος, φρικτός. — **λοιγός**. Α 67. — **ἀπωθῶ** = σπρώχω, ἀπομακρύνω. — **ἀπὸ δόμεναι** ὑποκμ. τὸν Δαναοὺς ἢ τὸν Ἀγαμέμνονα. — **δ ἐλικωψ** ἢ ἐλικῶπις = ἔχων εὐχινήτους καὶ ἐκφραστικοὺς δρθαλμοὺς (ἐλικ - ἐλίσσω + ἀψ). — **ἀποιάτην** = ἀνευ ἀμοιβῆς, δωρεάν (ἀ (στ.) + ἀποιάμην). *Επίρρ. πρβλ. μάτην, ἀντην κ. ἄ. — **ἀνάποινον** = ἀνευ λύτρων. *Επίρρ. — **τότε κέν μιν ἵλασσάμενοι πεπίθοιμεν** = τότε μόνον, ἀφ' οὐ τὸν ἔξιλεώσωμεν, θὰ τὸν ἐπείθαμεν.

β) — Μέσος τύπος τοῦ ὁρῶ μὲν ἐνεργητ. σημασίαν: **ὅρατο.**
— Ἐπικὸς τύπος **σφὴν** ἀντὶ **σφίσιν.**

— N^o ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **ῆγερθεν, χολωσέ-μεν, δφρα, ἥν μαντοσύνην, πεπίθοιμεν, ἄμμε.**

γ) **ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς:** Καὶ πρὸ τῶν ὅμηρικῶν χρόνων ὑπῆρχεν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις-κράτη ὁ θεσμὸς τοῦ νὰ συγκαλῆται ὁ λαὸς εἰς δημόσιον τόπον, διὰ νὰ συσκεφθῇ καὶ ν^o ἀποφασίσῃ ἐπὶ ζητημάτων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. Κατὰ τὸ πλεῖστον τότε τὰ ἔλληνικὰ κράτη ἐκυβερνῶντο ὑπὸ βασιλέων, οὗτοι δὲ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις συνεκάλουν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. Βεβαίως οἱ βασιλεῖς εἶχον τὴν πρωτοβουλίαν καὶ αὐτοὶ ἐπεκύρωναν τελικῶς τὰς ἀποφάσεις, εἶχον ὅμως δικαίωμα λόγου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν παρισταμένων. Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, ὅπως συνέβαινε κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου, ἥ ἀγορὰ συνεκαλεῖτο συχνότερον καὶ ὅχι μόνον ὑπὸ τοῦ ὑπεροτάτου ἀρχηγοῦ, τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων βασιλέων. Τοιουτοτόπως ὁ Ἀχιλλεύς, κατ' ἔμπνευσιν τῆς Ἡρας, συγκαλεῖ τὴν ἀγοράν, τὴν δροσίαν καὶ διευθύνει. — **μάντεις:** Τὸ ἔργον τῶν μάντεων ἡτο νὰ ἔξαρχιβώνουν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ἐπὶ πραγμάτων, τὰ δροσία ἥδη εἶχον γίνει. Σπανιώτερον ἐπροφήτευον οἱ μάντεις μέλλοντα γεγονότα ἥ ὑπεδείκνυον τὸ πρακτέον. Οἱ μάντεις ἐφήρμοζον διαφόρους τρόπους μαντικῆς, ἡτοι ἐκ τῶν σπλάγχνων τῶν θυμάτων (ἴερεις), διὰ τῶν ὀνείρων (ὄνειροπόλοι), καὶ διὰ τῶν οἰωνῶν (οἰωνοπόλοι). Πλὴν ὅμως τούτων ἔγίνετο μαντικὴ καὶ δι' ἐμπύρων, ἡτοι διὰ τῆς φλογὸς τῶν καιομένων θυμάτων, διὰ τοῦ θρούσματος τῶν φύλλων ἱερῶν δένδρων καὶ διὰ διοσημῶν, δηλ. ἀστραπῶν, βροντῶν κ.τ.τ. — **κνίσης ἀντιάσας:** Κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἄρχαιών οἱ θεοὶ ἀπελάμβανον τὸν εὐώδη καπνὸν τῶν καιομένων κρεάτων. — **τελείων:** Τὰ θυσιαζόμενα ζῷα ἐπρεπε νὰ είναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐκλεκτά, δηλ. ἄρτια, εὐτραφῆ καὶ εἰς τὴν πλήρη των σωματικὴν ἀνάπτυξιν. — **Κάλχας:** Ο περίφημος μάντις ἡτο νέδος τοῦ Θέστορος καὶ διὰ τῆς προφητικῆς του ἴκανότητος ἥξεν ψεφε καὶ παρόντα καὶ μέλλοντα καὶ παρελθόντα. Πρὸ παντὸς ὅμως ἔξετιμήθη ὁ μάντις οὗτος ἀπὸ τὴν σοφὴν καθοδήγησιν, τὴν δροσίαν παρέσχεν εἰς τοὺς Ἀχαιούς, δταν ἔπλευσαν κατὰ τοῦ Ἰλίου. Ἀξιοσημείωτον ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς γενικῶς ἐπρότεινε νὰ ἐρωτηθῇ ἔνας μάντις διὰ τὴν αἰτίαν τοῦ λοιμοῦ, ὁ δὲ Κάλχας

αὐθίορμήτως ἔγείρεται καὶ θεωρεῖ ὅτι ἡ παράκλησις ἀπευθύνεται εἰς αὐτόν: «κέλεαί με, δύφιλε, μυθήσασθαι. .». — **ζῶντος καὶ ἐπὶ χρονὶ δερκομένου**: Είναι χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς ἀντιλήψεως, ὅτι ταυτίζει πάντοτε τὸ φῶς πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὸ σκότος πρὸς τὸν θάνατον. Τοιουτορόπως δὲ Ἀχιλλεὺς τονίζει τὴν ὑπόσχεσίν του πρὸς τὸν Κάλχαντα «ἔφ' ὅσον ζῶ καὶ ἔφ' ὅσον βλέπω». Τοῦνναντίον συχνὰ ἀναφέρει δὲ Ὁμηρος τὸ θάνατον ἐνὸς ἥρωος μὲ τὴν φράσιν «τὸν δὲ σκότος ὅσσε κάλυψεν».— **ἔλικώπιδα κούρῃν**: Τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῆς λέξεως ἐλ. φράζει καὶ τὴν τοξειδῆ γραμμὴν καὶ τὴν γοργότητα τῆς κινήσεως τῶν ὁφθαλμῶν. Ἡ λέξις εἶναι ἀπὸ τὰ ἔκφραστικά τερα τὸν ἀνθρωπίνου κάλλους. Συχνάκις ἀναφέρεται παρ' Ὁμήρῳ ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς: «ἔλικωπες Ἀχαιοί» (A. 289) καὶ ὡς ἐπίθετον γυναικῶν.

στ. 101 - 147.

α) 101 - 105: στ. 101 = στ. 68. — κρείων - ουσα = ἄρχων, κύριος. εὐρὺν κρείων = δέ μέγα κράτος ἔχων. (Πρβλ. λατιν. late rex). — ἄχνυμαι = κατέχομαι ἀπὸ ἀγανάκτησιν (ἄχος). — τὸ μένος = ἡ δρμή, τὸ πάθος. — μέγα πτίμπλαντο = ἔγειμισαν πολύ, ἔφούσκωσαν. — φρένες = κυρίως τὸ διάφραγμα καὶ γενικώτερον ἡ ψυχή. — φρένες δμφιμέλαιναι = ψυχὴ μαύρη τριγύρω, δλόμαυρη. — ὅσσε = οἱ δυὸς ὁφθαλμοί. — οἱ = αὐτῷ. — λαμπετάω = λάμπω. — ἐκτιην· δυϊκ. ὑπεροσυντελ. τοῦ Φέρ(ο)ικα = δμοιάζω. — **Κάλχαντα πρώτιστα: ἀσύνδετον διὰ τὴν δργὴν τοῦ βασιλέως. — **κάκ' ὅσσόμενος** = προσβλέπων ἀγρίως (ὅσσε).**

106 - 115: — **οὐ πώποτε** = οὐδέποτε ἔως τώρα. — **τὸ κρήγυνον** = κάτι ποὺ νὰ εἶναι καλόν. — **ἐστὶ τοι φίλα** = προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ ἀπροσώπ.: ἐστὶ σοι φίλον = ἀγαπᾶς, σοῦ ἀρέσει. — **ἐσθλὸς** = καλός. — **ἐτέλεσας** = ἔκαμες νὰ ἐκπληρωθῇ. — **καὶ νῦν** = ἐπίσης τώρα. — **ἐν Δαναοῖσι** = ἐν τῇ συνελεύσει τῶν Δαναῶν. — **θεοπροπέω** = λέγω θεοπροπίας, ἔρμηνεύω τὰ θελήματα τῶν θεῶν. στ. 87. — **ἀγορεύεις** = λέγεις ἐπισήμως. — **ώς δὴ** = δι τῇθεν. — **σφίν** = τοῖς Δαναοῖς. — **τεύχω** = κάμνω, προξενῶ. — **κούρης Χρυσηΐδος** = τῆς νεαρᾶς θυγατρὸς τοῦ Χρύσου. — **καὶ γὰρ ὅα** = διότι ἀληθῶς. — **προθέρβουλα** = προτιμῶ (ἐν τῷ β' συνθετ. τὸ θέμα τοῦ βούλομαι). — **κουρειδίη ἀλοχος** = νόμιμος σύζυγος. — **ἔθεν** = αὐτῆς. — **τὸ δέμας** = ἡ κορμοστασιά. — **ἡ φυὴ** = αἱ

φυσικαὶ γραμμαὶ καὶ κινήσεις τοῦ σώματος, ἥ χάρις. — **οὕτ' ἄρα φρένας** = οὕτε ἀλήθεια εἰς τὸν νοῦν. — **ἔργα** = ἔργογχειρα.

116 - 120: — **καὶ ὅς**: παρὰ τὰ χαρίσματα τῆς Χρυσηΐδος καὶ τὴν προτίμησίν μου εἰς αὐτήν. — **πάλιν δόμεναι** = ἀποδοῦναι. — **ἢ ἀπολέσθαι** = παρὰ νὰ χάνεται, καὶ ὅχι νὰ χάνεται. — **αὐτάρ** = ἐναντ. = ἀλλά. — **τὸ γέρας** = τὸ τιμητικὸν δῶρον. — **οἶος** = μόνος. — **ἔω· ὅ.** — **ἐπει οὐδὲ** **ἔσοικε** = διότι δὲν ἀρμόζει κάν. — **λεύσσω** = βλέπω, κυττάζω (λευκός, λυχ). — **δ** = δτι. — **μοι·** δοτικ. ἀντιχαριστική. — **ἔρχεται ἀλλη** = πηγαίνει εἰς ἄλλον, ἄλλον.

121 - 129: — **ποδάρης** = ταχύπους (ποὺς + ἀρκέω). Πάντοτε εἰς τὴν φράσιν ποδάρης δῖος Ἀχιλλεύς. — **κύδιστε** = πανένδοξε (κύδος = δόξα). — **φιλοκτέανος** = φιλοκερδής, πλεονέκτης (φιλ. + κτέανον = κτῆμα). — **πᾶς γάρ** = δό γάρ αἰτιολογεῖ τὴν λανθάνουσαν ἀντίρρησιν τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς ἐὰν ἔλεγε: τοῦτο δεν γίνεται, διότι πᾶς... — **μεγάθυμος** = μεγαλόψυχος. Προβλ. μεγαλήτωρ. — **οὐδέτε** = καὶ οὐδόλως. — **ἴδμεν** ἵσμεν. — **ξυνήγα** = κοινὰ λάφυρα δλου τοῦ στρατοῦ (ξυνός = κοινός). — **κείμενα** = βαλμένα κατὰ μέρος, προωδισμένα πρὸς διανομήν. — **τὰ μὲν...** τὰ = ὅσα βεβαίως... ταῦτα. — **ἔξεπράθομεν** = ἀπεκτήσαμεν ἀπὸ κυριευθείσας πόλεις. Βραχυλογικῶς ἀντί: ἐκπέρσαντες πόλεις ἐκ πολίων ἐλάβομεν. — **δέδασται** = δατέομαι = μοιράζομαι. — **Ιαούς** = ὑποκμ. τοῦ ἐπαγγέλματος. — **παλλίλογα ταῦτ' ἐπαγγέλματον** = νὰ τὰ συγκεντρώσουν πάλιν πρὸς νέαν διανομήν. — **θεῷ** = κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ. — **προῖημι** = ἀφίνω, στέλλω. — **ἀπότινω** = πληρώνω, ἀμείβω. Προβλ. τίνω A 42. — **αἱ οὐ ποθι** = ἐὰν ἵσως. — **δῶσιν** δῶ. — **πόλιν Τροίην** = τὴν Τρωϊκὴν πόλιν, ἵνν. τὸ Ἰλιον. — **ἔϋτείχεος** = καλοτειχισμένος, δχνός. — **ἔξαλαπάξω** = κυριεύω καὶ διαρπάζω πόλιν.

130-147: — **ηρέων** A 102. — **μηδὴ οὐθιώς** = ὅχι δὰ ἔτσι. — **ἄγαθδς περ ἐὼν** = παρὰ τὴν ἔξαιρετικήν σου ἀνδρείαν. — **θεοείκελος** = ὅμοιος μὲ θεὸν (θεὸς + εἰκελος). — **μη κλέπτειν δῶ** = μὴ σκέπτεσαι νὰ μὲ ἀπατήσῃς. — **οὐδὲ παρελεύσεις**: παρέχομαί τινα = προσπερνῶ κάποιον, ξεγελῶ. Εἰς λαϊκὴν ἔκφρασιν «δὲν θὰ μοῦ τὴν καταφέρῃς». — **ἢ ἐθέλεις** = ἀλήθεια θέλεις. — **δφρα ἔχης** = ἵνα ἔχῃς, νὰ ἔχῃς. — **αὐτός·** τοινίζει τὸ ὑποκείμ. τοῦ ἔχης = σὺ διὰ τὸν ἑαυτόν σου νὰ ἔχῃς. — **αὐτάρ** = ἀντιθετ. — **αὐτιώς** = ἔτσι. — **ῆμαι** = καθημαι. — **δεύομαι** = στεροῦμαι (δέομαι). — **κέλεσαι**. A 74. — **εἰ μὲν δώσουσιν** θὰ νοηθῇ ὡς ἀπόδοσις καλῶς ἔχει. — **δρσαντες κατὰ θυμὸν** = ἵκανοποιοῦντες τὴν ψυχήν μου, ο. ἀραρίσκω —

προσαρμόζω. — δπω; ἔσται· πλγ. ἐρώτησις. — **ἀντάξιοι**· ἐνν. ἔκείνου τὸ δποῖον χάνω. — ἔγώ δὲ=ἔγὼ πάντως. — **ἔλωμαι** ο. αἰδοῦμαι=λαμβάνω. ‘Υποτακτ. μετὰ τοῦ κὲν ἴσοδυναμεῖ μὲ μέλλοντα δριστικῆς. Σειρὴ λέξ.: ἔγὼ δὲ ἵων αὐτός κεν ἔλωμαι ἢ τεὸν γέρας ἢ Αἴαντος. — **τεδς**=σός. — **ᾶξω ἐλών**· ταύτολογία πρὸς τὸ ἔλωμαι ἵων. — **κὲν κεχολώσεται**· τὸ κὲν ἐκφράζει τὴν πιθανότητα τοῦ πράγματος. ‘Ο τετελ. μέλλων ἀντὶ ἀπλοῦ χολώσεται. — **ὄν κεν ἴκωμαι**=ἔκείνος εἰς τὸν δποῖον θὰ ἔλθω. ‘Εξακολουθεὶ διὰ τοῦ κὲν νὰ δηλώνται ἡ πιθανότης. Δηλ. ἀν συμβῇ νὰ μοῦ ἀρνηθῆτε ἄλλο γέρας, τότε θὰ γίνουν δλα αὐτά. — **ἢ τοι**=βεβαίως, δπωσδήποτε. — **μεταφράζομαι**=σκέπτομαι κατόπιν. — **αὗτις**=ἄλλην φοράν. — **ἄγε**· παρακαλευσμ.=ἐμπρός. — **ἔργοσμεν**· ἀντὶ ἔργωμαν. Τὸ ο. ἐργύω=καθελκύω. — **ἀλς - ἀλδς**=θάλασσα. — **ἔρετης**=κωπηλάτης. — **ἔπιτηδες**=ἔπιμελῶς. Τὸ ἐπίσιρ. δηλώνει διι ἡ ἐκλογὴ τῶν ναυτῶν πφέπει νὰ γίνη μὲ προσοχῆν. — **ἄγειρομεν... φείμεν...** βήσομεν· ὑποτακτ. ἀντὶ ἀγείρωμεν=Ἄς συλλέξωμεν, θῶμεν, ἀνὰ βήσομεν=Ἄς ἐπιβιβάσωμεν. — **ἀρχδς**=ἀρχηγός. Κατγομ. — **βουληφόρος**=μέλος τῆς βουλῆς τῶν γερόντων, ἐπίσημος (βουλὴν+φέρω). — **ἥδ=ἢ.** — **ἐκπλαγος**=φοβερός (ἐκπλαγος, ἐκπλαγῆναι). — **ἐκάεργος**=δ κατὰ βούλησιν ἐνεργῶν. ‘Επίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος. — **ἰερὰ ὁέζω**=τελῶ θυσίας· ὁέζω=πράττω (ὅρκτης).

β) — Συγχριτικὸν τοῦ κακός : **χερείων**.

— ‘Ο σύνδεσμος διι : **ὅ**.

— *N^o* ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **δόμεναι, σῶν, ἐμ-μεναι, δώωσι, ἔθεν, ἔω, ἔδμεν, πολίων.**

γ) — **εὐρὺ κρείων** : ‘Η ἐπικράτεια τοῦ Ἀγαμέμνονος ἔξετείνετο εἰς μέγα μέρος τῆς Πελοποννήσου. Περιελάμβανε τὰς Μυκήνας, τὴν Κόρινθον, τὴν Σικυῶνα, τὴν Πελλήνην, τὸ Αἴγιον καὶ ἐντὸς τῆς πε-ριοχῆς αὐτῆς ἄλλας πόλεις (B 569 - 575). ‘Εκτὸς δὲ τούτου δ βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν ὡς ἡγεμῶν τοῦ μεγαλυτέρου κράτους ἥσκει μεγάλην ἐπιφ-ροὴν ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς λοιπῆς Ἐλλάδος, δι' ὅ καὶ λαμβάνει τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Τοκινῆς ἐκστρατείας. — **φρένες δαμφιμέλαιναι**: ‘Η ἐφρασίς δηλώνει τὴν ἔντασιν τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἡ δποία συντελεῖ εἰς τὸ νὰ πλημμυρίσουν αἱ φρένες του ἀπὸ σκοτεινὸν αἷμα.

Ἐξωτερικῶς δὲ περιγράφει ὁ ποιητὴς θαυμάσια τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὁργῆς αὐτῆς μὲ τὴν παρομοίωσιν, ὅτι οἱ ὀφθαλμοί του ὁμοίαζον μὲ λάμπουν πῦρ.—**μάντι κακῶν**: Καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὁ Κάλχας ἐμάντευσε δεινὰ διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. Ὅταν εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ στόλος τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν Αὐλίδα καὶ ἔνεκα νηνεμίας δὲν ἦδύνατο ν' ἀποπλεύσῃ, ὁ περίφημος μάντις ἐπέβαλεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ θυσιάσῃ τὴν πρωτότοκον κόρην του Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ ἔξιλεωθῇ ἡ θεὰ Ἄρτεμις, εἰς τὴν δύοίαν κάποτε εἶχεν ἀσεβήσει ὁ Ἀγαμέμνονος.—**οἵκοι ἔχειν**: Κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς ὁ οἰκοδεσπότης ἤδυνατο νὰ ἔχῃ πλὴν τῆς νομίμου συζύγου του, τῆς κουριδής ἀλλού, καὶ ἄλλας γυναικας.—**Κλυταιμήστρα**: Ὅτι δίδυμος ἀδελφὴ τῆς Ἐλένης, θυγάτηρ τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως τῆς Σπάρτης, καὶ τῆς Λήδας.—**οὕτ' ἀρ φρένας οὔτε ἔργα**: ἡ ἀξία μιᾶς γυναικὸς ἐκτιμᾶται ὅτι μόνον ἀπὸ τὰ σωματικὰ χαρίσματα (δέμας καὶ φυὴν) ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ἀρετὴν (φρένας) καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ καλαισθησίαν εἰς τὰ γυναικεῖα ἔργα.—**τὰ μὲν πολίων ἔξεπράδομεν**: Κατὰ τὴν μακροχρόνιον πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου οἱ Ἀχαιοὶ ἐπεχείρουν καὶ ἄλλας ἐπιδρομὰς εἰς παραλίους μάλιστα πόλεις, τὰς δύοις ἐκνούσεων καὶ ἔλεηλάτουν. Ἀπὸ τοιαύτας ἐπιχειρήσεις ἀπεκόμιζον λάφυρα, κοινὸν κτῆμα ὅλου τοῦ στρατοῦ (ξυνήγα). Μεταξὺ τῶν λαφύρων κατελέγοντο καὶ εὐγενεῖς γυναικεῖς, τὰς δύοις κατὰ τὴν διανομὴν ἔδιδον εἰς τοὺς ἡγεμόνας ὃς ἔξαιρετον δῶρον (γέρας).—**ἔντείχεον πόλιν**: Τὸ τεῖχος τοῦ Ἰλίου ἦτο τόσον δχυρόν, ὥστε ἐπιστεύετο ὅτι εἴχον οἰκοδομήσει τοῦτο θεοί. Τὸ γεγονός ἄλλως τε ὅτι τὸ Ἰλίον ἀντέσχεν ἐπὶ δέκα ἔτη εἰς τὰς ἐφόδους τῶν Ἀχαιῶν μαρτυρεῖ ὅτι πράγματι ἡ πόλις ἦτο ἰσχυρότατα ὠχυρωμένη (Βλ. εἰκ. 3).—**Ἄλας**: Υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος βασιλεὺς τῆς Σαλαμῖνος ἦτο δ δεύτερος κατὰ τὴν ἀνδρείαν ἥρως μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τοῦ δύοισον ἦτο καὶ ἐξάδελφος, διότι ὁ Τελαμὼν καὶ ὁ Πηλεὺς ἦσαν ἀδελφοί.—**νῆα μέλαιναν**: λέγονται οὕτω τὰ πλοῖα, διότι συνήθως εἶχον βαθὺ χρῶμα προσδιδόμενον εἴτε διὰ βαφῆς ἢ δι' ἐπαλείψεως πίσσης. Εἰς ἔνα ναυτικὸν λαόν, ὅπως ἦσαν οἱ Ἑλλήνες, ἔκαμεν ἐντύπωσιν κάθε λεπτομέρεια σχετικὴ μὲ τὸ χρῶμα καὶ μὲ τὴν κατασκευὴν τῶν πλοίων. Ὁ Ὁμηρος ἐκφράζει αὐτὰ μὲ ποικιλώτατα ἐπίθετα: κνανόπρωφοι, φοινικοπάρηοι, μιλτοπάρηοι, ἐνσελμοι, ὀλύποροι κ. ἄ. —**εἰς δῆλα δῖαν**: ἡ θάλασσα χαρακτηρίζεται ὡς θεϊκὸν στοιχεῖον λόγῳ τῆς ἀπεραντοσύνης της. Κάθε μέγια καὶ ἄγνωστον θεωρεῖται συγγενὲς πρὸς τοὺς θεούς.—**βουληφόρ-**

ρος: μὲ τὸ ἐπίθετον αὐτὸ δρίζονται οἱ εὐγενεῖς, οἵτινες συσκέπτονται μετὰ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν κοινῶν καὶ ἐκφράζουν ἐπ' αὐτῶν γνώμην.

— **Ίδομενεύς:** Βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διαχειριμένους ἀρχηγοὺς τῆς Τρωϊκῆς ἐκστρατείας.

στ. 148-187

a) 148-160: — **ἰ πόδρα =** μὲ λοξὸν ἄγριον βλέμμα (ἕπο + φίς). **δράκ-δέρκομαι.** — **Ἐπίδρ.—πόδας; ὁκύς.** A 84. — **ὦ μοι:** ἐπιφών. ἀγανακτήσεως. — **ἐπιειμένος =** ἐνδεδυμένος φ. ἐπὶ ἔννυμαι, ἐφέννυμαι. — **κερδαλεόφρων =** δ ἐπιζητῶν τὸ κέρδος (κερδαλέος + φρήν). — **πρόφρων.** A 77. — **τοὶ ἔπεσιν:** σοὶ τοῖς λόγοις = εἰς τοὺς λόγους σου. — **ὅδὸν ἐλθέμεναι =** νὰ μεταβῇ εἰς τινα ἀποστολὴν δηλ. πρεσβείαν, ἐνέδρουν κ.τ.τ. — **Ἴφι:** A 38. — **οὐ γὰρ ἔγω:** δ γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν ὑπονοούμενην σκέψιν τοῦ Ἀχιλλέως, δι τὸ πρῶτος αὐτὸς δὲν θὰ ὑπακούῃ εἰς τὸ ἔξῆς τὸν Ἀγαμέμνονα. — **ἔνεκα Τέρῳ μαχησόμενος =** μὲ τὸν σκοπὸν νὰ πολεμήσω τοὺς Τρῶας — **αἰχμητής =** δ χειριζόμενος δεξιῶς τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος, πολεμιστής. — **οὐ τι =** οὐδόλως. — **αἴτιός εἰμι τινι =** βλάπτιω, ἀδικῶ τινά. — **ἐλαύνω =** ἀπάγω. — **οὐδὲ μὲν ἵππους:** δ μὲν βεβαιωτικός. — **ἐριβᾶλλαξ =** γῆ ἔχουσα μεγάλους βώλους χώματος, εὔφροος (ἐρι (ἐπιτ.) + βᾶλλαξ). — **βωτιάνειρα =** γῆ τρέφουσα ἄνδρας, τροφὸς ἡρώων (βόσκω, βώτωρ + ἀνήρ). — **δηλέομαι =** βλάπτω (δηλητήριον). — **ἐπεὶ η =** διότι ἀλήθεια. — **οὐρεα σκισεντα =** σκιερά, ἄγρια βιουνά. — **θάλασσα ηκήσσα =** ἥχοῦσα ἀκαταπαύστως, πολυτιάραχος. — **σοι· η ἀντων.** τίθεται μὲ ἔμφασιν πρὸ τοῦ ἄμερος ποσόμεθα. — **μέγα ἀναιδεῖς =** ἀναιδέστατε. — **τιμὴν ἀρνύμενοι =** ἐπιδιώκοντες νὰ λάβωμεν ἐκδίκησιν. — **Μενελάω σοι· τε· δοτ. χαροιστ.** — **κυνῶπα·** μόνον εἰς κλητ. = ποὺ ἔχεις ὅμματα κυνός, ἀναιδέστατε. — **πρὸς Τρώων =** ἀπὸ τοὺς Τρῶας. — **μετατρέπομαι =** στρέφω πρός τι, προσέχω κατί. — **τῶν οὐ τι μετατρέπη =** αὐτὰ διόλου δὲν τὰ λαμβάνεις ὑπ' ὅψιν. — **ἀλεγίζω =** φροντίζω, ἐνδιαφέρομαι.

161-171: — **καὶ δὴ =** καὶ ἵδού, καὶ δρίστε. — **αὐτός:** προσδιορ. τὸ ὑποκρ. τοῦ ἀφαιρήσεσθαι. — **ὦ ἔπι· ἐπὶ φ =** πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ δποίουν. — **μογέω =** κοπιάζω, κουρδάζομαι. — **νίες Ἀχαιῶν =** οἱ Ἀχαιοί. Προβλ. νεοελ. τὰ Ἑλληνόποντα = οἱ Ἑλληνες στρατιῶται. — **οὐ μὲν ἔχω =** δὲν ἔχω ἄλλως τε. — **ἔντι ναιόμενον =** κατοικουμένην ἀπὸ ἐκλε-

κτοὺς κατοίκους, εὐτυχῆ καὶ πλουσίαν εἰς λάφυρα. — **πτολίεθρον** = κάποιαν πόλιν. — **πολυάξ** = προκαλῶν πολλὴν ταραχήν, δρμητικός. — **διέπω** = διευθετῶ, διεξάγω. — **ἀτάρ** = ἐν τούτοις. — **δασμὸς** = διανομὴ λαφύρων. — **τὸ γέρας** = τὸ καθιερωμένον τιμητικὸν δῶρον. — **ὅλιγον τε φίλον τε** = μικρόν, ἀλλὰ ἀρκετὸν δι' ἔμε. — **ἐπεὶ κε** = δοσάκις. — **κάμνω** = κονδράζομαι. Μετὰ κατηγορ. μετοχῆς. — **νῦν δέ τὸ δὲ ἐναντιωμ.** — **ἐπεὶ η·** Α 156. — **φέρτερον** = καλύτερον. — **ἴμεντ'** λέγαν. — **κορωνίς** μόνον εἰς τὴν ἔκφρ. **ηνοὶ κορωνίσι** = πλοῖα μὲ τοξειδῆ ἄκρα. — **σ(οι)** = πρὸς χάριν σου. — **δῖω** = σκέπτομαι, εἶμαι διατεθειμένος. — **ἄτιμος** = περιφρονημένος. — **τὸ ἄφενος** = ἀγαθά, περιουσία (ἄφνειός = πλούσιος). — **ἀφύσσω** = σωρεύω.

172-187 : — **φεῦγε μάλα** = μάλιστα, νὰ φύγῃς. — **ἐπέσσυνται οἳμ**. ἐπισεύομαι = σπεύω, ἐπιθυμῶ. — **λίσσομαι·** Α 15. — **οὐ κε τιμήσουσι** τὸ κὲ μετὰ μέλλοντος ἔκφράζει τὸ δριστικόν. — **μητίετα** = σύμβουλος, πάνσοφος (μῆτις, μητίομαι). Ἐπίθετον τοῦ Διός — **ἔχθιστος** = μισητότατος. — **διοτρεψής** = ὁ παρὰ τοῦ Διὸς τραφεῖς, εὐγενής. Ἐπίθ. βασιλέων. — **καρτερός** κρατερὸς = ἴσχυρός. — **θεός πον** = κάποιος θεὸς νομίζω. — **σῆς - σαις** — **Μυρμιδόνεσσιν** = εἰς τὴν χώραν τῶν Μυρμιδόνων. — **ἀλεγίζω·** Α 160. — **δῆμοιαι** = ἀνησυχῶ. — **κοτέω** = εἶμαι θυμωμένος (κότος Α 82). — **δέ τοι** = μάλιστα. — **ἄς** = ἀφοῦ. — **τὴν μὲν πέμψω** = βεβαίως θὰ τὴν στείλω. — **κ(ε) ἄγω** = ἀντὶ ἄξω. — **ἡ κλισήν** = ἡ σκηνὴ (κλίνω). — **φέρτερος** = ἀνώτερος. — **στυγέω** = ἀποστρέφομαι, ἀποφεύγω. — **φάσθαι ἵσον ἐμοί.** = νὰ λέγῃ ὅτι είναι ἵσος μου. — **δμοιωθήμεναι** (ἐμοί) **ἄντηγ** = νὰ παραβάλλεται ἀναφανδὸν μὲ ἐμένα.

β) — Χρῆσις ἐνεργητικοῦ τύπου τοῦ οἴομαι: **δῖω.**

— Σχηματισμὸς τοῦ νίδος κατὰ τὰ τριτοκλ. **υῖες**

— **Ν' ἀραγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις:** **μητίετα, σέθεν, φάσθαι, αἰχμητάων, καρτερός.**

γ) — **ἀναιδείην ἐπιειμένε:** 'Η δογύλη αὐτὴ ἔκφρασις τοῦ Ἀχιλλέως ἔχει ἀκριβεστάτην καὶ λεπτοτάτην ἔννοιαν. 'Ο ἐνδεδυμένος τὴν ἀναιδείαν φανερώνει αὐτὴν εἰς ὅλας του τὰς πράξεις, δπως ὁ καθεὶς ἔχει φανερὰ τὰ ἐνδύματά του. — **οὐ γάρ ἐμὰς βοῦς ἥλασαν . . .** Συχνοτάτη αἰτία πολέμου κατὰ τοὺς ἡρωίκους χρόνους ἦτο ἡ διαρπαγὴ

βοσκημάτων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν. Ἐὰν οἱ ὑφιστάμενοι τὴν ἐπιδρομὴν κατώρθωνται νὰ διασώσουν τὰς πόλεις των, ἐπεχείρουν κατόπιν πόλε-
μον ἐκδικήσεως.— **Φθία**: Λέγεται ἡ χώρι ταῦτα πόλεις τῶν Μυρμιδό-
νων ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅπου ἔβαισπενεν διατῆρος τοῦ Ἀχιλλέως Πηλεύς.—
οὐρα σκιζεντα: ‘Υψηλὰ καὶ δύσβατα τὰ Θρακικὰ καὶ Μακεδονικὰ
ὅρη χωρίζουν τὴν χώραν τῶν Τρώων ἀπὸ τὴν χώραν τοῦ Ἀχιλλέως.
Τὸ ἐπίθετον σκιζεντα δρῖζει τὴν σκοτεινὴν ὄψιν τῶν βουνῶν, τὰ δποῖα
καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση.— **τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοὶ τε**:
‘Η Τρωϊκὴ ἐκστρατεία εἶχε τὸν χαρακτῆρα τιμωρίας ἐπιβαλλομένης εἰς
τοὺς Τρώως, διότι προσέβαλον τὴν τιμὴν τῶν Ἀτρειδῶν διὰ τῆς ἀρ-
παγῆς τῆς Ἐλένης.— **δλίγον τε φίλον τε**: ‘Η ἔκφρασις αὕτη, ὅπως
καὶ ἡ ἐν Ὁδυσσείᾳ «δόσις δλίγη τε φίλη τε» (ζ 208) ἔχει καταστῆ πα-
ροιμώδης.— **μητίετα Ζεύς**: ‘Ο μέγιστος τῶν θεῶν χαρακτηρίζεται
ἀπὸ τὸν Ὅμηρον δχι μόνον ὡς κύριος τῶν φυσικῶν δυνάμεων (νεφε-
ληγερέτα, ἐργάδου πος, κελαινεφής), ἀλλὰ καὶ ὡς θεὸς μὲν ἡθικὰς καὶ πνευ-
ματικὰς ἰδιότητας. Τοιαύτας ἔκφραζουν τὸ συχνότατον τοῦ Διὸς ἐπίθε-
τον πατήρ ἀρδῷτε τε θεῶν τε καὶ τὸ ἐδῶ ἀναφερόμενον μητίετα.— **Βρι-
σητες**: Είναι ἡ κόρη τοῦ Βρισέως αἰχμαλωτισθεῖσα κατὰ τὴν ἀλωσιν
τῆς Λυρνησσοῦ.

στ. 188 - 222.

α) 188 - 201: — **τὸ ἄχος**=λύπη, ἀγανάκτησις.— **ἐν στήθεσσιν**
οἱ=μέσα εἰς τὸ στήθος του.— **τὸ ἥτοε**=ἡ καρδιά.— **λάσιος**=μαλ-
λιαρός.— **διάνδιχα**=κατὰ δύο τρόπους (διὰ ἀνά-δίχα).— **μερμηρίζω**=
διαλογίζομαι (μέρο- μεριμνα): διάνδιχα μερμηρίζω=είμαι μὲ δύο γνώ-
μας, ἀμφιταλαντεύομαι.— **φάσγανον**=ξίφος (ἀντὶ σφάγανον, σφάζω).—
ἐρύομαι=σύρω, ἔλκυώ.— **ἐρύω** Α 141.— **ἀνίστημι**=ἔγειρω τινὰ ἀπὸ
τὴν θέσιν του. Ἐδῶ: νὰ τοὺς σηκωσῃ καὶ νὰ τοὺς διαλύσῃ.— **δ δέ** ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τὸ τοὺς μέν.— **ἐναρπίζω**=φονεύω.— **ἐρητύω**=ἀναχαι-
τίζω, συγκρατῶ.— **ῆσος**=ἔως.— **δρμαίνω**=ἀνακινῶ κατὰ νοῦν (δρ-
μάω).— **κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν**=ἐνῷ ἐταλαντεύοτο μεταξὺ σκέ-
ψεως καὶ πάθους.— **ἔκλετο**=ἥρισε νὰ σύρῃ.— **δ κολεός**=θήκη τοῦ ξί-
φους.— **ῆλθε δέ** τὸ δέ ἐναντιωμ.=ἡλθεν διμως.— **πρὸς ἦκε** ο. προτίημι=
ἔκπεμπω, ἀποστέλλω.— **δμᾶς**=δμοίως, ἔξισον.— **κήδομαι** Α 56.—
δπιθεν=δπισθεν.— **οἰος** Α 118.— **θαμβῶ**=ἐκπλήττομαι.— **μετὰ**
τρέπομαι=στρέφω δπίσω.— **ἔγρω**=ἀνεγνώρισε.— **δεινώ** κατηγ. τοῦ

δόσε. — δόσε. A 104. — φάανθεν· ἔφανθησαν = ἡστραψαν. — μιν = αὐτήν. Συναπτ. τῷ προσηγόρῳ.

201 - 214. — τίτιες τίτιοτε = διατὶ λοιπόν. — αὗτε = πάλιν. — αἰγίοχος = δικαστῶν τὴν αἰγίδα. Ἐπίθ. τοῦ Διός. — εἰλήκλουσθας· ἐλήκλυνθας. — τὸ τέκνος = τὸ τέκνον. — ἥ = μήπως. — ψύχρις = ὑπεροψία, αὐθαιρεσία. — ἐκ ἐρέω τοι = θὰ σου βεβαιώσω. — τελέεσθαι = δι τὸ πραγματοποιηθῆ. — ἥς· κιητ. — ὑπεροπλίνη = ὑπεροψία, θρασύτης (ὑπέροπλος) — τάχα ποτέ = γρήγορα κάποτε. — θυμόδος = ψυχῆ, ζωῆ. — γλαυκῶπις = ἔχουσα σπινθηροβιολούντας διφθαλμοὺς (γλαυκὸς = στιλπνὸς + ὀπ.). — τεόν· σὸν. — ἄγε λῆγε = ἔλα παῖσε. — πίθηαι· πίθομαι πείθομαι. — ὁς ἔστεται περ = ὅπως βεβαιώς θὰ γίνῃ. — ἐξερέω. A 204. — τετελεσμένον ἔσται = θὰ ἐκπληρωθῇ. — καὶ τοῖς τόσα = ἀκόμα καὶ τοιπλάσια. — παρέσσεται τοι = θὰ ἔλθουν κοντά σου, θὰ σου δοθοῦν. — ἵσχομαι = συγκρατοῦμαι. — ἥμεν = εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὴν Ἡραν.

215 - 222. — μὲν = βεβαιώς. — σφωτερον ἔπος = τὴν ἐντολὴν ὑμῶν τῶν δύο (σφωτὲ δυέν. τοῦ σὺ). — εἰρύσσασθαι· ἐρύθομαι = σφέω, φυλάττω. — κεχολωμένον περ = ἐναντ. μετοχ. — ὥς = οὔτως. — ἐπιπείθομαι = ὑπακούω. — τ(ε) ἔκλυνον· ἀδό. γνωμ. Τὸ τέ συγάπτει στενότερον τὰς δύο ἐννοίας: ἡ ὑπακοὴ πρὸς τὸν θεοὺς ἔχει ὡς βέβαιον ἀποτέλεσμα νὰ εἰσακούουν καὶ οἱ θεοὶ τὰς δεήσεις μας. — κλύω. A 37. — ἥ = εἴπε· οῆμα ἥμι (Λατ. aio). — ἥ κάωπη = ἡ λαβή. — σχέδε· ἔσχε· ἔχω = κρατῶ. — ἄψ = ὀπίσω. — ὁσε· ὀλθῶ. — οὐδ' ἀπίθησεν = ὑπήκουσε. Σχῆμα λιτότητος. — βεβήκει· δ ὑπεροστλ. δηλοῦ τὴν ταχεῖαν ἔξαφάνισιν τῆς Ἀθηνᾶς. — μετὰ = μεταξύ. — δαίμονες = θεοί.

β) — Πατρωνυμικὸν τοῦ Πηλεὺς εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις: Πηλεύων, — ων, — ωνα.

— Χρῆσις παραλλήλων τύπων τοῦ ἔως: ἥος, εἶως.

— Ἐπικός τύπος τοῦ ὅπισθεν: ὅπιθε.

— Ἐπικοὶ τύποι τοῦ ὀνόματος Ἀθηνᾶ: Ἀθήνη, Ἀθηναίη.

— Κτητικὴ ἀντωνυμία ἐπὶ δύο κτητόρων δευτέρου προσώπου: σφωτερον.

— Ἐπικός τύπος τοῦ ἀορίστου τοῦ ἔχω: ἔσχεθον (ἔσχον).

— N^o ἀγαγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: φάανθεν, πίθηαι, ψύχρις, ὥς, τεόν, φάσγανον.

γ) — **ἔλκετο δ'** ἐκ κολεοῦ μέγα **ξίφος**: Ἀφοῦ ἀμφεταλαντεύθη ὁ Ἀχιλλεύς, κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν κοίσιμον οὐτὴν στιγμὴν ἐπεμβαίνει ἡ Ἀθηνᾶ.— **ῆλθε δ'** **Ἀθήνη**: Οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ συχνότατα ἐμφανίζονται εἰς τοὺς διηγοικοὺς ἥρωας, ἀόρατοι διὰ τοὺς ἄλλους, δύπος τώρα ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὸν Ἀχιλλέα, (οἷς φαινομένη) καὶ καθοδηγοῦν αὐτοὺς εἰς τὰς πράξεις των.— **ξανῆς κόμης**: Χαρακτηριστικὸν καλλονῆς διὸ ἄνδρας καὶ διὰ γυναικας ἔθεωρείτο ἡ ξανῆ κόμη καὶ γενικώτερον ἡ κόμη, ὡς εἰκάζομεν ἀπὸ τὰ ἐπίθετα, τὰ δποῖα χρησιμοποιεῖ δι ποιητής: ἐνπλόκαμος, ἐνκομος, κάρη κομώντες κ.ἄ.— **δεινώς οἱ δσσε φάντεν**: Εὔστοχώτατα δι ποιητής ξειρει ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν δεινήν ἀνταύγειαν τῶν ὅφθαλμῶν της, ἡ δποία πρὸ πάντων παρέλυσε τὴν κίνησιν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὸν ἔκαμενὰ καρτήση τὸ χέρι του.— **αἰγίλοχος**: Λέγεται οὕτως ὁ Ζεύς, διότι ὃς ἀσπίδα κρατεῖ αἰγίδα. Ἡτο δὲ ἡ αἰγίς θείον καὶ τρομερὸν δπλον, συμβολίζον τὴν θύελλαν καὶ τὴν ἔκρηξιν τοῦ κεραυνοῦ (καταιγίς).— **ἐπ' ἀργυρέη κώπη**: Αἱ λαβαὶ τῶν ξιφῶν ἥσαν ποικιλώταται κατὰ τὸ σχῆμα καὶ κατὰ τὴν διακόσμησιν, δύπος φαίνεται ἀπὸ τὰ ξίφη, ἀτινα ενρέθησαν εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τοιουτορόπως ἔχρησιμοποιούντο λαβαὶ ἔξι ἐλέφαντος, ἐκ χρυσῶν ἐλασμάτων καὶ ἄλλων πολυτίμων ἄλλων. Τὸ κυρίως ξίφος ἦτο ἀπὸ χαλκὸν (Βλ. εἰκ. 6), εἶχε μῆκος ἑνὸς περίπου μετρου, ἐφυλάσσετο ἐντὸς θήκης (τοῦ κολεοῦ) καὶ ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὄμου ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ διὰ λωρίου (τοῦ τελαμῶνος).

στ. 223 - 244

α) 223-232: — **ἔξαυτις**=ἐκ νέου.— **ἀταρηρός**=βίαιος, δριμύς.— **οἰνοβαρῆς**=βεβαρημένος ὑπὸ οἴνου, μεθυσος.— **κυνὸς ὅμματα ἔχων**· περίφρασις τοῦ κυνῶπα.— **θωρήσσομαι**=έτοιμάζομαι πρὸς μάχην (θώραξ) — **λόχος**=ἐνέδρα, ἐπικίνδυνος ἀποστολή.— **ἀριστεὺς**=ἡγεμών, ἀρχηγός.— **τιλῆναι**=τολμᾶν. Ὁ προκ. εἰς σημασίαν ἔνεστωτος.— **τό** ἵέναι λόγονδε.— **ἡ κήρῳ -ηρός**=ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου, ὁ θάνατος.— **εἰδεται**=φαίνεται.— **ἥ εἰρωνικῶς**=βεβαίως, ἀλήθεια.— **λώιον**· λῷον=καλύτερον, συμφερότερον.— **κατὰ στρατὸν**=εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ στρατοπέδου.— **δᾶρα**=γέρα.— **ἀποαιρεῖνθαι**· ἀφαιρεῖσθαι.— **ὅς τις**· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις =εἴτις...— **ἀντίον σέθεν**· ἐναντίον σου.— **δημοβίδρος**=ὅς κατατρώγων τὰ δημόσια, ἀρπακτικὸς (δῆ-

μος + βορά, βιβρώσκω). 'Ο κατ' ὁνομαστικὴν χαρακτηρισμὸς καὶ ἐν γένει ἡ ἀνακόλουθος κατασκευὴ τοῦ λόγου μαρτυρεῖ τὴν ἔξαψιν τοῦ 'Αχιλλέως.—**ἔπει** αἰτιολογεῖ τὸ δημοβόρος ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀνεκτικότητα καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ὑπηκόων του.—**οὐτιδανδς** = μηδαμινός, τιποτένιος.—**ῆ γάρ** ἐνν. ἄλλως· τούτεστιν: ἂν δὲν εἴχες οὐτιδανοὺς ὑπηκόους.—**ὕστατα**=διὰ τελευταίαν φοράν.—**λωβήσαιο ἀν**=θὰ ἔκαμνες ἀτιμίαν· *ρ.* λωβάομαι (λώβη).

233 244: —**ἔκ τοι ἔρέω**· Α 204. —**ἐπὶ**=πρὸς τούτοις, προσθέτως εἰς τὸν λόγον μου.—**τὸ μὲν**=τὸ δποῖον βεβαίως.—**δ ὅξος**=δ κλάδος.—**φύω**=φυτρώνω.—**τομὴ**=δ κορμὸς ἀπὸ τὸν δποῖον ἐκόπη (τέμνω).—**ἀναθῆλω**=θάλλω, βλαστάνω.—**περὶ**=τριγύρω.—**Ἐ**=αὐτὸ δηλ. τὸ σκῆπτρον.—**χαλκὸς**=τὸ δρειχάλκινον ἐργαλεῖον.—**λέπω**=ξεφλουδίζω (λεπίς).—**μὲν**=τοῦτο, τὸ σκῆπτρον.—**φορέω**=κρατῶ διαρκῶς (θαμιστ. τοῦ φέρω).—**δικασπόλος**=δ ἀπονέμων τὸ δίκαιον.—**αἱ θέμιστες**=οἱ νόμοι, ἡ γνῶσις τοῦ δικαίου.—**ἔργομαι**=σώζω, διαφυλάττω.—**πρὸς Διὸς**=κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διός.—**δ δὲ**=οὗτος δέ.—**ῆ ποτε**=ἀναμφιβόλως κάποτε.—**ποθὴ Ἀχιλλῆος ἔξεται**=θὰ ποθήσουν τὸν 'Αχιλλέα, θὰ αἰσθανθῶν τὴν ἀπουσίαν τοῦ 'Αχιλλέως (ῆ ποθῆ· παράλληλος τύπος τοῦ πόθος).—**ἄχρυνμαι**· Α 103.—**χραιμέω**· Α 28.—**εὗτι(ε)** **ἀν**=δταν.—**ὑφ Ἐκτορος** ποιητ. αἴτ. εἰς τὸ πίπτωσιν.—**ἀνδροφόνος**=δ φονεύων ἄνδρας, φονικός.—**ἔνδοθι**=μέσα σου.—**ἀμύσσω**=ξεσχίζω, σπαραγάττω (ἀμυχή).—**χωδμενος**· Λ 44.—**δ τ(ε)**· δς τε ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. Δηλ. θὰ θλίβεσαι σύ, διότι δὲν ἔτιμησες...—**τιω**=τιμῶ.

β) — Παράλειψις τῆς ἐκθλίψεως κατὰ τὴν σύνθεσιν: **ἀπδ-αἰρεῖσθαι.**

— N^o ἀραγγωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **εἰρύαται, μιν.**

γ) — **οἰνοβαρές**: 'Η ὑπερβολικὴ οἰνοποσία ἐθεωρεῖτο κακὸν καὶ διὰ τοῦτο δ 'Αχιλλεὺς ὀνειδίζει τὸν ἀντίπαλόν του μὲ τὸ ἐπίθετον αὐτό.—**μέγαν δρκον**: 'Ἐπίσημον δρκον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς συνήθεις διαβεβαιώσεις. Τοιοῦτος ἐπίσημος δρκος διὰ τοὺς βασιλεῖς ἦτο νὰ δρκισθοῦν εἰς τὸ σκῆπτρόν των.—**σκῆπτρον**: Σύμβολον ἀρχόντων καὶ ἐν γένει ἐπισήμων προσώπων. Οἱ ἄρχοντες τὸ ἐκράτουν πάντοτε (φορέοντι) εἰς τὰς δημοσίας συγκεντρώσεις, ἔκτάκτως δὲ καὶ οἱ διμιλοῦντες εἰς τὴν

ἀγνοηὰν ἐκράτουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀγορεύσεως σκῆπτρον, τὸ δποῖον ἔδιδετο εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ κήρυκος. Τὰ σκῆπτρα τῶν βασιλέων ἡσαν πολλάκις χρυσοποίικιτα (κατωτέρω: A 246). — **χαλκός**: Τὸ μέταλλον, τὸ δποῖον δ "Ομήρος λέγει χαλκὸν καὶ τὸ δποῖον χρησιμοποιεῖται εἰς ὅπλα καὶ σκεύη, ἵτο δρείχαλκος, ἐφ' ὅσον δ καθαρὸς χαλκὸς εἶναι ἀκατάληλος διὰ κατασκευὴν στερεῶν ἀντικειμένων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὁμήρου ἵτο γνωστὸς καὶ δ σίδηρος. — **δικαιοσύνης πρὸς Διὸς εἰργύαται**: Οἱ ἄνθρωποι τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων ἐπίστευον ὅτι δ βασιλεὺς ἔχει λάβει ἀπὸ τὸν Δία τὴν ἐντολὴν ν' ἀπονέμῃ τὸ δίκαιον, καὶ συγχρόνως τοὺς ἀγράφους τότε νόμους (τὰς θέμιστας), ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δποίων ἔδικαζε τοὺς ὑπηκόους του. — **Ἐκτορος ἀνδροφόβνοις**: 'Ο Ἐκτωρ ἵτο δ πρεσβύτερος νῦντος τοῦ βασιλέως Ποιάμου, δ ἀρχηγὸς τοῦ Τροϊκοῦ στρατοῦ. Ἀναφέρεται ἐδῶ διὰ πρώτην φοράν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἔξελιξιν τῶν ἐπεισοδίων τῆς Ἰλιάδος εἶναι ἀπὸ τὰ κύρια πρόσωπα τοῦ ἐποικ. Ὡς πολεμιστὴς καὶ ὡς ἄνθρωπος εἶναι ἡ συμπαθεστέρα μορφὴ τῆς Ἰλιάδος, καὶ διλαί του αἱ πρᾶξεις ἐμπνέονται ἀπὸ τὸν εὐγενὴ σκοπὸν νὰ σώσῃ τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ τὴν τιμὴν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Τροίας.

στ. 245 - 284.

α) 245 - 253 : — ποτὶ = πρὸς. Συναπτ. γαίη. — βάλλω = φύτω, θέτω. — ἥλος = καρφὶ τοῦ δποίου τὸ ἐπάνω πλατὺ μέρος κοσμεῖ τὸ σκῆπτρον. — πεπαρμένος φ. πείρω = διαπερῶ, καρφώνω (περόνη) — **ἥδυ-επῆς** = γλυκὺς εἰς τὴν δμιλίαν του. Ἐπίθετον τοῦ Νέστοος. — **ἀν(α)-δρούω** = ἀναπηδῶ, ἐγείρομαι ταχέως. — **λιγὺς - εῖα - ν** = δ ἔχων καθαρὸν φωνήν, εὔγλωττος. — **ἀγορητής** = φήτωρ (ἀγοράομαι). — **τοῦ ναὶ ἀπὸ γλώσσης** καὶ ἀπὸ γλώσσης τοῦ... — **γλυκιῶν** κτγρ. εἰς τὸ αὐδὴ. — **αὐδὴ** = δ δμιλία. — **τῷ** = κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του. — **μέροψ** = θνητὸς (μέρος = θάνατος). — **ἔφθιταο** φθίνω = παρέχομαι, χάνομαι. — **οἱ ἄμα** ἄμα οἱ = συγχρόνως μὲ αὐτὸν. — **τράφεν** ἥδε ἐγένοντο = ἐτράφησαν καὶ ἐγεννήθησαν. Σχῆμα πρωθιύστερον. — **ἡγά-θεος** = ιερώτατος (ἄγαν + θεός) — **μετὰ τριτάτοισιν** = ἐπὶ τῆς τρίτης γενεᾶς. — στ. 253 ὧς στ. 73.

254 - 273 : — ὁ πέποι: ἐπιφών. θλίψεως = πώ! πώ! — **ἥ** = ἀληθῶς. — **Αχαιὺς γαλη** κυρ. ἦ χώρα τῶν Ἀχαιῶν. — **Εδῶ** = δ λαὸς τῶν

Αχαιῶν. — **ἱκάνω**=φθάνω, ἐπέρχομαι. — **γηθέω**=χαίρω, εὐφραίνομαι (γαία, γάῖω, Λατ. *gaudeo*). — **κεχαροίστο**· ρ. **χαίρω**. — **σφῶτην**=διὰ σᾶς τοὺς δύο. Προβλ. A 216. — **μάρναμαι**=πολεμῶ. **Ἐδῶ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ νεοελληνικὸν τοπωνόμαι.** — **περὶ ἐστέ**=ὑπερέχετε. — **βουλὴν** κατὰ τὴν σκέψιν, τὴν πολιτικὴν σύνεσιν. Αἵτ. τοῦ κατά τι. — **ἀρείων**=καλύτερος, ἀνδρείτερος. — **διμιλῶ**=συναναστρέφομαι, σχετίζομαι. — **καὶ οἴγε**=καὶ αὐτοὶ ἐν τούτοις. — **ἀθερίζω**=δίδω δλίγην σημασίαν, περιφρονῶ. — **οὐ γάρ**· δ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀρείοσιν. — **ἴδωμαι**· ή ὑπικ. μὲ σημασίαν μέλλοντος. — **ποιμὴν λαῶν**=ἀρχηγός, ἡγεμὼν λαοῦ. — **ἀντιθεος**=ἀντιπαραβαλλόμενος μὲ θεούς, ἰσόθεος. — **ἐπιεικείος**=ὅμοιος. Προβλ. θεοείκελδς A 131. — **δῆ**=πράγματι. — **κάρτιστος**=κράτιστος=γενναιότατος· **καρτίστοις**=πρὸς γενναιοτάτους ἀντιπάλους. — **ἐπικρήτηντος**=δ ἐπὶ τῆς χθονός, δ ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρωπος. — **δ φῆρος**· **θῆρ**=θηρίον. — **δρεσκῆσαι**=κάτοικοι τῶν δρέων (*δρος* + κείμαι). — **ἐκπάγλως**· A 146. — **ἀπόλλυμι**=ἀφανίζω. — **τοῖσι μεθομέλεον**=μετὰ τοῖσιν δμήλεον. — **τηλόθεν**=μακρόθεν. — **ἀπίη γαία**=μακρονή χώρα. — **καὶ ἔμπατὸν**=ώς ἀνεξάρτητος ἡγεμών, μὲ τὸ ἴδικόν μου στράτευμα. — **κείνοισι**· συναπτ. μαχέοιτο· οημ. μαχέομαι· μάχομαι. — **βεοτίδες**=θυητὸς (μόρος, Λατ. *morts* - tis). — **καὶ μὲν**=καὶ ἐπὶ πλέον. Δηλ. ὅχι μόνον μ' ἐκάλεσαν ώς συμπολεμιστήν, ἀλλὰ ἤκουον καὶ τὰς συμβουλάς μου. — **βουλέων**· βουλῶν. — **ξύντεν**· **ξυνίεσαν**=ἔλαμβαναν ὑπ' ὄψιν.

274-284: — **Ὥμηες**· ὑμεῖς. — **ἀποαίρεο**· ἀφαιροῦ· A 230. Μετὰ δύο αἰτιατ.: κούρην τόνδε. — **ἄγαθὸς περ ἔών**· A 131. — **ῶς πρῶτα**=ἄφοῦ κατ' ἀρχὴν. — **γέρας**· κτιγρ. — **ἀντιβίην**=ώς ἐχθρός, μὲ πεῖσμα. — **ἔμμορε**· Προκι. τοῦ μείρομαι=λαμβάνω μέρος, ἔχω. — **κῦδος**· A 122. — **(ἐ)γένετο**=ἐγένησε, γενέομαι=γεννῶ. — **φέρτερος**· A 186. — **πλεστενοσιν**· πλείσμων. — **λίσσομαι**· A 15. — **Ἀχιλῆη**· συναπτ. τῷ χόλον=τὴν ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως δογήν σου. — **μεθίημι**=ἀφίνω, καταπαύω. — **δις μέγα**... Ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: δις πέλεται μέγα ἔρκος πολέμου κακοῖο πάσιν Ἀχαιοῖς. — **τὸ ἔρκος**=περίφραγμα, προσπύργιον (*εἴργω*). Μετφ. ἐπὶ ἔξοχων ἥρωών = ὑπερασπιστής. — **πέλομαι**=είμαι.

β) — Ιδιάζοντες τύποι συγκριτικῶν: **γλυκίων** (*γλυκύς*), **ἀρείων** (*ἀραθός*), **πλέονες** (*πολλοί*).

— **φ** ἀντὶ **θ** εἰς τὴν αἰολικὴν διάλεκτον: **φῆρ** ἀντὶ **θῆρ**.

— *N^o ἀραγγωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: ποτί, τρίτατος, κεχαροίατο.*

γ) — Νέστωρ: *Ἡτο υἱὸς τοῦ Νηλέως, βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ γηραιότερος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς, οἵτινες ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Τροίας.* *Ἄν λάβωμεν ὑπὸ δύψει τοὺς στίχ. 250-252, θὸς ἦτο περίπου 75 ἑτῶν.* Οἱ ὥραιοι διμηρικοὶ στίχοι 248-249 τὸν ἔξυμνον ὃς ὑπέροχον διμιλητήν. Μὲ τρεῖς φραστικοὺς τρόπους ἐκφράζει ὁ ποιητὴς τὴν θαυμαστὴν εὐφράδειαν τοῦ Νέστορος: ἡδυεπῆ τὸν χαρακτηρίζει διὰ τὴν ἐν γένει γλυκύτητα τοῦ λόγου του, λιγὸν διὰ τὸ κανονικὸν ὕψος τῆς φωνῆς καὶ διὰ τὴν καθαρὰν ἀρθρωσιν. Ἐπὶ πλέον δὲ μὲ τὸν φέοντα καὶ ἡχηρὸν στίχον 249 περιγράφει τὴν γοητείαν, ἵτις κατεῖχε τοὺς ἀκροατάς, ἐφ' ὅσον ὁ Νέστωρ ὡμίλει. — **εν Πύλῳ:** Τὸ βασίλειον τοῦ Νέστορος περιελάμβανε τὴν μέσην καὶ μεσημβρινὴν Ἡλείαν καὶ μέρος τῆς Μεσσηνίας. Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Νέστορος *Πύλος* δὲν ἔκειτο ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν τῆς Πύλου τῶν ἴστορικῶν χρόνων, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τεριφυλίας πρὸς νότον τοῦ Ἀλφειοῦ. — **Τρῷες μέγα κεν κεχαροίατο δυνῷ:** Συνετώτατα ὁ βασιλεὺς τῆς Πύλου ὑποδεικνύει εἰς τοὺς δύο ἐρίζοντας ἀρχηγούς, διὶς διαφωνίαι καὶ ἔξιδες μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ γίνονται πρὸς δύφελος καὶ πρὸς χαρὰν τῶν ἀντιπάλων. — **Πειρίθοον, Δρύαντα... Πολύφημον:** Οἱ ἥρωες οὗτοι ἀνῆκον εἰς τὸν θεσσαλικὸν λαὸν τῶν Λαπιθῶν, οἵτινες ἔγιναν περίφημοι διὰ τὸν πόλεμόν των ἐναντίον τῶν Κενταύρων. Ἰδιαιτέρως εἶναι γνωστὸς ὁ Πειρίθοος, ὅστις ὑπῆρξε καὶ φίλος τοῦ Θησέως καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν θῆραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου. Ἐπίσης ὁ Πολύφημος ἀναφέρεται ὡς εἰς ἐκ τῶν Ἀργοναυτῶν. — **Θησέα τ' Αἴγειδην:** Οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν δυοῖν, ὡς γνωστόν, ἥρως ἦτο ὁ Θησεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Αἴγεως, εἶχον παράδοσιν, διὶς ὁ Θησεὺς ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην τῶν Λαπιθῶν κατὰ τῶν Κενταύρων. — **φηρσὶν δρεσκώσιτι:** Πιθανώτατα ὑπονοοῦνται οἱ Κένταυροι, αἱ περιέργοι αὐταὶ διφυεῖς μορφαὶ τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας κατὰ τὸ ἥμισυ ἀνδρες καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἄποι. Οὗτοι διέμενον εἰς τὰ θεσσαλικὰ ὅρη (δρεσκῶν). Ὁ μῦθος ἀνέφερεν διὶς οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν Κενταύρων προσκληθέντες εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πειρίθου μετὰ τῆς Ἰπποδαμείας ἡθέλησαν ν' ἀπάσουν τὴν νύμφην καὶ ἄλλας γυναῖκας. Συνήφθη τότε μάχη μεταξὺ Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων. Τὸ θέμα τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα εἰς

τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν ποίησιν καὶ ἐπίσης εἰς τὴν ἐλληνικὴν τέχνην. Πλεῖστοι ἀρχαῖοι ναοὶ ἔκοσμοῦντο μὲ γλυπτὰς παιδαστάσεις τῆς κενταυρομαχίας (ἀετώματα ναοῦ Διὸς ἐν Ὄλυμπίᾳ, μετόπαι Παρθενῶνος, ζωφόρος Θησέου κ. ἄ.) — φ^{ων} Ζεὺς κύδος ἔδωκεν: Μεταξὺ τῶν σκηνητούχων βασιλέων δ' Ἀγαμέμνων εἶχε τὸ κύδος νὰ είναι ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας. Καὶ ἐφ' ὅσον δ' Ζεὺς τοῦ ἔδωσε τὸ ἔνδοξον τοῦτο ἀξίωμα, οἱ ἀλλοὶ ἡγεμόνες διφεύλουν νὰ σέβωνται τὰς θελήσεις του.

— Κρίνατε ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Νέστορος, ἐὰν ὀρθῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ δ' Ὁμηρος ἡδυεπῆ.

στ. 285-305.

α) 285-291: — στ. 285 ὡς Α 130. — ναὶ δῆ γε = ναὶ βεβιώως. — κατὰ μοῖραν = δοθῶς. — περὶ ἔμμεναι A 258. — κρατέειν = νὰ ἔχῃ ίσχύν — ἀνάσσειν = νὰ ἔξασκῃ βασιλικὴν ἔξουσίαν. — σημαίνειν = νὰ δίδῃ διαταγάς. — ἂ τινα οὐ πεισεσθαι = ὅτι κανεὶς δὲν θὰ τὸν ὑπακούῃ εἰς αὐτά, ἥτοι εἰς τὰς ἔγωγιστικὰς αὐτὰς ἀπαιτήσεις. — δῖος· οἰομαι. — αἰχμητῆς A 152. — τιθῆμι = καθιστῶ, κάμνω. — τούρνεκα = δι' αὐτὸν τὸν λόγον. — προσθένονται = ἐπιτρέπουσι. Πιθανῶς ἀντὶ προτιθέασι. — ὅνειδος = ὕβρις.

292-303: — ὑποβλήδην = διακόπτων αὐτὸν (ὑποβάλλω). — οὐτιδανδός A 231. — πᾶν ἔργον = εἰς πᾶν ἔργον, εἰς δλα. — ὑπείκω = ὑποχωρῶ. — ἄλλουσιν δὴ = εἰς ἄλλους οἰουσδήποτε. — ἐπιτέλλομαι = προστάζω. — μη γάρ = πάντως δχι. — δῖος A 170. — ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν = βάλε εἰς τὸν νοῦν σου. Συνήθης ἔκφρασις παρ' Ὁμήρῳ. — ἔγω γε οὐ μαχήσομαι χεροῦ = ἔγω, ὡς Ἀχιλλεύς, δὲν θὰ καταδεχθῶ νὰ ἔλθω εἰς κείρας. — μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες = μοῦ ἔπήρατε δ, τι μοῦ ἐδώσατε. — τῶν δὲ ἄλλων = ἐκ τῶν ἄλλων ὅμως, δηλ. λαφύρων. — ἀνελῶν οὐκ ἀν φέροις = δὲν θὰ σηκώσῃς τίποτε, διὰ νὰ τὸ ἀποκομίσῃς. — εἰ δ' ἄγε· συμπλήρ.: εἰ δὲ βούλει, ἄγε. — πειρῶματ = κάμνω ἀπόπειραν, δοκιμάζω. — αἴψα = ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμήν. — κελαινδρ = μαῦρον. — ἔρωτος = ἐκρέω μὲ δρμήν.

304-305: — τώ γε = αὐτοὶ οἱ δύο. — ἀντιβιος: A 278. — ἀνστήτην δυϊκ. ἀόρ. τοῦ ἀνίσταμαι. — λύσαν = διέλυσαν.

β) — Σχηματισμὸς τοῦ ἀορίστου εἶπον ἐκ θέμ. Φειπ: **ἔΦειπες**—
ἔειπες.

— 'Ο ἀόρ. τοῦ γιγνώσκω εἰς τὴν ὑποτακτ. κατ' ἐπέκτασιν: **γνώω**—
γνώωσι.

— *N' ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: σττι, δέκοντος, ἀμεῖο.*

γ) — **ἔπει μ'** ἀφέλεσθέ γε δύντες: 'Ο Ἀχιλλεὺς γενικεύει τῷ φα
τὴν δογήν του ἐναντίον ὅλων τῶν παρισταμένων, διότι δὲν τὸν ὑπεστή-
ριξαν ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοιουτορόπως ἔγιναν σχεδὸν συνέ-
νοχοι τῆς ἀδικίας τοῦ Ἀτρείδου. Διὰ τοῦτο καὶ κατωτέρω ἡ ἀπειλὴ
ἀποβλέπει εἰς δλους τοὺς παιρόντας (ἴνα γνώωσι καὶ οἴδε). — **τῶν δ'** **ἄλ-**
λων: Τὰ λάφυρα, τὰ δποῖα ἐπῆρεν δ ὕδιος δ Ἀχιλλεὺς ἀπὸ διαφρόνων
πόλεις, τὰς δποίας ἐκυρίευσεν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅσα εἰς αὐτὸν ἔδωσαν
ῶς γέρα οἱ Ἀχαιοί.

— *Ἀναγνωρίσατε τὰς βασιλικὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἀνθρωπίνας ἀδν-*
ναμίας τῶν δύο ἀρχηγῶν.

ΡΑΨΩΔΙΑ Γ

στ. 121 - 160.

α) 121 - 129: — **αὔτε· αὐ**=πάλιν, ἐξ ἄλλου.— **λευκώλενος**=
ἔχουσα λευκὰς ὠλένας, γενικῶς λευκὰς χειρας. Ἐπίθ. ὠραιών γυναι-
κῶν.— **ἄγγελος** κτγρμ.— **εἰδομαι**=παρουσιάζομαι ὑπὸ ἄλλην μορ-
φῆν, φαίνομαι ὡς... — **ἡ γαλόως**=ἀνδραδέλφη.— **ἡ δάμαρ-τος**=
οἰκοδέσποινα, σύζυγος. (οἵζ. δὲμ· δόμος+ἀρτ· ἀρτύω). Κυρίως =ἡ
κοσμοῦσα τὸν οἴκον — **τὴν** ἀναφορ.— **κρείων** Α 102.— **Λαοδικην·**
παραθεσις εἰς τὸ γαλόω, ἀλλὰ καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἀναφ. τὴν ἐτέθη εἰς
αἰτιατικήν.— **τὸ εἰδος**=τὸ πρόσωπον, ἡ μορφή. Αἴτ. τοῦ κατά τι.—
ἡ δίπλαξ=διπλῆ, χλαῖνα μὲ δύο ἐπιφανείας (δις+πλάξ=ἐπιφάνεια)—
ἐνέπλασσεν ο. ἐμπάσσω=σκορπίζω, κεντῶ ἐδῶ κ' ἐκεῖ (πάσσω). — **ἄε-**
θλος=ἀγών.— **ἴπποδαμος**=δ δαμάζων ἵππους, γενναῖος πολεμι-
στής; — **χαλκοχίτων**=δ ἔχων χάλκινον θώρακα.— **ἔθεν** Α 114.—
ὑπὸ παλαμάων=κάτω ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν χειρῶν.— **ἄγχος**·
ἄγχι=πλησίον.— **ῳκέα** ὠκεῖα Α 58.

130 - 138: — **δεῦρο**=ἐδῶ.— **ἴθι· εἰμι.** — **θέσκελος**=θεόπνευ-

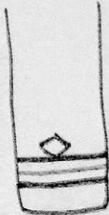
στος, θαυμάσιος (θεός + κέλομαι = ὠθῶ). — **οἱ** = αὐτοὶ πού... — **φέρω** = ἔπαγω, κινῶ. — **δλοδεῖ** = δλέθριος (δλε - δλλυμι). — **λιλαίομαι** = ἐπιθυμῶ σφοδρά. — **οἱ δὴ** = αὐτοὶ λοιπόν. Ἐν ἀντιθ. ποδεῖ τὸ οἱ πρόν. — **ἔσται**: ἥμαι = κάθημαι. — **παρά**: ὡς ἐπίρρο = πλησίον. — **πέπηγεν** = ἔχουν ἐμπηχθῆ. — **ἡ ἐγχείη** = τὸ δόρυ (ταράλλ. τύπος τοῦ ἔγχος). — **τῷ κε νικήσαντι** δοτκ. κτητ. Τὸ κε ἀοριστολ. = εἰς δύοιον τύχῃ νὰ νικήσῃ. — **κεκλήση**: καλοῦμαι = ὀνομάζομαι, είμαι. — **ἀκοιτις** = ἡ σύζυγος (ἀθρ. α + κοίτη. Πρβλ. καὶ ἀλοχος).

139-145: — **δὲ μερός** = πόθος (ίμειρομαι). — **τωκεὺς** = γονεὺς (τεκτίτω). — **ἀργεννός** = λευκός, λαμπτὸς (πρβλ. ἐναργής). — **ἡ ὁδόνη** = λινὸν ὕφασμα, ἀπὸ τὸ δόπιον γίνεται ὁ γυναικεῖος χιτῶν καὶ ἡ καλύπτικα τῆς κεφαλῆς. — **τέρην -ρειν -ρεν** = λεπτός, τρυφερός τέρεν δάκρυν = δάκρυν ἀπὸ τρυφερὰν ψυχήν, δάκρυν πόνουν. — **βοῶπις** = ἡ μεγαλόφθαλμος (βοῦς + φίτ. ὀλ-π.). Ἐπίθ. γυναικῶν καὶ μάλιστα τῆς θεᾶς "Ηρας. — **αἴψα** = ευθύνς, γρήγορα. — **δθὶ**: οἱ = ἔκει δπου.

146-160: — **ἀμφὶ Πρίαμον** = μαζὶ μὲ τὸν Πρίαμον καὶ τὴν ἄκολυθιαν του δηλ. τὸν Πάνθον, τὸν Θυμοίτην κ.λ.π. — **δξος** = κλωνάρι, βλαστός. — **πεπνυμένος** = φρόνιμος (πεπνυμαι = ἔχω πνεῦμα, νοῦν). — **ἡτο· ἡτο· ἡμα· Γ 134.** — **δημογέροντες** = μέλη τῆς βουλῆς τῶν γερόντων. — **γηραῖ** δοτκ. τῆς αἰτίας. — **πολέμοιο δὴ πεπαυμένοι** = μὴ λαμβάνοντες πλέον μέρος εἰς τὰς μάχας. — **ἀγορητής**: Α 248. — **ἐσθλὸς** = καλός, σπουδαῖος. — **ἡ ὥλη** = τὸ δάσος. — **δενδρέψεις** = φερεῖδες μενοι· ἔξόμενοι εἰπὶ δέρθρῳ. — **ἡ δψ- δπδεῖς** = ἡ φωνή. — **λειριόεις** = λεπτός, γλυκύς (λείριον = τὸ κρίνον. Κυρίως λειριόεις = λεπτὸς καὶ τερπνὸς ὡς κρίνον). — **λειτοί· ἵημι** = ἀφίνω, βγάζω. — **τοῖοι** = αὐτοὶ οἱ ἐπίσημοι, οἱ σοβαροί. — **ἡγήτωρ** = ἡγεμών, προύχων. — **ἡκα** = χαμηλοφώνως. — **οὐ νέμεσις**: οὐ νεμεσητόν ἐστι = δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτον. "Υποκμ. τοῦ ἐστί: πάσχειν. — **ἀμφὶ τοιῆδε γυναικὶ** = διὰ μίαν τοιαύτην γυναῖκα. — **αἰνῶς** = καταπληκτικά. — **εἰς ὥπα** = εἰς τὸ πρόσωπον. Κατὰ συνεκδοχὴν = εἰς τὴν ἐμφάνισιν. — **καὶ ὡς** = παρὸν τὴν θαυμαστὴν καλλονήν της. — **νέομαι** = ἐπιστρέψω εἰς τὸν τόπον μου. — **τὸ τέκνος** (τίκτω, τοκεὺς) = τὸ τέκνον. — **δπίσσω** = κατόπιν, ὑστερα. — **πῆμα λείπομαι** = ἀφίνω συμφοράς.

β) — *N^o* ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **πολέεις, ἔσται, ἡτο.**

γ) — Ἱρις: 'Η ἀγγελιαφόρος τῶν θεῶν ἡτοῦ θυγάτηρος τοῦ Θαύμαντος καὶ τῆς Ἡλέκτρας. Ὁταν μεταφέρῃ μηνύματα τῶν θεῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐμφανίζεται συνήθως ὑπὸ ἄλλην μορφήν. Ἔξαίρεται πάντοτε ἡ ταχύτης αὐτῆς: πόδας ὠκέα Ἱρις, ἀελλόπους, ποδήνεμος, χρυσόπτερος.— **Δαοδίκη:** Καὶ ἄλλοῦ ἀναφέρεται ὡς ἡ ὁραιοτέρα ἀπὸ τὰς θυγατέρας τοῦ Πριάμου.— **μέγαρον:** Τὸ κύριον μέρος τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου, ὃπου συνήθως γίνονται αἱ συγκεντρώσεις τῶν ἀνδρῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ βασιλίσσα μὲ τὰς ἀμφιπόλους της δύναται νὰ παραμένῃ εἰς αὐτὸ ἐργαζομένη, ὅπως ἡ Ἄρητη εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἀλκινόου (ζ' Ὁδύσσειας). Δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἐδῶ συνεχδοχικῶς νὰ ἔννοηται ὅλη ἡ οἰκία τοῦ Πάριδος, ὅπότε πιθανώτατα ἡ Ἐλένη εἰργάζετο εἰς τὸν θάλαμον, ἀπὸ τὸν διοῖον καὶ ἔξηλθε (ὅρματο ἐκ θαλάμου). Τὸν τύπον τοῦ Ὁμηρικοῦ ἀνακτόρου ἵδε εἰς Ὁδύσσειαν ἔκδ. ΟΕΣΒ σελ. 79-80 καὶ αὐτόθι εἰκ. ἀρ. 3.— **διπλαξ χλαῖνα:** 'Η χλαῖνα είναι τὸ ἔξωτερικὸν ἔνδυμα τῶν ἀνδρῶν, τὸ ὅποιον ἐπιφρίπτεται ἐπὶ τοῦ χιτῶνος, στεφεώνεται μὲ πόρπην καὶ τυλίγεται κατὰ βούλησιν εἰς τὸ σῶμα.— **πολέας δ'** **ἐνέπασσεν δέθλους:** 'Η ἵκανη ὑφάντρια ἥδυνατο νὰ ποικιλλῇ τὸ ὑφασμα μὲ διάφορα σχέδια, παρμένα ἀπὸ τὴν φύσιν ἢ τὴν καθημερινὴν ζωῆν. 'Η Ἐλένη ἐπροτίμησε νὰ κεντήσῃ εἰς τὸ ἐργόχειρόν της εἰκόνας ἀπὸ τὸν Τοωϊκὸν πόλεμον, διὸποιος ἀμέσως τὴν ἔνδιέφερε (ἔθεν εἴνεκα).— **χαλκοχέτων:** Βλ. Ὁδύσσειαν ἔκδ. ΟΕΣΒ, σελ. 93.— **ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν:** Κατὰ τὴν διακοπὴν τῆς μάχης δι πολεμιστῆς ἐνεπήγγυε εἰς τὴν γῆν τὸ δόρυ, τὸ ὅποιον είχεν ἐπίτηδες εἰς τὸ κάτω ἄκρον αἰλυμηρὰν προεξοχήν, τὸν σανδρωτῆρα. Τοιουτορόπως ἡτοῦ προχειρότερον νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ δι πολεμιστῆς εἰς περίπτωσιν αἰφνιδιασμοῦ. Ἐν τῷ μεταξὺ δι στρατιώτης ἥδυνατο νὰ λάβῃ ἀναπαυτικὴν στάσιν κεκλιμένος ἐπὶ τῆς ἀσπίδος.— **αὐτίκα... δομάτο:** 'Η συγκίνησις τῆς Ἐλένης εἰς τὸ ἄκουσμα διτὶ θὰ μονομαχῆσουν οἱ δύο της σύζυγοι ἐκδηλώνεται εἰς τὴν ταχύτητα μὲ τὴν δοπίαν ἔνδυνται καὶ ἔξερχεται ἐκ τοῦ θαλάμου.— **οὐκ οἶη:** Ποτὲ βασίλισσαι ἡ ἄλλαι εὐγενεῖς γυναῖκες δὲν ἔξέρχονται μόναι, ἀλλ' ἀκολουθούμεναι ἀπὸ ἀμφιπόλους, μίαν ἡ περισσοτέρας. Περὶ ἀμφιπόλων καὶ δμφῶν βλ. Ὁδύσσειαν ἔκδ. ΟΕΣΒ σελ. 82. Αἱ δύο ἀμφίπολοι αἱ δοπίαι συνόδευσον τὴν Ἐλένην εἰχον ἀκολουθήσει τὴν κυρίαν των ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔμενον πάντοτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της.— **Σκαιαὶ πύλαι:** 'Ητο ἡ κυρία εἰσοδος τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου ἀριστερὰ (σκαιαὶς = ἀριστερὸς) τῆς πόλεως, διόπθεν ἐφαί-

νετο ἡ θάλασσα καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. — **τεττίγεσσιν ἔσι-κτες:** Ἡ φωνὴ τῶν τεττύγων πολλάκις ἔξυμνεῖται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ποιητάς. Ἀλλὰ εἶναι δύσκολον νὰ ἐννοήσωμεν τί ἀκριβῶς τοὺς ἔθελε γειτονὸς καὶ ἔκνευροιστικῆς. Τὸ ἐπίθετον **λειφιδέσσα** λαμβάνεται ἐδῶ ἐπὶ ἀκουστικῆς ἐντυπώσεως, ἐνῷ ἡ πρώτη αὐτοῦ σημασία ἐκφράζει αἰσθημα δράσεως. — **ἐπὶ πύργον ιοῦσαν:** Ἄνωθεν τῶν Σκαιῶν πυλῶν ὑπῆρχε πύργος, διότι ἐκεῖ τὸ μέρος τῆς πόλεως ἦτο εὐπρόσβλητον. Ἐν γένει τὰ τείχη τῶν ἀρχαίων πόλεων ἐνισχύονται κατὰ διαστήματα μὲ πύργους.

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὅποιον παρουσιάζει καὶ ἐγκωμιάζει ὁ ποιητὴς τὴν καλλογὴν τῆς Ἐλένης.

στ. 161-190

α) 161-170: — **ἔφαν** = ἔφασαν, ἔφησαν. — **φωνῆ** = μεγαλοφώνως. — Ἐν ἀντιθ. πρὸς τὴν ἵκα συνομιλίαν τῶν ἄλλων γερόντων. — **πάροιθε** = ἐμπρὸς. Συναπτ. πρὸς τὸ ἐμεῖο. — **ἴζεν** = οἶμαι. — **δ πόσις -ιος** = ὁ σύνγονος, ὁ ἄνδρας (οἵζ. ποτ.-πότνια. Λατ. pot—, possum). — **οἱ πηοὶ** = οἱ συγγενεῖς. — **οὔτι** = καθόλου. — **μοι·** δοτ. κρίσ. = κατὰ τὴν γνώμην μου. — **ἔφορμῷ** = μιτρ. = κινῶ ἐναντίον τινός. — **ἄς μοι καὶ ἔξονομήνγες** = τὸ καὶ συνδ.: ὅφρα ἵδη... καὶ ἔξονομήνγες. — Ἐν τῷ μεταξὺ παρενεβλήθῃ ἡ παρένθ.: οὕτι... Ἀχαιῶν. — **ἔξονομαλνῳ** = ὀνομάζω, λέγω τὸ ὄνομα. — **πελάρωις** = τεράστιος, πανύψηλος (πέλωρ = τέρας). — **δς τίς ἔστι** = πλαγ. ἐρώτ. — **ὅδε** = ὁ Πρίαμος δεικνύει ἀπὸ τὸν πύργον τὸν ἄνδρα. — **ἡνᾶς** = ἡεὺς = καλός, ὑπέροχος. — **ἡ τοι** = ἀλήθεια, τῷ δοντι. — **κεφαλῆ** = κατὰ τὸ ἀνάστημα. Δοτκ. τοῦ κατά τι εἰς τὸ μείζονες. — ἔασι· εἰσί. — **γεραρδς** = ἐπιβλητικός, μεγαλοπρεπής. — **γάρ** = πράγματι.

171-180: — **δῖος** = θεϊκός, ὑπέροχος. — **αἰδοῖος ἔσσι** = προκαλεῖς σεβασμόν. — **ἐκυρδς** = ἡ = πενθερός (socer). — **δεινὸς** = ὁ ἐμπνέων φόβον, εὐλάβειαν. Τὸ δεινὸς ἐπιτείνει τὴν ἐννοιαν τοῦ αἰδοῖος. — Ο σεβασμὸς τῆς Ἐλένης πρὸς τὸν πενθερόν της ἔγγιζει τὰ δρια τοῦ φόβου. — **ἄς ὅφελεν** = εἴδε, ἀμποτε. — **ἀδεῖν μοι** = νὰ μοῦ ἥρεσε, νὰ προτιμῦσα. ο. ἀνδάνω = ἀρέσκω. — **θάλαμον** = συνεκδχ. = τὸ σπίτι μου. — **γνωτοὶ** = οἱ συγγενεῖς (οἵζ. γενε- γίγνομαι). — **τηλύγετος** = νεαρός, ἀγα-

πητός. — ή δμηλικίη = αἱ συνομήλικοι. — ἐρατεινὸς = ἀγαπητός. — τά γε = αὐτὰ βέβαια, δηλ. νὰ προτιμήσω τὸν θάνατον. — τὸ δ = διὰ τοῦτο. — τέτηκα κλαίουσα = ἔχω λυώσει στὸ κλάμα. ο. τήκουμαι. — ἀνείρομαι = ἐρωτῶ. — μεταλλάω = ἐνδιαφέρομαι νὰ μάθω. — εὐρὺν κρείων· Α 102. — δ δαῆρ -έρος = δ ἀνδράδελφος. — αὕτε = ἐξ ἄλλου, καὶ μάλιστα. — ἔσκε· ην. — κυνώπις = ἡ ἔχουσα βλέμμα κυνός, ἀδιάντροπη. Κατὰ γενικ. κυνώπιδος ὡς ἀν ἔλεγεν: δαῆρ ἔσκεν ἐμοῦ κυνώπιδος.

181-190: — ηγάσσατο τὸν· ἄγαμαί τυρα = ἐκφράζω τὸν θαυμασμόν μου διὰ κάποιον. — μοιρηγενῆς = δ γεννηθεὶς μὲ μοῖραν, καλότυχος (μοῖρα + γίγνομαι). — δλβιοδαλμων = ἐνλογημένος ἀπὸ τὸν θεὸν (δλβιος + δαίμων = ἡ τύχη). — η ρά νυ = ἀλήθεια λοιπόν. — δεδμή-
ατο = εἶχαν ὑποταχθῆ. ο. δάμνυμι — δαμάω. 'Ο ὑπερστελ. δηλώνει δτι οἱ Ἀχαιοὶ πρὸ πολλοῦ ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα ἡκολούθησαν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκστρατείαν. — κοῦροι· Ἀχαιῶν· ὡς καὶ νίες Ἀχαιῶν = ἡ Ἀχαική νεότης. — αἰολόπωλος = δ ἔχων ταχεῖς πώλους, πολεμιστὴς μὲ γοργὸν ἄλογον. (αἰόλλω = κινῶ ταχέως, αἴολος + πώλος). — λαὸς = ὑπῆκοοι. — ἐστρατόντο. στρατάμαι = στρατοπεδεύω. — ἐπίκουρος = βοηθός, σύμμαχος. — ἐλέχθην· λέγομαι = συγκαταλέγομαι. — ἥμαρ -ατος = ἥμέρα. — ἀντιάνειραι = ἵσαι πρὸς ἄνδρας, γυναικες μὲ ἀνδρικὴν ψυχὴν καὶ δύναμιν. — ἐλικωπες· Α 98.

β) — Ποίους ἄλλους τύπους τοῦ φημὶ μεταχειρίζεται δ Ὅμηρος;

— Πῶς σχηματίζονται τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ εἰμί;

— Ποῖον γραμματικὸν φαινόμενον ἀναγνωρίζετε εἰς τὸν τύπον ἐστρατόντο;

— Θεοὶ νύ μοι αἴτιοι εἰσιν· Συχνὰ εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Ὅμηρου εὑρίσκομεν τὴν ἡθικὴν αὐτὴν ἀντίληψιν, δτι δηλ. κύριος ὑπεύθυνος μιᾶς κακῆς πράξεως δὲν εἶναι ἔκεινος ποὺ τὴν κάμνει, ἀλλ' ὁ θεός, δστις τὸν ὕθησεν εἰς αὐτήν. — εὐρὺν κρείων· Ο Ἀγαμέμνων χαρακτηρίζεται εὐρὺν κρείων δχι μόνον διὰ τὴν ἐδαφικὴν ἔκτασιν τοῦ κράτους του (Α 102), ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπιβολήν, τὴν δποίαν ἔσκει εἰς δλην τὴν Ἐλλάδα. — ἀμφότερον, βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατερὸς τ' αἰχμητής· Ο ἰδεώδης τύπος βασιλέως τῆς ἡρωϊκῆς ἐποχῆς ᾧτο νὰ ἔχῃ εὐγενεικὴν ψυχὴν (ἀγαθὸς) καὶ νὰ διακρίνεται εἰς πολεμικὴν ἄνδρείαν (αἰχμητής). Τὸν στίχον τοῦτον ἔθαυμάζε κατ' ἔξοχὴν δ Ἀλέξανδρος τοῦ Φιλίππου,

ὅστις, ὃς γνωστόν, ἀνεγίγνωσκε πολὺ τὴν Ἰλιάδα καὶ εἶχε τὴν φιλοδοξίαν νὰ διμοιάζῃ πρὸς τοὺς διμηριοὺς ἥρωας.—**Φρυγία**: Μικρὰ Φρυγία εἶναι ἡ χώρα ἡ ἐκτεινομένη εἰς τὰ ΒΔ. παράλια τῆς Μ. Ἀσίας (Βιθυνία), εἰς τὴν δύοιαν ἀνήκει καὶ ἡ Τροία. Ἐδῶ ἐννοεῖται ἡ Μεγάλη Φρυγία, ἡ πρὸς Α. ἐνδοχώρα διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Σαγγαρίου.—**Μύγδων καὶ Οἰρεύς**: Εἶναι οἱ ἀδελφοὶ τῆς συζύγου τοῦ Πριάμου Ἐκάβης.—**Αμαζόνες**: Κατὰ τὴν Ἑλλην. μυθολογίαν ἡσαν αὐταὶ ἔθνος πολεμικῶν γυναικῶν, αἴτινες εἶχον ἴδιον κράτος παρὰ τὸν Θεῷ μάρτυραν πρὸς τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὸν Πόντον. Ἡ παράδοσις ἀνέφερε πολέμους τῶν Ἀμαζόνων πρὸς τοὺς πλησίον λαοὺς καὶ επίσης ἐκστρατείαν αὐτῶν ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν δύοιαν ἡττήθησαν ὑπὸ τοῦ Θησέως. Ἡ ἀρχαία τέχνη ἀπεικόνισε τὰς ἔξαιρετικὰς αὐτὰς γυναικας εἰς περίοπτα ἀγάλματα (Ἀμαζὸν τοῦ Φειδίου, Ἀμαζὼν τοῦ Πολυκλείτου κ.ἄ.), εἰς ἀγγειωγραφίας (δ Ἀχιλλεὺς φονεύων τὴν βασίλισσαν τῶν Ἀμαζόνων Πενθεσίλειαν), ἢ παρέστησεν Ἀμαζονομαχίας εἰς τὰ γλυπτά τῶν ναῶν (ζωφόρος ναοῦ Φιγαλείας, ἀέτωμα ναοῦ Ἀσκληπιοῦ Ἐπιδαύρου κ.ἄ.).

στ. 191 - 244

a) 191-202: — **δεύτερον** ἐπίρρ. συναπτ. πρὸς τὸ ἔρεειτε. — **εἰπ-**
ἄγε μοι=ἔλα πές μου. — **τόνδε... δδε'** ὁ Πρίαμος δεικνύει ἐπανειλημμένως τὸν Ὁδυσσέα, διὰ νὰ καθορίσῃ εἰς τὴν Ἐλένην διὰ ποῖον ἐρωτᾷ — **μείων κεφαλῆ** πρβλ. Γ 168: μείζονες κεφαλῆ. — **ἰδε=καί.** — **ἰδέσθαι** συναπτ. πρὸς τὸ εὐδύτερος ὅμοιοιν = κάμνει ἐντύπωσιν μέ... — **τὰ τεύχεα**=τὰ δπλα (τεύχω=έτοιμάζω). — **οἱ** δοτ. κτητ. — **πολυβότειρα χθῶν**=γῆ τρέφουσα πολλούς, εὔφορος (πολὺς + βοτὸν-βόσκω). — **αὐτὸς δέ** ἐν ἀντιθ. πρὸς τὰ τεύχεα. — **ὁ κτίλος**=τὸ κτιάρι. — **ἐπιπλωλέομαι** περιέρχομαι, πηγαίνω ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Θαμστ. τοῦ πλέοντος. — **αἱ στίχες**=αἱ σειραί, αἱ τάξεις. — **ἐτσικω**=παρομοιάζω. Ἡ ἐπανάλ. τῆς παρομοιώσεως κτίλος ὡς, ἀργειῷ ἐτσικω γίνεται πρὸς μεγαλυτέρων ἔμφασιν. — **πηγεσίμαλλος**=ἔχων πυκνὸν τρίχωμα (πήγνυμι + μαλλός). — **δῖς**=πρόβατον. — **τὸ πῶν -εος**=τὸ κοπάδι. — **ἀργεννὸς** Γ 141.

199-202: — **ἐκηγεγαυτα** ἐκηγεγοντα=γεννηθεῖσα ἀπό... — **πολύ-**
μητις=πολυμήχανος, ἔξυπνος (πολὺ + μῆτις=σκέψις πρβλ. μητίετα Ζεύς). — **ἐν δήμῳ Ἰθάκης**=εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης. — **κραναδες**=

βραχώδης (κέρδας, κράτος, κρανίον). — **κραναῆς περὶ ζεύσης**· ἡ ἀντίθ.: ἐνῷ δὲ Ὁδυσσεὺς προέρχεται ἀπὸ χώραν βραχώδη καὶ πτωχήν, εἶναι εὐφυέστατος καὶ σοφὸς ἄνθρωπος. — **τὰ μῆδεα**=οἵ σκέψεις. — **πυκνὸς**=σοφάς, φρόνιμος.

203-215: — **πεπνυμένος**· Γ 148. — **ἀντίον ηὔδα**=ἀπήντησε. ο. αὐδάω=διμιλῶ. — **ἡ μάλα**=ναὶ ἀληθέστατα. — **νημερτῆς**=ἀλάθητος, ἀκριβῆς (στερ. α+ἀμαρτάνω), κατηγρμ. εἰς τὸ ἔπος. — **εεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης**· ἔνεκα ἀγγελίης σεῦ=διὰ νὰ φέρῃ μήνυμα διὰ σέ. Τὸ σεῦ γενικ. ἀντικμ. εἰς τὸ ἀγγελίης. — **ξεινίζω**=φιλοξενῶ. — **φιλέω**=κάμινω φιλικὰς περιποίησεις πρὸς ἕνα ξένον, φιλεύω. — **φυὴ**=ἔξωτερικὴ ἐμφάνισις. Ταύτην περιγράφει εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 210-211. — **ἐδάην**=ἔμαθμα, ἐγγώρισμα. Ἀόρ. ἀχρ. ἐνεστ. (ρίζ. δα-, δαήμων, ἀδαής). — **μῆδεα πυκνά**· Γ 202. Ἡ σύνεσις τοῦ Ὁδυσσέως περιγράφεται εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 212-224. — **Τρώεσσιν ἐν διγρομένοισιν**=ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Τρώων. (Μέσ. ἀόρ. β' μτχ. ο. ἀγείρομαι, ἀγρόμενοι). — **ἔμιχθεν**· **ἔμιχθησαν**=ἡλθον εἰς ἐπαφήν, παρουσιάσθησαν. — **στάντων**=δσάκις ἐστέκοντο ὅρθιοι. Ἡ μτχ. γεν. ἀπόλυτος, εἶναι καὶ γεν. διαιτετ., διότι οἱ δύο ἀνδρες παρουσιάζονται μαζί: ἔξι αὐτῶν δσάκις... — **ὑπερέρεχεν**=ὑπερεῖχε. — **ἄδμονος**· αἰτ. τοῦ κατά τι. — **ἄδμφω ἔξομένω**· δονομαστ. ἀπόλυτος ἀντὶ ἄδμφοιν ἔξομένοιν. — **γεραρδός**· Γ 170. — **ὑφαινον μύθους καὶ μῆδεα**=ῶμίλουν καὶ ἔξεφραζον τὰς σκέψεις των. Εἰς τὸ ὑφαινον περιέχεται ἡ ἔννοια τῆς πλοκῆς τῶν σκέψεων. — **πᾶσι**=παρουσίᾳ δλων. — **ἡ τοι**=πράγματι, ἀλήθεια. — **ἔπιτροχάδην**=γρήγορα, σύντομα. — **παῦρος**=δλίγος (Λατ. paulus). — **λιγέως**=μὲ σαφήνειαν, καθαρὰ (πρβλ. καὶ Α 248 «λιγὺς Πυλίων ἀγορητῆς» δπου ἔδει καὶ σημ.). — **πολύμυθος**=φλύαρος, πολυλογῆς. — **ἀφαμαρτιοεπῆς**=δ δμιλῶν ἀνοήτως. — **γένει**=κατὰ τὴν ἥλικιαν. — **ὕστερος**=νεώτερος.

216-224: — **ἀναίσσω**=σηκώνομαι. Τὸ ο. πάντοτε ἐπὶ δρμητικῆς κινήσεως. Ν' ἀποδοῦθῇ κατὰ τὴν μετάφρασιν ἡ χοησις τῆς εὐκτικῆς. — **στάσκε**=ἴστατο ἐπὶ ἀρκετόν, θυμιστ. ἀόρ. τοῦ ἴσταμαι. — **ὑπαί**: ὑπὸ=κάτω. — **ἴδεσκε**· θυμιστ. ἀόρ. τοῦ δρῶ. — **προπρηνές**=πρὸς τὰ ἐμπρός. — **κινάω**=κινῶ (γέμω). — **ἀστεμφῆς**=ἀκίνητος (στερ. α+στέμβω =σείω). — **ἔχεσκε**=ἔκρατει συνεχῶς. — **ἀϊδρεις**=ἀμαθῆς, ἀπειρος, ἀδέξιος (στερ. α+ϊδρις, οϊδα). — **δ φῶς - τδς**=δ ἀνήρ. — **ζάκοτος**=δργύλος, ἀπότομος. — **αύτως**=ἀκριβῶς ἔτσι, οὔτε περισσότερον οὔτε δλιγάρτερον. — **δψ - πός**· Γ 152. — **μεγάλη**=ἡγηρά. — **εῆ*** ἦμι=βγάζω. —

χειμέριος=χειμερινός.—**ἐρίζω**=παραβγαίνω.—**οὐ τότε... ιδόντες**· ή σειρὰ τῶν λέξ.: οὐγε τότε ὡδ' ἀγασσάμεθ' ιδόντες εἶδος Ὁδυσσῆς.—**ἄγαμαι**=θαυμάζω. Τὸ νόημα: ἀφοῦ τὸν ἥκούσαμεν νὰ δμιλῆ, μᾶς συνήρπασε τόσον ὁ λόγος του, ώστε δὲν μᾶς ἔκαμε πλέον ἐντύπωσιν ἡ γεραφάλ ἐμφάνισίς του.

225.-244: —**ἡν්**· Γ 167.—**ἔξοχος**=εξέχων, διακρινόμενος.—**τανύπεπλος**=έχουσα μαρούν πέπλον. (*τανυ-*, *τανύω* + πέπλος). Κυρ.: ή ἔχουσα τεταμένον τὸν πέπλον ἦτοι τὸ φόρεμα. Ἐπίθ. ἐκφράζουν τὴν γυναικείαν χάριν καὶ κομψότητα.—**ἔρκος**· Α 284.—**ἔτέρωθεν**· εἰς ἄλλο μέρος τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀχαιῶν.—**οἱ δύοι**=οἵ ηγεμόνες (ἄγω).—**ἡγερέθομαι**=συναθροίζομαι (ἀγερ-, ἀγερώ).—**γνοίην κεν**=θὰ ἡδυνάμην νὰ τοὺς ἀναγνωρίσω.—**καὶ τ' οὐνομα**=καὶ ὃν τὸ ὄνομα.—**μυθοδμαι**=λέγω.—**δοιὼ**=δύο.—**κοσμήτωρ**· Α 16.—**πνξ**=εἰς τὴν πυγμήν. Ἐπίθ. (*Λατ. pugna*).—**αὐτοκασίγνητος**=ὅ αὐτάδελφος.—**τώ'** δυϊκ. ἀναφορ. ἀντων.—**μοι'** συναπτ. πρὸς τὸ μία δηλ. ἐγέννησεν αὐτοὺς ἡ ιδία μητέρα ποὺ ἐγέννησε καὶ ἐμέ.—**γείνατο**· γείνομαι=γεννῶμαι, γεινάμην=ἐγέννησα.—**ἐσπέσθην**· ἐσπόμην, ἐπομαι.—**ἔρατεινδς**· Γ 175.—**δεύρω**· δεῦρο.—**ἐποντο**· πληθ. μετὰ τὸν δυϊκὸν ἐσπέσθην.—**νέεσσ'** ἐνι ἐν ναυσί.—**αὗτε'** ἀντιστοιχ. πρὸς τὸ μέν.—**καταδόμαι μάχην**=κατέρριχομαι εἰς τὴν μάχην.—**τὰ δνείδεα**=αἱ κατηγορίαι, αἱ ὕβρεις.—**δ μοι ἐστιν'** τὸ μοὶ δοτκ. ἀντιχαρ.=τὰ δποῖα είναι εἰς βάρος μου, τὰ δποῖα ἔχω ἐπάνω μου.—**κάτεχε**· κατεῖχεν=ἐκάλυπτε.—**φνσίζοος**=φύουσα σπόρους, γεννήτρα. (*φν-*, *φνώ* + *ζειαι*).—**αλα**=γαῖα.—**αῦθι**=ἐκεῖ.

β) — Τύποι παρακμ. τοῦ γίγνομαι: **γεγαώς, γεγάσσι.**

—**Ἐπικὸς** τύπος τῆς προθέσ. ὑπέρ: **ὑπεὶρ** καὶ ἐν συνθέσει: **ὑπείρεχε**.

—**Ἄλλοι** τύποι τῆς προθέσ. ὑπό: **ὑπαλ, ὑπο.**

—**Συνήθης** χρῆσις τοῦ ἐπίρρο. **πολλάκι** (*πολλάκις*).

—**Ἐπικὸς** τύπος τοῦ διπτός, δύο: **δοιοι** (πληθ.) καὶ **δοιὼ** (δυϊκ.).

—**Ἀνώμαλος** ἀναδιπλασιασμὸς εἰς τὸ **δειδια** (δέδιαι).

— **N** ἀναγνωρισθῶν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **ἥλυθε, σεῦ, τώ.**

γ) — **Διδες ἐκγεγανῖα**: Κατὰ τὸν μῆθον ή Ἐλένη εἶχε γεννηθῆ

ἀπὸ τὸν Δία καὶ τὴν Λήδαν, σύζυγον τοῦ Τυνδάρεω. — **Ιθάκης κρανῆς περ ἔούσης.** Συχνὰ δὲ Ὀμηρος τονίζει δτι δ πολυμήχανος ἥρως τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου Ὁδυσσεύς, δ καταπλήξας τοὺς φίλους καὶ τὸν ἔχθρον μὲ τὴν εὐφυΐαν του καὶ τὴν πολιτικήν του σύνεσιν, προήρχετο ἀπὸ τόπου πτωχὸν καὶ ἀσήμαντον. — **σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης.** Ὁ Ὁδυσσεὺς καὶ δ Μενέλαιος ἥλθον εἰς Τροίαν, διὰ ν' ἀπαιτήσουν τὴν Ἐλένην καὶ τὸν ὑησαυρὸν τοὺς κλαπέντας ὑπὸ τοῦ Πάριδος. Ἄλλα μὲ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Ἀντιμάχου, τὸν δποῖον δ Πάρις ἐδωροδόκησε, ἀπέτυχεν δὲ ἀπόπειρα νὰ λυθῇ εἰρηνικῶς δ διαφορὰ καὶ διὰ τοῦτο ἔξεστράτευσαν οἱ Ἀχαιοὶ κατὰ τῆς Τροίας. — **ἐπιτροχάδην ἀγόρευεν.** Δὲν ἔννοει δ ποιητὴς τὴν ταχύτητα τοῦ λόγου, δ δποία εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν εἶναι ἐπαινετή, ἀλλὰ τὴν ἴκανότητα τοῦ Μενελάου νὰ διατυπώνῃ γρήγορα τὰς σκέψεις του μὲ τρόπον περιληπτικὸν καὶ σαφῆ. — **ἄλλ δὲ δὴ ἀνατίξειεν Ὁδυσσεύς.** Οἱ στ. 216-224 ἀποτελοῦν ἀριστουργηματικὴν περιγραφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης. Ἐπὶ πλέον δημοροίωσις τῶν λόγων τοῦ Ὁδυσσέως πρὸς τηνάκαδας χειμερινὰς προκαλεῖ τὸν ἀναγνώστην νὰ φαντασθῇ τὴν πυκνότητα καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ὅμιλίας τοῦ ἥρως τούτου. — **Ἄλαντα.** Ἰδε A 138. — **Ἴδομενές...θεδες ἄσ.** Καὶ δ βασιλεὺς τῶν Κρητῶν δὲν ὑστερεῖ εἰς μεγαλοπρέπειαν. Τὰ ταξίδια τοῦ Ἰδομενέως εἰς τὴν Λακεδαίμονα (δπότε Κρήτηθεν ἵκοιτο) ὑπενθυμίζουν τὴν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, δ δποία καὶ ἐν τῇ παραδόσει ἀναφέρεται καὶ ἐκ τῆς ἴστορίας ἀποδεικνύεται. Θεσμοὶ καὶ ἔθιμα κοινὰ ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν δύο λαῶν καὶ κατὰ τὸν ἴστορικὸν χρόνους. — **Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης.** Εἰναι οἱ δύο δίδυμοι ἀδελφοὶ τῆς Ἐλένης ὀνομαζόμενοι καὶ διόσκουροι, διότι ἐγεννήθησαν, δπως καὶ δ Ἐλένη, ἐκ τοῦ Διός καὶ τῆς Λήδας. Ἐδῶ παρίστανται καὶ οἱ δύο ὡς δηνητοὶ (τὸν δὲ ἥδη κάτεχεν φυσίζοσ αἴλα). Ἄλλα κατ' ἄλλον μῆθον μεταγενεστέρων χρόνων δ Πολυδεύκης εἶχε γεννηθῆ ἀθανάτος καὶ ἐμοίρασε τὴν ἀθανασίαν του μὲ τὸν ἀδελφόν του κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διός, ὥστε διαδοχικῶς ἔμενεν δ καθεῖς μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Ἀδην καὶ μίαν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ζωὴν.

— **Ποίας βασιλικὰς ἀρετὰς ἀποδίδει δ Ὀμηρος εἰς τὸν διαφόρους Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας;**

— **Ποῖον συναίσθημα κυριαρχεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Ἐλένης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς συνομιλίας της μὲ τὸν Πρίαμον;**

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ λόγοτεχνικῆς ἀπόψεως ἡ σκηνὴ ἡτος λαμβάνει χώραν ἐπὶ τοῦ πύργου τῶν Σκαιῶν Πυλῶν.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ε

στ. 1 - 34

α) 1 - 8 : — **ἔνθα** χρον. = τότε. — **αὗ** = πάλιν, δέ. Τὸ αὗ ὡς μεταβιτ., ὅταν ἡ ὅλη διήγησις ὑποδιαιρῆται εἰς μέορη. — **ἐκδηλος** = περιφανῆς. — **μετὰ πᾶσιν** : μεταξὺ πάντων. — **δαῖς** μιτβτκ. = ἔκαμε νὰ λάμπῃ ὑποκυ. ἡ Ἀθηνᾶ. — **ἡ κόρυς-θος** = ἡ περικεφαλαία. — **οἱ** συναπτ. πρὸς τὸ κόρυνθος ὡς δοτκ. κτητ. — **ἀκάματον** = ἀκούραστον, ἀσβεστον. — **διπορινδος** = ἐμφανιζόμενος κατὰ τὸ τέλος τοῦ θέρους. — **ἐναλίγιος** = ὅμοιος. — **λαμπρόν** = ἐπίρρο. = λαμπρά. — **παμφαίνω** = λάμπω, φαντάζω. — **λελουμένος Ωκεανοῖο** = ἀνατέλλων ἀπὸ τὸν Ωκεανόν. Ἡ γενικ. τοπ. καὶ διαιρετ. Κατὰ λέξιν: ποὺ ἐλούσθη εἰς τὸν Ωκεανόν, ἀπὸ τὰ νεφά τοῦ Ωκεανοῦ. — **τὸ καρ-κρατδος** = ἡ κεφαλή. — **ἀπὸ κρατός τε καὶ ὄμων** ἐπανάληψις τῆς ἐννοίας: κόρυνθος τε καὶ ἀσπίδος. — **ὅρνυμι** μεταβτ. = κινῶ, ὠθῶ. — **κλονέομαι** = καταδιώκμαι, ὠθοῦμαι (κλόνος = κίνησις, θόρυβος).

9 - 13 : — **ἀφνειδος** = πλούσιος. — **διμύμων** = ἄψογος, εὐγενὴς (στερα + μᾶμος). — **ἥστην** ἥτην. δυϊκ. παρατατ. τοῦ εἰμί. — **πᾶσα μάχη** = κάθε εἰδος μάχης. — **τὼ** = αὐτοὶ οἱ δύο. — **οἱ τῷ Διομήδει**. — **ἀποκριθέντε** ἀποσπασθέντες ἀπὸ τὴν παράταξίν των. — **ἀφ' ἵππουιν** = ἀπὸ τῶν ἀρμάτων. — **ἀπὸ χθονίδος** ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἀφ' ἵππουιν. — **ὅρνυτο** ὅρνυμαι = κινοῦμαι δρμητικά, δρμᾶ.

14 - 25 : — **σχεδὸν** = πλησίον. — **προίημι** = ἔξαπολύω, φίτω πρὸς τὰ ἔμπρός. — **δολιχόσκιον** = ἔχον μακρὸν ἔύλον, μακρόν (δολιχός = μακρός). Τὸ β' συνδ. ἄγνωστον). — **ἀκονή** = αἰχμὴ (ἀκὶς - ἀκή. Καὶ ἀράδετη: ἀκακή). — **χαλκῷ** συνεκδχ. ἀντὶ χαλκέῳ ἔγχεϊ. — **τοῦ** συναπτ. πρὸς τὸ χειρός. — **ἄλιον** = μάταιον, χωρὶς ἀποτέλεσμα. — **βέλος** = τὸ μακρόθεν φίτωμενον ὅπλον (βάλλω). — **μεταμάζιον** = μεταξὺ τῶν μαστῶν. — **ῶσε** = τὸν ἔσπρωξε καὶ τὸν ἔρριψε φ. ὠθῶ. — **ἀπόρουσε** φ. ἀπορούω = πηδῶ μακράν. — **δ διφρος** = τὸ μέρος τοῦ ἀρματος, δπον ἵσταται δ πολεμιστὴς καὶ δ ἡνίοχος, τὸ ἄρμα. — **οὐδὲ** ἔτλη = καὶ δὲν εἰχε τὴν τόλμην. — **περιβαίνω** = κινοῦμαι πέριξ τινός, διὰ νὰ τὸν ὑπε-

ρασπίσω, προστατεύω.—**κταμένοιο**· μετχ. παθ. ἀορ. τοῦ κτείνω.—**οὐδὲ γὰρ οὐδέ**· ἡ ἐπαν. οὐδὲ - οὐδὲ ἐντείνει τὴν ἄρνησιν.—**ἡ κτῷρ - ρδς**· ἡ μοῖρα, ὁ θάνατος.—**ἔργυτο**· ὁῦμαι=προφυλάττω· ἄλλος τύπος τοῦ ὅνυματι.—**ῶς**· τελικ. —**οἱ**=τῷ Ἡφαίστῳ· δοτκ. ἥθ. συναπτ. πρὸς τὸ γέρων=δι γέρος του, δι γέρος, τὸν δποῖον ἀγαποῦσεν δι Ἡφαίστος.—**πάγχυ**=ἐντελῶς, δλως διόλου.—**ἀκαχήμενος**· ἀχέω καὶ ἀχεύω=λυ-
κημένος, πικραμμένος (ἄχος A 188, ἄχομαι, ἄχνυμαι).

25 - 34 : — **ἴπιπον**· τοῦ ἄρματος τοῦ φονευθέντος Φηγέως.—**ἔξε - λάσσας**=ἄφοιν τοὺς ἔλυσε καὶ τοὺς ἀπεμάχυνε ἀπὸ τὸ ἄρμα.—**κατάγειν**=νὰ φέρουν κάτω πρὸς τὴν παραλίαν.—**ἀλευάμενον**=τραπέντα εἰς φυγῆν. Q. ἀλέομαι=ἀποφεύγω.—**δχεσφι**· τὰ δχεα=τὸ ἄρμα.—**δρίνθη**· δρίνω=διεγέίω, κινῶ.—**θοῦρος**=δρυητικός, σφοδρός.—**βροτολοιγδς**=ἀνθρωποφθόρος (βροτὸς + λοιγός).—**μιαιφόνος**=μο-
λυσμένος μὲ φονικὸν αἷμα, φονικός.—**τειχεσιπλήτης**=καταστρέφων τείχη.—**μάρναμαι**=μάχομαι, ἀγωνίζομαι.—**δρέξη**· δρέγω = προσ-
φέρω, παρέχω.—**νῷ**=ἡμεῖς οἱ δύο.—**χάζομαι**=ὑποχωρῶ. ἀποσύ-
ρομαι.—**μῆνις**· A I.

β) — Παρατατικὸς τοῦ εἰμὶ εἰς τὸν δυϊκὸν ἀπὸ τοῦ θέμ. **ἢστην.**

— Διατήρησις τοῦ ν πρὸ δδοντοφώνου: **ἀποκρινθέντε.**

— Εκτεταμένοι τύποι τοῦ ἀδελφός: **ἀδελφεδς - ἀδελφειδς.**

— N' ἀναγγωρισθῶν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **παμφαίνησι, δχε- σφι, νῷ.**

γ) — **Διομήδης**: Υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλεὺς τῆς πόλεως τοῦ Ἀργους,
διαδεχθεὶς τὸν πενθεὸν αὐτοῦ Ἀδραστον. Μετέσχεν εἰς διαφόρους ἡρω-
κὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἥδη ἀριστεύει εἰς σπουδαίαν τινὰ μάχην πρὸ τοῦ
Ἰλίου. Ἐκ τῆς Τροίας ἐπανῆλθε σῶος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.—**ἀστέρι**
δπωρινῷ: Πιθανώτατα ὁ ποιητὴς ἔχει ὑπ' ὄψει τὸν Σείριον, τὸν λαμ-
πρότατον τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ἀνήκοντα εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ
Κυνός. Τούτου ἡ ἐπιτολὴ συμπίπτει ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διώ-
ρης ἥτοι μεταξὺ θέρους καὶ φθινοπώρου. Ἀνατέλλων ὁ ἀστήρος αὐτὸς
ἀπὸ θαλάσσιον δρίζοντα παρέχει εἰς τὸν ποιητὴν τὴν ἐντύπωσιν ὃτι
ἔξερχεται καθαρὸς καὶ φωτοβόλος, ἀφοῦ ἐλούσθη εἰς τὰ μυστηριώδη

βάθη τῶν ὑδάτων, ποὺ περιβάλλουν τὴν γῆν. — **Ἴππονς ἔξελάσας**: Οἱ ἵπποι ἥσαν ἀπὸ τὰ πολυτιμότερα λάφυρα τοῦ πολέμου. Συχνὰ οἱ Ἀχαιοὶ ἥρωες καυχῶνται διὰ τὴν κατοχὴν ἔκλεκτῶν ἵππων, τοὺς δποίους ἀπεκόμισαν ἀπὸ τὴν μάχην.

στ. 35 - 83.

α) 35 - 42 : — θοῦρον Ε 30. — **καθεῖσεν** = ἔβαλε νὰ καθίσῃ ἐνεργ. ἀόρ. τοῦ καθίζομαι. — **ἡδεντι** ἥδεις = δ ἔχων ὅχθας ὑψηλάς, ἐπομένως βαθεῖαν κοίτην. Ἐπίθ. τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου. — **κλίνω** = κάμνω κάποιον νὰ κλίνῃ, τρέπω εἰς φυγήν. — **ἔλεν** αἴρω. — **ἀρχός** = ἀρχηγός. — **ἔκβαλε** = ἔξεπέταιξε. — **στρεφθέντι** = ἐνῷ φεύγε τραπῆ εἰς φυγήν. — **τὸ μετάφρενον** = τὸ μεταξὺ τῶν ὅμων μέρος τῶν νώτων, ἡ ράχη. — **ἔν...** πῆξε = ἐνέπηξε. — **μεσσηγὺς** = εἰς τὸ μέσον, μεταξύ. — **διά...** **ἔλασσε** = διεπέρασε. — **δουπέω** = κάμνω κρότον (δοῦπος = δ κρότος πεσόντος σώματος, λέξ. ἥχοποίητος). — **ἀραβέω** = βροντῶ (δ ἄραβος = δ κτύπος).

43 - 58 : — ἐνήρατο = ἐφόνευσεν ἐν τῇ μάχῃ ο. ἐναίρω. — **ἐρι-βῶλαξ** Α 155. — **ειλληλούθει** = ἐλληλούθει. — **δουρικλιντὸς** = περίφημος εἰς τὸ δόρυ, πολεμιστὴς ἔκανον σμένονς (δόρυ + κλύω = ἄκοντα). — **νύξε-** **νύσσω** = κτυπῶ. — **ἐπιβησμένον** = τὴν στιγμὴν ποὺ ἐπρόκειτο ν ἀναβῆ. — **ἥριπε** = ἐρέπτω ἀμετβ. = πίπτω. — **τὰ δύτεα** Ε 28. — **δ σκό-** **τος** = τὸ σκότιος. — **ἐσύλλευνον** = συλεύω = ἀφαιρῶ τὸν δπλισμὸν νεκροῦ πολεμιστοῦ (παράλλ. τύπος τοῦ συλάω). — **αλμαν** = ἔμπειρος. — **δξυ-** **σεις** = σουβλερός, κοπτερός, (παράλλ. τύπος τοῦ δξύς). — **ἄγρια πάντα** = κάθε ἀγρίμι. — **τὰ τε τρέφει** = ἐνν. τὰ ἡμερώτερα ζῷα τοῦ δάσους ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἄγρια πάντα. — **χραῖσμε** Α 28. — **ἰοχέαιρα** = τοξεύ-**τρα** (ἰός = βέλος + χέω). — **ἐκηβολαι** = αἱ ἐπιτυχίαι εἰς τὴν βολὴν, ἡ τέχνη τοῦ τοξεύειν. — Πρόβλ. ἐκηβόλος Α 21. — **ἥσιν** δοτκ. τοῦ κατά τι. — **ἐκέναστο** καίνυμαι = διακρίνομαι, ἔξέχω. — **δουρικλιντὸς** = ἐνδο-**ξος** διὰ τὸ δόρυ, ἐνδοξος πολεμιστὴς (δόρυ + κλεῖω, κλείω, κλέος). — **ἔδειν** Α 114. — **οὐτασσε** οὐτάω ἡ οὐτάζω = πληγώνω, κτυπῶ. — **μεσ-** **σηγὺς** ... **ἔλασσεν** Ε 41. — **ἥριπε** Ε 47. — **ἀράβησε** Ε 42.

59 - 68 : — ἐνήρατο Ε 43. — **τέκτων** = δ τεχνίτης. — **δς** δύναται νὰ ἐνν. καὶ δ Ἀρμονίδης καὶ δ Φέρκελος, διότι καὶ περὶ τῶν δύο ἀνα-φέρεται ὅτι ἥσαν τέκτονες. — **χερσίν** συναπτ. πρὸς τὸ τεύχειν. — **δαιδαλα** = κάθε τεχνικὸν ἔργον, τεχνούργημα. — **ἔξοχα** = ἔξαιρετικά.

*Ἐπίρρο.—**ἔφιλατο**· ἔφιλησε.—***Ἀλεξάνδρῳ**· δοτικ. χαριστική.—**τεκτήνατο**· τεκταίνομαι=κατασκευάζω.—**ἔισαι νῆες**· Α 12 πραγμ.—**ἀρχεκάκους**=ποὺ ἔγιναν ἡ πρώτη αἰτία τοῦ κακοῦ.—**οἶλ τ' αὐτῷ**=καὶ ἔστιφ.—**οὔτι**=οὐδόλως.—**θέσφατα**=προφητεῖαι, χρησμοί. Κυρίως τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰρημένα (θεός+φατός, φημί).—**καταμάρπτω**=καταφθάνω τινὰ φεύγοντα.—**διαπρὸ διτικρὺν**· ἡ αἰχμὴ διεπέρασεν διὰ τοῦ γλουτοῦ καὶ ἔβγηκεν ἐμπρὸς κατὰ τὴν κύστιν.—**ἡ κύστις εώς**=ἡ σύροδόχος κύστις (κύω = φουσκώνω).—**ἥλυνθε**=διῆλθε.—**ἀκωκή**· Ε 16.—**γρύνξ**=εἰς τὰ γόνατα, γονατιστὰ (γόνυνξ=γρύνξ).—**οἰμώξω**=βγάζω θρηνώδη φωνήν.

69-75:—**ἔπεφνε**=ἔφονευσε (οἵζ. φεν-φόνος).—**ἔρα**=πράγματι, στ' ἀλήθεια.—**πύκνα**=μὲν φροντίδα, μὲ στοργήν.—**ἴσα**=ἔξι ίσου.—**χαριζομένη**=διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ.—**κατὰ λινὸν**=εἰς τὴν βάσιν τοῦ κρανίου.—**ἄντ' ὁδόντας**=μέσα ἀπὸ τὰ δόντια.—**ὑπὸ γλῶσσαν**=εἰς τὸ κάτω, εἰς τὴν οἷζαν τῆς γλώσσης.—**ἡ κονίη**=ἡ σκόνη.—**ἔλεν δδοῦσιν**=ἔδάγκασε.

76-83:—**δρητήρ**· Α 11.—**ἐτέτυκτο**=εἶχε γίνει, ἦτο· ο. τεύχομαι.—**τίτεο**· τίω=τιμῶ.—**ἀγλαδς**=μεγαλοπρεπής, ὠραῖος.—**μεταδρομάδην**=ἔνῷ ἔτρεχε κατόπιν του.—**τὸ φάσγανον**· Α 190.—**ἀλέξας**· Γ 216.—**ἀπὸ δ' ἔξεσε**=ἀπέκοψεν εὐκόλως.—**δσσε**· Α 104.—**πορφύρεος**=αίματωμένος, σκοτεινός.

β) — Μέσος ἀόρ. τοῦ φιλῶ μὲ ἐνεργητ. σημασ.: **ἔφιλατο**.

— *N^o ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: στήθεσφι, ἥσιν, δσσε.*

γ)—**ἐπὶ ληδεντι** **Σκαμάνδρῳ**: Τὸ μέρος τοῦτο ἦτο σχεδὸν κάτω ἀπὸ τὰ τείχη τοῦ Ἰλίου. 'Ο ποταμὸς Σκάμανδρος λέγεται καὶ Ξάνθιος.—***Ἀλιξάνες**: Λαὸς οἰκῶν παρὰ τὸν Πόντον. Πιθανῶς οἱ Χάλυβες τῶν ιστορικῶν χρόνων. Οὗτοι, ὡς καὶ οἱ κατωτέρω ἀναφερόμενοι Λυδοί, Λύκιοι κ. ἄ. ἥλθον ὡς ἐπίκουροι (σύμμαχοι) νὰ πολεμήσουν μετὰ τῶν Τρώων. Εἰς τὸ Β στ. 816 - 877 ἀναφέρονται λεπτομερῶς ὅλοι οἱ σύμμαχοι τοῦ Πριάμου.—**Μήσονες**: Λαὸς τῆς Λυδίας κατοικῶν ἀνατολικῶς τοῦ Τμώλου παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἐρμού ποταμοῦ.—**Τάρην**: Πόλις τῆς Λυδίας διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Πακτωλοῦ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τμώλου, αἱ κατόπιν Σάρδεις.—**Μηριόνης**:

Ἐξοχος πολεμιστής, ὃστις συνέπλευσε μὲ τὸν Ἰδομενέα ἀπὸ τὴν Κρήτην, ὡς ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν. — **Μέγης**: Ἡγεμὼν τοῦ Δουλικίου καὶ ὅλων τῶν Ἐχινάδων δυτικῶς τῆς Ἀκαρνανίας (B 627). — **Θεαρώ**: Τερεια τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Τροίᾳ, κόρη τοῦ Κισσέως καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος. — **Εὐρύπυλος**: Βασιλεὺς τοῦ Ὁρμενίου τῆς Θεσσαλίας (B 736). — **δεητὴρ Σκάμανδρου**: Ὁ ποταμὸς Σκάμανδρος θεοποιεῖται καὶ συχνὰ ὑπὸ τὸ δῖνομα τοῦτο ἢ τὸ τοῦ Ξάνθου λαμβάνει μέρος εἰς τὴν μάχην ὑπὲρ τῶν Τρώων. Λατρεύεται καὶ ὡς γενάρχης τῶν Τρώων, διότι ἡ θυγάτηρ τούτου Καλλιρρόη εἶχε σύζυγον τὸν Τρῶα.

— *Μὲ ποίους φραστικοὺς τρόπους παριστάνει ὁ Ὄμηρος τὸν θάνατον καὶ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῶν θνησκόντων;*

στ. 84 - 132.

α) 84 - 95: — **πονέομαι** = εἴμαι εἰς τὸ ἔργον, ἀσχολοῦμαι. — **δσμήνη** = μάχη, συμπλοκή. — **Τυδεΐδην δ' οὖκ ἀν γνοίης...** — Κατὰ σχυμ. προλήψεως ἀντί: οὐκ ἀν γνοίης ποτέροισι **Τυδεΐδης μετείη**. — **ποτέροισι μετείη** = μετὰ ποτέρων εἴη. — ἡ ἐ· ἡ· εἴτε - εἴτε. — **δμιλέω** = συναναστρέφομαι, εἴμαι μὲ κάποιους. — **θύνε** = θύνω = δρμῶ = **ἄμ πεδίον** = ἀνὰ πεδίον. — **πλήθων** = γεμάτος, φουσκωμένος. — **χείμαρρος** = δρμητικὸς (χείμα = χειμῶν + σρο, ρέω). — **ἄνα** = γρήγορα, (πρθ. ἀνύς). — **ἐκέδασσε** = κεδάννυμ = διαλύω, διασκορπίζω (παράλλ. τύπος τοῦ σκεδάννυμ) — **γέφυρα** = πρόχωμα. — **ἄρα** = φυσικά. — **ἔερμέναι γέφυραι** = συνδεδεμένα, στερεὰ προχώματα. ο. εἰρω. — **ἰσχανάω** = κρατῶ, ἀναχαιτίζω. — **τὸ ἔρκος** = τὸ περιφραγμα (εἰργω). — **ἴσχω** = κρατῶ, συγκρατῶ. — **ἡ ἀλωὴ** = καλλιεργημένος τόπος, κῆπος. — **ἔριθηλης** = καταπράσινος (ἔπιτ. ἔρι + θηλ - θάλλω). — **ἔλθόντα** = τὸν ποταμόν. — **ἔξαπτνης** = αἰφνιδίως. — **ἔπιβριση** = ἐπιβρίθω = ἐπέρχομαι βαρύς. — **δύμβρος** = ἡ βροχή. — **ἔργα** = καλλιεργημένα ἐκτάσεις. — **αἰξηδε** = θαλερός, ἀκμαῖος δύνδρας. — **ὑπὸ Τυδεΐδη** = ὑπὸ τὴν δρμὴν τοῦ Τυδεΐδου. — **κλονέοντο** Ε 8. — **μίμνων** = μίμνω = ὑπομένω.

94 - 105: — **τὸν δ' ὡς οὖν ἐνδήσε** τὸ δ' οὖν ἐναντ. = ἀλλ' ὅταν... — **ἐνδήσε** = ἀντιλαμβάνομαι διὰ μιᾶς τῶν αἰσθήσεων, βλέπω. — **αἰψι** = ταχέως, ἀμέσως. — **ἐπιτατνετο** = τιταίνω = τεντώνω (κατ' ἀναδίπλ. ἐκ τοῦ τείνω). — **ἐπαίσσοντα** = ἐφορμῶντα, καθ' ἥν

στιγμὴν ὠρμοῦσε πρὸς τὰ ἐμπρός. (ρ. ἀττικῶν Γ. 216). — τὸ γύαλον = τὸ ἔλασμα τὸ καλύπτον τὸν θώρακα. — διὰ ἔπιπτο = διὰ μέσου τοῦ γυάλου ἐπέρασε. Τὸ ἔπιπτο διὰ τὴν ταχύτητα τοῦ βέλους (ρ. πετάννυμι). — πικρός = ὅξεις, ποὺ προκαλεῖ δριμὺν πόνον. — δ διστός = τὸ βέλος. — παλάσσετο· ρ. παλάσσω = μολύνω, λερώνω. — τῷ δ' ἐπὶ = καὶ ἐπὶ τούτῳ, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτήν. — ἀνύ = φωνάζω. — ὅρνυμαι = κινοῦμαι, σπεύδω. — κέντρος = ἵππων = ἵππεῖς ἔξοχοι. Κυρίως οἱ κεντρίζοντες τοὺς ἵππους (κεντέω). — δηθὺ = ἐπὶ πολὺ. — ἀνσχήσεσθαι· ἀνέχομαι. — ἐτεὸν = ἀληθῶς, χωρὶς νὰ μὲ ἀπατήσῃ. — ὕρεσ· ὕρων. — ἀναξ Διὸς υἱός = ἐνν. ὁ Ἀπόλλων. — ἀποργύμενον = ἀπόρωνμαι.

106 - 120. — τὸν δὲ = αὐτὸν ὅμως. — ἀναχωρέω = ἀποσύρομαι, γυρίζω ὅπιστα. — Καπανῆιον. Ἐπίθ. ἀντὶ τῆς γενικής τοῦ πατρικοῦ ὄντυματος: Καπανῆος. — πέπων = ὕριμος, γλυκύς, ἀγαπητός (ρ. πέσσω). Κυρ. ὁ ψημένος ἀπὸ τὸν ἥλιον. — ὄφρα μοι ἐρύσσης = διὰ νὰ μοῦ βγάλῃς (ἐρύω = ἔλκω, τραβῶ). Ἡ δοτικ.; — καθ' ἵππων = ἀφ' ἵππων. — ἀλτο· ἄλλομαι = πηδῶ (ρίζα σαλ- Λατ. salio). — διαμπερὲς = πέρα καὶ πέρα· ἐπίρρο. (διὰ + ἀνά + πέρας). — ἀνηκόντιζε = ἀνέβλυζεν ὁρμητικά. — στρεπτός = πλεκτός (στρέψω). — χιτῶν = θώραξ. — δὴ τότε = ἐκείνην τὴν ὕραν. — ἡρᾶτο· ἀρῶμαι = προσεύχομαι. — βοήν ἀγαθός = ὁ διακρινόμενος διὰ τὴν φωνήν του κατὰ τὴν ὕραν τῆς μάχης, βροντόφωνος. — κλῆδη Α 37. — αἰγίοχος = κρατῶν τὴν αἰγίδα· ἐπίθ. τοῦ Διός. — Ατρυτώνη = Ἀκαταμάχητος, Ἀνίκητος. Ἐπίθ. Ἀθηνᾶς (στερ. α + τρύνω = δαμάζω). — μοι καὶ πατρὶ· καὶ τῷ ἐμῷ πατρὶ. — φίλα φρονέω = ἔχω καλὴν γνώμην, θέλω τὸ καλὸν κάποιου. — δήϊος = ἔχθρικός. — φιλαἱ· φιλῶ· προβλ. ἐφίλατο· Ε 61. — εἰς δρμὴν ἔγκεος = εἰς τὴν βολὴν τοῦ δόρατος. — ἐλθεῖν· ὑποκυμ.: ἀνδρα. — μὲν βαλε φθάμενος = ἐπόρφυτας νὰ μὲ κτυπήσῃ. — ἐπεύχεται = καυχᾶται δι' αὐτό.

121 - 132. — γυῖα = τὰ μέλη. — ἔθηκε· τίθημι = κάμνω. — μάχεσθαι· τὸ ἀπαρμφ. ὃς προστακτ. — ἥκα· ἥκμι = φίπτω, βάλλω. — ἀτρομον = ἀτρόμητον. — ἔχεσκε = εἶχε πάντοτε· θαμιστ. τοῦ ἔχω. — σακέσπαλος = ὁ πάλλων τὴν ἀσπίδα, γενναῖος (τὸ σάκος = ἡ ἀσπὶς + πάλλω). — δ ἵππότα = δ ἵππεύς. — ἡ ἀχλὺς = τὸ σκότος. — ἐπῆγεν· ἦν ἐπί, δηλ. τοῦ ὄφθαλμοῦ. — αἰ κε· εἰ ἄν = ἐάν. — πειρόμενος· ἡ μικ. δηλώνει τὸν σκοπὸν τοῦ ἵκηται. — τήγν γε = αὐτήν βέβαια. — οὐτάμεν· οὐτάω, οὐτάζω = πληγώνω. Ε 56.

β) — Μικτὸς ἀόρ. τοῦ βαίνω : **ἔβήσετο**, προστικτ. **κατα-βήσεο**.
— Τύποι μέσ. ἀορ. β' κατὰ τὰ εἰς -μι ἀλλομαι : **ἀλσο-ἀλτο**.

— *Nº ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : κλῦθι, ἵππότα, ἔπηχεν, οὐτάμεν.*

γ) — **Δυνάονος ἀγλαδς υέδς** : οὗτος ἦτο ὁ περίφημος τοξότης Πάνδαρος, ἀφηγὸς τῶν Λυκίων, οἱ δόποιοι περιελαμβάνοντο εἰς τὸ κράτος τῆς Τροίας. Τὴν τοξευτικὴν ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ δόποιος καὶ παράτρουνε αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Λυκίαν. Αὖτος ἔγινε ἀφορμὴ νὰ διαλυθοῦν οἱ δροχοὶ καὶ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ μάχη, διότι κατὰ παρότρυνσιν τῆς Ἀθηνᾶς ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον (Δ 88. "Ιδε καὶ περίληψιν). — **Θάρρακος γύαλον** : ὁ θάρραξ τῶν διμηρικῶν ἥρωων ἦτο χιτὼν πλεκτὸς (ἴδε κατωτέρω στρεπτοῦ χιτῶνος) ἢ δερμάτινος, ὁ δόποιος ἐφορεῖτο περὶ τὸν κορμὸν ἄνευ χειρίδων. Καθίστατο ἰσχυρότερος ὁ θάρραξ μὲ κοῖλα μετάλλινα ἔλάσματα, τὰ γύαλα. — **δῖστρδς** ἢ βέλος : εἶχε τρία κυρίως μέρη τὴν αἰχμήν, τὸ ξύλον καὶ τὸ πτερόδον (βλ. εἰν. 5). Ἐπειδὴ ἡ αἰχμὴ τοῦ βέλους ἦτο ἀκιδωτή, ἔπερε πε' ἡ φαιδρεθῆ ἀπὸ τὴν πληγὴν μὲ πολλὴν προσοχήν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σθένελος ἀφίρεσε ἀπὸ τὴν πληγὴν τοῦ Διομήδους τὸ βέλος διαμπερές, δηλ. ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος κατὰ τὴν κατεύθυνσιν, ποὺ εἶχεν, δταν ἐτρύπησε τὸν ὕμον τοῦ Διομήδους. — **Σθένελος** : 'Ο Σθένελος καὶ ὁ Εὐρύάλος εἶχον πλεύσει μαζὶ μὲ τὸν Διομήδη ἄγοντα στόλον ὅγδοήκοντα πλοίων ἀπὸ τὰ ΒΑ. παράλια τῆς Πελοποννήσου, ("Αογος, Τροιζῆνα, Ἐρμιόνην, Αἴγιναν κ.ἄ. Βλ. B 564). — ... **ἀχλὺν δ'** αὖ ἐλον : 'Η θεὰ δίδει εἰς τὸν Διομήδη τὴν ὑπεράνθρωπον δύναμιν νὰ διακρίνῃ τοὺς θεούς, οἱ δόποιοι μεταμορφωμένοι εἰς ἀνθρώπους λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν μάχην.

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ παραστατικότης τῆς εἰκόνος (στ. 87 - 94).

στ. 133-165

a) — 133 - 143 : — **ἔξαυτις** = ἐκ νέου, πάλιν. — **πρόμαχοι** = οἱ πολεμισταὶ τῆς προώτης γραμμῆς. — **εμίχθη** = ἐπλησίασε, ἔσμιξε μέ... ο. μίγνυμαι. — **καὶ πρὸν περ** = μολονότι καὶ πρίν. — **μεμαῶς** = ἐπιθυμῶν, μὲ τὴν πρόθεσιν νά..., μέμονα· παρακμ. μὲ σημ. ἐνεστ. — **δὴ**

τότε = τότε πλέον τ. ε. μετὰ τὴν πληγήν, τὴν ὅποιαν ἔλαβε ἀπὸ τὸν Πάνδαρον.—**τρὶς τύσσον** = τριπλάσιον.—**δν δρ** = τὸν δποῖον βέβαια, δπως εἶναι σύνηθες νὰ συμβῇ.—**εἰρόποκος** = πυκνόμαλλος (*εἰρός* = μαλλὶ + *πόκος* = τολύπη). Κυρίως ὁ ἔχων πόκους μαλλιοῦ.—**ἐπ' δίεσσι** = συναπτ. πρὸς τὸ ποιμῆν.—**διες** Γ 198.—**χραύση** χραύω = γκρατσουνίζω, ἔλαφρῶς πληγώνω.—**αὐλῆς** τοῦ ἔρχους τῆς αὐλῆς.—**αὐλὴ** = στάνη, τὸ μαντρί.—**ὑπεράλμενον** = τὴν στιγμὴν ποὺ ὑπερπηδᾷ.—**οὐδὲ δαμάσση** ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ χραύση μὲν = τὸν ἐπλήγωσε μόνον χωρὶς νὰ τὸν ἀποτελειώσῃ.—**τοῦ** τοῦ λέοντος.—**ῳρσεν** ὅρνυμι.—**προσαμύνω** = δίδω βοήθειαν.—**κατὰ σταθμοὺς** = εἰς τὰ κλειστὰ παραπήγματα.—**δύεται** δύομαι = χώνομαι.—**τὰ δέ** ἐνν. μῆλα = πρόβατα.—**ἔρῆμα** = ἀπροστάτευτα.—**φοβεῖται** = τρέχουν ἐδῶ κι ἐκεῖ.—**αἱ μὲν διες** = προβατίνες.—**ἀγχιστῆναι** ἐπ' ἀλλήλησι = μαζὶ ἡ μία πάνω στὴν ἄλλη (ἄγχι).—**κέχυνται** = εἶναι σκορπισμέναι. Τὸ φ. παριστᾶ τὸ θέαμα τῶν νεκρῶν προβάτων.—**ἔμμεμαδως** = μὲ πολλὴν δρμήν.—**βαθεῖα αὐλῆ** λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ τούχου ἡ αὐλὴ λέγεται βαθεῖα.—**ῶς μεμαδῶς** = μὲ τόσον μένος.

144 - 151 : — **δ μαξδς** πρβλ. μεταμάζιον. Ε 19.—**χαλκήρης** = χάλκινος. (*χαλκὸς* + ἀραφίσκω).—**καλητά** = κατὰ τὴν κλεῖδα.—**ἔργαθεν** παρατατ. τοῦ εἴργω = χωρίζω.—**μετοίχομαι** = πηγαίνω πρός.—**δνειροπόλος** = ἐρμηνευτὴς ὀνείρων, ὀνειροχρίτης (πρβλ. οἰωνοπόλος Α 69).—**τοῖς οὐκ... δνειρους** ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: ὁ γέρων οὐκ ἐκρίνατο δνείρους τοῖς (οὐκ) ἐρχομένοις, δηλ. ὁ γέρων δὲν τοὺς ἐξήγησε πλέον τὰ δνειρα, ἀφοῦ δὲν ἐπανῆλθον.—**ἔξεναριζω** = ἀφαιρῶ τὰ ἔναρα, ἦτοι τὰ ὅπλα, φονευθέντος πολεμιστοῦ καὶ γενικῶς = φονεύω.

152 - 158 : — **τηλυγέτω** Γ 175.—**τείρετο** = ἐταλαιπωρεῖτο· τείρω = κατατρύχω, ἔξαντλω.—**λιπέσθαι** ἐπὶ κτεάτεσσι = νὰ τὸν ἀφήσῃ εἰς τὴν περιουσίαν του κληρονόμον.—**ἔξαίρυτο** ἔξαίρυμαι = ἀφαιρῶ, βγάζω.—**δ γδος** = διηρηνός.—**τὸ κῆδος** = τὸ πένθος, ἡ λύπη.—**λυγρδς** = θλιβερός.—**οι χηρωσταλ** = οἱ πλάγιοι συγγενεῖς, κληρονόμοι. (Λατ. heres-dis)—**διὰ δατέοντο** = διεμοιράζοντο.

159 - 165 : — **λάβε** = ἔλαβε· δπως εἰς τὴν νεοελλ. τὸν παρέλαβε.—**ἐν βουσὶ** = μέσα εἰς ἀγέλην βιοῶν: 'Ἡ ἐν δηλοῖ ὅτι διέλεων παραμένει μέσα εἰς τὴν ἀγέλην κατατρύχων βιοῦς.—**θορών** θρώνω = πηδῶ.—**δξη** ἄγγυνμ = σπάζω, συντρίβω.—**ἡ πόρτις-ιος** = τὸ δαμάλι. —**ἡ ξύλοχος** = ἡ λόχμη (ξύλον + ἔχω).—**ἔξ ζπων βῆσε** = τοὺς ἡνάγκασε νὰ

πέσουν ἀπὸ τὸ ἄρμα.—**κακῶς**=βιαίως, συναπτ. πρὸς τὸ βῆσε.—**ἀέκοντας** ἀκοντας, ἦτοι ἀφοῦ προηγήθη πάλη.

β)—Αἰολικὸς τύπος **χραύω** ἀντὶ χράω.

—Κατάληξις παρατατικοῦ -αθεν : ἔέργαθεν.

γ)—**δὴ τότε μιν τῷς τόσσον ἐλεν μένος**: 'Η δομὴ τοῦ Διομήδους μετὰ τὴν πληγὴν καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς Ἀθηνᾶς αὐξάνει συνεχῶς. Ἀμέσως κατωτέρῳ περιγράφει ὁ ποιητὴς καὶ ἀλλούς καταπληκτικοὺς ἄθλους τοῦ Ἀργείου ἥρωος, ὅστις ἐπέφερε μεγίστην φθορὰν εἰς τοὺς Τρῶας.—**ξιφος**: 'Εκ τοῦ πλησίον ὁ Διομήδης μεταχειρίζεται τὸ ὅπλον τοῦτο. Περὶ τούτου ἵδε A. 194, πραγμ.

—Νὰ κριθῇ αἰσθητικῶς ἡ παρομοίωσις τοῦ Διομήδους πρὸς λέοντα στ. 136-142 καὶ 161-162.

στ. 166 - 238.

α) 166 - 178:—**ἀλαπάξω**=καταβάλλω, ἔξολοθρεύω.—**αἱ στίχεσ**: Γ 196.—**δὲ κλένος**: Ε 8.—**ἔγχειάων** ἡ ἔγχειν. Γ 137.—**διξήμενος**: δίξημαι=ζητῶ.—**ποῦ τοι**: τό τοι δοτ. κτητ. εἰς τὸ τόξον.—**τὸ κλέος**: τὸ δποῖον δ Πανδ. εἰχεν ὡς τοξότης.—**φὲ κλέῖ**: δοτκ. τοῦ κατά τι εἰς τὸ ἐρίζεται.—**ἐρίζομαι**=συναγωνίζομαι, παραβγαίνω.—**ἐνθάδε**: εἰς τὴν Τροίαν.—**ἔφεσ**: ἔφίμιμο=ορίτω ἐναντίον.—**ἀνέχω κείρωσ**=προσεύχομαι.—**ὅστις δδε**—δποιος καὶ ἀν είναι αὐτὸς πού...—**καὶ δὴ**=καὶ ἥδη.—**ἔσοργα**: παρακ. τοῦ ἔρδω=κάμνω.—**ἔσθλδε**=ἔξοχος, γενναῖος.—**λίω γούνατα**=φονεύω.—**εἰ μὴ**=ἐκτὸς ἐάν.—**κοτεσσάμενος**: κοτέω. Α 181.—**ἴρων**: ἴερά=αἱ θυσίαι διότι δὲν ἐτέλεσθησαν ὀρισμέναι θυσίαι. Γεν. αἰτίας.—**χαλεπὴ δέ**: τὸ δὲ=γάρ.—**ἔπι**: ἐπεστι=γίνεται, πίπτει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων.

179-191:—**βουληφόρος**: Α 144.—**δαΐψων**=ἔμπειρος μαχητὴς (δα-δαῆναι, δαήμων + φρήν).—**πάντα**=κατὰ πάντα.—**ἔισκω**=παρομοιάζω.—**ἀσπίδε**: ἀπὸ τὴν ἀσπίδα.—**γιγνώσκων**=ἀναγνωρίζων.—**αὐλῶπις τρυφάλεια**=περικεφαλαία μὲ προεξοχὰς ὡς κέρατα. (Βλέπ. εἰκ. 4).—**σάφα**: σαφῶς=ἀκριβῶς, ἀσφαλῶς.—**ἄνευθε**=μακράν, χωρίς: ἄνευθε θεοῦ=χωρὶς τὴν προστασίαν κάποιου θεοῦ.—

μαίνεται τάδε=ἔχει τόσην δρμήν, μάχεται μὲ τόσην μανίαν.—**νεφέλη*** δοτκ.;—**ελλυμένος** εἰλύω=τυλίγω, σκεπάζω.—**τούτου*** ἀπὸ τούτου δηλ. τοῦ Διομήδους.—**κιχήμενον**=τὴν στιγμὴν ποὺ τὸν εὑρισκεῖ θ. κιχάνω -κίχημι A 26.—**ἔτραπεν** ἔτρεψεν.—**ἄλλη**=εἰς ἄλλην κατεύθυνσιν.—**ἥδη**=πρὸ δλίγου.—**γάρ**· αἰτιολογεῖ τὴν γνώμην τοῦ Πανδάρου, δτι δ Διομήδης προστατεύεται ἀπὸ θεάν.—**ἔφάμην**=εἴπα, ἐπίστευσα.—**Ἄϊδωνῆϊ*** σπάν. τύπος τοῦ "Αἴδι" A 3.—**προϊάψειν** A 3.—**ξυπηγεις** δὲ=καὶ μ' ὅλα ταῦτα.—**κοτήεις**=θυμωμένος· συμπλ. ἔμοι.

192-205:—**οὐ παρέασι*** οὐ πάρεισι (μοι)=δὲν ἔχω ἔδω.—**κ' ἐπιβαίην*** τὸ κε: δυνητ. ἡ εὐκτ. ἔχει ἔννοιαν δυνατότητος καὶ εὐχῆς.—**ἄλλα που*** ἄλλα βέβαια.—**πρωτοπαγής*** μόλις κατεσκευασμένος, καινούργιος (πρῶτον + πήγνυμι).—**νεοτευχής**=μὲ καινούργια ἔξαρτήματα (νέον + τεῦχος). Τὰ δύο ἐπίθ. δηλώνουν δτι καὶ τὸ ὑλικὸν καὶ ἡ διακόσμησις τῶν ἀρμάτων ἥτο καινουργής.—**οἱ πέπλοι**=ὑφάσματα, καλύμματα.—**πέπτανται** πετάννυμαι=ἀπλώνομαι.—**πάρ δέ σφιν ἔκαστῳ** παρ² ἔκαστῳ δὲ τούτων.—**δίξυγες**=συνεζευγμένοι.—**τὸ κρῖ**=ἡ κριθή.—**ἐρέπτομαι**=βόσκω, τρέφομαι.—**αἱ ὀλύραι*** εἶδος δημητριακῶν.—**ῆ μὲν**=καὶ δμως. Ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: ἡ μεν γέρων αἰχμητὰ Λυκάων ἐπέτελλε μάλα πολλά μοι ἔχομένω.—**ποιητδες**=καλοκαμωμένος.—**ἐμβεβαῶτα*** θ. ἐμβαίνω.—**ἀρχεύω**=εῖμαι ἀρχηγός.—**νυμίνη*** Ε 84.—**ῆ τ' ἀν πολὺ κέρδιον ἥεν**=καὶ θὰ ἥταν πολὺ καλύτερον, ἔνν.: εἰ ἐπιθόμην.—**φειδομαι**=προσέχω, φοβοῦμαι.—**δεύομαι**=χρειάζομαι, μοῦ λείπει κάτι.—**εἰλομένων*** εἰλω=συμπιέζω, περικλείω, πολιορκῶ.—**ἔδμεναι*** ἔδω=τρώγω.—**ἄδην**=ἄφονα.—**τόξοισι τόξῳ*** θόξῳ. Ὁ πληθ. διότι τὸ τόξον ἔχει πολλὰ μέρη.—**πίσνυος*** πεποιθὼς =διότι εἴχα ἐμπιστοσύνην.—**δνήσειν** δνήημι=ἀφελῶ, ἔξυπηρετῶ.

206-216:—**ἥδη**=πρὸ δλίγου.—**δοιοῖσιν**=ἔναντίον δύο.—**ἀτρεκεῖς**=ἀλληθινόν, πραγματικόν.—**ἔσευα*** σεύω=κάμνω νὰ τρέξῃ.=**ἥγειρα μᾶλλον**=τοὺς ηὗησα τὴν μανίαν μὲ τὸ κτύπημα τοῦ βέλους.—**τῷ φέα**=ῶστε λοιπόν.—**ἡ αἴσα**=ἡ μοῖρα, ἡ τύχη.—**πάσσαλος**=παλοῦκι, κρεμαστάρι.—**ἀγκύλος**=καμπυλωτός, κυρτός.—**τῷ**=ἔκείνω.—**φέρω χάρων**=χαρεῖομαι.—**ὑψερεφέσ*** ὑψηρεφής=μὲ ὑψηλὴν στέγην.—**ἄλλοτροις φώς**=δ ἐκ ξένης χώρας, πολέμιος.—**διακλάσσας*** κλάω=σπάζω, κομματιάζω.—**ἀνεμώλιος*** =ἀνωφελής· κατηγορ. —

δπηδεῖ δπηδέω = ἀκολουθῶ· δπηδεῖ μοι (τὰ τόξα) = τὰ φέρων μαζί μου.
 217-228 : — **ἀγδεῖς** = ἡγεμών· — **οὐδὲτως** = μὲ τόσην ἀπογοήτευσιν, μὲ τόσον παράπονον. — **πάρος** = πρίν. — **οὐδὲν ἄλλως** ξεσεται = δὲν θὰ γίνη ἄλλοιῶς, δὲν θ' ἄλλαξῃ ἢ τύχη τῆς μάχης. — **νῶ** = ἡμεῖς οἱ δύο· ὑποκ. τοῦ πειραθῆναι. — **ἐπὶ τῷδε ἀνδρὶ** συναπτ. πρὸς τὸ ἐλθόντε. — **σὺν ἵπποισιν καὶ ὅχεσφι** ὁρίζει τὸν τρόπον, κατὰ τὸν δρόπον ὅτα πλησιάσουν τὸν ἔχθρον, ἐνῷ τὸ σὺν ἔντεις δηλώνει ὅτι δ' ἀγὼν ὅτα γίνη σῶμα πρὸς σῶμα. — **ἀντιβήντην** = μὲ δῆλην μας τὴν δύναμιν. — **τὰ ἔντεα** = τὰ ὅπλα. — **πειρηθῆναι** = νὰ κάμωμεν μίαν ἀπόπειραν. — **οἶδει** = τί εἰδους εἶναι. — **Τρώοις ἵπποι** = οἱ ἵπποι τοῦ Τρωάς. — **πεδίοιο** συναπτ. πρὸς τὸ ἔνθα καὶ ἔνθα. — **κραιπνᾶ** = πολὺ γρήγορα. ἐπίρρ. — **φέβομαι** = φεύγω. — **τὼ** = αὐτοὶ οἱ δύο ἵπποι. — **σαῶσετον** μέλλ. τοῦ σαῶ (παράλλ. τύπος τοῦ σάω καὶ σφέω A 32). — **εἰ περ δν αὐτεῖ** = ἀν τυχὸν πάλιν ὅς καὶ πρότερον. — **δρέγω** E. 33. — **σιγαλέεις** = λαμπρός. — **δέδεξο** δέχομαι = περιμένω νὰ ἀναμετρηθῶ μὲ κάποιον. — **μέλει μοι τι** = ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω διὰ κάτι.

229 - 238 : — **μᾶλλον** = καλύτερα. — **ὑψὸς ἡνικόχω** = ὑπὸ τὴν δδηγίαν ἡνιόχου. — **οἴσετον** δυϊκός. — **φέβομαι** E. 223. — **ματάω** = διστάζω, ἀπὸ φόβον δὲν κινοῦμαι. — **ἔκφερόμεν** ὑποχυμ. οἱ ἵπποι καὶ ἀγνηκ. ἡμᾶς. — **φθόγγος** = φωνή. — **ποθέοντε** αἰτιολ. μτχ. — **ἔπατξας νῦντι αὐτῷ** = ὁρμήσας ἐναντίον ἡμῶν τῶν ἰδίων. — **κτείνη καὶ ἐλάσση** = συνεχίζεται ἢ ἐνδοιαστ. πρότ. ἀπὸ τὸ μὴ ματήσετον. — **ἐλάσσω** ἐλάω = κινῶ, φέρω, παίρων μαζί μου. — **μάρνυχας** = ἔχοντας μίαν ὀπλήν, δυνατοὺς (οὕτ. σμ- τοῦ εἰς + ὄνυξ). — **ἐλαύνω** = σύρω, ὁδηγῶ.

β) — Τὸ ἐπίθ. ἱερὸς εἰς τύπους : **ἱρόν, ἱρά, ἱρὴ** κτλ.

— Ἐνεργητ. ἀόρ. β' τοῦ τρέπω ἐκ τοῦ θέμ. τραπτ- : **ἔτραπον**.

— Παρακμ. μετοχ. τοῦ βαίνω κατὰ τὰ εἰς -μι : **βεβαῶς** (πρβλ. μεμαῶς).

— Ἐπικὸς ἀόριστος καὶ μέλλων τοῦ δέχομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ : **δέδεξο, δεδέξομαι**.

— N^o ἀναγγωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **ἱμεν, ἔνι, δενολατο, παρέασι**.

γ) — **Αἰνειας**: Υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης, συγγενῆς

τοῦ Πριάμου. Μετὰ τὸν Ἐκτορα δ ἀνδρειότατος ἥρως τῶν Τρώων, μολονότι δὲν ἦτο ὑπὲρ τοῦ πολέμου οὕτε καὶ ἐξ ἀρχῆς μετέσχεν εἰς αὐτόν. Προστατεύεται καὶ ὑπὸ τῆς μητρός του Ἀφροδίτης καὶ ὑπὸ ἄλλων θεῶν, οἵ διοῖο τὸν σφέζουν κατὰ τὰς διαφόρους μάχας. Κατὰ μεταγενεστέραν παράδοσιν, δταν ἔφυγε μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου, ἔγκατεστάθη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἔγινε γενάρχης τοῦ λατινικοῦ γένους. Τὰ ταξίδια καὶ τὰς περιπετείας αὐτοῦ ἀφηγεῖται τὸ λατινικὸν ἔπος τοῦ Βεργίλιου ἡ Αἰνείας.—**Ιερῶν μηνίσας**: Πολλάκις ἡ ὁργὴ τῶν θεῶν ἀποδίδεται εἰς παράλειψιν θρησκευτικῶν καθηκόντων ἐκ μέρους τῶν θνητῶν. Ἰδίως ἔξωργιζε τοὺς θεοὺς ἡ παράλειψις θυσίας, τὴν δποίαν ἔταξαν. (Πρβλ. καὶ Α 65).—**δσπίδι γυνώσκων αὐλώπιδι τε τρυφαλείῃ**: Αἱ πανοπλίαι τῶν δμηρικῶν βασιλέων διαφέρουν εἰς τὸ σχῆμα καὶ εἰς τὴν διασκόσμησιν, ὥστε ἀπὸ αὐτὴν ν' ἀναγνωρίζεται ἔκαστος ἥρως. Μάλιστα εἰς τὴν ἀσπίδα εἶχεν ἔκαστος ἰδιαίτερον σύμβολον π.χ. θηρία, ὅφεις, κεφαλὴν δαίμονος κ.τ.τ.—**ἀμφὶ δὲ πέπλοι πέπτανται**: ‘Υφάσματα πολυτελῆ ἐκάλυπτον πολλάκις τὸν δίφρον πρὸς προφύλαξιν.—**ἴππων φειδόμενος**: ‘Η πρόνοια τοῦ Πάνδαρου διὰ τοὺς ἵππους του, μήπως πεινάσουν εἰς τὸ πολιορκημένον Ἰλιον, δὲν ἔχει τίποτε τὸ ὑπερβολικόν. Η ἀγάπη τῶν ἥρων πρὸς τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἔφα μάναφέρεται καὶ ἀλλοχοῦ εἰς τὴν δμηρικὴν ποίησιν.—**ἔμετο κάρη τάμοι**: ‘Οπως καὶ εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἔκφρασιν ἐπὶ μεγάλης ἀποφάσεως λέγεται «γὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι ἀν δέν ...». Ο Πάνδαρος εὐρίσκεται εἰς τὴν φρικτὴν θέσιν ἔκείνου, δ ὅποιος βλέπει, δτι κάτι, διὰ τὸ δποῖον καυχᾶται καὶ ἐπαινεῖται, δὲν ἔξιζει τίποτε.—**Τρφῶι ἴπποι**: Είναι οἵ καταγόμενοι ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἵππων τοῦ Τρώως. Τούτους εἶχε δώσει δ Ζεὺς εἰς τὸν Τρῶα ὡς ἀντάλλαγμα διὰ τὸν νίὸν του Γανυμήδην, τὸν δποῖον ἥρωασεν καὶ τὸν εἶχεν εἰς τὸν Ὁλυμπὸν ὡς οἰνοχόον.—**ἔγὼ δὲ ἴππων ἀποβήσομαι**: ‘Ο Αἰνείας ἔως τώρα δμιλεῖ εἰς τὸν Πάνδαρον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Θὰ ἐπήγαιναν καὶ οἱ δύο ἐναντίον τοῦ Διομήδους ἐπὶ τοῦ ἄρματος. Ο Αἰνείας ἀφίνει εἰς τὸν σύντροφόν του νὰ ἔκλεξῃ, ἀν θὰ ἡνιοχῇ αὐτός, ἐνῷ δ ἴδιος (δ Αἰνείας) θὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν Διομήδη, η ἀν θὰ μονομαχήσῃ δ Πάνδαρος ἐνῷ αὐτὸς θὰ ἐπρόσεχε τὸ ἄρμα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, δπον δύο πολεμισταὶ θὰ ἐπιβοῦν ἄρματος, δ ἔνας θὰ ἔκτελέσῃ χρέη ἡνιοχού. Συνήθως δμως δ διευθύνων τὸ πολεμικὸν ἄρμα δὲν ἦτο πολεμιστής, ἀλλ' εἰδικὸς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

στ. 239 - 273.

α) 239 - 250 : — **ποικίλος** = στολισμένος. — **ξύμεμαῶτε** Ε 142. — **ἔχον** = διηγήθυναν. — **κεχαρισμένος** = ἀγαπημένος. — **ἔμῷ κεχαρισμένε** **θυμῷ** = φύλε τῆς καρδιᾶς μου. — **ἄνδρε(ε)**. δυνά. — **ἴνα**. ίς - ίνδς = νεῦρον, δύναμις, Προβλ. καὶ ἦφι ἀνάσσεις Α 38. — **ἀπέλεθρος** = ἀμέτρητος. — **δι μέν ... Alneίας δέ** ἐπιμερισμὸς εἰς τὸ ἄνδρε. — **εὔχομαι** = καυχῶμαι. Ἡ συνήθ. περίφρ. ὅταν λέγῃ κάποιος τὸ ὄνομά του: εὐχομαι ἔμμεναι = είμαι. — **ἐκγεγάμεν** **νίδς** **'Αγχίσαο**. ποιητικὸς πλεονασμ. ἀντί: ἐκγεγάμεν **'Αγχίσαο** ρ. ἐκγίγνομαι. — **χάζομαι**. Ε 34. — **μηδέ μοι**. τὸ μοὶ δοτκ. ἥθικὴ εἰς τὸ δῦνε. — **οὕτω**. ὅπως κάμνεις ὡς τώρα. — **δῦνε**. Ε 87. — **τὸ ἥτοε** = ἡ καρδιά, ἡ ζωή.

251 - 259 : — **ὑπόδρα** Α 148. — **μή τι ἀγόρευε** = μὴ κάνῃς κανένα λόγον. — **φόβον** διὰ τὸν φόβον. — **σὲ πεισέμεν** ἀντικμ. ἐμέ. — **γενναῖον** = πρόπον εἰς τὸ γένος μου, τὴν καταγγήν μου. — **ἀλυσιάζω** = ἀποφεύγω, ἔφευγω (ἐκτενέστ. τύπος τοῦ ἀλύσκω). — **καταπτώσσω** = μαζεύομαι, ζαρώνω. — **ἔμπεδος** = σταθερὸς (πέδον = ἔδαφος). — **δικνέω** = διστάζω. — **καὶ αἰτίως** = ἔστω καὶ ἔτσι, ἵτοι πεζῇ. — **τρεῖν** τρέω = τρέπομαι εἰς φυγὴν (δι τρέσας = δι λιποτάκτης). — **τούτω** ἀντικμ. τοῦ ἀποίστεον. — **πάλιν** = ὅπίσω. — **ἀποίστεον** ρ. ἀποφέρω = φέρω ὅπίσω. — **ἄφ' ήμειων** ἀπὸ τὰ χέρια μας. — **εἰ γ' οὖν** = ἐὰν ίσως. — **ἔτερος** = ὁ ἔνας ἀπὸ τοὺς δύο.

260 - 273 : — **πολύβουλος** : ὁ ἔχων πολλὰς βουλάς, ἔφευρετικὸς — **ἔρυνακέω** = συγκρατῶ, κρατῶ (παράλλ. τύπος τοῦ ἔρυνκω). — **ἡ ἀντυξ** = στεφάνη ἀπὸ μαλακὸν ἔύλον ἐπάνω ἀπὸ τὰ τοιχώματα τοῦ δίφρου (Ιδε πραγμ.). — **τείνας ἥντια** = ἀφοῦ προσδέσῃς τὰ ἥντια. — **Alneίαο** συναπτ. πρὸς τὸ ὄπων. — **ἔπαξαι ἵππων** = νὰ ὅρμήσῃς εἰς τοὺς ἵππους. — **μεμνημένος** = χωρὶς νὰ ἔχασῃς. — **μετ'** **ἔσκυνήμιδας** **'Αχαιοὺς** = πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐύκν. **'Αχαιῶν**. — **τοι· βεβαιωτ.** = ἀλήθεια. — **εὐρύσσοτα** = δι βλέπων εὐρέως, παντεπόπτης (εὐρὺ + οἵ). δι - ὅσσε - δπ.). — **ποινὴ** = ἀνταμοιβή, ἀποζημίωσις. — **οὕνεκα** = διὰ τὸν λόγον ὅτι. — **ὑπ' ἥώ...** = κάτω ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν ἥλιον, εἰς δῆλην τὴν ὑφῆλιον. — **τῆς γενεῆς** γενικ. διαιρετ. — **ὑποσχῶν** = ἀφοῦ ἔζευγάρωσε μὲ ἀρρενες ἵππους. — **ἡ γενεθλη** = τὸ γένος, ἡ φύσις. — **αὐτός** δι **'Αγχίστης**. — **ἀτιτάλλω** = περιποιοῦμαι, ἀνατρέφω (ἀτάλλω, ἀταλὸς = παιδικός). — **μήστωρ φόβοιο** = ὁ ἐπινοῶν τρόπους νὰ προκαλέσῃ φόβον, δι

προκαλῶν φόβον. Τὸ ἐπίθ. ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἵππους. Συνήθως λέγεται ἐπὶ προσώπων.

β) — Παρακείμ. β' τοῦ ἐκγίγνομαι: ἐκγέγασα. (Πρβλ. καὶ ἐκγεγανῖα· Γ 199).

— Ποιητικὸς τύπος γενικῆς τοῦ νίος: υῖος.

— Ν^ο ἀναγγωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: μεμαῶτε, Αἰνεῖα, εὐρύσκοντα, ἔστι.

γ) — ποικίλλα: Τὴν διακόσμησιν τῶν ἀρμάτων θὰ φαντασθῶμεν ἡ μὲ ξυλογλυφὰς ἢ μὲ χρώματα. Ὅστε τὰ ἄρματα τῶν εὐγενῶν δὲν ἥσαν μόνον θαύματα πλούτου καὶ πολυτελείας, ἀλλὰ καὶ ἔργα τέχνης.— οὐ γάρ μοι γενναῖον: Ὁ Ὀμηρος διακρίνει καὶ ἔξαίρει τὴν ἀνδρείαν ἐκείνων, οἵ διοῖοι καὶ προσωπικὸν θάρρος ἔχοντας καὶ τὴν οἰκογενειακήν των παράδοσιν τιμοῦν. Γενικώτερον γνωρίζει ὁ ποιητὴς πόσην δύναμιν ἀσκεῖ εἰς τὸν ἀνθρωπὸν ἢ ἀποκτηθεῖσα ἀγορὴν ἔξις. Παράβαλε καὶ Z 444 τὸν λόγον τοῦ Ἐκτορος: «μάθον ἔμμεναι ἐσθλός». — ἡ ἀντιτυξ: Στεφάνη ἐνίσινη, ἡ διοία περιέκλειε τὸ ἄρμα ἐκ τῶν τριῶν μερῶν. Εἰς αὐτὴν προσεδένοντο τὰ ἡνία, δισάκις τὸ ἄρμα ἐπρεπε νὰ μείνῃ χωρὶς ἡνίοχον, καὶ ἔξι ἄλλου ἐχρησίμευεν ὡς λαβὴ διὰ τὸν πολεμιστὴν.

στ. 274-317.

α) 274-285: — τὸ δέ· ὁ Πάνδαρος καὶ ὁ Αἰνείας. — δαῖφρων· E 184. — δγανδ̄ = λαμπρός, ἔνδοξος. — ἡ μάλα οὐ = ὠρισμένως δέν... — βέλος ὀκν̄ = τὸ ταχὺ βλῆμα. — πικρδ̄ δῖστος· ἐπεξ. τὸ βέλος· E 110 καὶ A 51: βέλος ἐχεπευκές. — αἱ κε τύχωμι = ἰσως ἐπιτύχω. — ἡ ρα = μ^η αὐτοὺς τοὺς λόγους. — ἀμπεπαλῶν· ἀναπάλλω = σείω πρὸς τὰ ἄνω. — δολιχόσκιον· E 15. — Τυδεΐδαο· γεν. κτητ. εἰς τὸ ἀσπίδα. — διαπρὸ πταμένη = ἀφοῦ ἐτρύπησεν ὡς πέρα. — πελάσθη θώρηκι = ἥγγισε τὸν θώρακα. — τῷ ἐπὶ· ἐπὶ τούτῳ = δι' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα, δι' αὐτὴν τὴν εὐστοχίαν του. — ἀψε· E 101. — ὁ κεντρῶν = ἡ κοιλότης μεταξὺ τοῦ ἴσχίου καὶ τῶν πλευρῶν (κενεδ̄ = ὁ κούφιος). — ἀνσχήσεσθαι· E 104. — τὸ εῦχος = ἡ καύχησις, ἡ δόξα.

286-296: — ταρβέω = φοβοῦμαι. — ἡμβροτες· ἀόρ. τοῦ ἀμαρ-

τάνω=ἀπέτυχες εἰς τὴν βολήν.—**οὐδός** ἔτυχες· ἐπανάλ. τῆς ἐννοίας τοῦ ἡμβροτες.—**σφῶτη** ὑποκείμ. τοῦ ἀποπάνεσθαι=σεῖς οἱ δύο.—**μέν...** γέ: οἱ δύο σύνδεσμοι βεβαιώνονταν τὸ ἀντίθετον, ἥτοι: σὺ ἐνόμισες δτι μ' ἐπληξες, τοῦναντίον δμως σεῖς οἱ δύο...—**ἄσαι** ρ. ἄσω=κάμνω κάποιον νὰ χορτάσῃ, εὐχαριστῶ.—**ταλαύριος**=ἀπτόντος, ἀτρόμητος. Ἐπίθ. τοῦ **Ἄρεως**.—**ἴθυνε**=κατήγυρνε.—**ὅντα**=πρὸς τὴν ρίνα.—**ἐπέρησεν**=διεπέρασε. —**πρυμνός**=ἔσχατος, κατὰ τὴν ρίζαν.—**ἀτειρήσης**=ἀκατάβλητος, σκληρός.—**ἔξελύθη**=ἐθραύσθη.—**νελατος**=τελευταῖος, εἰς τὴν βάσιν.—**δ ἀνθερεῶν**=τὸ πηγοῦνι.—**στ. 294** ὡς Ε 58.—**παμφανῶν**=στιλπνός, ποὺ λαμποκόπ. —**παρατρέω**=παραμερίζω φοβισμένος. —**αὖθις**=ἐκεῖ, ἐπὶ τόπου.

297 - 310: — **ἀπόρουσε.** ἐνν. τοῦ ἄρματος. ρ. ἀπορούω. Ε 20.—**ἐρυσαλατο-** ἐρύνω=σύρω, τραβῶ.—**ἀμφὶ βαῖνε**· προβλ. Ε 21: περιβῆναι.—**ἀλκὲν ἀλκῆ**· ἡ ἀλκὴ=ἡ δύναμις, ἡ ωρμή.—**πρόσθετη**· συναπτ. τῷ οἰ. —**πάντος** ἔτσην=ἐντελῶς κυκλοτεροῦ. Κυρίως ἔχουσαν τὴν ἀπόστασιν ὅλων τῶν σημείων τῆς περιφερείας ἀπὸ τοῦ κέντρου.—**δστις ἀντίος** ἔλθοι=ὅποιος τυχὸν ἐπλησίαζε τὸν νεκρὸν τοῦ Πανδάρου.—**σμερδαλέα**· ἐπίρρο.=φοβερά.—**ἴλαχο**=ἐκβάλλω φωνάς, κραυγάζω.—**τὸ χερμάδιον**=ἡ πέτρα.—**μέγα ἔργον**=κάτι πολὺ δύσκολον, μιὰ δύσκολη δουλειά.—**φέα** φένα-φάδιως.—**ἰσχίον**=ἡ κοτύλη τῶν δστῶν τῆς λεκάνης.—**ἐνστρέφεται**=κινεῖται ἐντός.—**μιν'** τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ισχίου.—**θλάσσε** θλάω=σπάζω.—**πρός**=προσέτι.—**φῆξε** φῆγνυμι=σπάζω, κόπτω.—**τένοντε** δ τένων=τὸ νεῦρον, δ μῆνς.—**ῶσε** **ἀπό**=ἐτράβηξε, ἀπέσπασε. ρ. ὠδῶ.—**ἡ φίνδης**=τὸ δέρμα τοῦ σώματος.—**αὐτάρ**=ἀλλά.—**ἔστη** δὲν ἐπεσε ἐντελῶς.—**γνύξ** Ε 68. **ἔρειδομαι**=στηρίζομαι μετὰ γεν.: γαίης.—**ἀμφί...** **ἐκάλυψε**=ἐσκέπασε τριγύρω του.—**κελαινὸς**=μάυρος, σκοτεινός.

311 - 317: — **ἀπόλοιτο κεν.** ἀπόδοσις εἰς εὐχτ. τῆς ὑποθέσεως: εἰ μὴ δξὲν νόησε.—**δξὲν**=ταχέως. —**μιν'** τὸν Αἰνείαν.—**ὑπ' Ἀγχίση** τέκε=τὸν ἐγέννησε μὲ τὸν Ἀγχίσην.—**βουκολέω**=βόσκω κοπάδια· βουκολέοντι: μετχ. χρον.—**χεύατο** χέω=χύνω, σκορπίζω.—**πήχεε** δ πήχυνς, τὸ μέρος τῆς χειρὸς ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ συνεκδ.: τὸ χέρι.—**πτύγμα** **πέπλοιο** **ἐκάλυψε**=ἐθεσεν ὡς κάλυμμα τὸν πέπλον της.—**ἔμεν** εἶναι. ἀπαρέμφ. εἰς δήλωσιν σκοποῦ.—**ταχύπωλος**=δ ταχεῖς ἵππους ἔχων.

β) — Ἐπικὸς τύπος τοῦ β' προσ. παρακειμ. ἀνευ τοῦ σ: **βέβληαι.**
— Δοτικ. ἐνικ. τοῦ ὀνόματος ἀλκὴ κατὰ μεταπλασμόν: **ἀλκή.**

— *N^o* ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **τύχωμι, ἔρυ-
σαίσατο, κτάμεναι, δέα, ἔμεν.**

γ) — **ἐπὶ μακρὸν ἄψε:** Ἡτο σύνηθες εἰς τοὺς Τρῶας πολεμι-
στὰς νὰ ἔκβαλλουν φωνὰς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἀγῶνος. Καὶ κατὰ τὴν
πρώτην φοράν, ὅταν ἔπληξεν δὲ Πάνδαρος τὸν Διομήδη, ἐπὶ μακρὸν
ἄψε (Ε 101), καὶ κατωτέρῳ δὲ Αἰνείας ζῆτεί νὰ προφυλάξῃ τὸ σῶμα τοῦ
φύλου του σμερδαλέα *ἴάχων* (Ε 303). Πρὸς τὰς θριαμβευτικὰς φωνὰς τοῦ
Πανδάρου ἀντιτίθεται ἡ ψυχραιμία τοῦ Διομήδους (*οὐ ταρβήσας*) καὶ
ἡ ἀπλῆ φράσις του *ἥμαροτες οὐδὲ ἔτυχες, η̄ δοπία ἔχει καταστῇ παροι-
μιώδης*. — **αἰχμὴ δ'** **ἔξελύθη παρὰ νείλατον ἀνθερεῶνα:** Κατὰ τὴν
περιγραφὴν τοῦ ποιητοῦ τὸ δόρυ ἔπληξε τὸν Πάνδαρον ἐκ τῶν ἄνω
πρὸς τὰ κάτω παρὰ τὸν ὄφθαλμὸν πρὸς τὴν οῖνα καὶ ἀφοῦ διεπέρασε τοὺς
ὅδοντας ἔξηλθεν ἀπὸ τὴν βάσιν τῆς σιαγόνος. Ἐν τούτοις δὲ Διομήδης
ἥτο πεζὸς καὶ δὲ Πάνδαρος ὑψηλότερα ἐπὶ τοῦ ἄρματος, διόπτε τοιαύτη
βολὴ δὲν ἔξηγεται εὔκολα, ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἔδαφος ἥτο
ἄνωμαλον καὶ δὲ Διομήδης ἵστατο ὑψηλότερα. — **χεωμάδιον λάβε χειρί:**
Συχνὰ εἰς τὰς διηγημάτικὰς μάχας οἵπτονται λίθοι, διότι ἀφοῦ οὕψῃ δὲ
πολεμιστὴς τὸ δόρυ, δὲν ἔχει πλέον ἄλλο ὅπλον, διὰ νὰ κτυπήσῃ ἀπὸ
κάποιαν ἀπόστασιν. Ὅταν πλησιάσουν σῶμα πρὸς σῶμα, μονομαχοῦν
μὲ ξίφος. — **οἷοι νῦν βροτοί εἰσι:** Μὲ τὸ νῦν δὲ ποιητὴς ἐννοεῖ τὴν
ἴδικήν του ἐποχήν, κατὰ τὴν δοπίαν δὲ τρωκὸς πόλεμος εἶναι παρελθόν.
Αἱ ήρωϊκαι διηγήσεις κάμνουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύουν, ὅτι οἱ
παλαιοὶ ἡσαν τελειότεροι. — **ἀμφὶ δὲ δῆσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψεν:** Ὁ
Αἰνείας ἔχασε τὰς αἰσθήσεις του καὶ φυσικὰ πολὺ εὔκολα θὰ τὸν ἐφό-
νευεν δὲ Διομήδης, ἀν δὲν ἐπενέβαινεν ἡ θεὰ μήτηρ του. — **ἔχεύασο
πτήσεις λευκῶ...:** Ἡ ἐμφάνισις τῆς ὁραίας θεᾶς μὲ τὰ λευκὰ χέρια
καὶ τὸν φαεινὸν πέπλον ἀποτελεῖ θαυμασίαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν φρί-
κην καὶ τὴν ἀγριότητα τῆς αἰματοχυσίας.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ζ

στ. 237-285.

α) 237 - 241 : — **φηγδος** = δρῦς. — **ικάνω** = ἔχομαι, φθάνω. — **ἀμφί μιν** = γύρω του. — **θέω** = τρέχω. — **ἄλοχος**. Α 114. — **εἰρομαι** = ἔρωτῶ. — **παῖδας** = περὶ τῶν παιδῶν. — **καστρητος** = ἀδελφός. — **δ ἔτης** = συγγενής, φίλος. — **δ πόσις** = δ σύζυγος. — **ἔπειτα** = ἀκολούθως. — **ἄνωγα** = προστάζω. Προκμ. μὲ σημασίαν ἐνεστ. — **ἔξεινης** = κατὰ σειράν· δηλ. εἰς ὅλας ἔδιδε τὴν ἴδιαν προτροπὴν νὰ προσεύχωνται εἰς τοὺς θεούς. — **δὲ** = ἐν τούτοις. — **τὸ κῆδος** = ἡ λύπη, τὸ πένθος. — **ἔφῆπτο** = ἐπέκειτο, ἐπεκρέματο. Θ. ἐφάπτω.

342 - 253 : — **δ δόμος** = ἡ κατοικία, ἀνάκτορα (δέμω). — **ξεστὸς** = λείος, γυαλιστός. — **ξεστῆς αἰθούσησι** = μὲ στοὰς σχηματιζομένας μὲ κίονας ἀπὸ πελεκημένον ἄρα καὶ στίλβον μάρμαρον. — **τετυγμένον**. Θ. τεύχω = κατασκευάζω. — **αὐτάρ** ὡς συμπλεκτ. σύνδ. = καί. — **δεδημένος** Θ. δέμω = οἰκοδομῶ. — **μνηστὴ ἄλοχος** = ἡ ζητηθεῖσα εἰς γάμον γυνή, ἡ νόμιμος σύζυγος. — **κούρη** = νεαρὰ γυνή, θυγάτηρ. — **τέγεος** = ἐστεγασμένος. (τέγω, στέγω = στεγάζω, Λατ. *tego*). — **αιδοῖος** = δ ἄξιος σεβασμοῦ, σεμνός. — **ἔνθα** = ἐκεῖ, δηλ. καθὼς εἰσήρχετο τις εἰς τὸ περικαλλὲς ἀνάκτορον τοῦ Προιάμου, (στίχ. 242). — **ἡπισθωρος μήτηρ** = γλυκειά, στοργικὴ μητέρα (*ἥπιος* + *δῶρα*). — **εἰσάγουσα** = δηγούσα ἐντός. — **εἰδος** = μορφή. Αἰτ. τοῦ κατά τι. — **ἐν φυ·** ἐνέφυ = προσεκολλήθη, ἔσφιξε. — **ἐκ τ' ὀνόμαζεν** = τὸν προσεφώνει. Ό στ. 253 ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα παρ'. Ομήρῳ.

254 - 262 : — **τίττε· τί ποτε;** = διατί ἀραγε; — **θρασὺς** = ἄγριος. — **ῆ μάλα δὴ** = ὕδρισμένως, ἀσφαλῶς. — **τείρω** = κατατρίβω, καταπονῶ. — **δυσώρυνμος** = ἐκεῖνος τοῦ δποίου τὸ δνομα προκαλεῖ κακόν, κατηραμένος (*δυσ* + *ὄρυμα, δνομα*). — **ἔνθαδε·** συναπτ. μὲ τὸ ἐλθόντα. — **ἀνῆκεν** = παρώρμησε. — **ἄκρη πόλις** = τὸ ὑψηλὸν μέρος τῆς πόλεως, ἡ ἀκρόπολις. — **χεῖρας ἀνέχω** = ὑψώνω τὰ χέρια, προσεύχομαι. — **μελιηδῆς** = γλυκὺς ὡς μέλι. — **ἐνείκω** = ὑποτκτ. ἀρο. Θ. φέρω, ἥγεικα. — **σπεισης** Θ. σπενδω. — **καντός** = ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ἀνθανάτοισ: δηλ. ὅχι μόνον τοὺς θεούς νὰ τιμήσῃς, ἀλλὰ καὶ σὺ νὰ αἰσθανθῇς ἀνακούφισιν. — **δινήσεαι** = ὀνίναμαι = ἀπολαμβάνω, εὐχαριστοῦμαι. — **ἀνδρὶ δέ·** τὸ δὲ εἰς τὴν σημ. τοῦ γάρ. — **κεκμηδῷ** κεκμηδὼς ἀντὶ κεκμηδὼς = πρακμ. τοῦ κάμνω = κονδάζομαι. — **δέξει** = ἀρέξω = αὖξάνω. — **τύνη** σύ.

263 - 278 : — **μέγας** = ὑψηλός. — **κορυφαῖολος** = ποὺ ἀνεμίζεται δ λόφος τῆς περικεφαλαίας του. Ἐπομένως = εὐκίνητος, δρυμητικός. — **μοι** = χάριν ἐμοῦ, γιὰ μένα. — **ἀείρω** = σηκώνω, προσφέρω. — **μελι-**
φρων = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχήν. — **ἀπογυιόω** = παραλύω τὰ μέλη· γυῖα = μέλη. — **λάθωμαι** λανθάνω, λήθω εἰς τοὺς μέσ. τύπους = ἔχην· μὴ λάθωμαι μένεος = μήπως χάσω τὴν δρμήν μου. Λέγεται καὶ ἡ ἀντίθ. ἔκφρ.: μνήσασθε θούριδος ἀλκῆς. — **χερσὶ δὲ...** = ἄλλως τε μὲ χέρια ... — **λειβω** = χύνω κρασὶ διὰ σπονδήν. — **αἴθοψ** = λαμπρός, σπινθηροβόλος. (αἴθω = λάμπω). — **ἄξομαι** = φοβοῦμαι, ἀπὸ εὐσέβειαν ἀποφεύγω κάτι. — **πη** = κατ' οὐδένα τρόπον. — **ἔστι** = ἔξεστι. — **κελαινεφής** = δ συνάγων μέλανα νέφη (κελαινός). Ἐπίθ. τοῦ Διός. — **δ λύθρος** = λάσπη ἀπὸ αἷμα καὶ χῶμα. — **πεπαλαγμένος** = λερωμένος, πιτσιλισμένος. (ρ. παλάσσομαι, πηλός, Λατ. palus). — **ηνός** = ναός. — **ἀγελειη-** ἄγουσσα τὴν λείαν. Ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, διότι αὐτὴν ἐπεκαλοῦντο κατὰ τὰς ληστρικάς ἐπιδομάς. — **τὰ θύεα** = οἱ θυσῖαι, αἱ προσφοραί. — **δολλίξω** = συγκεντρώνω. — **πέπλος** = γυναικεῖον φόρεμα. — **τοι** = συναπτ. πρὸς τὸ ἔστιν = εἶναι γιὰ σένα, εἶναι κατὰ τὴν γνώμην σου. — **χαρέ-**
στατος = ὠδαιοτάτος. — **ἡῦκομος** = ἔχουσα ὠδαίαν κόμην. — **θὲς καὶ**
ὑποσχέσθαι = τὸ ἀπαρομφ. ὃς προστκτ. Ἀντκμ. τοῦ ὑποσχέσθαι εἶναι τὸ ἱερευσέμεν. — **ἥνις** = ἐνὸς ἔτους, χρονιάρικος. — **ηκέστας** = ἡκεστος = ἀδάμαστος (στερ. α.-κεστός, κεντός, κεντέω) κυρίως ἀκέντητος. — **αὶ κε-** εάν. — **ἐλεῶ** = εὐσπλαχνίζομαι. — **ἀπόσχη** = ἀπέχω· μ.τβ. = κρατῶ μα-
κράν, ἀπομακρύνω. — **μήστωρ** Ε 272.

279 - 285 : — **μετελεύσομαι** μετέρχομαι = πηγαίνω πρὸς κάποιον. — **εἰπόντος** (ἐμοῦ) = εἰς δι, τοῦ εἰπω. — **αὖθι=** ἐκεῖ, στὸν τόπο, δόπον βρίσκεται. — **χάνοι γαῖα οἱ** = ν' ἀνοίξῃ δι' αὐτὸν ἡ γῆ, νὰ τὸν καταπιῇ ἡ γῆ. ρ. χάσκω. — **πῆμα** = κατηγρ. εἰς τὸ μν. — **τοῖο** = τοῦ. — **εῖσω** = **"Αἴδος"** δόμον "Αἴδος" = εἰς τὸν "Ἀδην. — **ἀτερπος** = ἀντὶ ἀτερπῆς = δυ-
σάρεστος, πικρός. — **ἡ δίξυς** = ἡ λύπη, ἡ δυστυχία. — **ἐκλελαθέσθαι** = δτι ἐντελῶς ἐλησμόνησε.

β) — Ν^ο ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **ἔνεσαν, εἰλήλου-**
θας, ἀνῆκε, πίησθα, τύνη.

γ) — **Σκαιαὶ πύλαι** : Ἰδε Γ 145. — **φηγός** : Τὸ δένδρον τοῦτο εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ τείχους ἥτο διὰ τοὺς Γρῶας ἰερὸν δένδρον ἀφιερωμέ-

νον εἰς τὸν Δία. — **δόμον περικαλλέα Πριάμοιο**: Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου ἡσαν συγκρότημα πολλῶν κτιρίων, δπως συνέβαινε καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς ἑδῶ Ἑλλάδος (Μυκηνῶν, Τίρυνθος, Κρήτης κ. ἄ.). Τὸ κύριον μέρος τοῦ ἀνακτόρου ἦτο πάντοτε τὸ μέγαρον (δῶμα) καὶ ἦ πρὸ αὐτοῦ αἴθονσα. Ἐντὸς δημοσίας τῆς αὐλῆς ὑπῆρχον καὶ ἄλλα κτίρια χρησιμεύοντα ὡς ἰδιαίτεραι κατοικίαι τῶν βασιλοπαίδων, ὡς γυναικωνῖται, ὡς ἀποθῆκαι, λουτρῶνες κ.λ.π. Εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου θὰ φαντασθῶμεν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐλῆς σειρὰν τοιούτων κτιρίων, τὰ δποῖα ἔκαμναν ἐντύπωσιν μὲ τοὺς ὁραίους κίονας οἱ δποῖοι ἔκόσμουν τὴν εἰσόδον ἔκαστου (ξεστῆς αἰθούσης). — **χερσὶν ἀνίπτοισιν**: Κατὰ τοὺς ἥρωϊκοὺς χρόνους ἦτο θρησκευτικὸν ἔθιμον νὰ πλύνουν τὰ χέρια, πρὸν κάμουν θυσίαν ἢ σπονδήν.

στ. 286 - 341.

α) 286 - 296 : — μολοῦσα = ἐλθοῦσα· ρ. βλάσκω - ἔμολον. — **κέλομαι** = παρακαλῶ, διατάσσω. — **κατὰ ἀστυ** = περιελθοῦσαι εἰς τὴν πόλιν. — **θάλαμος** = ἰδιαίτερον δωμάτιον, δπου φυλάσσονται τὰ πολύτιμα πράγματα. — **κηδείεις** = εὐώδης. — **οἱ τῇ Ἔκάρῃ**. — **παμποίηιλα** = δλοκέντητα. — **ἔργα** = ἔργοντερα. — **θεοειδῆς** = θεόμορφος. — **ἐπιπλὼς** = δταν ἔπλευσε· ρ. ἐπιπλώω. — **τὴν ὁδὸν ἦν** = κατὰ τὸ ταξίδι ποὺ... — **ἀνήγαγε** = ἔφερεν ἐπάνω. Ἡ ἀνὰ διότι τὸ ταξίδι ἔγινε πρὸς Β. — **εὐπατέρεια** = ἀρχοντική. Κυρίως ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας. — **δειραμένη** = ἀείρω. Z 264. — **δῶρον** = κατγρομ. — **νειλατος** = τελευταῖος. — **βῆτεναι** = ἔξεινήσε. — **μετασεύομαι** = πηγαίνω γεήγορα.

297 - 304 : — τῆστιν εἰς τὴν Ἐκάβην καὶ τὰς ἄλλας γραίας. — **ἄλιξ** = ὄνγω = ἀνοίγω. — **Κισσηῖς** = ἡ κόρη τοῦ Κισσέως. — **ἔθηκαν** = τίθημι εἰς τὴν σημασ. τοῦ ποιῶ. — **δλοιλυγῆ** = μὲ φωνάζ. — **εὔχομαι** = κάμνω δέσιν, παρακαλῶ. — **δράομαι** = προσεύχομαι.

305 - 311 : — ρύσιπποις = ἡ προστατεύουσα, ἡ σώζουσα τὴν πόλιν (ρύνομαι + πτόλις). — **ἄξον** = ἄγγυνμ = θραύω. — **δὴ** = πλέον. — **στ. 308 - 310 = 274 - 276.** — **ἀνανεύω** = σείω ἀρνητικὰ τὸ κεφάλι, ἀρνοῦμαι.

312 - 325 : — δῶμα = κατοικία, ἀνάκτορον. — **τεύχω** = κατασκευάζω, κτίζω. — **ἔριβλλαξ** A 155. — **τέκτων** E 59. — **ἔνθα** = ἔκει. — **πάροιθε** συναπτ. πρὸς τὸ δουρός = ἀπὸ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ δό-

ρατος.—**περὶ δὲ**=καὶ γύρω εἰς τὴν βάσιν τῆς αἰγμῆς.—**περὶ θέσης**=τὴν περιέβαλλε· ρ. θέω=τρέχω.—**δι πόρης**=κρίκος.—**τὸν δέ** Ἀλέξανδρον.—**τὰ τεύχεα**· Γ 195.—**ἔπω**=ἀσχολοῦμαι μὲ κάτι.—**ἀγκύλος**· Ε 209.—**ἀφάω**=ψηλαφῶ, μεταπιάνω.—**μετὰ**=μεταξύ.—**ἡστοῖμα**.—**νεικέω**=ἐπιπλήττω.—**αισχρὰ ἔπη**=βαρεῖς, προσβλητικοὶ λόγοι.

326 - 331: —**δαιμόνιος**=ἄλλοκοτος. —**οὐ καλὰ**=οὐ καλῶς. —**μέν**. βεβαιωτ. —**δι χόλος**=δι θυμός.—**φθινύθω**=φθείρομαι, χάνομαι. —**αιπὺς**=ὑψηλός.—**μάργαμαι**=μάχομαι.—**ἡ δύτη**=κραυγὴ τῆς μάχης, ἥ μάχη.—**ἀμφιδέδης**=ἄναψε γύρω· ρ. δαίω=καίω.—**μαχέσαιο δὲ**=θὰ ἐπέπληττες, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιπλήττῃς.—**δὲ τινά πουν**· ἡ πρότ. εἶναι ἀναφ. ὑποθ.=ὅποιον ἵσως...—**μεθιέντα**· μεθίημ =ἀφίνω, παραμελῶ.—**στυγερδος**=φρικαλέος.—**ἄνα**· ἐπίρρο. μὲ σνοιαν προσταγῆς=(σήκω) ἐπάνω.—**δῆσος**=καυστικός, καταστρεπτικὸς (δαίω).—**θέρηται**· θέρομαι=καίομαι.

332 - 341: —**ἡ αἴσα**=τὸ πρέπον, τὸ δρθόν· **κατ' αἴσαν**=δρθά, δίκαια, δπως μοῦ ἔξει. —**οὐδὲ** ὑπὲρ αἴσαν=δχι πέραν τοῦ δρθοῦ, δχι ἄδικα. —**τούνεκα**=δι² αὐτὸν τὸν λόγον.—**σύνθεος**· συντίθεμαι=βάζω μαζὶ εἰς τὸν νοῦν μου, προσέχω τὸν λόγον κάποιου. —**οὐ τοι**=ἄλληθεια δχι... —**νέμεσις - ιος**=ἀγανάκτησις, —**τὸ ἄχος**=ἥ λύπη. —**προτρέπομαι**=στρέφομαι πρὸς κάτι, παραδίδομαι. —**παρεπιοῦσα**· παρεῖπον=παρεκίνησα, ἔπεισα.—**δρμησε**· δρμάω. μετβτ.=κάμνω κάποιον νὰ κινηθῇ. —**μοι καὶ αὐτῷ**=δπως καὶ εἰς ἐμὲ τὸν διοιν. —**λώτος**· λῶτον συγκρ. τοῦ ἀγαθός. —**ἔπαμείθομαι**=πηγάνω ἐκ περιτροπῆς. —**ἐπιμένω**=περιμένω.—**δρηγα**=πολεμικά. —**δύω**=νὰ ἐνδυθῶ, νὰ φορέσω.—**μέτειμι**=ἔρχομαι κατόπιν. —**κικήσεσθαι**· κικάνω, κίκημι· Ε 187.

β) —³Ιων. τύπος τοῦ ρ. ἐπιπλέω : ἐπιπλώω καὶ μετοχ. ἀορ. β'. **ἐπιπλώς**.

— Δοτικὴ τοῦ δνόματος **νέμεσις** : **νεμέσι**, ἀντὶ **νεμέσει**.

— **N^o** ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **ποτί**, **κατεβήσετο**, **τῆσι**, **ἡστο**.

γ) — **ἐς θάλαμον κηώεντα** : Τὸ δωμάτιον, δπου ἐφυλάσσοντο τὰ

ἐνδύματα, εὐωδίας ἀπὸ τὰ ἄρωματα, τὰ δποῖα ἐιίθεντο μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων, διὰ νὰ προφυλάσσωνται αὐτὰ ἀπὸ τὸν σκῶρον καὶ διὰ ν' ἀποκτοῦν ὥραίσαν καὶ μόνιμον ὅσμήν. — **ἔργα γυναικῶν Σιδονίων:** Τὰ λεπτὰ καὶ περίτεχνα κεντήματα τῶν πέπλων ἡσαν προϊόντα ἀνατολικῆς χειροτεχνίας, ὅπως συνέβαινε καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν καὶ σήμερον ἀκόμη. Ἰδίως αἱ πόλεις τῆς Φοινίκης ἡσαν κέντρα βιομηχανίας πολυτελῶν εἰδῶν, ὡς πολυτίμων βαφῶν, ἄρωμάτων κ.ἄ. Ἰδιαιτέρως ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ἡ Σιδών ὡς κέντρον τέχνης (πολυδαίδαλοι Σιδόνες). — **Θεανὼς:** Ἡτο θυγάτηρ τοῦ Κισσέως, βασιλέως τῶν Θρακῶν καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντίνοος. — **τὰς Ἀλέξανδρος ἥγαγε:** Ἐπιστρέψων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα δι Πάρις ἐσυνέχισε τὰς λῃστρικάς του ἐπιθέσεις εἰς παραλίας πόλεις τῆς Φοινίκης. Τὰ πειρατικὰ αὐτὰ ταξίδια, ὅπως λέγει ὁ Θουκυδίδης, ὅχι μόνον δὲν ἔφεραν ὄνειδος κατ' ἔκείνην τὴν ἐποχήν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔδόξαζαν τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτά. — **δλολυγῆ:** Πιθανῶς ἐννοεῖ δι ποιητῆς θρησκευτικὰ ἐπιφωνήματα, τὰ δποῖα ἐπρόφεραν ὅλαι μαζὶ μὲ ωυθμόν, ὅπως ἐγίνετο καὶ εἰς ἄλλας ἐπισήμους στιγμάς. — **θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν:** Ἐπαναλαμβάνεται ἐδῶ δι συνήθης τύπος τῶν διμηρικῶν ἀνακτόρων μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ κύριον μέρος λέγεται δῶμα καὶ ἡ αἰθουσα αὐλὴ — **ἔγχος ἐνδεκάπηχος:** Δὲν γνωρίζομεν μὲ τὶ μέτρον ὑπολογίζει δι ποιητῆς τὸ μῆκος τοῦ δόρατος τοῦ Ἐκτορος. Ὁπωσδήποτε θέλει νὰ παραστήσῃ, ὅτι τὸ δόρυ τοῦ ἥρωος τούτου ἦτο ἔξαιρετικὰ μαχόν. — **πάρκης:** Ο κρίκος αὐτὸς ἐστερέωντε τὴν αἰχμὴν εἰς τὸ ξύλον τοῦ δόρατος καὶ ἐπὶ πλέον ἐκόσμει τὸ δόρυ. — **χόλον τάνδε:** Ο χόλος τοῦ Πάριδος προοήρχετο ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ἀπέτυχεν εἰς τὴν μονομαχίαν του μὲ τὸν Μενέλαον καὶ διὰ τοῦτο οἱ Τρῶες τὸν ὥνειδίζον.

— **Ποῖον τύπον ἀνδρὸς ἐμφανίζει ἐδῶ δι Πάρις. Διακρίνατε τὴν ἀνθεσιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἐκτορος.**

στ. 342 - 368.

a) 342 - 358: — **μειλίχιος** = γλυκός, μαλακός. — δι **δαήρ**. Γ 180. — **κύων** = ἀναιδῆς. — **κακομήχανος** = κακοῦργος. — **δικρυδεσσα** = φρικτὴ (κυρίως: κρυόεις, τὸ κρύον). — ὡς **ծφελε** = εἴθε. ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: ὡς **κακὴ** θύελλα ἀγέμοιο ծφελε οἰχεσθαι... — δι **πρῶτον** = εὐθὺς ὡς. —

οἰχεσθαι προφέρουσσα =νὰ μὲ ἥρπαζεν ἀμέσως. — **προφέρω** =ἀφ-
πάζω, παρασύνω. — **θύελλα ἀνέμοιο** =ὅρμητικὸς ἄνεμος. — **πολύ-
φλοιοσβος**. Α 34. — **κῦμα ἀπέδεσσε** =νὰ μὲ παρέσυρε τὸ κῦμα. (Ἡ
πρότ. ἔχει δυνητικὴν ἔννοιαν. Παρελήφθη τὸ κεν). Θ. ἀπανράω. — **πά-
ρεσ**=πρίν, παρὰ νά... — **ῶδε=ἔτσι** ὅπως ἔγιναν. — **τεκμήραντο** =
ῶρισαν, ἀπεφάσισαν· Θ. **τεκμαίρομαι** (**τέκμαρ**=τέλος). — **ἔπειτα** =μετὰ
τὸ κακόν, ποὺ ἔκαμα. — **ἥδη** =νὰ ἤξευρε, νὰ ἐννοοῦσε. 'Εξακολουθεῖ
ἡ ἀνεκπλήρωτος εὐχὴ τῆς Ἑλένης. — **νέμεσις**=ἡ κατάκρισις. — **αἰ-
σχεα**=δυνειδισμοί, αἱ ὕβρεις. — **ἔμπεδοι φρένες**=σταθερός, ὑγιὴς
νοῦς. — **δπίσσω**=εἰς τὸ μέλλον. — **τῷ=διὰ** τοῦτο. — **ἐπανρήσεσθαι**=
ὅτι θὰ ἀπολαύσῃ, θὰ πληρωθῇ. — **δίφρος**=κάθισμα χαμηλόν. — **πό-
νος**=κόπος, ἀγών. — **σε φρένας** σοῦ φρένας=τὴν ψυχὴν σου. — **ἀμφι-
βέβημε**=περικυκλώνει, πιέζει. — **ἡ ἄτη**=ἡ ἀμαρτία, τὸ κακόν. — **ἐπὶ
θῆκε**=ἐπέβαλε, προώρισε. — **δπίσσω**. Ζ 352. — **πέλομαι** εἰμί. — **πε-
λώμεθα ἀοίδιμοι**=νὰ γίνωμε θέμα διὰ τραγοῦδι. — **ἔσσομενοι**=οἵ
μεταγενέστεροι.

359 - 368. — **καθίζω**=βάζω κάποιον νὰ καθίσῃ. — **φιλέουσά περ**=
ὅσον στοργικὴ καὶ ἀν εἶναι ἡ περιποίησίς σου. — **ἐπέσσυται**=σπεύ-
δει, θέλει· παρακυ. τοῦ ἐπισσεύομαι εἰς σημ. ἐνεστ. — **μέγα** =ἐπίρρο. —
ἔμειο=γενικ. ἀντικυ. εἰς τὸ ποθήν. — **ποθήν** **ἔχουσι**=ποθοῦν, περι-
μένουν. — **δρυνθι** =δρυνμι. — **ἐπείγομαι**=βιάζομαι, κάμνω γρήγορα. —
καταμάρπτω=προφθάνω. — **οἱ οἰκήες**=οἱ οἰκεῖοι. — **εἰ λέσσομαι αὐ-
τις**=ἄν θὰ ἔλθω πάλιν. — **ὑπότροπος**=ἐπιστρέψων. — **με** συναπτ.
πρὸς τὸ δαμόσιν. — **ὑπὸ χερσὸν**=κάτω ἀπὸ τὰ χέρια. 'Ως δοτ. δργαν.
ἢ κατὰ κυριολεξίαν, διότι δ φονευόμενος πίπτων ενδίσκεται ὑπὸ τὰς
χειρας τοῦ φονεύοντος. — **δαμάσωσιν**=δαμάσουσι.

γ) — **οὕ τι προσέφη**: "Ισως ἀπὸ ἀγανάκτησιν πρὸς τὸν ἀδελφόν
του ἢ διότι ἡ Ἑλένη ἐπρόλαβε νὰ τοῦ ἀπευθύνῃ τὸν λόγον. Πάντως
ἡ σιωπὴ αὐτὴ τοῦ Ἑκτορος εἶναι χαρακτηριστική. — **δις** **ἥδη** **νέμεσιν** :
"Ἡ Ἑλένη παραπονεῖται διτὶ δ Πάροις δὲν ἥξεύρει τί προκαλεῖ τὴν ἀγα-
νάκτησιν καὶ τὸν ψόγον τῶν ἀνθρώπων. 'Ἡ ἄγνοια αὐτὴ τὸν κάμνει
τόσον φαῦλον, διότι κατὰ τὰς ἡθικὰς ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς ἔκείνης μία
πρᾶξις εἶναι ἡθικὴ ἢ ἀνήθικος, καθ' ὅσον ἐπιδοκιμάζεται ἡ κατακρί-
νεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. — **πελώμεθα ἀοίδιμοι**: 'Ἡ ἀφορμὴ καὶ τὰ
ἔπεισόδια τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἐψάλλοντο εἰς ἐπικὰ ḥσματα, ἐνῷ ἥδη

διήρκει ὁ πόλεμος. Ἡ ποιητικὴ παράδοσις διετήρησε τοιαῦτα ἔσματα μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ὁμήρου καὶ ταῦτα ὁ ποιητὴς ἔχων ὑπ' ὅψει κάμνει τὸν ὑπαινιγμὸν τοῦτον.

— *N^o* ἀναγνωρισθοῦν τὰ συναυσθήματα, ποὺ κατέχουν τὴν Ελένην καὶ ἐπίσης τὰ συναυσθήματα τοῦ Ἐκτορος.

στ. 369-406.

α) 369-380: — **δόμοι εὖταιετάοντες**: ὠφαία κατοικία. Κυρίως: σπίτι ὃ που κατοικεῖ κανεὶς καλά. Τὸ ἐπίθετ. λέγεται καὶ περὶ πόλεων. — **ἔνπεπλος**=φέρουσα ὡραῖον φόρεμα, καλοντυμένη. — **γοάς**=θρηνῶ. — **μύρομαι**=δακρύζω, κλαίω. — **ἀμύμων**. Ε 9. — **τέτμεν**=εὑρεν· ἔτεμον (πότμος). — **ἔστη ἐπ' οὐδὸν ίών'** ίών ἐπ' οὐδὸν ἔστη. — **ο οὐδὸς**=τὸ κατώφλι. — **εἰ δ' ἄγε**· παρακελευμ. Συμπλήρωσον· εἰ δὲ βούλει, ἄγε... — **νημερτής**=ἄλανθαστος, ἄληθινὸς (*νη*+άμαρτάνω). — **ἡ γαλόως** Γ 122. — **ἡ εἰνάτηρ -έρος**=συννυφάδα. — **ἐς 'Αθηναίης**· ἐς νηὸν Ἀθηναίης. — **Ιλάσκονται**=ζητοῦν νὰ ἔξιλεώσουν. Ἐνεστ. ἀποπειρ.

381-389: — **διτρηρόδες**=εὐκίνητος, πρόθυμος. Ἐπίθ. τῶν θεραπόντων. — **ἡ ταμίη**=ἡ οἰκονόμος. — **μάλ'** **ἄνωγας**· τὸ μάλα εἰς τὴν σημ. τοῦ ἐντόνως, ορητῶς. — **οὔνεκα**=διότι. — **τείρομαι**=καταβάλλομαι. — **κράτος**=ἡ νίκη, ἡ ὑπεροχή. — **ἀφικάνει**=ἔνεστ. μὲ σημ. παρκμ. — **μαινομένη**=ταραγμένη, ἔξω τοῦ ἔαυτοῦ της. — **ἡ τιθῆνη**=ἡ τροφὸς (ἀναδιπλ. θέμ. θη-θῆλυς).

390-406: — **ἡ** Ε 280. — **ἀπέσσυτο**=ἔψυγε βιαστικὰ (σεύω=θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν). — **ἔνκτιμένας**=καλὰ κτισμένας, καλοστρωμένας. — **ἡ ἀγυιά**=ἡ ὄδός. — **εὗτε**=ὅταν, τὴν στιγμὴν πού... — **τῇ**=ἄκριβῆς εἰς τὴν θέσιν. — **διεξιμεναι**=νὰ περάσῃ ἔξω. — **ἔνθα**=ἔκει. — **πολύδωρος**=προικισμένη μὲ πολλὰ χαρίσματα. — **ὑπὸ Πλάκω**=εὶς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὅρους Πλάκου. — **ὑλήεις**=δασώδης (ἡ ὑλη). — **Κιλικεσσιν ἄνδρεσσιν**=εἰς λαὸν Κιλίκων. — **ἔχετο Ἐκτορε**=εἴχετο ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος, ἥτο γυναῖκα τοῦ Ἐκτορος. — **χαλκοκορυστής**=ώπλισμένος μὲ χαλκὸν (κορύσσω=ὅπλιζω). — **ἔπειτα**=τότε. — **ἀταλάφρων**=ἀθῶς, ἄκακος (ἀταλὰ = τουφερὰ + φρῆν). — **αὔτως**=ἔτσι. — **διληγικιος**=δῦμοιος. — **καλέεσσε**=ἔκαλει συνήθως. — **ἔργυετο** ὁύομαι=σφέω.

Ε 23.—**μείδησεν** ρ. μειδάω, μειδιάω.—**ἄγχι οἱ**=πλησίον του.—**παρίστατο**=έστέκετο πλάϊ του. στ. 406=Ζ 253.

β) — N° ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **διεξίμεναι**, **Κιλικεσσι**, **κελέεσκε**, **ἔφατο**.

γ) — **σὺν διμφιπόλῳ ἔϋπέπλῳ** : Δεῖγμα ἀρχοντικῆς καὶ ἀνέτου ζωῆς εἶναι ἡ εὐπρεπής ἐμφάνισις τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν ἀμφιπόλων.—**ταμίη** : Εἶναι ἡ οἰκονόμος καὶ ἐν γένει ἡ ἰθύνουσα τὰς δμώδες εἰς τὰ ἔργα των. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐπροτιμᾶτο συνήθως ἡ μᾶλλον πιστὴ καὶ κάπως ἡλικιωμένη καὶ διὰ τοῦτο συχνὰ προσφωνεῖται αἰδοῖη **ταμίη**.—**ἔϋκτιμένας κατ'** **ἀγυιάς** : Αἱ ὅδοι τῆς ὁμηρικῆς πόλεως ἥσαν στρωμέναι μὲν λίθους καὶ ἀσβεστον. Εἰδικῶς περὶ τοῦ Ἰλίου ἐπιστοποιήθη τοῦτο ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σχλῆμαν καὶ Δαῖτρφελδ.—**Ἄνδρομάχη Θυγάτηρ Ήετίωνος** : Ἀλησμόνητος γυναικεία μορφὴ ζωγραφίζεται εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη ἡ σύζυγος τοῦ Ἐκτορος, ἡ δποία κατωτέρω ὑπενθυμίζει εἰς τὸν ἄνδρα τῆς τὴν θλιβερὰν ἴστοριαν τῆς ζωῆς της. Εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτην τῆς αὐτὴν ἐμφάνισιν ἐμπνέει συμπάθειαν κοὶ σεβασμὸν εἰς τὸν ἀναγνώστην.—**Κιλικεσσιν ἀνδρεσσιν ἀνάσσων** : Οἱ Κιλικεσι τῶν δημοικῶν χρόνων κατέκουν εἰς τὴν Μεγάλην Φρυγίαν διηρημένοι εἰς δύο. Καὶ οἱ μὲν εἶχον πρωτεύουσαν τὰς Θήβας, οἱ δὲ τὴν Λυρονησσόν. Εἰς χρόνους μεταγενεστέρους μετηνάστευσαν εἰς τὴν χώραν, ἥτις ἀπ' αὐτῶν ὀνομάσθη Κιλικία.—**οἰος γὰρ ἔργετο Ἰλιον Ἐκτωρ** : Ο Ἐκτωρ ὅχι μόνον διηγύθυνε τὴν ἀμυναντοῦ Ἰλίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν μάχην ἔδιδεν λαμπρὸν παραδειγμα φιλοτιμίας καὶ ἡρωϊσμοῦ (πρβλ. καὶ τοὺς λόγους τῆς Ἐλένης 355).—**μείδησεν ιδῶν ἐς παῖδα σιωπῆ** : Αριστοτέχνης πάντοτε ὁ Ὅμηρος, ὅταν ζωγραφίζῃ τὰ ἀνθρώπινα πάθη, μεταχειρίζεται καὶ ἔδῶ ἀπλούστατον καὶ ἐκφραστικώτατον τρόπον διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν στοργὴν καὶ συγχρόνως καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ Ἐκτορος διὰ τὴν τύχην τοῦ παιδιοῦ του.

στ. 407-465.

α) 407-428 :—**δαιμόνιε** ἔδῶ ὡς προσφών. ἀγάπης=εὐλογημένε, καῦμένε.—**φθίσει** μετβ. φθίνω=ἀφανίζω.—**νηπίαχος**=μικρὸς (παράλλ. τύπος τοῦ νήπιος).—**άμμορος**=ἄινχος, δυστυχῆς (στερ.

α + συμόρος). — **κέρδιον** = ὡφελιμώτερον, καλύτερον. — **ἀφαμαρτάνω** τινὸς = χάνω, στεροῦμαι κατί. — **δύομαι** χθόνα = θάπτομαι, πεθαίνω. — *ἡ δαλπωρὴ* = ἡ παρηγορία. — **πότμον** ἐπίσπης· πότμον ἐφέπω = ἀκολουθῶ τὴν κοινὴν μοῖραν, πεθαίνω. — **ἔπισπης**: ἀόρ. ὑποτακτ. ἔδω ὡς τετελ. μέλλων. — **ἄχεα** = θλίψεις ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ θαλπωρή. — **ἄμδος** = ἡμέτερος. — **ἐκ... πέρσεν** πέρθω = λεηλατῶ κυριεύθεισαν πόλιν, πορθῶ. — **εὗ ναιετάουσαν** Z 370. — **ἔξενάριξε**· E 151. — **σεβάσσατο** σεβάζομαι = ἡ συνείδησίς μου δὲν μ^ν ἀφίνει. — **κατέκηε** ἀόρ. τοῦ κατακαίω. — **ἔντεα**· E 220. — **δαιδαλος**· E 60. — **χέω σῆμα** = χύνω χῦμα, διὰ νὰ σχηματισθῇ τύμβος. Γεν. = κάμνω τάφον. — **νύμφαι** δρεστιάδες = νύμφαι τῶν δρέων. — **αἰγίοχος**· E 115. — **δ κασίγνητος** = δ ἀδελφός. — **ἴω**· *ἴω - ἴα - ἴον* = ἔνας - μία - ἔνα. — **κατέπεφνε** = ἐφόνευσε. — **ποδάρκης**· A 121. — **ἐπὶ βουσὶ** = ἀνάμεσα εἰς τὰς βοῦς, ἐνῷ ἐπέβλεπαν τὰ βόδια. — **εἰλιποδες** = ποὺς στρέφουν πρὸς τὰ μέσα τὰ πόδια. — **Ἐπίθ.** τῶν βοῶν (βλ. καὶ Ὁδυσσ. α, 92). — **ἀργεννός**· Γ 141. — **βασίλευεν** = ἦτο βασίλισσα. — **δεῦρο** = εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. — **ἄμα** = μαζὶ μέ... — **τὸ κτέαρ - ατος** = κτῆμα. — **ἄψ** = ὅπισω, εἰς τὴν χώραν της. — **ἀπερείσια ἄποινα** = A 13. — **ἰοχέαιρα**· E 53.

429 - 438 : — **ἀτὰρ** = ὅμως, λοιπόν. — **ϑαλερὸς** = ἰσχυρός, ἀ-χμαῖος. — **μίμνω** = μένω. — **δρφανικὸς** = δρφανός. — **στῆσον** ἵστημ. μιθτ. = κάμνω νὰ σταθῇ, τοποθετῶ. — **δ ἐρινεὸς** = ἡ ἀγριοσυκῆ (Νεοελ. ὁρνός). — **ἀμβατὸς** = ὅπου δύναται κανεὶς ν^ν ἀναβῆ, εὐπρόσβλητος. — **ἐπιδρομος** = ὅπου δύναται κανεὶς νὰ πλησιάσῃ. — **ἐπλετο** πλέομαι. Ὁ ἀόρ. διότι ἡ ἀπόπειρα ἐγένετο ἥδη. — **τῇ γε** = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖον. — **ἐπειρήσαντο** = ἔκαμαν ἀπόπειραν. — **ἀγακλυτὸς** = θαυμασίως ἔνδοξος, τρανὸς (ἄγα-, ἄγαμαι + κλυτός). — **ἡ που** = ἡ, ὡς φαντάζομαι — **ἔνισπε** ἐνέπω. — **ϑεοπρόσπιον**· A 85. — **ἡ νυ** = ἡ Ἰσως. — **ϑυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει** = ἡ ψυχὴ των τοὺς παροδομᾶ καὶ τοὺς προτρέπει.

440 - 465. — **ἡ καὶ** = βεβαίως καί. — **μέλει μοι** = σκέπτομαι, λαμβάνω ὑπ' ὄψι. — **τάδε πάντα** ὅσα εἶπεν ἡ Ἀνδρούμ. — **αἰλὼς** = πολύ. — **αἰδέομαι** = ἐντρέπομαι. — **ἔλκεσίπεπλος** = ἡ σύρουσα τὸν πέπλον. Τὸ ἐπίθ. ἐκφράζει τὴν χάριν τῶν εὐγενῶν γυναικῶν τοῦ Ἰλίου. — **κακὸς ὁς** = ὃς δειλός. — **νόσφιν** = μακράν. — **πολέμοιο** συναπτ. πρὸς τὸ νόσφιν — **ἀλυσκάξω**· E 253. — **μάθον** = ἐμαθά, συνείθισα. — **πρώτοισι** κατηγορ. εἰς τὸ Τρώεσσι = μὲ τοὺς Τρώας ποὺ εἶναι εἰς τὴν πρώτην

γραμμήν. — **ἀρνύμενος** ἀποπειρατ. ἐνεστ. τοῦ ἄρνυμαι=διασφέω. — **κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν**=μὲ τὴν καρδιά μου καὶ μὲ τὴν ψυχήν μου. Δηλ. καὶ τὸ προαισθάνομαι καὶ τὸ καταλαμβάνω. — **ὅτι** ἂν ποτε=δταν κάποτε θά... — **δλῶλη**=θά είναι κατεστραμμένη. — "Ιλιός ιρή=ή ιερά, ή θεοφίλητος πόλις τοῦ Ἰλίου. — **δ ἔϋμμελίης**=δικαλός ἀκοντιστής, πολεμικὸς (εὗ+μελή=τὸ ξύλον ἀπὸ τὸ δύποιον κατασκευάζεται τὸ δόρυ.) — **ἄλγος Τρώων**=ή λύπη τὴν δποίαν θὰ αἰσθανθῶ διὰ τοὺς Τρώας. — **οὕτις Ἐκάβης** οὕτις ἄλγος αὐτῆς Ἐκάβης. — **οὐκέτι πέσοιεν**=οῖ δποῖοι πιθανὸν νὰ πέσουν. — **ὑπ’ ἀνδράσι δυσμενέεσσιν**· πρβλ. Ζ 368 ὑπὸ χεροὶν Ἀχαιῶν. — **σεῦ** ἐνν. ἄλγος. — **ἄγηται**· ἄγομαι=παίρων μαζύ μου. — **ἔλευθερον ἥμαρ**=τὴν ἔλευθερίαν σου. — **ἀπούρας** ἀπανράω — ἀρπάζω, ἄφαιρω. — **καὶ κεν ὑφαίνοις**=καὶ ίσως νὰ υφαίνης. — **πρὸς ἄλλης**=ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἄλλης. — **φορέω**· θαμιστ. τοῦ φέρω. — **δεκαξιμένη**=χωρὶς νὰ θέλῃς, ἔξανυγκαζομένη (ἀέκων). — **κρατερὴ ἀνάγκη**=σκληρὴ ἀνάγκη. — **ἐπικείσεται**· ἐνν. σοι=θὰ σὲ πιέζῃ. — **εἴπησι**· ἀόρ. ὑποτ. ἀντὶ μέλλ. — **ἀριστεύεσκε**=πάντοτε ἡρίστευε· θαμιστ. τοῦ ἀριστεύω. — **μάχεσθαι**· αἵτ. τοῦ κατά τι εἰς τὸ ἀριστεύεσκε. — **νέον ἄλγος**=νέα ἄφορμὴ νὰ αἰσθάνεσαι λύπην. — **χήτει**=ἀπὸ στέρησιν, διότι ἔστερον θήτης (τὸ χῆτος). — **ἀμύνειν**· συναπτ. πρὸς τὸ τοιοῦδε=τοιούτου, τόσον ἀνδρείσυ, διόποῖος ἐν τούτοις δὲν σὲ ἔσωσεν ἀπὸ τὴν δουλείαν. — **δούλιον ἥμαρ** ἀντίθ. πρὸς τὸ ἔλευθερον ἥμαρ. — **χυτὴ γαῖα**=χυμένον χῶμα. Πρβλ. σῆμα χέειν. — **δ ἐλκυθμὸς**=τὸ τραβήγμα. — **πυθέσθαι**· τὸ πυνθάνομαι εἰς γεν. σημασ. αἰσθήσεως. — **πρὸιν πυθέσθαι βοῆς**=πρὸιν ἀκούσω τὶς φωνές σου. — **πρὸιν πυθέσθαι ἐλκηθμοῖο**=πρὸιν ἰδῶ ποὺ θὰ σὲ τραβοῦν.

β) — Δωρ. τύπος τοῦ πρώτου προσώπου τῆς κτητικ. ἀντων. ἐπὶ πολλῶν κτητόρων: **ἄμδος** (πρβλ. ἄμμεις=ἡμεῖς καὶ ἄμμε=ἡμᾶς).

— "Επικὸς τύπος τοῦ εἰς-μία-ἐν=ίος-ία-ίον. Εἰς τὴν γεν. καὶ δοτ. δι τόνος καταβιβάζεται.

— Συγκεκομμένος τύπος παρατατικοῦ τοῦ ρ. πέλομαι: **ἐπλετο**.

— **N^o** ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **ἔϋμμελιω, ιρή, δυσμενέεσσι.**

γ) — **πάντες ἐφορμηθέντες**: 'Η Ἀνδροιμάχη γνωρίζει τὴν ἀν-

δρείαν τοῦ συζύγου της, ἀλλὰ φοβεῖται τὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὅποιαν θὰ τοῦ ἐπιτεθοῦν ἀδρόοι οἱ ἔχθροι.— **ἐκ πέρσεν Θήβην ύψιτυλον:** Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἔγινε κατὰ τὸ δέκατὸν ἔτος τοῦ πολέμου, ὅπως ἴστορεῖται εἰς τὸ I, 185.— **οὐδέ μιν ἔξενάριξε...**: Οἱ διηγητικοὶ πολεμισταὶ τόσον ἥγάπων καὶ ἔτιμων τὰ δῆλα των, ὡστε τὸ νὰ γυμνωθῇ ὁ νεκρὸς ἀπὸ τὰ δῆλα του ἐθεωρεῖτο δυστυχία μεγαλυτέρα καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτο ἡ πρᾶξις τοῦ Ἀχιλλέως ν^ο ἀφῆσῃ ὁπλισμένον τὸν νεκρὸν Ἡετίωνα θεωρεῖται ἀπὸ τὴν Ἀνδρομάχην μεγαλοψυχία.— **κατέκηε** ‘Ως μόνον τρόπον ταφῆς ὁ Ὁμηρος ἀναφέρει τὴν καῦσιν τῶν νεκρῶν. Εἰς προγενεστέρας ὅμως τοῦ Ὁμήρου ἐποχάς, ὅπως ἔξαγεται ἐκ τῶν Μυκηναϊκῶν τάφων, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ἴστορικοὺς χρόνους συνηθέστερον ἦτο νὰ ὑάπτωνται οἱ νεκροί. Ἡ τέφρα τοῦ καιομένου νεκροῦ ἐναπετείθετο εἰς τάφον καὶ ὑπεράνω ἔχυνετο χῶμα (*σῆμα χέιριν*), ὡστε νὰ σχηματισθῇ λοφοειδὲς ὑψωμα (*τύμβος*). Τοῦτο ἀπετέλει τὸ μνημεῖον, τὸ *σῆμα* τοῦ νεκροῦ. Τοιούτοι τύμβοι σφέζονται πολλοί, ὡς ὁ λεγόμενος σῆμερον ἐν Τροίᾳ τάφος τοῦ Πατρόκλου, ὁ τύμβος τῶν Μαραθωνομάχων κ. ἄ. — **ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίλρωμον ἔπλετο τεῖχος**: Κατὰ τὰς μυθολογικὰς παραδόσεις τὸ τεῖχος τοῦ Ἰλίου εἶχε κατασκευασθῆ ἀπὸ θεούς. Συνειργάσθη ὅμως κατὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ ὁ Αἰακός, καὶ ἀκριβῶς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ δυοῖν τοῦ θυνταὶ χειρες κατεσκεύασαν, δὲν ἦτο τόσον ἵσχυρον. Ἱχνη τῆς τειχοδομίας τοῦ Ἰλίου ἔχουν ἀνακαλυφθῆ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σχλῆμαν. (Βλ. εἰκ. 3). — **ἔλκεστεπλος**: ‘Οπως καὶ τὰ ἐπίθετα τανύπεπλος, βαθύκολπος, βαθύζωνος, ἐννεπελος, ἐκφράζει τὴν γυναικείαν χάριν καὶ κομψότητα, ἡ δοπία ἀξίζει νὰ ἔξαιρεται, διαν ληφθῇ ὑπὸ ὅψει ἡ ἀπλότης τοῦ ἀρχαίου γυναικείου ἐνδύματος. Κατὰ τὴν καλαισθησίαν ἐκάστης ὁ πέπλος, ὁ δυοῖν ἦτο ἀπλοῦν ὅρθιογάνιον ὄφασμα, ἔπαιρνε διάφορον πτύχωσιν καὶ γραμμήν. — **μάθον ἔμμεναι ἐσθλός**: Προβλ. καὶ τὸ τοῦ Διομήδους ἐν E 253: οὐ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι οὐδὲ καταπιώσειν. — **εὗ τόδε οἴδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν...** ‘Ο φόβος τοῦ Ἐκτορος ὅτι θὰ κυριευθῇ τὸ Ἰλίον δὲν ἦτο μόνον προαίσθημα ἀδριστον, ἀλλὰ καὶ λογικὴ πρόβλεψις. Ἡ ἐπιμονὴ τῶν πολιορκητῶν, αἱ ἀνδραγαθίαι των εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ἔπειθαν τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Πριάμου ὅτι ἡ Τροίᾳ ἀργὰ ἡ γερήγορα θὰ περιέλθῃ εἰς χειράς των. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς μεγαλυτέραν αἴγλην ἀποκτᾷ ὁ θαυμάσιος ἥρως, διότι ἀγωνίζεται μόνον διὰ τὴν τιμὴν καὶ διὰ τὸ κα-

θῆκον. — **ἐν Ἀργεί:** 'Ο ποιητὴς ἐννοεῖ τὸ θεσσαλικὸν Ἀργος. Ἐπίσης καὶ αἱ δύο ἀναφερόμεναι κορῆναι, ἡ Μεσσηνὶς καὶ ἡ Ὑπερείη εὐρίσκοντο ἐν Θεσσαλίᾳ. 'Ο Ἐκτωρ φοβεῖται μήπως ἡ Ἀνδρομάχη, ὡς σύζυγος τοῦ λαμπροτέρου οἵων τῶν Τρώων, δοῦλη ὡς ἔξαίσιον λάφυφον εἰς τὸν Ἀχιλλέα.

στ. 466 - 502.

α) 466 - 475 : — **δρέξατο**· δρέγομαι=ἀπλώνω τὰ χέρια. — **φαιδιμος**=λαμπρός, θαυμάσιος (παράλλ. τύπος τοῦ φαιδρός). — **ἔνξωνος**=ζωσμένη δροῖα, λυγερή. Πρεβλ. καὶ 372 σὺν ἀμφιπόλῳ ἐϋπέπλῳ. — **Ιάχω**=φωνάζω (Ἑαχ, Φιμάχω, ἥχος). — **ἀτυχθεὶς**· ἀτύχομαι=φοβούμαι, τρομάζω. — **ταρβήσας**· ταρβέω=φοβούμαι (τὸ τάρβος=δ φόβος). — **δ λόφος**=ἡ φούντα. Πρεβλ. τὸ λοφίον τῶν στρατιωτικῶν πηλικίων σήμερον. — **ἴπιποχαίτης**=ἀπὸ χαίτην ἵππου. — **νεύω**=κλίνω, γέρων. — **νοῶ**=προσέχω, βλέπω. — **ἐκ δὲ γέλασσε**' ἐγέλασε. 'Η πρόθ. σημαίνει τὸν αὐθόρμητον γέλωτα, τὸν δποῖον ἐπροκάλεσε δ τρόμος τοῦ παιδιοῦ. — **παμφανδώσαν**=ἀπαστράπτουσαν παμφαίνω ἔκτεν. τύπος τοῦ φάνω. — **κύσε**· κυνέω=φιλῶ (προσ- κυνέω). — **πῆλε**· πάλλω=κινῶ, σείω. 'Εδῶ ἐκφράζει τὴν κίνησιν μὲ τὴν δποίαν οἱ μεγάλοι χορεύονταν εἰς τὰ χέρια των τὰ μικρά.

476 - 481 : — **τόνδε παῖδ'** ἐμδὸν=τοῦτο τὸ παιδί μου. — **ῳσπερ δγώ**. ἐνν. ἐγενόμην. — **ἀριπρεπῆς**=ἔξεχων, ἐπιφανῆς. 'Επεξ. τοῦ ὡς ἔγὼ περ. — **Τρώεσσι**· δοτ. τοπ.=μεταξὺ τῶν Τρώων. — **βίην**· αἰτ. τοῦ κατά τι. ἡ βίη = ἡ ἴσχυς, ἡ δύναμις. — **ἄγαθὸν**=ἀνδρεῖον. — **ἴψι**· **Α 38.—εἴποι**· καθαρὰ εὐκτικὴ ὡς καὶ τὸ κατωτέρω φέροι. — **δει γε**=αὐτὸς δά, αὐτὸς βέβαια. — **ἀνιόντα**=δταν ἐπιστρέψῃ. 'Η μετχ. προσδιορίζει τὸ ἐννοούμενον ἀντικυ. τοῦ εἴποι: αὐτόν. — **τὰ ἔναρα**=ἡ πανοπλία τοῦ φονευθέντος ἀντιπάλου. Τὰ δπλα γεν. (ἐναρίζω E 151). — **βροτθεὶς**=αίματωμένος (δ βρότος=τὸ χυμένον αἷμα). — **δήϊος**· E 117.

482 - 493 : — **κηώδης**· κηώεις· Z 288. — **δακρυδεν γελάσασα**=ἐνῷ ἐγελοῦσε δακρυσμένη. — **καταρρέξω χειρὶ**=θωπεύω μὲ τὸ χέρι. — **μοιε**=δι' ἐμέ. — **ἀκαχίζεο**· ἀκαχίζομαι = λυποῦμαι, πικραίνομαι. — **ὑπὲρ αἰσαν**=παρὰ τὴν μοῖραν, ἀν δὲν εἶναι τῆς μοῖρας μου. — **προϊάπτω**· Α 3. — **μοῖραν...ἀνδρᾶν**: ἡ σειρὰ=φημὶ δὲ οὖ τινα ἀνδρῶν πεφυγμένον ἔμμεναι μοῖραν. — **οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἔσθλον**=οὔτε δειλός, οὔτε ἀκόμα καὶ δ γενναῖος. — **ἐπήν**· ἐπάν, ἐπειδὰν =

εὐθὺς μόλις. — **κομίζω** = φροντίζω, καταγίνομαι. — **ἐποίχομαι ἔργον** = ἀσχολοῦμαι εἰς τὸ ἔργον μεν. — **ἔγγεγάστι** = ἐγγεγόνασι.

494 - 502: — **ἱππουρις** = ἔχουσα λόφον ἀπὸ τρίχας ἵππου. — **ἐντροπαλιζομένη** = στρέφουσα δύσισα τὸ κεφάλι. — **θαλερὸν δάκρυν** = μεγάλα, πικρὰ δάκρυν. — **κιχήσατο** = κιχάνω, κίχημι. — **ἔνδοσθι** = μέσα εἰς τὸ ἀνάκτορόν της. — **ἐνῶρσε** = ἐνῶργυμι. Τοὺς θοήνους τῶν ἀμφιπόλων ἐπροκάλεσεν ἡ ἐμφάνισις τῆς δακρυσμένης Ἀνδρομάχης. — **γόνον** = θρῆνον. — **γόνον** = ἐγόνον = ἐνθρήνησαν. Ἄρδ. β. τοῦ γοάω. — **μιν** = ὑποκυμ. τοῦ ἔξεσθαι. — **προφυγόντα** = προφεύγω = φεύγω ἐμπρὸς ἀπὸ..., σφόζομαι ἀπὸ...

— *N^o ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: ἐκλίνθη, ἵψι, ἐγγεγάστιν.*

γ) — **δεινὸν νεύοντα**: ‘Η κλίσις τοῦ Ἐκτορος πρὸς τὴν τιθήνην, διὰ νὰ πάρῃ τὸν Ἀστυάνακτα, ἔκαμε νὰ κινηθῇ τρομακτικὰ ἢ χαίτη τῆς περικεφαλαίας του. — **κηράδει κόλπῳ**: Τὰ ἀρώματα τῶν θαλάμων (πρβλ. Z 288) καὶ ὅσα μετεχειρίζοντο διὰ τὸ σῶμα συνετέλουν ὥστε νὰ εὐωδιάζῃ ὁ κόλπος τῆς Ἀνδρομάχης. ‘Η ἔκφρασις προσθέτει μίαν ἀκόμη, λεπτομέρειαν, διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἀρχοντικὴ ἐμφάνισις τῆς γυναικὸς τοῦ Ἐκτορος. — **δακρυσθεν γελάσασα**: ‘Ενας ἀρχαῖος ἐρμηνευτὴς τοῦ Ὁμηρου παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι τόσον δυνατὴ καὶ σοφή, ὥστε δὲν χρειάζεται νὰ ἐρμηνευθῇ. Θαυμάζεται ὡς ἔκφρασις μικτοῦ συναισθήματος, τῆς λύπης, τὴν δύοιαν εἰχεν ἡ Ἀνδρομάχη διὰ τὸν ἄνδρα της, καὶ τῆς ἀγαλλιάσεως, τὴν δύοιαν ἔχει ὡς μητέρα, ὅταν αἰσθάνεται εἰς τὸν κόλπον της τὸ παιδί της. — **ἄλλ’ εἰς οἴκον ἰοῦσσα τὰ σ’ αὐτῆς ἔργα κόμιξε**: Τοῦτο ὁ Ἐκτωρ δὲν λέγει ὡς ἐπίτληξιν εἰς τὴν Ἀνδρομάχην, ἀλλὰ τῆς τὸ προτρέπει ὡς μέσον, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τοὺς φόβους καὶ τὰς ἀνήσυχίας της.

— **Στιχ. 392 - 502**: Τὸ τεμάχιον τοῦτο τῆς Ἰλιάδος θεωρεῖται ἀριστούργημα ποιητικῆς τέχνης, παρόμοιον τοῦ δύοισον δὲν ἔχει ποτὲ γραφῆ εἰς καμμίαν ἀλλην γλῶσσαν. Είναι τεχνικῶς καὶ ψυχολογικῶς τόσον τέλειον, ὥστε ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε νὰ προστεθῇ οὔτε ν’ ἀφαιρεθῇ τίποτε ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῆς οἰκογενειακῆς αὐτῆς σκηνῆς.

- Νὰ ἔξαρετε τὰ οἰκογενειακὰ συναισθήματα καὶ ἐν γένει τὸ ἥθος καὶ τῶν δύο προσώπων.
- Νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ τέχνη τοῦ ποιητοῦ, ὅταν παρεμβάλῃ εἰς τὴν θλιβερὸν συνομιλίαν τῶν δύο συζύγων τὸ ἐπεισόδιον τοῦ μικροῦ Ἀστυνάνακτος.
- Νὰ παρατηθῇ ἵδιαιτέρως ἡ τρυφερὰ θλῖψις, τὴν δποίαν ἐκφράζει ἡ μετοχὴ ἐντροπαλίζομένη.

στ. 503 - 529.

α) 503 - 517. — **οὐδὲ** = ἔξι ἄλλου δέν . . . — **δηθύνω** = βραδύνω (δήν, δηθά). — **κατέδυ τεύχεα** = ἐφόρεσεν ὅλα τὰ ὅπλα του. — **ποικιλλία** = πεποικιλμένα. — **σεύατο** = ἐπίγιανε βιαστικός. — **κραιπνὸς** = ταχὺς (τῆς αὐτῆς φύσης. μὲ τὸ καρπάλιμος). — **πεποιθώς** = ἐμπιστευόμενος. — **στατὸς** = κλεισμένος εἰς στάβλον. — **ἀκοστήσας** = ἀφοῦ ἔφαγε ἄφθονον κριθάρι (ἀκοστή = κριθή). — **θείη** = ὑποτακτ. τοῦ θεία-θέω. — **κροαίνων** = κροτῶν τοὺς πόδας, καλπάζων. — **ποταμοῖο** = εἰς τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ. — **εὔρρετος** = εὔρρετος = εὔρυτος, δρμητικός. — **κυδισῶν** = καμαρωτός· κυδιάω = ὑπερηφανεύομαι (κῦδος). — **ἔχει** = κρατεῖ. — **ἄμφι ὅμοις** = ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῶν ὕμων του. — **δίσσονται** = τινάσσονται. — **ἡ ἀγλαΐη** = ἡ ὁμορφιά. — **ὅμιμφα** = ταχέως. — **ἐποντόν** ἀνακόλουθον πρὸς τὸ πεποιθώς. — **τὰ ἥθεα** = οἱ συνήθεις τρόποι. — **ὁ νομὸς** = ἡ βιοσκή. — **κατὰ ἀκρηγῆς** = κατηφοικὰ ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν. — **ἡλέκτωρ** = λαμπρός, ἥλιος. — **καγχαλόων** = γελῶν, λάμπων ἀπὸ ἀγαλλίασιν. — **ἔτετμεν** Z 374. — **εὗτε** = τὴν στιμὴν πού... — **ἡ χώρα** = ἡ θέσις. — **η̄ ἔη̄** κτητ. — **δαρεῖςω** = γλυκομιλῶ (ἢ δαρ = ἡ σύζυγος. Κυρίως διμιλῶ τρυφερὰ σὰν γυναῖκα).

518 - 529 : — **ἡθεῖε** = ἀγαπητέ. — **ἡ μάλα δὴ** = μήπως ἀλήθεια. — **καὶ ἐσσύμενον** μετχ. τοῦ σεύομαι = βιάζομαι. — Τὸ καὶ ἐναντιωμ. — **ἐναίσιμον** = εἰς τὴν σωστὴν ὁραν. — **οὐκ ἀν... μάχης**: ἡ σειρὰ λέξει. : οὐ τις ἀνήρ, δις ἐναίσιμος εἶη, ἀτιμήσειν ἀν τοι ἔργον μάχης. — **ἐναίσιμος** = δίκαιος. — **ἀτιμάω** = προσβάλλω, περιφρόνω. — **ἔργον τοι μάχης** = τὸ μαχητικόν σου ἔργον, τὸ τί κάμνεις εἰς τὴν μάχην. — **ἄλκιμος** = γενναῖος. — **μεθιεῖς** = μεθίημι = παραμελῶ. — **τὸ δ' ἐμὸν κῆρ** = ἀλλὰ ἡ δική μου καρδιά. — **ἄχνυμαι** = θλίβομαι. — **ἐν δυμῷ** = μέσα μου. — **ὑπὲρ σέθεν** = περὶ σοῦ, διὰ σέ. — **πρὸς Τρώων** = ἀπὸ τοὺς Τρώας. —

τὰ δὲ = αὐτὰ τὰ πράγματα, ἥτοι τὴν τιμήν σου ὡς μαχητοῦ. — **ἀρεσ-**
σόμεθα = ἀρέσκω = ἐπανορθῶ, διορθώνω. — **αἱ ποθι... ἐν μεγά-**
ροισι = σειρὰ λέξει : αἱ κε δώῃ ποιὸν Ζεὺς στήσασθαι κρατῆρα ἐλεύθερον
 θεοῖς αἰειγενέτησι ἐν μεγάροισι. — **ποθὶ** = ἵσως. — **στήσασθαι** = ὑποκυ.
 ἡμᾶς. — **κρατῆρα ἐλεύθερον** = κρατῆρα ἐλευθερίας, κρατῆρα πρὸς ἕορ-
 τασμὸν τῆς ἐλευθερίας μας. Πρβλ. καὶ τὸ ἔκκλησ. «ποτήριον σωτη-
 ρίου». — **αἰειγενέτης** = αἰώνιος. — **ἐλάσαντας** = χρον.

β) — Γεν. τοῦ ἐπιθέτου **ἐϋρρεής** : **ἐϋρρεῖος**.

— Γ' ἐνικ. β' ἀρι. διποτακτ. τοῦ δίδωμι : **δώη**.

γ) **Κατὰ Περγάμου ἄκρης** : ‘Η ἀκρόπολις τοῦ Ἱλίου ἐλέγετο Πέρο-
 γαμος. ’Επ’ αὐτῆς ἔξετείνετο τὸ ἄστυ ὅστις δὲ ἥθελε νὰ ἔξελθῃ διὰ τῶν
 πυλῶν, ἐπροχώρει ἀπὸ κατηφορικοὺς λιθοστρωμένους δρόμους. Πρβλ.
 καὶ ἀνωτέρῳ Z 391. — **τὸ δ'** **ἔμδον** **κῆρ** **ἄχνυται** : Τὸ αἴσθημα τῆς τι-
 μῆς εἶναι τόσον ἴσχυρὸν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἐκτορος, ὥστε λυπεῖται
 βαθειά, ὅταν οἱ Τρῶες ἔξευτελίζουν τὸν ἀδελφόν του, τὸν δποῖον ἐν
 τούτοις γνωρίζει ὅτι εἶναι ἔνοχος καὶ δειλός. — **κρητῆρα ἐλεύθερον** :
 ‘Η ἀπαλλαγὴ τῆς πόλεως ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀχαιῶν θὰ ἐωρτά-
 ζετο μὲ συμπόσια. Κατὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν εἰς τοὺς κρατῆρας θὰ
 παρεσκευάζετο ποτὸν διὰ σπονδάς εὐχαριστηρίους πρὸς τοὺς θεούς, οἱ
 δποῖοι ἡλευθέρωσαν τὴν πόλιν.

ΡΑΨΩΔΙΑ I

στ. 182 - 224.

α) 182 - 198 : — **τώ** εἰς δυϊκ. διότι τὰ κύρια πρόσωπα τῆς πρεσ-
 βείας εἶναι δύο : δ Ἄιας καὶ δ Ὁδυσσεύς. — **παρὰ θῆτα πολυφλοισθοίο**
θαλάσσης A 34. — **γαιησοκος** = δ κρατῶν, δ συνέχων τὴν γῆν ἀπὸ
 τῶν ὑδάτων (*γαῖα + ἔχω*). — **ἐνοστήγαιος** = δ σείων ἔνδοθεν τὴν γῆν.
 (ἐν ὀδῷ + γαῖα. πρβλ. καὶ ἐνοσίχθων). — **πεπιθεῖν** = **πεῖσαι**. — **μεγά-**
λας φρένας = τὴν ὑπερήφανον ψυχήν. — **ἡ κλισίν** A 185. — **λίγεια**
φρόμιγξ = φόρμιγξ, ποὺ ἀποδίδει ὠδαῖον ἥχον. — **τὸ ζυγδν** = ἡ δρι-
 ζοντία ὁρβδος, ποὺ συνέχει τοὺς βραχίονας τῆς φόρμιγγος. — **ἀρετο** **αἰ-**
ρομαι = παίρνω κάτι διὰ τὸν ἑαυτόν μου. — **οἱ** συναπτ. πρὸς τὸ **ἐνα-**

τίος.—**δέγμενος**=περιμένων. μετχ. τοῦ δέχομαι (οἵζ. δεκ.).—**βάτην προτέρῳ**=ἐπροχώρησαν.—**ταφών** ἀόρ. μετχ. τοῦ τέθηπα=κατέχομαι ἀπὸ ἔκπληξιν (τὸ τάφος=ὅ θαυμασμός).—**ἀνόρουσεν** ἀνορούω=σηκώνομαι γρήγορα, ἀναπηδῶ.—**τὸ ἔδος**=τὸ κάθισμα.—**θάσσει**=ἔκάθητο, ο. θάσσεσσω.—**φίλοι** **ἀνδρες** κατηγορ. —**δεικνύμενος**=τείνων πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας, δεξιούμενος.—**ῆ**=ώρισμένως.—**χρεώ τι** (ἔστι) =κάποια ἀνάγκη.—**σκύζομαι**=εἶμαι ὠργισμένος.

199 - 202: — **ἄγε προτέρῳ**=τοὺς ὠδῆγησε παρέκει πρὸς τὴν σκηνήν.—**εἶσεν**=τοὺς ἔβαλε νὰ καθήσουν. (Ἐλλειπτ. ἀόρ. εἶσον, εἴσα).—**δικλισμὸς**=ἡ πολυμθόρνα.—**καθίστα** καθίστη προστατκ. τοῦ καθίστημι=τοποθετῶ, βάζω. Πρβλ. καὶ στήσασθαι κρητῆρα (Ζ 528).—**ζωρότερον κέραιε**=κάμε τὸ κρᾶμα δυνατώτερον, δηλ. νὰ ἔχῃ δλιγάτερο νερὸ μέσα (κεραίω - κεράω - κεράννυμι).—**τὸ δέπτας**=τὸ ποτῆρι.—**ἔντύνω**=έτοιμάζω.—**φίλτατοι ἀνδρες** κατηγορ. εἰς τὸ οὖ.—**ὑπέασι**=είναι κάτω ἀπὸ τὴν στέγην.—**τὸ μέλαθρον**=ἡ στέγη, τὸ σπίτι, ἡ κατοικία.

205 - 224. — **τὸ κρεῖον**=τὸ σανίδι, ὅπου κόβουν τὸ κρέας. —**κάββαλεν**=κατέβασε.—**ἡ αὐγὴ**=ἡ λάμψις.—**δῖς** Γ 198.—**πίων - ειρα - ιον**=παχύς.—**σὺς**=χυῖος (Λατ. sus)—**σιαλος**=σιτευτός, θρεφτάρι. —**τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ**=ποὺ εἶχεν ἄφθονον λίπος (θάλλω).—**ἔχε τῷ**=τοῦ ἐκρατοῦσε τὸ κρέας, διὰ νὰ τὸ κόψῃ.—**μιστύλλω**=κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια τὸ κρέας.—**πειρω**=τρυπῶ, περνῶ.—**δαίω** Ζ 329.—**φλδξ ἐμαράνθῃ** ἐπεξ. τὴν προηγουμένην φράσιν κατὰ πῦρ ἐκάη.—**στορέσσας**=ἄφοι ἄπλωσε, ἔστρωσε (στορέννυμι).—**τάνυσσεν - τανύω**=ἄπλωνω, ἄραδιάζω. —**πάσσω**=πασπαλίζω. —**δ ἄλς - ἄλδες**=ἄλατι (Λατ. sal). Λέγεται διος ἄλς, διότι προέρχεται ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἥτις ἐπίσης λέγεται «ἄλς δῖα». —**αἱ κρατευταὶ**=οἱ λίθοι εἰς τοὺς διποίους στηρίζονται οἱ διβελοί. —**ἐπαείρω**=ἀνασηκώνω.—**δπτάω**=ψήνω.—**δ ἐλεδς**=τὸ τραπέζι ὅπου κόπτεται τὸ ψημένο κρέας.—**χεύω**=βάζω.—**αντός** ὁ Ἀχιλλεύς.—**τοίχον τοῦ ἐτέροιο** γεν. τόπου.—**θυηλαὶ**=τεμάχια ἐκλεκτὰ ἀπὸ τὰ θύματα.—**τὸ δνείαρ - ατος**=ώφελιμον, ὠραῖον πρᾶγμα (δνίημι=ώφελῶ).—**ἴλλω**=ἄπλωνω.—**ἡ πόσις - ιος**=τὸ ποτόν.—**δηητὺς**=φαγητὸν (οἵζ. ἐδ-έσθιω).—**ἔντο ἔξ**=ἀπέβαλον ο. ἦμαι.—**ἔρος**=ἐπιθυμία, δρεξις.—**δειδεκτο** δήδισκομαι=χαιρετίζω, πίνω εἰς ὑγείαν.

β) — Ν' ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: πεπιθεῖν, ὑπέασι, κάββαλεν, ἔρος.

γ) — τερπδμενον φόρμιγγι λιγείῃ: ‘Η μουσική, ὅπως καὶ ἡ ποίησις, ἔγοήτευε τοὺς Ἑλληνας καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἴστορικοῦ των βίου. Οἱ διηρικοὶ ἥρωες τὴν αἰσθάνονται καὶ τὴν ἔκτελοῦν οἱ ἕδοις ἔδοντες ἐπικάς συνθέσεις (κλέα ἀνδρῶν). — Φόρμιγξ ἡ κιθαρις: ‘Ητο τετράχοδον μουσικὸν ὄργανον, τοῦ δποίου οἱ δύο πήχεις συνεδέοντο διὰ τοῦ ζυγοῦ. Ἐπ' αὐτοῦ ἡσαν προσηρμοσμένοι οἱ ἀλλαβοὶ (τὰ κλειδιά), διὰ τῶν δποίων ἐνετείνοντο, αἱ χορδαί. — Ἐκοσμεῖτο πολλάκις μὲ γλυφάς καὶ κατεσκευάζετο ἀπὸ πολύτιμον ὑλικόν, ἐλεφαντοστοῦν, ἄργυρον κ.ἄ. (κιθαριν περικαλλέα, φόρμιγξ γλαφυρή, δαιδαλέη). (Βλ. εἰκ. 8). — δεικνύμενος: Εἰδικώτερον τὸ ωῆμα σημαίνει τὴν ἔκτασιν τῶν χειρῶν τοῦ οἰκοδεσπότου πρὸς ἔκεινον ποὺ ἔρχεται. ‘Η χειρονομία αὐτὴ ἔκφραζει καὶ δεῖξιν καὶ εὐχάριστον ἔκπληξιν. — θυηλαῖ: Κατὰ τὰς ἐπισήμους θυσίας ἔκαίοντο μεγάλα τεμάχια κρέατος ἡ καὶ δλόκληροι μηροί, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σύνηθες γεῦμα δὲν ἐλησμονεῖτο τὸ θρησκευτικὸν καθῆκον νὰ καύσουν εἰς τὴν πυρὰν μερικὰ τεμάχια κρέατος πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν.

στ. 225 - 306.

α) 225 - 239: — ἡ δαἰς - τδς = γεῦμα, φαγητόν. Κυρίως μερίδιον φαγητοῦ (δαίομαι - δαίνυμαι). — ἐīσηγ θηλ. τοῦ ἵσος· ἐīσηγ δαἰς = τέλειον δεῖπνον. — οὐκ ἐπιδευεῖς (ἐσμὲν) = δὲν στερούμεθα. — πάρα· πάρεστι ἐνν. ἡμῖν. — μενοεικής = δ ἵκανοποιῶν τὴν ἐπιθυμίαν, ἀφθονος (μένος + εἴκω). — δαίνυσθαι· δαίνυμαι = τρώγω εἰς συμπόσιον· τὸ ἀπαρέμφ. ἀπολύτ. εἰς δήλωσιν σκοποῦ = διὰ νὰ... — ἐπήρωατος = ἐπιθυμητὸς (ἐπὶ + ἐράω). — μέμηλεν ἐνν. ἡμῖν, μέλει μοὶ τινος. — δειδιμεν· δειδιμεν. — ἐν δοιῇ· ἐνν. ἐστὶ = εἰναι ἀμφίβολον. ‘Η σειρά: ἐν δοιῇ (ἐστὶ) ἡ σαωάμενην νῆας ἔνσέλμους ἡ ἀπολέσθαι (ἡμᾶς). — δύομαι δλκῆν = ἐνδύομαι δύναμιν, λαμβάνω μέρος εἰς τὴν μάχην. — ἡ αὖλις = τὸ κατιύλυμα· αὖλιν ἔθεντο = ἡδύλισαντο, ἐστρατοπέδευσαν. — ὑπέρθυμος = ἔκων ὑπέροχον ψυχήν. — τηλεκλειτδς = ἔακουστός, ὀνομαστός. Πρβλ. καὶ δουργίκλειτός. Ε 55. — κηράμενοι = καίω — φασι = βεβαιώνουν. — οὐ σχήσεσθαι· ὑποκυ. οἱ Τρῶες = δτι δὲν θὰ κρατηθοῦν. — ἐνδέξια

11

σήματα = αἴσια σημεῖα. — **φαίνω** = φανερώνω. — **βλεμεαίνω** = ὑπερηφανεύομαι. — **μαίνομαι** = κυριεύομαι ἀπὸ μανίαν. — **ἐκπάγλως**· Α 268. — **πίσυνος**· Ε 205. — **τίω** = τιμῶ, λογαριάζω (οἵζ. τι-, τιμή). — **λύσσα** = πολ. εμικὴ μανία. — **δέδυκεν** ἐ = τὸν ἔχει κυριεύσει.

240 - 261. — **ἀρῶμαι** = εὔχομαι. — **στεῦται** = διατείνεται, κάνει πώς... ο. **στεῦμαι**. — **τὰ κόρυμβα** = τὰ ἀκροπόρυμνα (κόρυς, κορυφῆ). — **μαλερδός** = καταστρεπτικός. — **πυρός**· γενικ. τῆς ὑλῆς. — **δηώσειν**· δηηόω = κατακόπτω, φονεύω. — **δρινομένους**· δρίνομαι = ταράσσομαι, περιέρχομαι εἰς σύγχυσιν. — **αἰνῶς** = καταπληκτικά, πολύ. — **οἱ·** δοτικ. χαριστ. — **αἴσιμον** = πεπρωμένον. — **φθίσθαι** = νὰ χαθῶμεν' μέσ. ἄρδ. β'. τοῦ φθίνω. — **ἶπιθβοτον** = ὅπου τρέφονται ἵπποι (ἴππος + βοτός, βόσκω). — **ἄνα**· Ζ 331. — **μέμονας**· μέμονα = ἐπιθυμῶ, θέλω. Παρακμ. μὲ σημασ. ἐνεστ. — **εἰ μέμονας...** **δρυμαγδοῦ**· ἡ σειρά· εἰ μέμονας ἐρύεσθαι νίτας Ἀχαιῶν τειρομένους ὑπὸ δρυμαγδοῦ Τρώων. — **καὶ δψέ περ** = ἔστω καὶ ἀργά. — **τείρομαι**· Ζ 387. — **δρυμαγδός** = θύρων. — **αὐτῶ τοι· σεαντῷ**. — **τὸ μῆκος** = τὸ μέσον, δι τρόπος. — **φεχθέντος**· ἔξειμαι = πράττομαι. — **τὸ ἄκος** = ἡ θεραπεία. — **ἀλέξω** = ὑπερασπίζω, βι ηθῶ. (Πρθλ. τὰ συνήθῃ ἀλεξικέραννον κ.ἄ.) — **κακὸν ἥμαρ** = τὸ κακόν, ἡ συμφορά. (Πρθ. ἐλεύθερον ἥμαρ, δούλιον ἥμαρ κ.ἄ.). — **ῶ πέπον**· Ε 109. — **ἡ μὲν** = καὶ ὅμως. — **τὸ κάρτος**· κράτος. — **ζσχειν**· ἀπαρέμφ. ὃς προστακτ. τοῦ ζσχω = συγκρατῶ. — **φιλοφροσύνη** = ὑποχωρητικότης, μαλακοὶ τρόποι. — **κακομήχανος** = προξενῶν κακόν. Πρθλ. καὶ Ζ 344. — **θυμαλγῆς** = λυπηρός. — **μεταλλήξαντι**· μεταλήγω = παύω. Ἡ μετχ. ὑποθέτ.

262 - 282. — **εἰ δέ...** Δύναται νὰ συμπληρωθῇ: εἰ δὲ βούλει ἡ νὰ ἔξηγηθῇ ὃς παρακέλευσις: ἀλλὰ ἔλα... — **τρέποδες** **ἄπυροι** = μὴ χοησιμοποιούμενοι ἐπὶ τῆς πυρᾶς, διακοσμητικοί. — **αἴθων** = ἀπαστράπτων, στιλπνός. Ἐπίθ. μετάλλων καὶ μεταλλίνων ἀντικειμένων. — **πηγδός** = εὔρωστος (πήγνυμι). — **ἀθλοφόρος** = δ λαμβάνων βραβεῖον, ίππος τοῦ στίβου. — **ἄρομαι** = σηκώνω, κερδίζω. — **ἀλήϊος** = ἀκτήμων (στερ. α + λήϊον = χωράφι). — **ἔριτιμος** = πολύτιμος. — **ἀμύμων** = ἄψυγος. — **ἔϋκτίμενος** = καλῶς οἰκοδομημένος. (εὖ - κτίω, κτίζω). — **ἔξελετο**· **ἔξαιροῦμαι** = ἔξεχωρίζω καὶ παίρνω διὰ τὸν ἔαυτόν μου. — **ἀπηγόρα**· ἀπανρῶ, ἀπούρας· Ζ 455. — **παρέσσεται** = θὰ σοῦ ἔλθουν, θὰ σοῦ δοθοῦν. — **ἀλαπάξω** = λεηλατῶ. — **ἄλις**· ἐπίρρ. = ἀρκετά, ἄφθονα. — **νηήσασθαι**· νηέω = σωρεύω, φορτώω. — **δατέο-**

μαι = μοιράζομαι μὲ ἄλλους.—**ἡ ληῖς - ίδος** = τὰ λάφυρα τοῦ πολέμου.

283 - 306. — **τὸ οὖθαρ** = δι μαστός. οὖθαρ ἀρούρης = εὔφορος γῆ. — **τηλύγετος** Γ 175. — **ἡ θαλίη** = ἡ ἀφθονία, τὰ ἀγαθά. — **ἔν-** **πηκτος** = στερεός. (πηκτός, πήγυνυμ). — **τάων** τῶν = τούτων, γεν. διαιρ. — **ἀνάεδνος** = ἀνευ ἐδνων, χωρὶς νὰ δώσῃς δι' αὐτὴν τίμημα. — Ιδε πραγμ. — **ἄγομαι** = πάρον μαζί μου. — **ἐπι** = ἐπὶ πλέον. — **τὰ μελλια** = χαροποιὰ δῶρα (μειλίχιος, μειλίσσω). — **ἔν ναιόμενα** πρβλ. εῦ ναιετάουσαν πόλιν Z 415. — **ποιήεις** = γεμάτος χλόην, χλοερός (ποία, πόα). — **ξάθεος** Α 38. — **βαθύλειμος** = ὁ ἔχων βαθεῖς λειμῶνας. — **νέαται** ὑπερθετ. τοῦ νέος = ἀκρότατος, εἰς τὰ ἀκρότατα ὅρια. — **ἡμα-** **θδεις** = ἀμμώδης (ἄμαθος). — **πολύρρεηνες** = ἔχοντες πολλὰ πρόβατα (πολὺ + ἀρήν = πρόβατον). — **πολυβούντης** = ὁ πολλοὺς ἔχων βοῦς, πλούσιος. — **ἡ δωτίη** = δῶρον προαιρετικὸν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς θέμιστας. — **τοὺς ὑπὸ σκῆπτρῳ** = ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν σου, ὃς ὑπήκοοί σου. — **λιπαρδς** = λαμπρός, πλούσιος. — **θέμιστες** = ὑποχρεωτικαὶ εἰσφοραὶ διὰ τὸν βασιλέα. — **διπήχθετο** = εἶναι μισητός. — **κηρόθι** = κατάκαρδα. — **σφι** = δι' αὐτούς, εἰς τὰ μάτια των. — **χ** κε δυνητ. — **ἔνεικαν** ἐνίημι = φέρω μέσα.

β) — Μετοχὴ τοῦ οἴδα ἐκ θέμ. **ἰδ** — : **ἰδυίας**.

— 'Υποτακτ. τοῦ εἰμί: **ἔω** (**ἔωσιν**) καὶ εὐκτικὴ **ἔοιμι** (**ἔοις**).

— N' ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς. αἱ λέξεις: **δειδιμεν**, **φθίσθαι**, **φράξευ**, **ἔθέληγσθα**.

γ) — **δύσεαι ἀλκήν**: 'Η χρῆσις τοῦ ρήματος δύομαι ἡ ἄλλων συνωνύμων μὲ ἀντικείμενον λέξιν, ἥτις σημαίνει ἀρετὴν ἢ κακίαν εἶναι συνήθης παρ' Ὁμήρῳ. Λέγεται καὶ ἐπιειμένος ἀλκήν. Πρβλ. καὶ ἀναιδείην ἐπιειμένε Α 149. — **κόρωμβα**: 'Εκαστον πλοίον ἔφερε διακοσμητικὰ ἔξαρτήματα καὶ εἰς τὴν πρῷραν καὶ εἰς τὴν πρύμνην. — **Ἐδῶ** δι ποιητῆς ἀναφέρει τὰ τῆς πρύμνης, τὰ δποῖα θὰ ἀφήσει ὁ **Ἐκτωρ**, διὰ νὰ τὰ ἀναθέσῃ ὡς τρόπαια εἰς τοὺς θεούς. — **ἐκάς** **Ἄργεος**: 'Ἐδῶ **Ἄργος** δινομάζει τὴν Ἐλλάδα ὀλόκληρον, ἥτοι καὶ τὸ Πελασγικὸν καὶ τὸ **Ἀχαικὸν** **Ἄργος**. — **ἴσχειν μεγαλήτορα θυμόν**: 'Ο Ὁδυσσεὺς θέλει νὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τὸν Ἀχιλλέα, δτι ἔχει ἐκ φύσεως τὸ ἐλάττωμα νὰ ἔξαπτεται καὶ νὰ εἶναι ἄκαμπτος εἰς τὴν ὅργην του. — **Οσον** διὰ τὴν

συμβουλὴν τοῦ Πηλέως πρὸς τὸν υἱόν του «φιλοφροσύνη ἀμείνων» ἔχει τόσην ἀλήθειαν καὶ τόσην σοφίαν, ὥστε ἀξίζει νὰ ἐπαναλαμβάνεται ὡς δίδαγμα πρὸς τὴν νεότητα.—**ἀπύροντος τρέποδας**: Οἱ τρίποδες (λέβητες) ἡσαν ἐν χρήσει εἰς τὴν ὁμηρικήν, ὅπως καὶ εἰς μεταγενεστέρας ἐποχάς. Συνήθως προωρίζοντο δι’ οἰκιακὴν χρῆσιν (μαγειρικήν, θέρμανσιν ὕδατος κ. ἄ.). Ἀλλὰ ἔχονται μοποιοῦντο καὶ ὡς ἔπιπλα διακοσμητικά. Ἐνίστεται δὲ ἐδίδοντο καὶ ὡς ἔπαθλα.—**τάλαντα**: Δὲν γνωρίζομεν ποῖον ἀκριβῶς βάρος ἔχει τὸ τάλαντον εἰς τὴν ὁμηρικήν ἐποχήν. Πάντως ἀντιπροσωπεύει ποσότητα χρυσοῦ.—**ἴππους ἀθλοφόρους**: Τὸ ἐπίθετον τοῦτο μᾶς ἀφίνει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ ἵπποδρομίαι ἦσαν σύνηθες ἀγώνισμα κατὰ τὴν ὁμηρικήν ἐποχήν.—**Δαοδίκη**: ‘Υποτίθεται ὅτι ἡ κόρη αὐτὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος εἶναι ἡ Ἡλέκτρα, τὴν ὃποίαν γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν τραγῳδίαν.—**ἀνάεδρος**: Εἰς παλαιοτέρας ἐποχὰς ὁ μηνιστὴρ ἔδιδεν ἔδνα (ἔεδνα) εἰς τὸν πατέρα τῆς νύμφης, ὡς ἀντίτιμον τῆς γυναικός, τὴν ὃποίαν οὕτως ἡγόραζε. Οἱ Ἀγαμέμνων δίδει τὴν κόρην του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, χωρὶς νὰ ἀπαιτῇ οὐδὲν τίμημα.—**ἐπτὰ πτολίεθρα**: Πόλεις μεσσηνιακαί, αἱ δποῖαι ἀνῆκον εἰς τὴν προσωπικὴν περιουσίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος.—**θέμιστες**: ‘Η λέξις σημαίνει γενικῶς τὴν βασιλικὴν ἔξουσίαν, ἡ δποία ἡτο πολλαπλῆ κατὰ τοὺς ὁμηρικοὺς χρόνους. Οἱ βασιλεὺς ἡτο ἀνώτατος ἀρχων ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου, ἀνώτατος δικαστὴς κ.ἄ. Αἱ θέμιστες ἐδίδοντο εἰς αὐτὸν κατὰ θέλησιν τοῦ Διὸς μαζὶ μὲ τὸν σκῆπτρον. Ἔδω ἡ λέξις σημαίνει εἰδικῶς τὰ δικαιώματα, τὰ δποῖα εἰχεν δ βασιλεὺς ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῶν ὑπηκόων του.

—‘Ο λόγος τοῦ Ὁδυσσέως θεωρεῖται ὑπόδειγμα τέχνης πειστικῆς, δπως ἀσκεῖται αὐτὴ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὁμήρου δηλ. μὲ σύνεσιν, μὲ ἀφέλειαν καὶ χωρὶς βεβιασμένα ἐπιχειρήματα. Νὰ διακρίνετε: 1) εἰς ποῖα σημεῖα τοῦ λόγου ἐντείνεται ἡ πειθώ, 2) πῶς δ Ὁδυσσεὺς βαθμηδὸν προσπαθεῖ νὰ κάμψῃ τὸν Ἀχιλλέα καὶ 3) ποῖον τρόπον ἐπινοεῖ κατὰ τὸ τέλος τῆς διμιλίας του, διὰ νὰ κινήσῃ τὴν φυλοτιμίαν τοῦ ἥρωος.

στ. 307 - 363.

α) 307 - 327.—**τὸν μῆθον** = τὴν ἀπόφασίν μου.—**ἀπηλεγέως** = ἀπεριφράστως, δρθὰ - κοφτὰ (ἀπὸ + ἀλεγος = φροντίς).—**ἀποειπεῖν** =

νὰ ἔκφράσω. — **ἢ περ δὴ** = ὅπως ἀκριβῶς. — **τετελεσμένον** ἔσται· ἐνν. **μοι** = καὶ ὅπως θὰ τὸ ἔκτελέσω. — **ῶς μὴ τρύζητε** = διὰ μὴ μοῦ παίρνετε τὸ αὐτιά. ‘Ἡ λέξ. ἥχοποίητος τρύζω = κάμνω τρὺν - τρό. — **παρήμενοι** = καθήμενοι πλησίον μου, δηλ. ὅπως τώρα. — **γάρ** = αἰτιολογεῖ τὴν ὡμὴν εἰλικρίνειαν μὲ τὴν δποίαν θὰ διμιλήσῃ. — **δμῶς** = ἐπίρρο. = δμοίως, ἔξ ἴσου. — **κεύθω** = κρύπτω. — **χάρις** = ἀναγνώρισις, εὐγνωμοσύνη. — **ἥνει** ἐνν. ἐμοί. — **δῆνος** Ε 117. — **νωλεμένες** = ἐπίρρο. = διαρκῶς. — **μένοντι** ἐνν. παρὰ τηνού. ἦ μετχ. ὑποθέτ.: εἰ μένοι καὶ εἰ μάλα πολεμίζοι. — **ἴος** Ζ 422. — **κάτιθανε** Θ. καταθήσκω: γνωμικὸς ἀόρ. — **δεργαδς** = φυγόπονος, ἀδρανῆς (στερ. α + Φεργος). — **έσοργως** = ἔσοργα, παρακμ. τοῦ ἔρδω. — **πρίκειται** = ενδισκεται πέριξ μου, μοῦ μένει περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους. — **παραβάλλω** = βάζω ἐμπρός, ἔκθέτω εἰς κινδύνους. — **ἀπτὴν - ἦνος** = ποὺ δὲν δύναται νὰ πετάξῃ. — **δ μάσταξ** = μαστημένη τροφὴ (μαστάξ = μασσῶ). — **κακῶς πέλει οἱ αὐτῆς** = δι’ αὐτὴν τὴν ἴδιαν είναι κακόν, αὐτὴ ὑποφέρει. — **Ιαύω** = περνῶ τὴν νύκτα. — **διαπρήσσω ήματα** = περνῶ ήμέρας. — **ἢ δαρ** = ἦ σύζυγος.

328 - 347. — **ἄλαπάξω** Ι 278. — **πεξδες** = εἰς ἐπιδρομὰς κατὰ ἔηράν. — **κατὰ Τροίην** = ἐν τῇ Τροίᾳ. — **κειμῆλια** = θησαυροί. Κυρίως: πᾶν δ, τι κείται, πᾶν δ, τι είναι περιουσία. — **δόσκον** = θαμιστ. ἀόρ. τοῦ δίδωμ. — **θοδες** Α 12. — **διὰ δασάσκετο** = ἐμοίραζεν εἰς τοὺς ἄλλους. — δασάσκομαι θαμιστ. τοῦ δαίομαι - δατέομαι. — **γέρα** = κατηγρ. εἰς τὸ ἄλλα. — **ἔμπεδα** = εἰς τὸν τόπον τους, ἄδικα. — **εἰλετο** = ἀντικρ. ἄλοχον θυμαρέα. — **θυμαρής** = προσφιλῆς (θυμὸς + ἀρ., ἀρέσκω). — **παριανῶν** = κοιμώμενος πλησίον της. — **μέροψ** Α 250. — **ἐπελ'** δικαιολογεῖ τὸ ἀντίθετον τῆς ἔρωτήσεως: δχι βέβαια, δὲν ἀγαποῦν μόνοι οἱ ‘Ατρεῖδαι τὰς γυναικάς των, διότι.... — **έχεφρων** = συνετός. — **δουρικτητδες** = αἰχμάλωτος πολέμου (δόρυν + κτητός). — **πειρῶμαι** (τινδες) = δοκιμάζω, προσπαθῶ νὰ πείσω κάποιον. — **ἀλεξέμεναι** = ἀλεξεῖεν Ι 251.

348 - 365: — **πονέομαι** = κάμνω τι. — **νόσφιν** = μακρόν, χωρίς. — **καὶ δὴ** = καὶ μάλιστα. — **δέμω** = κτῖζω, ἔγειρω. — **ἔλλω** = τραβῶ, ἔκτείνω. — **δ σκόλοψ** = πάσσαλος. — **ονδ'** **ῶς** = παρ' ὅλα αὐτά. — **ἀπὸ τείχεος** = μακράν, εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. — **δρυνυμι μάχην** = κινῶ, συνάπτω μάχην. — **στ.** 354 = Ζ 237. — **οἶον** προσδιορίζει τὸ νοούμενον ἐμέ. — **μίμνω** = ἀναμένω. — **νηέω** Ι 279. — **ἄλαδε** εἰς ἄλα = εἰς τὴν θάλασσαν. — **αἴ κέν τοι τὰ μεμήλη** = ἀν σ' ἐν-

διαφέρῃ αὐτό.—**ἥρις** ἐπίσρ.=πρωΐ.—**ἔρέσσω**=κωπηλατῶ.—**μεμαῶ-**
τας=ἐπιθυμοῦντας, προθύμους.—**ῆματι τριτάτῳ**=μετὰ τρεῖς ημέ-
ρας.—**ἔριβωλος** ἐριβῶλας A 155.

β) —**Ασυναίρετοι τύποι γεν.** πληθ.: **σφετεράων, τάων, πασέων.**

— Τὸ τακτικὸν τοῦ τρεῖς: **τρίτατος** ὡς καὶ: **τέτρατος, ἔνατος,**
δέκατος.

— *N^o* ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **ῆεν, δώῃ, ἵη,**
ἔθέλεσκε.

γ) — **ἔχθρος γάρ μοι κεῖνος...**: Οἱ δύο αὐτοὶ στίχοι εἰχον γένει
παροιμία εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Πράγματι γίνεται ἀπεχθῆς ὁ ἄνθρω-
πος, ὅστις συγκρύπτει τὴν ἀλλήλη σκέψιν του καὶ ὑποκρίνεται.—**κάτ-**
θανε δμῶς... 'Ο Ἀχιλλεὺς λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν ἴδικήν του
περίπτωσιν γενικεύει τὴν σκέψιν του καὶ ἐκφράζεται μὲ τόσην ἀπαισιο-
δοξίαν διὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀνδρείας. Μὲ τὴν διαγωγήν
του δμῶς κατόπιν ἀπέδειξεν ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπίστευε καὶ ἥθελε
νὰ ἐπιτελέσῃ γενναῖα ἔργα ἀδιαφορῶν διὰ τὸν θάνατον.—**δάρων**
ἔνεκα σφετεράων: Προφανῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ἔννοεῖ τὴν Ἐλένην. Ἐκ-
φράζεται ὅμως εἰς πληθυντικόν, διὰ νὰ ἐκφράσῃ ὅλην τὴν περιφρόνη-
σίν του πρὸς τοὺς δύο Ἀτρείδας.—**Ὀδυσσεῦ, σὺν σοὶ τε καὶ ἀλλοισιν**
βασιλεῦσιν φραζέσθω: 'Ο λόγος τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὸ μέρος τοῦτο
γίνεται σαρκαστικὸς καὶ ἰδιαιτέρως ἡ παρακίνησις αὐτῇ ἐνθυμίζει τὴν
καύχησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτι δὲν χρειάζεται καὶ τόσον τὴν βοήθειαν
τοῦ Ἀχιλλέως (A 173-175).—**Ἐλλήσποντον ἐπ' ἵχθυδεντα:** 'Εν-
νοεῖ ἑδῶ ὅχι ἀκριβῶς τὰ στενὰ τοῦ Ἐλλησπόντου, ἐφόσον ὁ Ἀχιλ-
λεὺς θὰ ἔπλεε πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, ἀλλὰ τὴν θάλασσαν εἰς τὴν δροίαν
ἀνυίγεται ὁ Ἐλλήσποντος.—**ῆματι κεν τριτάτῳ...** Τὸν στίχον αὐ-
τὸν παρεμβάλλει ὁ Πλάτων εἰς τὸν διάλογον «Κοίτωνα» καὶ συμβο-
λικῶς «Φθῆν ἔριβωλον» ἔννοεῖ τὸν τόπον, ὃπου μεταβαίνει μετὰ θά-
νατον ἡ ψυχὴ τοῦ φιλοσόφου.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ω

στ. 143-227.

α) 143 - 158: — **βάσκ**· ἵθι=φεύγα, πήγαινε· προβλ. βῆ ἵέναι. Z 296.—**ταχεῖα**=ταχέως, μὲ δῆλην σου τὴν ταχύτητα. Κατηγορ. — **τὸ ἔδος**=ἡ ἔδρα, ἡ κατοικία (οἵζ. σεδ- ἔξομαι). — **λύνομαι**=ἀπολυτρώνω, ἔξαγορδύζω. — **ἰανῶ**=εὐχαριστῶ, καταπραῦνω. — **ἄμα**=μαζί. — **γεραίτερος**=μᾶλλον γέρων, ἥλικιωμένος. — **δεὶς ἰδύνοι**· ἀναφ. τελ. πρότ. — **προτὶ**=πρός. — **μηδὲ μελέτω οἱ**=καὶ καθόλου νὰ μὴ σκεφθῇ. — **τὸ τάρεβος**=ὅ φύσιος. — **ὁ πομπὸς**=ὅ συνοδός. — **δπάξω**=δίδω. — **ἀργεῖφρόντης**=ὅ αἰφνιδίως ἐμφανιζόμενος (ἀργὸς=ταχὺς + φαίνω). Μυθολ. ἐπίθ. τοῦ Ἐρμοῦ. — **ἥσος**· A 193. — **πελάξω**=φέρω πλησίον. Μιθι. — **ἀπὸ ἐρύξει**=θὰ ἐμποδίσῃ. Q. ἐρύκω. — **ἀσκοπος**=ἀπερίσκεπτος. — **ἀλιτήμων**=ἀμαρτωλός, ἀσεβής. — **ἐνδυκέως**=ἐπιμελῶς, μὲ σεβασμὸν (ἐν-οἵζ. δευκ-, ἡ δοποία σημαίνει φροντίζειν). — **πεφιδήσεται**=θὰ λυπηθῇ. Q. φείδομαι.

159 - 170. — **ἀελλόπος**=ταχεῖα ὡς ἡ θύελλα (ἀελλα + ποῦς). — **κίχεν**· κιχάνω, κίχημη. E 187. — **ἡ ἐνοπὴ**=φωνὴ λύπης. — **τὸ εἴλμα**=τὸ ἔνδυμα. — **φύρω**=βρέχω. — **ἐντυπάς**=σφικτὰ εἰς τὸ σῶμα, ὕστε νὰ διαγράφεται τὸ σῶμά του. — **κέπρος**=σκόνη καὶ ἀκαθαρσία. — **τοτὸ**· τοιούτου, ἥτοι: εἰς τὸ κεφάλι τοῦ γέροντος, δοτις ἥτο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. — **κυλίνδομαι**=κυλίομαι. — **καταμῆσατο**· καταμάομαι=μαζεύω. — **ἡ νυδὸς**=ἡ νύμφη. — **οἱ δή... δλέσαντες**· ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: οἱ δὴ κέατο πολλέες τε καὶ ἐσθλοὶ δλέσαντες ψυχὰς ὑπὸ κερσὸν Ἀργείων. — **κέατο**· ἔκειντο. — **τυτθὸν**=σιγά, ψιθυριστά. — **γυῖα**· E 122.

171 - 187. — **δσσομένη**· δσσομαι=ἀντικρύζω· βλέπω κατὰ νοῦν, σκέπτομαι. — **τόδε**=ἔδῶ. — **ἀνευθεν**=μακράν. — **ἔσων**· ἔναντ. μετοχ. — **ἐκέλευσεν**· ὁ ἀδό. ἀναφέρεται εἰς τὴν στιγμήν, κανὸς ἦν ἔδωσεν ὁ Ζεὺς τὴν διαταγὴν εἰς τὴν Ἱον. — **στ. 176 - 187**· εἰς εὐθὺν λόγον τὸ περιεχόμενον τῶν στίχων 147 - 158.

189 - 199. — **υῖας**· συναπτ. πρὸς τὸ ἥνώγει. — **δπλίζω**=ἀρματώνω, ἐτοιμάζω. — **ἡ πελίνες -νθος**=ψάθινον κιβώτιον. — **κηώεις**· Z 288. — **τὰ γλήνεα**=κοσμήματα, πολύτιμα πράγματα. — **κεχάνδει**· χανδάνω=

περιέχω, περικλείω.—**δαιμονίη**· Z 486.—τὶ τοι φρεσὶν εἰδεται εἰ-ναι=τὶ σοῦ φαίνεται πῶς εἶναι αὐτό;

200 - 215.—**κώνυμσεν**=ἔβγαλε φωνήν.—**πῆ oζχονται**=ποῦ ἐπῆ-γαν.—**ῆς**· **αῖς**· δοτκ. τῆς αἰτίας.—**ἔκλεο**· κλέομαι=εἶμαι ἔακουστός.—**ἡδ**· (ἐπὶ τούτοις) **οἶσιν ἀνάσσεις**=καὶ εἰς τοὺς ὑπηκόους σου.—**πῶς ἔθελεις**=πῶς ἔχεις διάθεσιν.—**ἔξεναριξε**· E 151.—**αἰρήσει καὶ ἐσδ-****ψεται**· Σχ. πρωθύστερον.—**εὶς ἐσδψεται**=ἄν σε ἀναγγωρίσῃ.—**ῳμη-****στῆς**=ἄγριος.—**ὅδε**=αὐτὸς περὶ τοῦ ὅποιον ὄμιλοῦμεν.—**γεινομένῳ**· χρον.=ὅταν ἔγεννήθη.—**ἔπένησε λίνφ**=ἔκλωσε μὲ τὸ νῆμά της. ο.
ἔπινέω.—**ἀργύροδες**=γοργόποδες (ἀργὸς=ταχύς).—**ᾶσαι**=νὰ χρο-
τάσῃ. ἐπεξ. τοῦ ὁς· ο. ἀω.—**κρατερὸς**=βίσιος, σκληρός.—**ἔλοιμ**· κα-
θαρὰ εὐκτικὴ=μακάρι ήταν εἰχα.—**ἔσθμεναι**· ἔσθω, ἔσθιω. ‘Ο ἐνεστ.
ἔξακολουθητικὸς δηλώνει τὸ πάθος τῆς Ἐκάβης=νὰ τὸ κατατρώγω
ἀδιάκοπα.—**προσφῆσα**=προσκολλήθησα.—**ἀντιτα γένοισ** (μοι)=
θὰ τὸν ἔξεδικούμην.—**ἀντιτα**· ἀντὶ ἀντίτιτα (τίτω).—**ἔργα**· ἐνν. τοῦ Ἀχιλ-
λέως=δι^ος, τι ἔκαμεν.—**κακιζόμενον**=ώς ἄνανδρον.—**ἔσταστα**=ίστα-
μενον ὡς ὑπερασπιστήν, ὑπερασπίζοντα.—**ἀλεωρὴ**=ἄμυνα, τρόπος
νὰ σωθῇ.

216 - 227.—**ծρνις**=πουλί, οἰωνός.—**πέλευν**=πέλομαι.—**ῆ οἱ**=
ἢ αὐτοὶ πού...—**θυσοκδος**=δι μαντεύων ἀπὸ τὰς θυσίας —**νοσφ-**
ζουμαι=ἀπορρίπτω, ἀποφεύγω.—**ἔσέδρακον**· ἔσδέρκομαι=βλέπω.—
ἀντην=ἔμπρός μου.—**ἄλιος**=μάταιος, ἀνεκτέλεστος.—**ἔπος**=δι λό-
γος μου.—**ἀγκάς**· ἐπίρρο.=εἰς τὰς ἀγκάλας.—**ἔξ ծρον είην**· πρβλ. ἔξ
ծρον ἐντο I 222.

β) — N' ἀναγγωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **ἰκέτεω, τοῖο,**
ἔην, κέατο, υῖας.

—Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον αἱ φράσεις:

- 1) **ἥσος κεν ἄγων Ἀχιλῆϊ πελάσση.**
- 2) **αὐτιὰρ ἐπῆν ἀγάγησιν.**
- 3) **οὐ ἐ κακιζόμενόν γε κατέκτα.**

γ) — **ἀμφὶ δὲ πολλὴ κόπρος ἔην κεφαλῆ**: ‘Η ἐκδήλωσις αὐτὴ
τοῦ πένθους ἦτο συνήθης. Καὶ δι Ἀχιλλεύς, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον
τοῦ Πατρόκλου, ἔχυνε κόνιν αἰδαλόεσσαν εἰς τὴν κεφαλήν του καὶ κα-
τήσχυνε τὸ χαρίεν του πρόσωπον. ‘Ο ποιητὴς προσθέτων τὴν λεπτομέ-

ρειαν, ὅτι δ. γέρων βασιλεὺς ἡτο σφιχτὰ τυλιγμένος εἰς τὴν χλαινάν του, καθιστῷ περισσότερον δραματικὴν τὴν εἰκόνα, τὴν δποίαν ἀντίκρυσεν ἡ Ἱοις εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου.—**Δαρδανίδης** ὄνομαζεται δ Πριάμος ὃς ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, παλαιοῦ βασιλέως τῶν Τρώων.—**ἔς θάλαμον κηώνετα κ.τ.λ.**: Πρβλ. Z 288.—**ἔσταστα πρὸ Τρώων**: 'Η Ἐκάβῃ ἐνθυμεῖται ἀκοιβῶς τὴν τελευταίαν φορὰν ποὺ εἶδε τὸν υἱόν της. "Οταν δ 'Αχιλλεὺς κατεδίωξε τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς ἥναγκασε νὰ κλεισθοῦν εἰς τὴν πόλιν, μόνος δ "Ἐκτρω ἔμεινε ἔξω τοῦ τείχους, διὰ νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν φοβερὸν ἀντίπαλον. **"Ιστατο** ὃς μόνος πρόμαχος τῆς πόλεως, ἐνῷ οἵ γονεῖς καὶ οἱ φίλοι του εἰς μάτην τὸν ἑκέτευσαν νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ τεῖχος (X, 25, κ. ἔ.).

στ. 228-280.

a) 228-246: = **ἡ φωριαμδεῖς** = τὸ κιβώτιον.—**τὸ ἐπίθημα** = κάλυμμα.—**ἀπλοῖδες χλαιναῖ** = μοναὶ χλαιναὶ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ διπλοῖς, δίπλαξ. Γ 126.—**τάπτητες** = σκεπάσματα καθισμάτων καὶ κλινῶν.—**τὸ φάρος** = τὸ ἔξωτερικὸν ἐνδυμα, τὸ ἴματιον.—**ἴστημι** = ζυγίζω.—**πίσυρες** = τέσσαρες.—**ἔξεστην** = εἰς πρεσβείαν, ὃς ἀπεσταλμένος (ἔξημι).—**μέγα** = σπουδαῖον.—**τὸ κτέρας** = κτῆμα.—**περὶ** = σφοδρά, ὑπερβολικά.—**ἀπέέργει** = ἔναρχος. = ἥρχισε ν' ἀποδιώκῃ ο. ἀποέργω.—**ἐνίσσω** = ἐπιπλήττω.—**ἔρρετε** = φύγετ' ἀπ' ἔδω, πηγαίνετε στὴν ὁργήν.—**λωβητῆρες** = ἐλεινοί.—**ἔλεγχέες** = ἐπονείδιστοι.—**κηδήσοντες** = διὰ νὰ μὲ λυπήσετε (κήδω).—**δύνσασθε** = δνομαι = περιφρονῶ, δὲν λογαριάζω τίποτε.—**ὅγητεροι** = ἔσεσθὲ ἐναιρέμεν· προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπρόσ.: ὅγητερον ἔσεσται Ἀχαιοῖσι ἐναιρέμεν ὑμᾶς.—**ἐναιρώ** = φονεύω.—**ἀλαπάκω**. Ε 166.—**κεραΐζομαι** = ἐοημώνομαι.

247-264.—**σκηπτάνιον** = ράβδος, σκῆπτρον.—**διέπε** = τοὺς διεχώριζε καὶ ἐπερνοῦσε. ο. διέπω.—**σπέρχομαι** = βιάζομαι.—**δύσκηλα** = δμοκλάω = φωνάζω, διατάσσω.—**νεικείω** = ἐπιπλήττω.—**βοήν ἀγαθός**. Ε 114.—**ἡ κατηφῶν** = ὕβρις πρὸς τοὺς ἔχοντας κακὴν διαγωγὴν = αἰσχροί.—**αἴθ'** ὀφέλετε πεφάσθαι = εἴθε νὰ εἴχατε φονευθῆ σεῖς... (παρακμ. ἐκ ωὗ. φεν-, φόνος).—**πανάποτμος** = δύσμοιρος.—**τὰ ἐλέγχεα** = τὰ κορδύδα.—**χροιστυπλή** = χροιπηδήματα.—**ἐπιδήμιοι** = εἰς τὴν χώραν σας, εἰς βάρος τῶν συμπολιτῶν σας.—**πρήσσω ὁδοῖο** = κάμνω τὸν δρόμον. 'Η γεν. διαιρετ.

265 - 280: — **ὑποδείσαντες** = τρομαγμένοι ὑπήκουσαν. ο. ὑποδείδω. — **δειχαν** = ἐπῆγαν καὶ ἔφεραν. — **πρωτοπαγής**. Ε 194. — **πελαινθά**. Ω 190. — **ἡ δικήνη** = ἄμαξα τετράροχος συρρομένη ἀπὸ ἡμιόνυμος. — **νήσον** νηέω. Ι 279. — **οἱ κρατερώνυχες** = οἱ ἔχοντες ἴσχυρὰς δόπλας, ωμαλέοι. — **ἐντεσιεργοὶ** = οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ σύροντες τὰ ἔντεα, ἦτοι τὸ συγχρότημα τῆς ἀμάξης. — **διτιάλλω**. Ε 271.

β) — **N^o** ἀναγνωρισθῶσιν οἱ τύποι: **ῦμμες, πίσυρες, ἔσπε.**

— **Νὰ μετατραποῦν** εἰς ἀττικὸν λόγον αἱ προτάσεις:

1) **οὐδέ νυ τοῦ περ φείσατο ἐνὶ μεγάροις δὲ γέρων.**

2) **ἔητεροι μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν ἔσεσθε, κείνου τεθνητος, ἐναιρέμεν.**

γ) — **τάλαντον**: I, 264. — **Θρῆνες δάνδρες**: Οἱ Θρῆνες ἥσαν φυλετικῶς συγγενεῖς μὲ τοὺς Τρῶας καὶ σύμμαχοι αὐτῶν. Τὸ δέπας ἐδόθη εἰς τὸν Πρίαμον, πρὸν γίνη βασιλεύς, ὅτε ἐστάλη πρέσβυς ὑπὸ τοῦ πατρός του Λαομέδοντος. — **ἀπήνη**: Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄμαξαν σύρεται ἀπὸ ἵππους καὶ προορίζεται μᾶλλον διὰ φορτία. — **Μυσσοί**: Κάτοικοι τῆς Μυσίας εἰς τὰ ΒΔ τῆς Μ. Ἀσίας.

στ. 281 - 338.

α) 281 - 298. — **ζευγγύνσθην** = διέταξαν νὰ ζευχθοῦν δι' αὐτοὺς τὰ ζῷα. Τὸ ο. μέσ. διάμεσ. — **πυκνὰ μῆδες** = σοβαραὶ σκέψεις. — **ἀγχίμολον** = ἐπίρρο. = πλησίον. — **τετιηώς** = λυπημένος. ο. τετίημαι. — **μελιτρεων** = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχήν. — **λειψαντε** λείβω = χύνω. — **τῇ** δεικτ. = ὅρίστε, παρ' ἐδῶ. — **ἄψ** = ὀπίσω. — **ἐπει λἱ(α)** γε = ἀφοῦ τέλος πάντων. — **μέν** βεβαιωτ. — **ἐπειτα** = τώρα, ἦτοι ἀφοῦ ἀπεφάσισες ὅπωσδήποτε νὰ ὑπάγῃς. — **κελαινεφής**. Ζ 267. — **Ίδαιος** = ὁ λατρευόμενος ἐπὶ τῆς Ἰδης. — **κατὰ δράται** = κυττάζει, βλέπει κάτω. — **εὖ** οὐ. προσ. ἀντων. — **δεξιδν** = νὰ πετάξῃ δεξιά σου. — **πίσυνος**. Ε 205. — **ει δὲ** = ἀν διμως. — **εὐρύνοπα**. Ε 265. — **οὐκ ἀν κελοίμην** = δὲν θὰ σὲ προέτρεπα, ἄρα: θὰ σὲ ἀπέτρεπα. — **ἐποτρύνοντα** = μὲ τὰς συμβολάς μου. — **μάλα περ μεμαῶτα** = παρ' ὀλην σου τὴν ἐπιθυμίαν.

299 - 321. — **τοι ἐφιεμένη τόδε** = εἰς αὐτήν σου τὴν ἐπιθυμίαν. —

χεῖρας ἀνασχέμεν... = Z 257.—**ἥ.** (ἥμι = λέγω).—**ἀκήρατος** = καθαρός, διαυγής.—**παρέστη** = ἐστάθη κοντά του.—**τὸ χέρνιβον** = η λεκάνη ὅπου κύνεται ἀπὸ τὴν πρόχοον τὸ ὄνδωρ πρὸς νῦψιν τῶν χειρῶν.—**τὸ ἔρκος** = ὁ φραγμὸς τῆς αὐλῆς καὶ συνεκδοχ. ή αὐλή.—**εἰσανιδῶν** = ἀτενίσας πρὸς τὰ ἄνω.—**μεδέων** = βασιλεύων.—**φίλον ἥδ'** ἐλεεινὸν = νὰ κινήσω τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν οἰκτον.—**μητέτερα** A 175.—**ἥκε** ἵημι.—**τελειειτατον** = ἀληθέστατον.—**μόρφον** = εἶδος ἀετοῦ μελανοῦ χρώματος. Τὸ ὕδιον σημαίνει καὶ περονός.—**δσση θύρη τέτυκται** = δσση ἔχει κατασκευασθῆ ή θύρα.—**ἀφνειδὸς** = πλούσιος.—**ἔνυκλῆς ἀρα-** **ρυῖα** = καλὰ προσθρομοσμένη.—**εἰσατο** = εἶδομαι = φαίνομαι.—**ἀτέξας** = πετῶ (διάττοντες).—**γηθέω** = χαίρω.—**ἰάνθη** = ιαίνω. Ω 147.

322 - 338.—**σπέρχομαι** Ω 248.—**ξεστὸς** = καλὰ πελεκημένος, στιλπνός. Πρβλ. Z 244: **ξεστοῦ λίθοιο**.—**ἐκ ἔλασε** = ἐτραβήξεν ἔξω ἐνν. τοὺς ἵππους του.—**ἔριδουπος** = ὅπου ἀντηχεῖ πολὺ κάθε εκρότος, ἡχηρός.—**ἔφέπω** = διευθύνω. —**καρπαλίμως** = ταχέως. —**κατὰ ἄστυ** = κατερχόμενος τὴν πόλιν.—**ἄψορρος** = ὅπίσω (ἀψ + ορέω).—**ἀπονέομαι** = φεύγω.—**προφανέντε** = μόλις ἐνεφανίσθησαν.—**ἴται-** **ρίζω** = γίνομαι σύντροφος, συνοδεύω.—**βάσκη** = ζθι· Ω 144.—**Πη-** **λεῖωνάδε** = εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλείωνος, τ. ἔ. τοῦ Ἀχιλλέως.

β) — N' ἀγαγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **σφί**, **ἐθέλησθα**.

γ) — **Κρονίωνι** **'Ιδαιφ**, **δς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν δρᾶται**: 'Απὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὅρους τῆς Ἰδης, τὸ Γάργαρον, φαίνεται δλόκληρος ή Τρωικὴ χώρα καὶ ἀκόμα μεγαλυτέρα ἔκτασις. Ἐξ ἄλλου τὸ οῆμα δρᾶται ἐδῶ ἐκφράζει τὴν προστατευτικὴν διάθεσιν τοῦ Διὸς διὰ τὴν χώραν τοῦ Πριάμου.—**χερσὶν ὄνδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον**: Πρὸ πάσης ἱεροπραξίας ἔπειτε αἱ χεῖρες νὰ νίπτωνται.—**μέσω** **ἔρκεϊ**: Εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς αὐλῆς ἔκειτο ὁ βωμὸς τοῦ Ἔρκείου Διός, ὅπου προσφέροντο αἱ ἐπίσημοι βασιλικαὶ θυσίαι.—**καὶ αἰθούσης ἐριδούπον**: 'Ἐννοεῖται ή στοά, ή ὅποια ἀπετέλει τὸ ἔξωτερικὸν πρόθυρον τῆς αὐλῆς. Εἰσερχόμενος κανεὶς ἀπὸ τὴν ἔξωτερικὴν αὐτὴν αἴθουσαν, εὑρίσκετο εἰς τὴν αὐλὴν (τὸ ἔρκος) καὶ ἔντικνυζε ἄλλην στοάν, ήτις ήτο ή εἴσοδος τοῦ μεγάρου (αἴθουσα δώματος). Εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου ἔβλεπε κανεὶς στοὰς (ξεστὰς αἰθούσας) καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐλῆς. Z 243.

στ. 339 - 404.

α) 339 - 348. — **ἀπίθησε** = παρήκουσε[·] οὐδ' ἀπίθησε = ὑπή-
κουσε. — **διάκτορος** = δι κομίζων καὶ ἔκτελῶν τελείως τὰς διαταγὰς τῶν
θεῶν. — **ἀργεῖφόντης** Ω 153. — **αὐτίκα** **ἐπειτα** = εὐθὺς ἀμέσως. —
διμβρόσιος = ἀθάνατος, θεῖκὸς ($\alpha + (\mu)$ βροτός). — **ημὲν** - **ἡδὲ** = καὶ -
καὶ. — **ὑγρὴ** ὡς οὐσιαστ. (πρβλ. ἥξηρα ἐνν. γῆ). — **ἄμα** **πνοιῆς** =
μαζὶ μὲ τὰς πνοάς, καθὼς ἔπεινεν δ ἀνεμος. — **τῇ** ἀναφορ., δοτικ. δργ. —
θέλγω = μαγεύω. — **τοὺς δ'** **αὐτε** = ἐνῷ ἀντιθέτως ἄλλους. — **ὑπάρω** =
κατέχομαι ἀπὸ ὑπνον. — **κρατὺς** = κραταίος. — **βῃ** **ἴεναι** Ζ 296. — **αι-**
συμνητὴρ = δι κρίνων τὰ δίκαια, δ ἀρχῶν (*αἰσα* + μέμνημα). — **κοῦ-**
ρος αἰσυμνητὴρ = νεαρὸς ἀρχων, ἀρχοντόπουλο. — **πρῶτον** **ὑπηνήτη** =
ποὺ μόλις φυτρώνουν τὰ γένεια του. (ὑπήνη = τὸ γένειον).

349 - 357. — **ἔλασαν** **παρεξ** **σῆμα** **"Ιλοιο** = ἐπροσπέρασαν τὸ
μνῆμα τοῦ **"Ιλου**. — **δὴ γὰρ** = διότι ἦδη. — **τὸ κνέφας** = τὸ σκότος. —
τὸν δέ συναπτ. πρὸς τὸ **"Ερμείαν** = καὶ τοῦτον, δηλ. τὸν **'Ερμῆν**—
εξ ἀγχιμόλοιο Ω 283. — **φράξομαι** = ἀντιλαμβάνομαι. — **φράξεο**
Δαρδανίδη = πρόσεχε ἐκεῖ Δαρδανίδη. — **φραδής** = φρόνιμος. — **τέκντυ-**
ται ἔργα = ἔχουν γίνει ἔργα εἰς τὴν νεοελλ. : ἔγινε δουλειὰ ποὺ χρειά-
ζεται νοῦν φρόνιμον. — **διαρραίομαι** = καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι. —
μιν συναπτ. πρὸς τὸ λιτανεύσομεν.

358 - 371. — **σὺν χύτῳ** = ἐταράχθη. — **δειδια** · δέδια. — **γναμπιδες** =
εὐλύγιστος. — **ταφών** τέθηπα = κυριεύομαι ἀπὸ ἔκπληξιν. — **αὐτὸς** =
ἀνθορμήτως, μόνος του. — **ἔριούνιος** = εὐεργετικὸς (ἐπιτατ. ἐρι + δνί-
ημ = ὠφελῶ). — **Ἐπίθ.** τοῦ **'Ερμοῦ**. — **ἔξειλετο** = τοῦ ἀπηγόνουν **ἔρω-**
τησιν. — **πάτερ** προσφών. νεωτέρων πρὸς γέροντας. — **Ιδύνω** = διευ-
θύνω. — **διμβροσίη νῦξ** = θεῖκὴ νῦξ. — **εὔδω** = κοιμῶμαι, ἡσυχάζω. —
μένεα πνείοντες = δρμητικοί, γενναῖοι. — **ἀνάρρισιος** = ἔχθρικὸς (στερ.
 $\alpha + \delta \rho \sigma i o s$, ἀραρίσκω). — **θοός** Α 12. 'Η νῦξ λέγεται θοή, διότι μεσο-
λαβοῦντος τοῦ ὑπνον φαίνεται διτὶ παρέρχεται γρήγορα. — **τὸ δνειαρ**
- **ατος** = πολύτιμον πρᾶγμα. — **τις δν νόσος τοι εῖη;** = ποία σκέψις θὰ
σοῦ ἐγίνετο; τί θὰ ἔβαξες εἰς τὸν νοῦν σου; — **δπηδέω** = ἀκολουθῶ. —
ἀπαμύνασθαι συναπτ. πρὸς τό: **οὐτ'** αὐτὸς νέος ἐσσι = ὡστε νὰ ἀπο-
κρούσῃ. — **χαλεπαίνω** = φέρομαι ἔχθρικῶς, κάμνω κακόν. — **δέξω**
· **έξιστης**. — **καὶ δὲ** = καὶ μάλιστα. — **ἀπαλεξήσαιμι** · ἀπαλέξω I 251. —
δέ αἰτιολ. — **έσκω** = παρομοιάζω.

372-377: — οὗτος πη = ἔτσι κάπως. — ὑπερέσχεθε χεῖρα = ἄπλωσε τὸ χέρι ἀπὸ πάνω μου, μὲ ἐπροστάτευσεν. — ἡκεν = ἔστειλεν. ο. ἵημι. — δόδοιπόρον = διαβάτην. — ἀντιβολέω = συναντῶ. — αἵσιος = ποὺ φέρνει καλόν, τυχερός. — ἀγητός = θαυμάσιος. — πέπνυμαι νόσῳ = ἔχω πολὺν νοῦν.

378-388: — ναὶ δὴ = ναὶ πράγματι. — κατὰ μοῖραν = ὁρθά. — ἀτρεκέως = χωρὶς περιστροφάς, εἰλικρινῶς. — πῆ = κάπου. — κειμήλια = θησαυροί. — ἵνα ἀναφ. τόπου = δπου. — ὕριστος ὁ ἄριστος. — οὐ τι = οὐδόλως. — ἐπιδεύομαι = είμαι κατώτερος. — μάχης = ὅσον ἀφορᾷ τὴν μάχην. — φέριστος = ἔξαίρετος, θαυμάσιος. — τέων τίνων. — ὁ οἰτος = ἡ μοῖρα. — ἀποτυμος = ἄμοιρος. — ἔνισπες ἐννέπω.

389-404: — πειράομαι τινος = δοκιμάζω κάποιον. — εἴρεαι "Ἐπιτορα = ἐρωτᾶς περὶ τοῦ "Ἐκτορος. — κυδιάνειρα = δοξάζουσα ἀνδρας (κῦδος + ἀνήρ). Λέγεται περὶ τῆς μάχης καὶ περὶ τῆς ἀγορᾶς. — δαΐζω = κατακόπτω. — μία = ἡ αὐτή. — ενεργής = καλὰ καμωμένη. — ἔξειμι = βγαίνω, προέρχομαι. — πάλλω κλήρῳ = τινάσσω κλήρους εἰς μίαν περικεφαλαίαν, ἔως ὅτου ἐκπηδήσῃ ἔνας παλλόμενος κλήρῳ = κατὰ τὴν κλήρωσιν. — ἐλκιωψ' Α 98. — δσχαλάω = δυσανασχετῶ. — ἔσσυματινος = σπεύδω πρός τι, θέλω κάτι.

β) — Αόρ. β' τοῦ ὑπερέχω, κατ' ἐπέκτασιν: **ὑπερέσχεθε.**

— Γεν. πληθ. τῆς ἐρωτημ. ἀντωνυμ. τίς: τέων.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς τὸν ἀττικὸν λόγον:

- 1) οὗτ' αὐτὸς νέος ἐσσεί.
- 2) καὶ δέ κεν ἄλλον σεῦ ἀπαλεξήσαιμι.

γ) — **σῆμα "Ιλοιο:** 'Ο Ἱλος κατὰ τὴν παράδοσιν ἦτο οἰκιστὴς τοῦ Ἱλίου. Προχωροῦντες πρὸς τὸν Σκάμανδρον ὁ Πρίαμος καὶ ὁ κηρυξ ἀφησαν ἀριστερὰ τὸ μνῆμα τοῦ Ἱλίου, τὸ δποῖον ἔκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῶν Σκαιῶν Πυλῶν μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀχαιῶν. — **φεύγωμεν ἐφ' ἵππων:** 'Ο Ἰδαῖος προτείνει. νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἄμαξαν, ποὺ περιεῖχε τοὺς θησαυροὺς καὶ νὰ σωθοῦν φεύγοντες ἐπὶ τοῦ ἀρματος τοῦ συρρομένου ὑπὸ τῶν ἵππων. — **Πολύντωρ:** Είναι φανταστικὸν ὄνομα, δπως εἶναι καὶ δλόκληρος ἡ ἴστορία, τὴν δποίαν διηγεῖται ὁ Ἐρμῆς διὰ τὸν ἐρχομόν του εἰς τὴν Τροίαν. Ἐνῷ

τώρα είναι πρῶτον ὑπηρήτης, πρὸ δέκα ἐτῶν εἶχε κληρωθῆ, διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν πόλεμον!

στ. 405 - 467.

α) 405 - 423: — **μελεῖστι** = εἰς τεμάχια (μελεῖς). — **προύθηκεν.** προτίθημι = βάλλω ἐμπόρος, οἰχνω. — **αἴτιος** = ἔτισι, δηλ. ὅπως πρίν, ὅπως ὅταν ἔφονεύθη. — **ἐν αἱστήσι** ἀντὶ ἐν αἱστῇ. — **δυωδεκάτη οἱ ήδως** (ἐστι) = είναι δωδεκάτη ἡμέρα δι' αὐτόν, ἐπέρασαν δώδεκα ἡμέραι ποὺ αὐτός... — **δ χρὼς - χροδες** = τὸ δέομα. — **αἱ εὐλαὶ** = σκώληκες σηπομένου κρέατος. — **ἀργῆφατος** = φονευθεὶς εἰς τὸν πόλεμον (ἀργῆ + φατός). — **κατέδω** = κατατρώγω. — **ἡ μὲν** = καὶ ὅμως. — **ἀκηδέστιως** = χωρὶς οἰκτον. — **αἰσχύνω** = παραμορφώνω. — **θηοῖσι κεν** = θά θαυμάσῃς βλέπων. ο. **θηέομαι** = βλέπω μὲ θαυμασμόν. — **ἔερσηεις** = δροσερὸς (ἡ ἔέρση = πρωΐνὴ δρόσος). — **περὶ νένιπται** = ἔχει ἐντελῶς ἔπιλυθῆ. — **μιαρδες** = λεφωμένος. — **σὺν μέμυκε** = ἔχουν κλείσει. ο. **μύω** = κλείω κυρίως τοὺς ὄφθαλμοὺς (μύωψ, μυστήριον). — **δσσα** = σύστοιχ. ἀντικμ. εἰς τὸ ἐτύπη = δσας πληγὰς ἔλαβεν. — **υῖος ἐῆσος** = τοῦ σοῦ υῖοῦ. — **νέκυς** Α 52. — **περὶ** = περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον. — **φίλος κῆρι** = ἔγκαρδια ἄγαπητός.

424 - 431: — **γῆθησεν** Ω 321. — **ἡ ἁα** = ἀλήθεια λοιπόν. — **ἄγαθον** ἐνν. ἐστί. — **δῶρα ἐνασιμα** = τὰ πρέποντα δῶρα. — **οὐ λήθετο θεῶν** = δὲν παρέλειπε τὸ καθῆκόν του πρὸς τοὺς θεούς. — **τῷδε** = διὰ τοῦτο. — **οἱ ἀπεμνήσαντο** = τοῦ ἀπέδωσαν τὴν ἀνάμνησιν, τὸν ἐνεθυμήθησαν καὶ αὐτοί. — **τὸ ἄλεισον** = τὸ ποτήριον. — **αὐτόν τε** = καὶ ἐμὲ αὐτόν. — **ἐνώ** = σφῖς. — **πέμπω** = συνοδεύω.

432 - 439. — **νεωτέρον** ἐπειδὴ είμαι νεώτερος. Κατηγ. — **δεκατεῖα** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = ἀφοῦ μὲ προτρέπτης. — **παρεξ Ἀχιλῆα** = χωρὶς νὰ τὸ ἔεύρῃ ὁ Ἀχιλ. — **τὸν μὲν** = ἐν τούτοις αὐτόν. — **συλεύω** = ἀφαιρῶ. — **μετόπισθε** = κατόπιν. — **πομπός** κατηγρμ. = ὡς συνοδός σου. — **Ἄργος** τὸ Πελασικὸν εἰς Θεσσαλίαν, τὴν χώραν τῶν Μυρμιδόνων. — **ἐνδυναέως** = ἐπιμελῶς, μὲ προσοχήν. — **δμαρτέω** = πηγαίνω μαζί, ἀκολουθῶ. — **δνοσσάμενος** ὅνομα: Ω 241.

440 - 467. — **δνατῆας** = πηδήσας ἐπάνω. — **λάζετο** = ἔπιασε (λάζομαι ἀρχ. τύπος τοῦ λαμβάνω). — **ἡῦς - ἡεῖα - ἡῦ** Γ 167. — **οἱ δὲ φυλακτῆρες** = ἐνῶ οἱ φύλακες. — **νέον** = μόλις. — **τὸ δόρπον** = τὸ βρα-

δυνὸν φαγητόν.—**πονέομαι**=ἀσχολοῦμαι.—**ἄφαρ**=εὐθὺς κατόπιν.—**ἄλλε - οἶγω.**—**δ ὁχεὺς**=δ σύρτης.—**ἐπ' ἀπήνης**=τὰ εὐρισκόμενα ἐπὶ τῆς ἀπίνης.—**ποιήσαν** ὡς ὑπερσυντέλ. = εἰχον κάμει.—**κέρσαντες** κείρω = κουρεύω, κόβω. —**ἔρεψω** = θέτω δροφήν, στεγάζω.—**λαχνήεις** = μαλλιαρός, πυκνός.—**λειμωνόθεν** = ἀπὸ τοὺς λειμῶνας.—**διμάω** Ω 165.—**δ σταυρός**=δ πάσσαλος.—**ἔχω** = κρατῶ, συγκρατῶ.—**δ ἐπιβλής**=δ μάνδαλος, σύρτης (ὁχεύς, κλητίς).—**ἐπιφρήσσεσκον** = συνήθως ἔσυραν θαμ. τοῦ ἐπιφρήσσω.—**ἡ τοι** = ἀληθῶς.—**σοι** συναπτ. πρὸς τὸ διπασσεν δπάζω Ω 153.—**πάλιν εἴσομαι** = θὰ ἐπανέλθω μέλλ. τοῦ εἰμι.—**νεμεσητὸν** = ἀξιοκατάκριτον.—**ἄδει** = δπως ἔχω ἥδη κάμει.—**ἄγαπάζω** = χαιρετίζω, φέρομαι φιλικὰ (παράλλ. τύπος τοῦ ἀγαπάω).—**τύνη** Ζ 262.—**ὑπὲρ πατρός** = ἐν δόνῳ ματι τοῦ πατρός.—**λίσσομαι** = ἴκετεύω.—**σὺν δρένης** = συγκινήσῃς.

β) — Τὸ ο. θεάομαι εἰς Ἰωνικ. τύπον **θηέομαι**. “Οθεν εὐκτικ. β’.
προσ. φησιο.

— Τὸ ο. εἰμι εἰς μέλλοντα χρόνον: **εἰσομαι.**

— **Nº ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις**: **εἰς, τύνη.**

— **Nά μετατραποῦν εἰς τὸν ἀτικὸν λόγον**:

- 1) **ἐοῦ ἐτάροιο φίλοιο.**
- 2) **δφρα κεν δφίκωμαι.**
- 3) **καὶ μιν ὑπὲρ πατρός καὶ τέκεος λίσσεο.**

γ) — **δσσα ἐτύπη**: “Οταν δ Ἀχιλλεὺς ἐφόνευσε τὸν Ἐκτορα καὶ τὸν ἐγύμνωσε ἀπὸ τὰ δπλα του, ἐσπευσαν δλοι οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ ἰδοῦν ἀπὸ κοντὰ νεκρὸν τὸν ἀνδροφόνον ἥρωα, ἐκεῖνον, δστις ἥπειλησε νὰ ἐμπρήσῃ τὰ πλοιά των. ‘Ο ποιητὴς διηγεῖται (X 369 - 375) δτι δὲν ἔμεινε κανείς, ποὺ νὰ μὴ τὸν τρυπήσῃ μὲ τὴν αἰχμήν του.—**εἰ ποτ-ἔην γε**: ‘Η ἐκφρασις αὐτῇ φανερώνει τὴν μεγάλην λύπην τοῦ Πριάμου διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ υἱοῦ του. ‘Ο ἀριστος, δ μεγάθυμος ὑπερασπι-στὴς τοῦ Ἰλίου είναι πλέον μόνον ἀνάμνησις διὰ τὸν ἀπαρηγόρητον πατέρα.—**πνύγονος τε νεῶν καὶ τάφρον**: ‘Ἐφ’ δσον δ Ἀχιλλεὺς ἀπεῖχε τῆς μάχης, οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ είναι ἀσφαλεῖς ἀπὸ τὰς ἐφόδους τοῦ Ἐκτορος, περιέβαλον τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρον καὶ τεῖχος, τὸ δποῖον δμως δὲν ἀντέσχειν εἰς τὰς ἐπιιθέσεις τῶν Τρώων.—**καὶ τέκεος**: Πρό-

κείται περὶ τοῦ Νεοπτολέμου, ὃ δόποῖος διεκρίνετο καὶ εἰς τὴν μάχην καὶ εἰς τὰς βουλάς, ὡς καὶ ὁ πατήρ του. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου αὐτὸς ὠδήγησε τοὺς Μυρμιδόνας ὅπίσω εἰς τὴν Ἑλλάδα.

στ. 468 - 551.

α) — 468 - 485. — **μακρὸς** = ὑψηλός. — **ἔξι πτων ἀλτο χαμᾶξε.** Ε 111. — **αὖθις** Γ 244. — **ἰδὺς οἴκου** = κατ' εὐθείαν εἰς τὴν κατοικίαν. — **ἴζεσσε** = ἐκάθητο συνήθως. — **ἀπάνευθε** = χωριστά. — **καθείσατο** = ἦσαν καθισμένοι. — **ὕξος** Α 234. — **ποίηνυον** = ἦσαν ἀπησχολημένοι, κατεγίνοντο. — **ἔτι καὶ παρέκειτο** = ἀκόμη μάλιστα ἦτο πλησίον του. — **ἔλαθεν εἰσελθὼν** = ἀπαρατήρητος εἰσῆλθεν. — **κύσε.** Ζ 474. — **πυκνὴ ἄτη** = μεγάλη συμφορά. — **ἄλλον δῆμον** = εἰς ἔνενην χώραν. — **ἀφνείδς** Ε 9. — **εἰσօρδωντας** ὑποκ.: τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ.

486 - 506. — **ἐπιεικελος** Α 131. — **ὸλοδες οὐδδες γήρατος** = τὸ θλιβερὸν κατώφλιον τοῦ γήρατος, τὸ ἔσχατον γῆρας. — **καὶ μὲν κεινον** = ὕδρισμένως ἐκεῖνον. — **περιναιείται** - **περιναιειεάοντες** = κατοικοῦντες γύρω. — **ἀμφιεςέδντες** πλεονσμ. εἰς τὸ περιναιείται. — **τείρω** Ζ 255. — **ἡ ἀρὴ** = τὸ κακόν. — **λοιγδς** Α 67. — **ἐπὶ τ' ἔλπεται** = καὶ ἐπὶ πλέον ἔλπιζει. — **ἥματα πάντα** = ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. — **ἀπὸ λόντα** = ἐρχόμενον ὅπισω. — **αὐτάρ** ἐναντ. — **στ. 493 - 494** ὡς Ω 255 - 256. — **ἰδε-** - **η-** - **όν** Ζ 422. — **ἡ νηδὺς** = ἡ κοιλία. — **τῶν πολλῶν** = πολλῶν ἐκ τούτων. — **οἶος** = μοναδικός, ἔξαιρετικός. — **εἰρητο ἀστυν καὶ αὐτοὺς** = ἔσφεζε τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας. — **πρώην** = πρὸ διάγου. — **εἴτηντη** τελῆται = ὑπομένειν. — **ἀνδρὸς παιδοφόνοιο...** **δρέγεσθαι** ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: **δρέγεσθαι στόμα ποτὶ χεῖρα ἀνδρὸς παιδοφόνοιο.** — **δρέγομαι** = τείνω, φέρω πρός.

507 - 517. — **ὑπὸ ὥρσε** = ἔξήγειρεν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του. — **ἱμερον γδοιο** = ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ. — **πατρός** γεν. αἰτίας. — **ῆκα** = ἦσυχα, μαλακά. — **ἀδινὰ** = ἀφθόνως, πολύ. — **ἔλυσθεις** ἐλύομαι = στρέφομαι, σωριάζομαι. — **στοναχὴ δρώρει** = ὑψώνετο, ἀνιηροῦσεν ὁ στεναγμός. — **πολιδες** = φαιός.

518 - 551. — **ἄ** = **ἄχ.** — **δειλὸς** = δυστυχής. — **ἡ δὴ** = πράγματι λοιπόν. — **ἀνσκεο** ἀνέχομαι. — **ἔμπης** = ἐν τούτοις. — **ἔάσομεν κατακεῖσθαι** = ἀς ἀφήσωμεν νὰ ἡσυχάσουν. — **ἄχνυμαι** = θλίβομαι. — **οὐ τις πρῆξις πέλεται** = δὲν γίνεται τίποτε, δὲν βγαίνει τίποτε. — **ῶς**

ἐπεκλώσαντο = ἔτσι προώρισαν οἱ θεοί· ἐνν. μὲ τὸ νῆμα τῶν Μοιρῶν.—**αὐτοὶ δὲ** = ἐνῷ αὐτοί.—**ἀκηδέες** = χωρὶς βάσανα.—**δοιοῖ** Γ 236.—**τὸ οὖδας** = ἔδαφος, πάτωμα. Συνεκδ. = δοίκος, τὸ παλάτι.—**ἔάσων** = ἀγαθῶν.—**κύρου μαί τινι** = συναντῶ κάτι, μοῦ τυχαίνει κάτι.—**τῶν λυγρῶν** = ἀπ' αὐτὰ τὰ δεινά, ἀπὸ τὰ δεινὰ ποὺ περιέχονται εἰς τὸν δεύτερον πίθον.—**λωβήτος** = στιγματισμένος.—**ἔθηκεν** τίθησι. γνωμ. ἀόρ.—**ἡ βούβρωστις** = ἡ ἀθλιότης.—**φοιτῶ** = περιπλανῶμαι.—**θεοῖσι** = εἰς τὰ μάτια τῶν θεῶν.—**τετιμένος** τίομαι, τίω = τιμῶ.—**ἐκ γενετῆς** = ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἐγεννήθη.—**ἐκέκαστο** καίνυμαι = ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ.—**ἄλλ'** ἐπὶ καὶ τῷ...: ἡ σειρὰ λέξ.: ἄλλὰ θεὸς θῆκε κακὸν καὶ ἐπὶ τῷ.—**γονὴ παῖδων** = παιδιὰ καὶ παιδιὰ παιδῶν.—**κρείοντες** = οἱ δόποι οἱ θά ἔβασίλευον.—**παναρόιος** = μέλλων ν' ἀποθάνῃ ἐντελῶς πρόωρα, ὀλιγόζωος.—**κομίζω** = περιποιοῦμαι.—**ῆμαι** = εὑρίσκομαι.—**ἥδω** = προεινῶ θλίψεις.—**δσσον** δσον ἀνθρώπων, εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς πού...—**ἄνω** = πρὸς βορρᾶν.—**ἔδος** = ἡ ἔδρα.—**ἐντὸς ἔέργει** = περικλείει.—**τῶν** = τῶν κατοικούντων εἰς τὰς χώρας ταύτας.—**πῆμα** = συμφορά.—**ἄνσχεο** = κάμε ὑπομονήν.—**ἄλιαστον** = ἀδιαλείπτως. Ἐπίφρ. (α + λιάζομαι = παρεκκλίνω).—**ἀκαχήμενος** ἀκαχίζω, ἀκάχημαι = πικραίνομαι.

β) — *N^o* ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **καθείσατο**, **κτεῖνας**, **τετάρπετο**, **ἄνσχεο**.

γ) — **τοὺς δ' ἔλαθεν εἰσελθόν**: Μόνον κατὰ ὑπερφυσικὸν τρόπον δ Πρίαμος ἥδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀπαρατήρητος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διότι βεβαίως ἡ σκηνὴ ἦτο ἐν μόνον δωμάτιον.—**γυναῖκες**: Αἱ γυναικες αὐταὶ δὲν ἤσαν παλλακίδες αἰχμάλωτοι, ἄλλα κόραι βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Οἱ υἱοὶ των ἐθεωροῦντο βασιλόπαιδες, δπως καὶ οἱ υἱοὶ τῆς Ἐκάβης. Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου ἵσχυον τὰ ἔθιμα τῶν μοναρχῶν τῆς Ἀνατολῆς.—**δοιοὶ γὰρ πείθοι**: Ο μῆνος αὐτὸς παριστᾶ τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἀδικον καὶ ἀνόητον. Θεωρεῖ ἐξ ἄλλου τὸν ἀνθρώπον ἐντελῶς ἀνεύθυνον διὰ τὰς πράξεις του.—**Μάκαρος ἔδος**: Κατὰ τὴν παράδοσιν δ Μάκαρ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰλου καὶ ἔξορισθεὶς ἀπὸ τὴν Τρφάδα δι' ἀδελφοκτονίαν ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Λέσβον.

στ. 552 - 620.

α) 552 - 570. — **ἀκηδής** = ἀπεριποίητος, ἄταφος (στερ. α + κῆδος = φροντίς). — **ἀπόναιο** ἀπονήναμαι = χαίρομαι, ἀπολαμβάνω κάτι. — **ὑπόδρα**· Α 148. — **γοέω** = ἔχω κατὰ νοῦν. — **ἄλιος** = θαλάσσιος (ἄλς). — **ἄλιος γέρων** = λέγεται δὲ Νηρεύς. — **καὶ δέ** καὶ δὴ = καὶ μάλιστα. — **σὲ γιγνώσκω** τὸ σὲ ἀντικυ. τοῦ γιγνώσκω κατὰ πρόληψιν = καταλαβαίνω δτὶ καὶ σύ.... — **ἡβᾶν** = νέος καὶ δυνατός. — **φυλακούς** = φύλακας. — **δχῆα**· Ω 446. — **μετοχλίσσειε**· μετοχλίζω = μετακινῶ. — **ἄλτεωμαι**· μέσ. ἀδό. β'. τοῦ ἀλτανῶ = ὅμαρτάνω.

571 - 595. — **οἰκοιο**· ἐξ οἴκου, ἥτοι ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς του. — **καλήτωρ** = δὲ καλῶν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. — **δίφρος**· Ζ 54. — **ἐνσσωτρος ἀπήνη** = ἔχουσα ώραια τὰ σῶτρα ἥτοι τὰς περιφερείας τῶν τροχῶν, συνών. τοῦ ἐνύκυλος. — **ἥρεον** αἰρῶ. Ο παρατ. δηλώνει τὸ πλῆθος τῶν δώρων, τὰ δόποια συνεχῶς ἔβγαζαν ἀπὸ τὴν ἄμαξαν. — **φάρεα**· Ω 231. — **ἐννηγήτος** = καμωμένος μὲν ώραιον νῆμα, πολυτελής. — **πυκάσσας** = σκεπάσας, τυλίξας (πύκα = σφικτά). — **ἐκκαλέσας** = καλέσας ἐκ τοῦ θαλάμου. — **μὴ οὐκ ἐρύσαιτο** = μήπως δὲν συγκρατήσῃ. — **λεχέων** = ἐπάνω εἰς στρῶμα. — **οὖν ἡσιφαν** = ἐβοήθησαν νὰ τὸν σηκώσῃ καὶ νὰ τὸν τοποθετήσῃ. — **σκυδμαῖνέμεν**· σκυδμαίνω = είμαι ψυμωμένος. — **εἰν "***Ἄϊδος***"** = μέσα εἰς τὸ παλάτι τοῦ "Αΐδος δηλ. τοῦ "Άδου. — **οὐκ ἀεικέα** = πλούσια. Σχ. λιτότητος — **ἀποδάσσομαι**· **ἀποδατέομαι** = ξεχωρίζω μερίδιον.

596 - 620. — **κλισμός**· Ι 200. — **τοίχου τοῦ ἐτέρου**· Ι 219. — **καὶ γάρ** = ἄλλως τε καὶ ἡ... — **τῇ περ**· ἡ δοτκ. κτητ. — **ἀπὸ βιοῖο** = μὲ τὴν βολὴν τοῦ τόξου του· διβός· Α 49. — **χωρμενος**· Α 46. — **ἰοχέαιρα**· Ε 53. — **ἰσάσκετο** = συχνὰ συνέχοινε τὸν ἑαυτόν της (ἴσος). — **φῇ δοιώ...** = ἐπεξῆγ. τοῦ **ἰσάσκετο**. — **τεκέειν** = ὑποκυ. τὴν Λητώ. — **ἡ δ'** **αὐτῆ** = ἐνῶ αὐτῇ ἡ ἴδια. — **ἐννῆμαρ**. Α 53. — **κάμε** = ἀπέκαμε, ἐξηγ- τλήθη. — **οἰοπόλος** = ἐρημικὸς (οἰος + πέλω). — **εὐνή** = δὲ τόπος διου διατρίβει τις, τὸ λημέρι. — **πέσσει κήδεα** = χωνεύει θλίψεις, καταπίνει τοὺς καῦμούς της. — **μέδομαι** = σκέπτομαι.

β) — *N* ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **καὶ δὲ εἰσαν,** **πύνθηαι, ἥσε, ποτέ.**

— Νὰ μετατραποῦν εἰς τὸν ἀττικὸν λόγον:

- 1) ἄμα ἡοῖ φαινομένηφιν.
- 2) δθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνὰς νυμφάων.

γ) — **ὑπόδρα ιδών:** Κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐκδηλώνεται πάλιν ὁ ὅργιλος χαρακτήρ τοῦ Ἀχιλλέως. Δὲν θέλει ν' ἀκούσῃ περισσοτέρους λόγους διὰ τὴν λύσιν τοῦ Ἐκτορος, οἱ δποίοι θὰ τὸν ἡρέθιζον, καὶ θὰ τοῦ ὑπενθύμιζον τὸν φόνον τοῦ Πατρόχολου. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἐπαινετὸς ὁ ἥρως, ὅτι ἀναγνωρίζων τὴν σφοδρότητα τοῦ πάθους του, προλαμβάνει τὸ κακόν.—**αὐτὸς Ἀχιλλεὺς λεχέων ἐπέθηκε:** Ἐπανορθώνων δὲ Ἀχιλλεὺς τὴν ἀγρίαν σκληρότητα, τὴν δποίαν ἔδειξε πρὸς τὸν Ἐκτορα ἀπονέμει εἰς τὸν νεκρὸν τὴν τελευταίαν αὐτὴν τιμῆν.—**Νιόβη:** Κατὰ τὴν ποιητικὴν παράδοσιν ἡ Νιόβη ἡτο κόρη τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Λυδίας, καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίονος. Οἱ μῆνοις τῆς Νιόβης, ὅπως περίπου ἴστορεῖται ἐδῶ, ἀνεφέρετο ἀπὸ μεταγενεστέρους ποιητὰς ἡ διὰ νὰ ἔξαρῃ τὸ ἡμικὸν δίδαγμα δτὶ ἡ μεγαλαυχία τιμωρεῖται, ἡ διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν δεινοτέραν θλῖψιν, τὴν δποίαν δύναται νὰ ὑποστῇ ἔνας θνητός.—**ἐν Σιτύλῳ:** Σίτυλον εἶναι προέκτασις τοῦ Τμώλου, δὲ δποῖος εἶναι ὅρος τῆς Λυδίας.—**Ἀχελώον:** Ἀχέλης ἡ Ἀχελῷος ὠνομάζετο ποταμός, δστις ἐπήγαζεν ἀπὸ τὸ Σιτύλον καὶ ἔχυνετο εἰς τὸν Σμυρναϊκὸν κόλπον.—**λιθος περ ἔοντα:** Ἔνας βράχος τοῦ Σιτύλου φαίνεται ἀπὸ ὡρισμένον σημεῖον ὃς μορφὴ γυναικὸς δακρυόρροούσης. Διὰ τοῦτο ἡ τοπικὴ παράδοσις ἔλεγεν δτὶ αὐτὴ ἡ μορφὴ ἡτο ἡ Νιόβη, ἡ δποία, καὶ ἀφοῦ ἀπελιθώθη, ἔξηκολούθει νὰ θρηηῇ διὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων τῆς.

στ. 621 - 676.

- a) 621 - 642. — **ἄργυρος** = λευκὸς (οἵζ. ἀργυ-, arguo = φωτίζω).—**ἔδερον** δέρω = γδέρων.—**ἄμφεπον** ἀμφέπω καὶ ἀμφέπω = ἐτοιμάζω. — **στ. 623** ὡς I 210. — **περιφραδέως** = μὲ προσοχήν.—**ἔργυσαντο** ἔργνω = ἀποσύρω, τραβῶ.—**στ. 625 - 626** ὡς I 216 - 217.—**στ. 627 - 626** ὡς I 221 - 222.—**δσσος** = πόσον μεγαλόσωμος.—**οῖος** = πόσον ὡραῖος.—**ἄντα** = κατὰ πρόσωπον, δταν τὸν ἐκύτταξε κατὰ πρόσωπον.—**δψιν δγαθὴν** = τὴν εὐγενικὴν μορφήν.—**λέξον** = βάλε με νὰ πλαγιάσω. ο. λέχω.—**ὑπὸ ὕπνῳ** συναπτ. πρὸς τὸ ταρπώμεθα μὲ σημ. δοτ. δργ. = μὲ ὕπνον ἡ κατὰ κυριολ. = κάτω ἀπὸ

ῦπνον, διότι ὁ ὕπνος σὰν νὰ σκεπάζῃ τὸν κοιμώμενον.—**μύσαν**· Ω 420.—**κήδεα πέσσω**· Ω 617.—**δὲ χρότος** = ὁ περίβολος.—**πασάμην· πατέομαι** = τρώγω, γεύομαι.—**ἡ λαυκανίη** = ὁ λαιμός, ὁ φάρυγξ.—**λαυκανίης καθέηκα** = ἔρριψα κάτω εἰς τὸν λαιμόν μου, ἥπια.

643 - 658. — **τὰ δέμνια** = ἐλαφρὰ κινητὴ κλίνη.—**ὑπὲντελούση** = ὑπὸ τὸ πρόσυλον, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ προπύλου.—**τὰ δήγματα** = σκεπάσματα κλίνης χωματιστὰ (δέξω = βάφω).—**ἔσασθαι** ὡστε ἔσασθαι = διὰ νὰ σκεπασθῇ ἔννυμι (οἵζ. ἐσ-, ἔσνυμι, ἔσθης).—**τὸ δάσος** = ὁ πυρσός, ἡ δάζ. — **ἔγκονεύουσαι** ἔγκονέω = κάμνω κάτι γρήγορα καὶ πρόθυμα, (οἵζ. κον-, διάκονος).—**ἐπικερτομέω** = πειράζω, ἀστειεύομαι.—**λέξο**· μεικτ. ἄρο. τοῦ λέχομαι.—**βουληφόρος**· Α 144.—**βουλεύω βουλᾶς** = παρακάθημαι εἰς συμβούλιον, συσκέπτομαι.—**ἡ θέμις έστι** = δπως γίνεται κατὰ τὸν θεσμόν.—**στ. 653**· ὡς Ω 366.—**ἀνάβλησις** = ἀναβολή, ἀργοπορία.—**ποσσῆμαρ** = ἐπὶ πόσας ἡμέρας.—**μέμονα** = ἐπιθυμῶ.—**πτερετέξω** = ἀπονέμω τὰς τελευταίας τιμᾶς εἰς νεκρὸν (κτέρεα).—**τέως** = κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, εἰς αὐτὸ τὸ μεταξύ.—**μένω** = νὰ μένω εἰς τὴν σκηνήν μου, νὰ ἀπέχω τῆς μάχης.

659 - 676. — **τάφον** = ἐνταφιασμόν.—**μοί**· συναπτ. πρὸς τὸ κεχαρισμένα.—**κεχαρισμένα θείης** ἀντὶ χαρίζοιο = θὰ μοῦ ἔκαμες χάριν.—**ἔέλμεθα** = εἴλομαι· Ε 203.—**ἡ σλη** = τὰ ξύλα.—**δέξεμεν** ὡστε ἄξαι.—**δαινῦτο**· εὔκτ. τοῦ δαινυμαι = παρακάθημαι εἰς δεῖπνον.—**μή πως δεισειε** = διὰ νὰ μὴ ἔχῃ κανένα φόβον.—**πυκινὰ φρεσί...** Ω 282.

β) — *N^o ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σῆς, ἐνθέμεναι, στρεσσαν, λύσιος, δέξεμεν.*

γ) — **δέμνια θέμεναι ὑπὲντελούση** : Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ οἰκου ἐστρώνετο συνήθως ἡ κλίνη διὰ τοὺς ἔνεους. Λαμβανομένου ὑπὲντελούσης διότι ἡ αὐθουσα εἶναι στοὰ μόνον ἐστεγασμένη, ὁ ἔνεος κοιμᾶται σχεδὸν εἰς τὸ ὑπαίθρον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ οἰκοδεσπότης διατάσσει «χλαίνας ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι».—**ἐννημαρ γοάσιμεν αὐτόν** : Τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ πένθους φαίνεται ὑπερβολικόν. Ἱσως κατὰ ἀνατολικὴν συνήθειαν παρετείνετο τόσογ τολὺ ὁ θρῆνος ἡ, καὶ πιθανώτερον, μὲ τὴν πρόφασιν τῆς κηδείας ζητεῖ ὁ Πρίαμος νὰ ἔξα-

σφαλίσῃ ὀλίγων ἡμερῶν ἡσυχίαν διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Ἰλίου. — **σχήσω πόλεμον**: 'Ο Ἀχιλλεὺς ἀφοῦ ἐφόνευσε τὸν Ἐκτορα καὶ ἔσωσε τοὺς Ἀχαιούς, ἔχει ἀπόλυτον ἔξουσίαν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπὸ ὅψει τοὺς ἄλλους ἀρχηγοὺς ὑπόσχεται εἰς τὸν Πρίαμον ἀνακωχὴν ὀλίγων ἡμερῶν.

— **Ποῖα συναισθήματα μᾶς προκαλεῖδ ποιητής, δταν περιγράφῃ τὸν σιωπηλὸν θαυμασμὸν τοῦ Πριάμου καὶ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς ἀλλήλους;**

— **Εἰς ποῖον σημεῖον ἐκδηλώνεται περισσότερον ἢ συμπάθεια τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Πρίαμον;**

στ. 677 - 804.

α) 677 - 691. — **ἐπιποκορυστῆς** = ὁ τακτοποιῶν πρὸς μάχην τὰ ἄρματα, πολεμιστὴς (ἴππος + κορύssω = ὁ πλίζω). — **ἔριούντος**. Ω 360. — **ἔμαρπτε** μάρπιτω. Ε 65. — **δρμαίνοντα** δρμαίνω = διαλογίζομαι. Ἡ μετγ. αἵτιολ. — **ἐπαρέμψειε** = ὁ δηγήσῃ σφέω. — **Ιερὸς** = ισχυρός, ρωμαλέος. — **πυλαωρὸς** = φρουρὸς τῶν πυλῶν. — **οἶον ἔνδεις** = ἔτσι ποὺ κοιμᾶσαι ἀκόμα. — **εἰλασε** = ἐφεισθη. — **τοὶ λειειμένοι** = ὅσοι ἔχουν μείνει. — **αἱ κε γνώη σε** = ἀν μάθῃ τὴν ἐδῶ παρουσίαν σου. — **φίμφα**. Z 511.

692 - 707. — **ἐϋρρεῖος**. Z 508. — **δινήεις** = ποὺ κάμνει δίνας, δρμητικός. — **κροκόπεπλος** = ἔχουσα πέπλον χρώματος κρόκου, χρυσίζουσα (κρόκος = τὸ φυτὸν ζαφορά). — **ἐκιδνατο** = ἐσκορπίζετο, κίδναμαι παράλλ. τύπος τοῦ σκεδάννυμα. — **ἔλων** ἔλαω, ἔλαύνω. — **δοτυβιώτην**. Ω 577 καλήτορα. — **κάκωσε**. Ω 200. — **γέγωνε** = ἐφώναξε δυνατά. — **δψεσθε** **Ιίντες** = ἔλατε νὰ ἰδῆτε. — **χαίρετε** = ἔχαίρετε.

707 - 717. — **δάσχετον** = ἀσυγκράτητον (στερ. α + ἄ(ν)σχετος, ἀνασχεῖν). — **ἐνύμβλητο** θὰ νοηθῇ ὡς ἀντικμ. Πριάμῳ. — **τίλλομαι** = ἀνασπῶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου. — **πρόπταν** = ὀλόκληρον. — **Ἐκτορα** = συναπτ. πρὸς τὸ δύνρωτο. — **εἰξατε** = κάμετε τόπον. — **οὐρεῦσι** οὐρῆσι. A 50. — **ᾶσεσθε** ἀω = χορταίνω.

718 - 745. — **τρητὸς** = τρυπητὸς (τείρω). — **παρὰ εἰσαν** = ἐφεραν κοντὰ εἰς τὸν νεκρόν. — **δοιδός** = ἐνταῦθα εἰδικός εἰς θρηνώδη ἄσματα. — **ἔξαρχονς θρήνων** = διὰ νὰ ἀρχίσουν τὸν θρήνον. — **οἱ τε στονέσσαν δοιδήν** θὰ νοηθῇ ωῆμα μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄδειν καὶ ἡ δλη φράσις

θὰ ἔξηγηθῇ: καὶ οἱ δποῖοι θὰ ἔψαλλαν τὸ πολυστένακτο τραγοῦδι.—**ἐπὶ στενάχοντο**=συνώδευαν μὲ στεναγμὸν τὸ θρηνητικὸν ὁσμα.—**τῆσι**=μεταξὺ αὐτῶν.—**αἰών**=τὸ διάστημα τοῦ βίου, ἡ ζωή.—**δυσάμμορος**=δυστυχὴς (*δυσ+* ἀμμορος, ἀσμορος).—**πέρσεται**· δέ μέσ. μέλλ. ἀντὶ παθητικοῦ περδήσεται.—**ἔπισκοπος**· κατηγρ. εἰς τὸ ὑποκυ. τοῦ ὅλωλας=ἔχαθης σὺ δέ προστάτης.—**ἔνσκευ**· ἐρύσκον. θαμιστ. τύπ. τοῦ ὄντοματος.—**ἔχεις**=νῦπεροήσπιζες.—**κεδρὸς**=σεβαστός.—**δεικής**=ἀνάρμοστος, ἔξευτελιστικός.—**ἀθλεύων**=ἐργαζόμενος ὡς δοῦλος.—**πρὸς ἄνακτος**=χάριν ἐνὸς κυρίου.—**ῷ δῆπον**=τοῦ δποίου πολὺ πιθανόν...—**ἐν παλάμησιν**· ὡς ἀπλῆ δοτικ. δργαν.—**δδᾶξ**=μὲ τὰ δόντια.—**ἄσπετος**=ἀνέκφραστος, ἀπέραντος (*α+* σεπ- οίζης τοῦ εἰπεῖν).—**οὖδας**· Ω 527.—**ἐν δαῖ**=ἐν τῇ μάχῃ (τοπ. δοτικ. ὄντομ. συγγεν. πρὸς τὸ δήνιος=καταστρεπτικός).—**ἀργητὸς**=κατηραμένος, φοβερός (ἀρή, ἀρόματα).

746 - 759.—**ἀδινδὸς γόδος**=θρῆνος μὲ πολλὰ δάκρυα.—**πέρωνασκε**· θαμιστ. τοῦ πέρωνημ=πωλῶ.—**ἀμιχθαλεῖς**=ὅμιχλώδης.—**ψυχὴ**=ζωή.—**τανακής**=κοφτερός (*ταναδός+* ἄκος, ἄκη).—**πολλά**=πολλάκις.—**δυστάξεσκεν**=ἔσυρε κάθε τόσον, θαμιστ. (*δυστάξω*—ἔρύω).—**ἔρσηεις**. Ω 419.—**ἄγανδς**=εὔμενής, φιλόφρων,—**ἄγανὰ βέλη**=βέλη ποὺ δίνουν ἀνώδυνον θάνατον.

760 - 776.—**ἀλιαστὸν**=ἀδιάλειπτον (*α+* λιάζομαι=ἀπομακρύνομαι).—**δαήρ. Γ 180**· ὡς ὕφελλον δέσθαι. Γ 173, Z 345.—**ἀσύφηλος**=προσβλητικὸς—**ἐνίπτω**=ἐπιπλήττω. —**στ. 769** ὡς Z 378.—**ἐκυρός**-ή. Γ 172.—**παραιφάμενος**· παράφημ=συμβουλεύω.—**ἄγανοφροσύνη**=καλωσόνη, μαλακοὶ τρόποι.—**ἄχρυνμένη κῆρ**=κατάκαρδα λυπημένη.—**πεφρίκασι με**=αἰσθάνονται φρίκην. δι· ἐμέ.—**δῆμος**=τὸ πλῆθος, δ λαός.

777 - 787.—**ἀξετε**. δ μέλλ. ἀντὶ προστακτ. —**πυκνινὸν λόχον**=καμμίαν δολεράν ἐνέδραν.—**πημανέειν**· πημάνω=βλάπτω, προέκενω κακόν.—**ἀγίνεον**. ἀγινέω=φέρω. Παράλλ. τύπος τοῦ ἄγω.—**ἄσπετον**. Ω 738.—**φαεσιμβροτος**=ἡ φέρουσα τὸ φῶς εἰς τοὺς θνητούς.—**θρασὺς**=τολμηρός, γενναῖος.—**ἐν πυρῇ ύπάτῃ**=ἐπάνω - ἐπάνω εἰς τὰ ἔντλα τῆς πυροῦ.

788 - 804.—**ῆμος**=ὅταν.—**ῆριγένεια**=πρωΐνὴ (*ῆρι=*πρωΐ+ρίζ. γεν-). Ἐπίθ. τῆς Ἡοῦς.—**ἔοδοδάκτυλος**=ἔχουσα ρόδινα δάκτυλα. Ἐπίθ. τῆς Ἡοῦς· **τῆμος**· τὸ δεικτ. τοῦ ἓμος=τότε.—**ῆγρετο**· ἀγείρομαι.—**ἐπέσχε**=κατέσχε, ἔξεταθη.—**λέγομαι**=περιμαζεύω.—**μύρομαι**

Z 373.—**κατειβομαι**=χύνομαι κάτω.—**ἡ κάπετος**=τάφρος, λάκκος.—**δ λᾶας**=δ λίθος.—**σῆμα χέω**[·] Z 419.—**εἴλατο**=ἐτοποθέτησαν (ο. ημα).—**πάλιν κίον**=ἐπέστρεψαν· ἐνν. εἰς τὴν πόλιν.—**ἔρικυδής**=μεγαλοπρεπής.—**ἀμφιέπω**=φροντίζω, ἔτοιμάζω.—**τάφος** Ω 660.

β) Σχηματισμὸς τοῦ ἀορ. β'. τοῦ γιγνώσκω κατὰ τὰ βαρύτονα: γνῶη - γνῶσι.

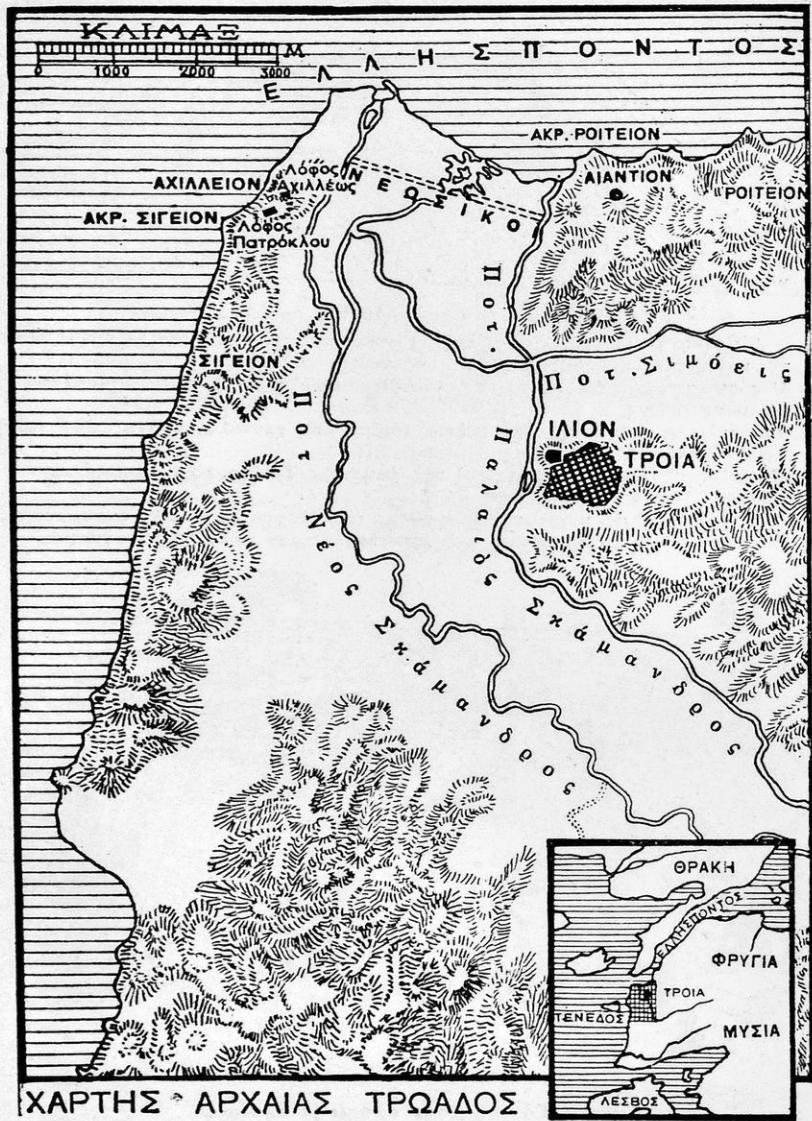
— N^o ἀναγνωρισθῶν γραμματικῶς αἱ λέξεις:
σεῖο, τοὺς, λελειμένοι, ἵξον, πτόλεϊ, ἀγάγωμι, ἥγρετο.

γ) — διε δὴ πόροι ἵξον: Μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ δ Πρίαμος δὲν εἶχε πλέον νὰ φοβηθῇ τίποτε. Καὶ κατὰ τὴν μετάβασιν του εἰς τὸν Ἀχιλλέα ἀκοιβῶς εἰς αὐτὸν σημεῖον, δπου ἥρχιζεν δ κίνδυνος, ἐνεφανίσθη δ Ἐρμῆς.—**Κασσάνδρῃ**: “Οπως καὶ δ Ἐλενος εἶχε καὶ ἡ Κασσάνδρα προφητικὴν δύναμιν. Ἐθαυμάζετο καὶ διὰ τὴν ἔξοχον καλλονήν της καὶ διὰ τοῦτο δ Ἀγαμέμνων μετὰ τὴν ἀλωσιν τοῦ Ἰλίου τὴν ἔφερον ὡς αἰχμάλωτον εἰς τὴν Ἑλλάδα. — σὺ δ[·] αὖτε... Τὸ προαίσθημα τοῦτο τῆς Ἀνδρομάχης διὰ τὸν μικρὸν Ἀστυάνακτα ἐπηλήθευσεν ἀκριβῶς κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν μεταγενεστέρων ποιητῶν.—**κατεστρέψαν πυκνοῖσιν λάσσοις**: Μετὰ τὴν τοποθέτησιν τῆς νεκρικῆς θήκης εἰς τὸν λάκκον καὶ τὴν ἴσοπέδωσιν τοῦ ἑδάφους ἐτοποθετεῖτο μία σειρὰ ἀπὸ λίθους. Ἐπ[·] αὐτῆς κατόπιν ἔχύνετο τὸ χῶμα, διὰ νὰ σχηματισθῇ δ τύμβος.

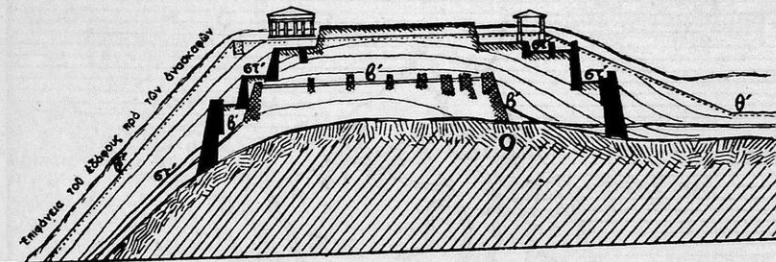
— **Πῶς παρονοιάζουν τὸν Ἐκτορα οἱ θρῆνοι ἐκάστης τῶν συγγενῶν του;**

— Nὰ ἔξαρθῇ ἡ μεγαλοπρεπής ἀπλότης μὲ τὴν δποίαν τελειώνει τὸ ἐπος τῆς Ἰλιάδος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Etx. 1.

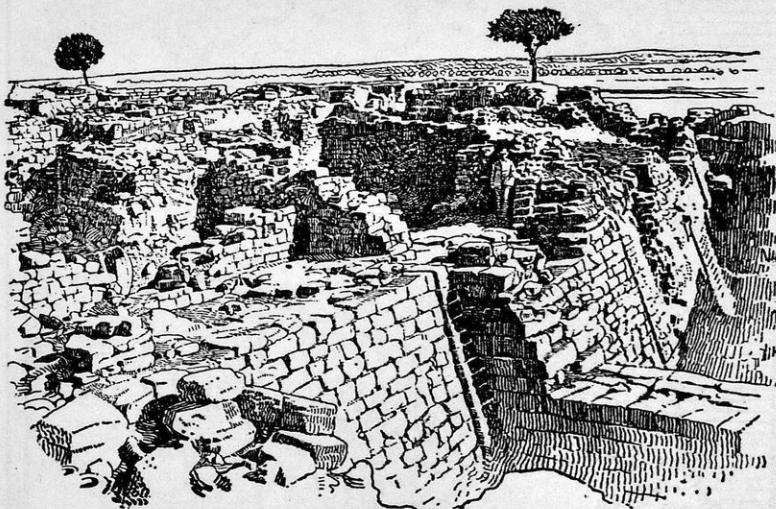

Eἰκ. 2. Διάγραμμα τοῦ γηλόφου τῆς ἀρχαίας Τροίας.

Εἰς τοῦτο φαίνονται τὰ τείχη τῆς δευτέρας καὶ τῆς ἔκτης πόλεως, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐλληνορρωμαῖκός ναὸς τῆς ἑνάτης πόλεως.

- ο. Οὐ φυσικός βράχος τοῦ λόφου, ἐπὶ τοῦ δποίου εὑρέθησαν ἔχνη ἐγκαταστάσεως νεολιθικῆς ἐποχῆς.
- β. Τὰ κεκλιμένα τείχη τῆς θας πόλεως (ἡμίμαυρα), χρονολογουμένης ἀπὸ τοῦ 2.500 - 2.000 π. Χ.
- στ. Τὰ τείχη τῆς δηγού πόλεως (μαῦρα) τῆς διμηρικῆς Τροίας, τῶν δποίων φωτογραφίαν βλέπετε εἰς τὴν εἰκόνα ἄρ. 3.

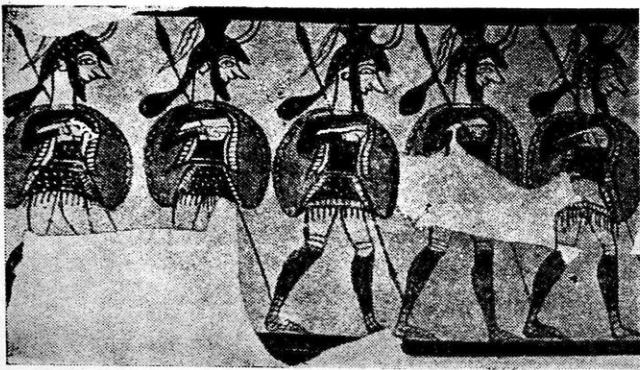
Αἱ ἀλλαι πόλεις μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους πρὸ τῶν ἀνασκαφῶν εἶναι δλιγυτέρους ἐνδιαφέροντος καὶ ἐξεκαθαρίσθησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφάς.

Eἰκ. 3. Τὰ τείχη τῆς διμηρικῆς Τροίας.

(κτισθέντα περὶ τὸ 1600 π. Χ.)

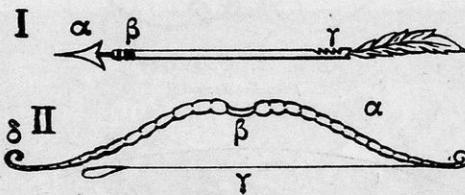
Πρὸς τὰ δεξιά ἡ ἐξωτερική ἐπιφάνεια τῶν τειχῶν ἐξωγκωμένων πρὸς τὸ κατώτερον μέρος χάριν στερεότητος. Πρὸς τὰ ἀριστερά τὸ ἐσωτερικόν τῆς πόλεως. Τὰ τείχη ταῦτα ἐπὶ δέκα ἑταῖροι προστάτευσαν τό Ιερὸν πτολιεύθρον τῆς Τροίας.

Εἰκ. 4. Πολεμισταὶ Ἀχαιοὶ

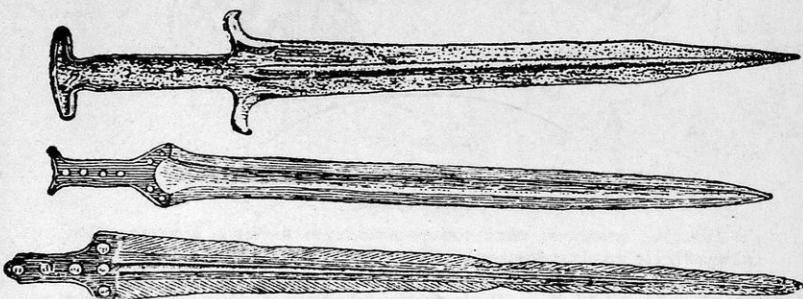
φέροντες πήληκα (κόρυν) μὲ λόφον καὶ φάλους ἐξέχοντας ὡς κέρατα. Προφυλάσσονται μὲ βραχὺν θώρακα, κάτωθεν τοῦ δποίου φαίνεται δὲ χιτών, κρατοῦν μικρὰν ἀσπίδα καὶ φοροῦν κνημῖδας.

(Ἐκ πηλίνου ἄγγειου Μυκηνῶν).

Εἰκ. 5. I) Βέλος (ἀναπαράστασις) α) αἰχμὴ β) ξύλον
γ) γλυφίδες καὶ πτερόν.

II) Τόξον α) κέρατα β) πῆχυς
γ) ἡ νευρὰ δ) κορώνη

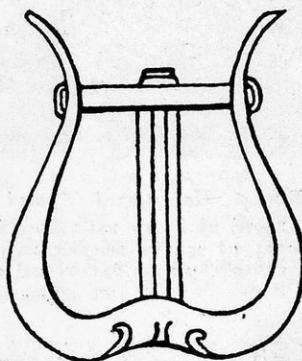

Εἰκ. 6. Ὁρειχάλκινα ξίφη ἐκ Μυκηνῶν.

Eἰκ. 7. Αἰχμαὶ δοράτων.

Αὗται ἡσαν δύο εἰδῶν: ἡ εἰχον ὅπὴν εἰς τὴν δποίαν ἐτίθετο τὸ
ξύλον ἡ ἐκαρφώνοντο ἐπὶ τοῦ ξύλου.

*Eἰκ. 8. Φόρμιγξ.
(ἀναπαράστασις)*

*Eἰκ. 9. Μορομαχία Διομήδους καὶ Αἴνείου.
(Ἀγγειογραφία)*

Ο Διομήδης ἐπιπέπτει κατὰ τοῦ γονατισμένου Αἴνείου, δ ὅποιος ἔχει
πληγωθῆ εἰς τὸ δπογάστριον. Ἄλλ' ἡ Ἀφροδίτη μὲ τὰς δύο χεῖράς
της ἀρπάζει τοὺς βραχίονας τοῦ οἰοῦ της Αἴνείου μὲ τὴν πρόθεσιν
νὰ τὸν σώσῃ. Ὁπισθεν τοῦ Διομήδους ἴσταται ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία
παρακολουθεῖ ἡρέμως τὸ γεγονός. (*Πιλάδος Ε 309 - 317*).

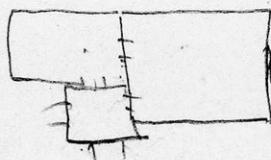
*Εἰκ. 10. Μάχη παρὰ τὰς ναῦς.
(Ἐξ ἄγγειον)*

Παρὰ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου ισταται δὲ Αἴας, πιεζόμενος ὑπὸ τῶν Τρώων, ἐκ τῶν δυοῖν εἰς κρατεῖ δάδα ἀναμμένην, διὰ νὰ πυρπολήσῃ τὸ πλοῖον. Δύο Ἀχαιοὶ ἔχουν ἀνατραπῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐκ τῶν δυοῖν δὲ εἰς ἀμύνεται κατὰ τῶν ἔχθρῶν (*Ιλιάδος Ο 420*).

*Εἰκ. 11. Μονομαχία Ἀχιλλέως καὶ Ἐκτορος.
(Ἐξ ἄγγειον)*

Ἡ Ἀθηνᾶ ἐξωθεῖ τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῷ δὲ προστάτης τοῦ Ἐκτορος Ἀπόλλων ἐγκαταλείπει αὐτόν. (*Ιλιάδος Χ.*).

“Ανάδοχος ἐκτυπώσεως καὶ βιβλιοδετήσεως : «Ελληνική Ἐκδοτική Ἐταιρεία Α.Ε.
Αθήναι, δόδος Παπαδιαμαντοπούλου, 44

